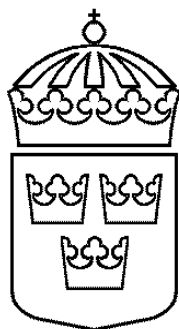

Regeringens skrivelse
2012/13:101

Årsredovisning för staten 2012

Regeringens skrivelse 2012/13:101

Årsredovisning för staten 2012

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 11 april 2013

Fredrik Reinfeldt

Anders Borg
(Finansdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för det ekonomiska utfallet i staten 2012. Skrivelsen omfattar en uppföljning av de budgetpolitiska målen, utfallet på budgetens inkomstitlar och anslag samt övriga finansiella befogenheter, resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys, utvecklingen av statsskulden, redovisning och riskanalys av statliga garantier och krediter samt nationellt intygande och avgifter till och bidrag från EU. En sammanställning av Riksrevisionens granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen under året och regeringens åtgärder med anledning av dessa lämnas. Vidare redovisas myndigheter som fått en modifierad revisionsberättelse från Riksrevisionen och skälen för detta.

Sammanfattning

Sammanfattning

Det ekonomiska utfallet för 2012

Den svenska ekonomin har påverkats tydligt av den internationella konjunkturedgången. Tillväxten i den svenska ekonomin mattades av 2012.

Utfallet för den offentliga sektorns finansiella sparande är negativt och det har försämrats med ca 26 miljarder kronor jämfört med 2011.

Utgifterna under utgiftstaket uppgick till 28,7 procent av bruttonationalprodukten (BNP). Underskottet i statens budget uppgick till 25 miljarder kronor, vilket är en försämring med 93 miljarder kronor jämfört med 2011.

Resultaträkningen uppvisade ett överskott på knappt 1 miljard kronor. Jämfört med 2011 har resultatet försämrats med 42 miljarder kronor. Statsskulden har dock minskat med nära 7 miljarder kronor. Som andel av BNP har statsskulden minskat från 32,2 procent 2011 till 31,5 procent 2012.

I följande tabell redovisas några nyckeltal avseende det ekonomiska utfallet 2012 jämfört med 2011.

Nyckeltal för det ekonomiska utfallet				
Miljarder kronor				
	Utfall 2012	Procent av BNP ¹	Utfall 2011	Procent av BNP ²
Den offentliga sektorns finansiella sparande	-25	-0,7	1	0,0
Statens budgetsaldo	-25	-0,7	68	1,9
Utgiftstak	1 084	30,5	1 063	30,4
Takbegränsade utgifter	1 022	28,7	989	28,3
Statens nettoförmögenhet	-316	-8,9	-311	-8,9
Statsskuld	1 119	31,5	1 126	32,2
Årets överskott i resultaträkningen	1	0,0	43	1,3
Garantiförbindelser ³	1 609	45,3	1 595	45,6
EU-avgiften ⁴	31,5	0,9	30,6	0,9
Nettoflöde till EU ⁴	22	0,6	18	0,5

¹ Prel. BNP för 2012 uppgår till 3 555 miljarder kronor (löpande priser).

² Rev. BNP för 2011 uppgår till 3 500 miljarder kronor (löpande priser).

³ Exkl. kapitaltäckningsgarantier och investerarskydd.

⁴ Kassamässiga uppgifter.

Den offentliga sektorns finansiella sparande

Överskotts målet innebär att den offentliga sektorns finansiella sparande ska uppgå till 1 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Utfallet för 2011 blev - 24,6 miljarder kronor, motsvarande - 0,7 procent av BNP. Det genomsnittliga sparandet 2003–2012 motsvarade 0,7 procent av BNP. Justerat för det genomsnittliga resursutnyttjandet låg dock det genomsnittliga finansiella sparandet på 1,4 procent av BNP. Detta tyder på att det inte finns några stora systematiska avvikelser i finanspolitiken som kan påverka målpuffyllelsen framöver.

Utgiftstaket klarades

Utgiftstaket för staten har sedan det infördes 1997 klarats samtliga år. Utgiftstaket omfattar utgiftsområdena 1–25 och 27 samt ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. ingår inte i de takbegränsade utgifterna eftersom riksdagen och regeringen i mycket begränsad utsträckning kan påverka dessa utgifter på kort sikt.

Det av riksdagen slutligt fastställda utgiftstaket för 2012 uppgick till 1 084 miljarder kronor. Enligt utfallet för statens budget uppgick de utgifter som omfattas av utgiftstaket till 1 022 miljarder kronor, dvs. 62 miljarder kronor lägre än fastställt tak.

Statens resultat- och balansräkningar

Resultaträkningen

Årets överskott, dvs. skillnaden mellan intäkter och kostnader i resultaträkningen, uppgick till 1 miljard kronor, vilket var en minskning med 42 miljarder kronor jämfört med 2011. Försämringen av resultatet beror bl.a. på att skatteintäkterna minskade med 30 miljarder kronor medan kostnaden för transfereringar ökade med 20 miljarder kronor. Resultat från andelar i hel- och delägda företag förbättrades dock med 7 miljarder kronor.

Skatteintäkterna uppgick till 971 miljarder kronor och utgjorde 89 procent av de totala intäkterna. Direkta skatter på arbete ökade med

17 miljarder kronor jämfört med 2011. Förändringen förklaras framför allt av att lönesumman ökat med 3,8 procent. Skattereduktionerna ökade med 8,4 miljarder kronor. Arbetsgivaravgifterna ökade med 15 miljarder kronor till följd av lönesummans utveckling.

Skatt på kapital minskade med 13 miljarder kronor jämfört med 2011. Skatt på kapital från hushåll minskade med 4,1 miljarder kronor och skatt på företagsvinster minskade med 7,6 miljarder kronor. Mervärdesskatt ökade med 0,9 miljarder kronor och skatt på konsumtion och insatsvaror var i stort oförändrad.

Kostnaderna för transfereringar, exklusive avsättningar till fonder, uppgick till 857 miljarder kronor, vilket är en ökning med 20 miljarder kronor jämfört med 2011. Transfereringar till hushåll har under 2012 ökat med 23 miljarder kronor. Transfereringar till hushåll avseende socialförsäkringen ökade med 21 miljarder kronor. Kostnaden för sjukpenning ökade med 3,1 miljarder kronor, medan aktivitets- och sjukersättningen minskade med 2,5 miljarder kronor. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 16 miljarder kronor till följd av att antalet ålderspensionärer blev fler, att nytillkomna pensionärer har högre intjänad pension och att pensionerna räknats upp med 3,5 procent. Transfereringarna till kommuner minskade med 4,1 miljarder kronor. Minskningen är helt hänförligt till de allmänna bidragen till kommuner. Transfereringar till utlandet ökade med ca 1 miljard kronor och avser ökad avgift till EU.

Kostnaderna för statens egen verksamhet ökade med 8,1 miljarder kronor jämfört med 2011. Kostnader för personal ökade med 5 miljarder kronor. Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 4,6 miljarder kronor, vilket motsvarar en ökning med 4,2 procent.

Resultat från andelar i hel- och delägda företag påverkade utfallet positivt med 43,7 miljarder kronor, vilket är en ökning med 7,3 miljarder kronor jämfört med 2011. Resultatet för Vattenfall AB har förbättrats med 5,9 miljarder kronor, medan resultatet för Luossavaara-Kiirunavaara AB har försämrats med 2,2 miljarder kronor. Trots ökade volymer har intäkterna minskat till följd av lägre priser för järnmalm.

Nettokostnaden för statsskulden uppgick till 20 miljarder kronor. Det är en kostnadsminskning med 15 miljarder kronor jämfört med

2011. Det beror i huvudsak på att räntekostnaderna minskade med 8 miljarder kronor.

Balansräkningen

Statens nettoförmögenhet, dvs. skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde (motsvarande eget kapital i ett företag), blev negativ och uppgick till -316 miljarder kronor vid utgången av 2012, vilket motsvarar -8,9 procent av BNP. I förhållande till 2011 försämrades nettoförmögenheten med 5 miljarder kronor.

Den konsoliderade statsskulden minskade med 6,6 miljarder kronor till 1 119 miljarder kronor vid utgången av 2012. Lån i svenska kronor minskade med 6,7 miljarder kronor medan lånen i utländsk valuta var närmast oförändrade.

Utfallet för statens budget

Inkomster

Inkomsterna på statens budget uppgick till 788 miljarder kronor 2012. Jämfört med beräkningen i statens budget för 2012 blev utfallet av inkomsterna 46 miljarder kronor lägre.

Statens skatteintäkter beräknas uppgå till 782 miljarder kronor, vilket är 31 miljarder kronor lägre än budget.

De totala skatteintäkterna beräknas uppgå till 1 566 miljarder kronor, vilket är 22 miljarder kronor lägre än budget. Det är i huvudsak intäkterna från skatt på kapital från hushåll, skatt på företagsvinster och punktskatter som beräknas bli lägre, vilket förklaras av att den ekonomiska utvecklingen var svagare än väntat. De lägre intäkterna motverkas till viss del av att skatt på arbete beräknas bli högre än prognos.

Utgifter

Utgifter m.m. på statens budget uppgick till 812 miljarder kronor, vilket är 2 miljarder kronor lägre än den beräkning som redovisades i statens budget för 2012. På ändringsbudget anvisades 11 miljarder kronor, varav 6 miljarder kronor avsåg räntor på statsskulden. I förhållande till totalt anvisade medel (statens budget och ändringsbudget) blev utgifterna 13 miljarder kronor lägre.

Statliga garantier och krediter

Statliga garantiåtaganden ökade med ca 14 miljarder kronor jämfört med 2011 och uppgick till 1 609 miljarder kronor vid utgången av

2012. Som andel av BNP ligger de statliga garantiåtagandena på drygt 45 procent. Störst är insättningsgarantin som uppgick till 1 226 miljarder kronor. Därefter följer kreditgarantier inklusive exportgarantier på 266 miljarder kronor och garantier om tillförsel av kapital på 108 miljarder kronor.

Statens externa utlåning med kreditrisk uppgick till 208 miljarder kronor, varav 194 miljarder kronor avser studielån. Drygt 28,7 miljarder kronor av utlåningen bedöms som osäkra fordringar, varav 27 miljarder kronor är hänförliga till studielån.

Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU

Intygandet grundas på ansvariga myndigheters intyganden och bedömningar avseende hanteringen av EU-medel samt revisionens utlåtanden från granskningar varpå regeringen lämnar följande intygande:

Rättvisande räkenskaper

Sammanställningen av EU-räkenskaperna, omfattande resultat- och balansräkning samt en kassamässig redovisning, har upprättats enligt god redovisningssed. Regeringen bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Betryggande intern styrning och kontroll

Det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen.

Redovisning av EU-medel

Kassamässigt (enligt statens budget) uppgick Sveriges avgift till EU till 31,5 miljarder kronor. Bidragen från EU uppgick till 9,8 miljarder kronor. Det kassamässiga nettoflödet från statens budget till EU uppgick till 21,7 miljarder kronor, vilket är en ökning med 3,4 miljarder kronor jämfört med 2011.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	7
Årsredovisningen för staten 2012.....	23
1 Uppföljning av de budgetpolitiska målen.....	27
1.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande.....	27
1.2 Utgiftstak för staten.....	31
1.3 Budgeteringsmarginalens användning.....	33
2 Utfallet för statens budget.....	37
2.1 Saldot på statens budget 2012.....	37
2.1.1 Statens budget 2011 och 2012.....	39
2.2 Inkomster på statens budget 2012.....	40
2.2.1 Prognosförutsättningar.....	40
2.2.2 Totala skatteintäkter.....	43
2.2.3 Övriga inkomster.....	49
2.3 Utgifter på statens budget 2012.....	55
2.3.1 Makroekonomiska förutsättningar och beslut.....	55
2.3.2 Sammanfattning.....	58
2.3.3 Indragningar.....	59
2.3.4 Överskridanden.....	60
2.4 Utfall per utgiftsområde.....	61
2.4.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	62
2.4.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	64
2.4.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.....	68
2.4.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	70
2.4.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan.....	72
2.4.6 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.....	73
2.4.7 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	76
2.4.8 Utgiftsområde 8 Migration.....	79
2.4.9 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.....	81
2.4.10 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp.....	85
2.4.11 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.....	88
2.4.12 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.....	90
2.4.13 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet.....	92
2.4.14 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.....	94
2.4.15 Utgiftsområde 15 Studiestöd.....	97
2.4.16 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.....	99
2.4.17 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	103
2.4.18 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.....	105
2.4.19 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt.....	107
2.4.20 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.....	108
2.4.21 Utgiftsområde 21 Energi.....	110
2.4.22 Utgiftsområde 22 Kommunikationer.....	112
2.4.23 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.....	116
2.4.24 Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	118
2.4.25 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.....	121

2.4.26	Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.....	122
2.4.27	Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.....	124
2.4.28	Förändring av anslagsbehållningar.....	125
2.4.29	Riksgäldskontorets nettoutlåning	127
2.4.30	Kassamässig korrigerig.....	130
2.4.31	Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	131
2.5	Underliggande saldo och engångseffekter	133
2.6	Realekonomisk fördelning av anslagen på statens budget	134
2.7	Beställningsbemyndiganden.....	137
2.8	Inomstatliga lån	138
2.9	Övriga krediter	138
3	Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys	143
3.1	Resultaträkning.....	143
3.1.1	Intäkter.....	144
3.1.2	Kostnader	145
3.1.3	Transfereringar	145
3.1.4	Kostnaderna för statens egen verksamhet ökade.....	147
3.1.5	Resultat från andelar i hel- och delägda företag förbättrades	147
3.1.6	Nettokostnaden för statsskulden minskade	148
3.2	Balansräkning.....	148
3.2.1	Nettoförmögenheten	149
3.2.2	Övriga förändringar i balansräkningen.....	150
3.3	Finansieringsanalys.....	151
3.3.1	Statens verksamhet gav lägre kassaflöde	152
3.3.2	Investeringarna ökade	152
3.3.3	Statens nettoutlåning var negativ.....	152
3.3.4	Kassaflödet från finansiella aktiviteter förbättrades	152
3.3.5	Statens lån minskade.....	153
3.3.6	Samband mellan resultaträkningen och utfallet på statens budget... 153	
3.4	Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar	154
3.4.1	Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning.....	154
3.4.2	Redovisningsprinciper, statens budget.....	162
3.4.3	Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget	162
3.5	Noter	164
3.5.1	Noter till resultaträkningen	164
3.5.2	Noter till balansräkningen	186
3.5.3	Noter till finansieringsanalysen	215
4	Utvecklingen av statsskulden.....	221
4.1	Statsskuldens fördelning och löptid	222
4.2	Statsskuldens kostnader	224
5	Redovisning och riskanalys av statliga garantier och krediter.....	229
5.1	Statliga garantier	229
5.1.1	Garantiportföljens sammansättning	229
5.1.2	De olika garantityperna.....	231
5.1.3	Förväntade kostnader i statens samlade garantiportfölj	235
5.1.4	Tillgångar i garantiverksamheten.....	236
5.1.5	Jämförelse mellan avsättningar för förväntade kostnader och tillgångar i garantiverksamheten	237

5.1.6	Flöden i garantiverksamheten och dess påverkan på statens finanser	238
5.2	Statlig utlåning med kreditrisk	239
5.2.1	Kreditportföljens sammansättning	240
5.2.2	De olika lånen med kreditrisk	241
5.3	Stabilitetsfonden	243
5.4	Samlad analys av statens risker	243
5.4.1	Kreditrisk – den ordinarie portföljen.....	244
5.4.2	Likviditetsrisk – den ordinarie portföljen	245
5.4.3	Åtaganden i den finansiella sektorn	245
5.4.4	Fortsatt utvecklingsbehov.....	246
6	Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU	249
6.1	Redovisningsskyldighet för EU-medel i den svenska statsförvaltningen.....	249
6.1.1	Innehållet i regeringens intygande avseende EU-medel.....	249
6.1.2	Ramverket för intern styrning och kontroll.....	250
6.2	Räkenskapssammanställning av EU-medel	250
6.2.1	Redovisningsprinciper för räkenskapssammanställningen.....	252
6.2.2	Resultaträkning	252
6.2.3	Balansräkning	253
6.2.4	Redovisning på statens budget – kassamässig redovisning.....	253
6.3	Bedömning av ansvariga myndigheter	254
6.3.1	Myndighetsledningarnas intygande av räkenskaperna och bedömning av den interna styrningen och kontrollen.....	255
6.3.2	Ekonomistyrningsverkets iakttagelser.....	255
6.3.3	Riksrevisionens granskning av myndigheternas årsredovisningar och ledningens förvaltning	257
6.4	Regeringens intygande avseende EU-medel	258
6.5	Europeiska revisionsrättens årsrapport om budgetgenomförandet.....	258
6.5.1	Väsentliga iakttagelser budgetåret 2011.....	259
6.5.2	Revisionsrättens iakttagelser gällande Sverige.....	259
6.5.3	Utgångspunkter för Sveriges agerande avseende revisionsrättens iakttagelser.....	259
6.6	Redovisning av samtliga EU-medel	259
6.6.1	Avgiften till EU:s budget	259
6.6.2	Redovisningen i statens budget.....	260
6.6.3	Redovisning i resultaträkningen.....	262

Bilagor:

- Bilaga 1 Specifikation av inkomster på statens budget
- Bilaga 2 Specifikation av utgifter på statens budget
- Bilaga 3 Beställningsbemyndiganden
- Bilaga 4 Sammanställning av slutbehandlade effektivitetsrapporter
- Bilaga 5 Tabellsamling
- Bilaga 6 Statliga myndigheter m.m.
- Bilaga 7 Ordlista

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 april 2013

Tabellförteckning

1.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande.....	28
1.2 Det finansiella sparandet i delsektorerna.....	28
1.3 Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot överskotts målet.....	30
1.4 Utgiftstak för staten.....	31
1.5 Tekniska justeringar av utgiftstaket för staten 2012.....	32
1.6 Takbegränsade utgifter.....	32
1.7 Förändring av budgeteringsmarginalen från fastställandet av utgiftstaket för 2012 till utfallet för 2012.....	33
2.1 Utfallet för statens budget 2012.....	37
2.2 Utgifter som skiljer sig mer än en miljard kronor mot statens budget.....	38
2.3 Utfallet för statens budget 2011 och 2012.....	39
2.4 Utgifter.....	39
2.5 Skattereformer 2012.....	40
2.6 Antaganden i 2013 års ekonomiska vårproposition jämfört med budgetpropositionen för 2012.....	40
2.7 Totala skatteintäkter, skillnad mellan beräknat utfall i årsredovisningen för staten och slutligt utfall.....	42
2.8 Totala skatteintäkter och inkomster på statens budget, jämfört med statens budget för 2011 och 2012.....	44
2.9 Övriga inkomster, sammanfattning.....	49
2.10 Inkomster av statens verksamhet, översikt.....	49
2.11 Rörelseöverskott.....	50
2.12 Ränteinkomster.....	50
2.13 Aktieutdelning 2011 och 2012.....	51
2.14 Inkomster av försåld egendom.....	52
2.15 Återbetalning av lån.....	52
2.16 Kalkylmässiga inkomster.....	52
2.17 Statliga pensionsavgifter.....	53
2.18 Bidrag m.m. från EU.....	54
2.19 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet.....	54
2.20 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto.....	55
2.21 Skillnad mellan utfall och budget för 2012.....	55
2.22 Makroekonomiska förutsättningar.....	55
2.23 Utgifter på statens budget 2012.....	58
2.24 Indragningar 2012.....	60
2.25 Medgivna överskridanden 2012.....	60
2.26 UO 1 Anslag.....	62
2.27 UO 1 Beställningsbemyndiganden.....	62
2.28 UO 1 Garantier.....	62
2.29 UO 1 Inomstatliga lån.....	63
2.30 UO 2 Anslag.....	64

2.31	UO 2	Beställningsbemyndiganden	64
2.32	UO 2	Utlåning	64
2.33	UO 2	Garantier	65
2.34	UO 2	Inomstatliga lån	65
2.35	UO 2	Övriga krediter	66
2.36	UO 3	Anslag	68
2.37	UO 4	Anslag	70
2.38	UO 5	Anslag	72
2.39	UO 5	Beställningsbemyndiganden	72
2.40	UO 6	Anslag	73
2.41	UO 6	Beställningsbemyndiganden	74
2.42	UO 6	Garantier	74
2.43	UO 6	Inomstatliga lån	75
2.44	UO 6	Övriga krediter	75
2.45	UO 7	Anslag	76
2.46		Utfall för bistånd 2003–2012	77
2.47	UO 7	Beställningsbemyndiganden	77
2.48	UO 7	Garantier	78
2.49	UO 7	Övriga krediter	78
2.50	UO 8	Anslag	79
2.51	UO 8	Beställningsbemyndiganden	80
2.52	UO 9	Anslag	81
2.53	UO 9	Beställningsbemyndiganden	83
2.54	UO 10	Anslag	85
2.55		Ohälsotal	86
2.56	UO 10	Beställningsbemyndiganden	87
2.57	UO 11	Anslag	88
2.58	UO 11	Övriga krediter	89
2.59	UO 11	Utlåning	89
2.60	UO 12	Anslag	90
2.61	UO 13	Anslag	92
2.62	UO 13	Beställningsbemyndiganden	93
2.63	UO 14	Anslag	94
2.64		Arbetslöshet	95
2.65	UO 14	Beställningsbemyndiganden	96
2.66	UO 15	Anslag	97
2.67	UO 15	Beställningsbemyndiganden	97
2.68	UO 15	Utlåning	98
2.69	UO 16	Anslag	99
2.70	UO 16	Beställningsbemyndiganden	101
2.71	UO 16	Garantier	101
2.72	UO 17	Anslag	103
2.73	UO 17	Beställningsbemyndiganden	103
2.74	UO 17	Utlåning	104
2.75	UO 18	Anslag	105
2.76	UO 18	Beställningsbemyndiganden	105
2.77	UO 18	Garantier	106
2.78	UO 18	Övriga krediter	106
2.79	UO 19	Anslag	107
2.80	UO 19	Beställningsbemyndiganden	107
2.81	UO 20	Anslag	108

2.82 UO 20 Beställningsbemyndiganden	109
2.83 UO 21 Anslag.....	110
2.84 UO 21 Beställningsbemyndiganden	111
2.85 UO 21 Utlåning	111
2.86 UO 21 Inomstatliga lån	111
2.87 UO 22 Anslag.....	112
2.88 Väghållning	113
2.89 Banhållning	113
2.90 UO 22 Beställningsbemyndiganden	114
2.91 UO 22 Utlåning	114
2.92 UO 22 Garantier	114
2.93 UO 22 Inomstatliga lån	114
2.94 UO 23 Anslag.....	116
2.95 UO 23 Beställningsbemyndiganden	117
2.96 UO 23 Garantier	117
2.97 UO 24 Anslag.....	118
2.98 UO 24 Beställningsbemyndiganden	118
2.99 UO 24 Utlåning	119
2.100 UO 24 Garantier	119
2.101 24 Övriga krediter	119
2.102 UO 25 Anslag.....	121
2.103 UO 26 Anslag.....	122
2.104 Räntor på statsskulden 2008–2012, fördelning på anslagets komponenter	123
2.105 Räntor och valutakurser 2008–2012 årsgenomsnitt	123
2.106 UO 27 Anslag.....	124
2.107 Förändringar av anslagsbehållningar exkl. UO 26 Statsskuld räntor m.m. 2008–2012.....	125
2.108 Specifikation av anslagsbehållningar över 1 000 miljoner kronor under något av åren 2008–2012.....	126
2.109 Riksgäldskontorets nettoutlåning	127
2.110 Förändring av behållningar på myndigheters räntekonto.....	128
2.111 Stabilitetsfondens konto i Riksgäldskontoret	129
2.112 Kassamässig korrigering	130
2.113 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	132
2.114 Statens budgetsaldo justerat för större engångseffekter 2012.....	133
2.115 Realekonomisk fördelning av statens budget	135
2.116 Beställningsbemyndiganden 2012	137
2.117 Inomstatliga lån	138
2.118 Övriga krediter	138
3.1 Resultaträkning.....	144
3.2 Balansräkning.....	148
3.3 Finansieringsanalys.....	152
3.4 Samband mellan resultaträkningens överskott och utfallet för statens budget...	153
3.5 Jämförelse mellan resultaträkningen och statens budget.....	163
4.1 Statliga myndigheters innehav av statspapper vid utgången av 2012	222
4.2 Regeringens riktlinjer för 2012.....	222
5.1 Statliga garantiåtaganden och utfästelser 2012-12-31	230
5.2 Garantiramar och utfärdade garantier 2012-12-31	231
5.3 Avsättningar för förväntade garantikostnader 2012-12-31 (exklusive insättningsgarantin, investerarskyddet, bankgarantier och garantikapital).....	235
5.4 Tillgång i garantiverksamheten 2012-12-31 (exklusive stabilitetsfonden)	237

5.5 Jämförelse mellan avsättningar för förväntade kostnader och tillgångar i garantiverksamheten 2012-12-31 (exklusive insättningsgarantin, investerar skyddet, bankgarantier och garantikapital)	238
5.6 Anslag vars ändamål omfattade garantiverksamhet 2012	238
5.7 Flöden i garantiverksamheten under 2012	239
5.8 Statens utlåning med kreditrisk 2012-12-31	240
5.9 Statens utlåning med kreditrisk efter lånekategori 2012-12-31	241
5.10 Den ordinarie garanti- och kreditportföljens omfattning.....	245
6.1 Resultaträkning avseende fleråriga budgetramen 2007–2013	252
6.2 Balansräkning avseende fleråriga budgetramen 2007–2013.....	253
6.3 Utfall på anslag och inkomstitlar fleråriga budgetramen 2007–2013.....	254
6.4 Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt)	261
6.5 Anslag finansierade med EU-medel	262

Diagramförteckning

2.1 Faktiskt och underliggande saldo på statens budget 1990-2012	134
2.2 Procentuell fördelning av utgifter på statens budget 2012, realekonomiskt fördelade	134
2.3 Transfereringar på statens budget fördelade efter mottagarkategori 2012	136
3.1 Statens intäkter	144
3.2 Statens kostnader	145
3.3 Transfereringar per sektor.....	145
5.1 Garantiåtaganden 2008-2012.....	230
5.2 Omfattning av bankgarantiprogrammet	232
5.3 Återvinningar, statliga subventioner, avgifter, infrianden och administrationskostnader samt saldo för betalningsflödet 2008-2012	239
5.4 Statens utlåning med kreditrisk efter nedskrivning för osäkra fordringar 2008-2012	241
5.5 Stabilitetsfondens utveckling över tiden, inklusive Nordeaaktierna värderade till marknadsvärde	243
5.6 Statens lån och placeringar på dagslånemarknaden 2008-2012.....	245

Årsredovisningen för staten 2012

Årsredovisningen för staten 2012

Regeringen ska varje år senast den 15 april året efter budgetåret lämna en årsredovisning för staten till riksdagen.

Årsredovisningen för staten 2012 har upprättats i enlighet med bestämmelserna i budgetlagen (2011:203) och enligt god redovisningssed. Regeringen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet och ställningen samt förvaltningen av statens tillgångar.

Den konsoliderade redovisningen i årsredovisningen omfattar myndigheterna, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen. Dessutom ingår Riksbankens grundfond som en tillgång hos staten.

Intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som redovisas av Riksbanken och AP-fonderna ingår dock inte. Inte heller ingår premiepensionssystemets tillgångar och skulder med dess avkastning i konsolideringen.

Redovisningen omfattar all verksamhet i de ingående organisationerna oavsett finansiering och baseras på information som de statliga myndigheterna och affärsverken lämnar till statsredovisningen och information som presenteras i myndigheternas årsredovisningar. I fall där informationen inte varit tillräcklig har kompletterande information inhämtats. Underlaget har kompletterats med ekonomiska händelser som inte har redovisats av myndigheterna, framför allt beräkningar av skatteintäkter som ännu inte har debiterats.

Redovisningen utgår från vedertagna redovisnings- och värderingsprinciper som i så stor utsträckning som möjligt hålls oförändrade över tiden. En utveckling av den statliga redovisningen sker dock fortlöpande. Under de ca 15 år som årsredovisning för staten tagits fram har re-

dovisningsprinciperna i ökad grad tydliggjorts, bl.a. genom att tillgångar i ökad utsträckning invärderats och redovisats samt att redovisning enligt bokföringsmässiga principer vidareutvecklats. Gällande principer och förutsättningar beskrivs i avsnitt 3.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

Resultaträkningen ger underlag för bedömning av statens samlade inflöde och förbrukning av resurser. Värdet av statens tillgångar och skulder per den 31 december 2012 redovisas i balansräkningen. Finansieringsanalysen visar statens betalningsflöden. I skrivelsen jämförs utfallet för 2012 i resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalys och noter med utfallet för 2011.

Statens budget omfattar samtliga inkomster och utgifter som påverkar statens lånebehov. I skrivelsen jämförs och kommenteras budgetens utfall för 2012 dels med de budgeterade inkomsterna och utgifterna i budgetpropositionen för 2012, dels med utfallet för 2011.

Ekonomistyrningsverket och Riksgäldskontoret har lämnat underlag till denna skrivelse (dnr Fi2013/1080).

Olika avgränsningar av staten

Statens ekonomiska utfall redovisas utifrån olika utgångspunkter beroende på att informationen har olika syften. Avgränsningen av staten kan därmed variera. Ett annat skäl till skillnader mellan olika redovisningar är att olika principer tillämpas i räkenskaperna och i statens budget. Beroende på utgångspunkt kan en enskild ekonomisk händelse få delvis olika konsekvenser och

utfallet kan därmed skilja sig åt mellan redovisningarna.

Informationen om det ekonomiska utfallet i staten utgör även underlag för nationalräkenskaperna som är en statistisk sammanställning i kontoform över den samlade svenska ekonomin. Nationalräkenskapernas avgränsning av staten utgår från definitioner etc. som följer rekommendationer från FN samt EU:s förordning (EG nr 2223/96) om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i gemenskapen. Nationalräkenskapernas avgränsning skiljer sig från årsredovisningen bl.a. genom att affärsverken inte ingår i dess avgränsning av staten.

Underlag för och kvalitetssäkring av årets skrivelse

Årsredovisningen för staten bygger huvudsakligen på underlag som har lämnats av Ekonomistyrningsverket och Riksgäldskontoret. Ekonomistyrningsverkets underlag omfattar utfallet för statens budget inklusive finansiella befogenheter i form av beställningsbemyndiganden, garantier etc. Vidare omfattar det resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys, statsskuldens utveckling samt redovisning av avgifter till och bidrag från EU. Riksgäldskontorets underlag omfattar redovisning och riskanalys av statliga garantier och krediter. Redovisningen har i övrigt kompletterats eller tagits fram internt inom Regeringskansliet. Det gäller t.ex. beräkningen av skatteintäkter och uppföljningen av överskottsmålet. Stora delar av skatteintäkterna för 2012 bygger fortfarande på en prognos (se avsnitt 3.4.1). Prognosmetoderna som används för att beräkna skatteintäkterna i årsredovisningen för staten är desamma som används för att ta fram prognoser i regeringens budgetpropositioner. När det gäller uppföljningen av överskottsmålet utgår denna dels från officiell statistik från Statistiska centralbyrån, dels från de indikatorer som regeringen använder för att följa upp överskottsmålet i budgetpropositionen och den ekonomiska vårpropositionen. Hur uppföljningen sker beskrivs närmare i regeringens skrivelse 2010/11:79 Ramverk för finanspolitiken

En granskning av kvaliteten i årsredovisningen för staten sker dels genom Riksrevisionens årliga revision av myndigheterna och deras årsredovisningar, vilka ligger till grund för resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalysen samt ut-

fallet för statens budget, dels myndighetsledningarnas intygande om att myndighetens årsredovisning ger en rättvisande bild.

En kvalitetskontroll sker även genom etablerade kvalitetssäkringsrutiner i samband med Ekonomistyrningsverkets konsolideringsarbete och genom Finansdepartementets arbete med att producera skrivelsen. Kvalitetssäkringen innefattar bl.a. kontroller av att myndigheternas rapporterade finansiella information överensstämmer med deras respektive årsredovisningar, formella kontroller, motpartsavstämning av mellanhavanden mellan myndigheter, rimlighetskontroller och analys av poster samt dokumenterade metoder för de beräkningar och förutsättningar som gäller för konsolideringsarbetet.

Riksrevisionens årliga revision

Granskning av myndigheternas årsredovisningar 2012

Riksrevisionen har inom ramen för den årliga revisionen granskat drygt 230 myndigheters årsredovisningar för 2012.

Riksrevisionen uttalar sig med avvikande mening när det finns väsentliga fel som är genomgripande och årsredovisningen som helhet därigenom inte ger en rättvisande bild. Revisionsberättelse med reservation lämnas när Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis, men drar slutsatsen att möjliga fel inte är genomgripande. Riksrevisionen avstår från att uttala sig när den inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis som grund för ett revisionsuttalande. I vissa fall lämnar Riksrevisionen en revisionsberättelse med standardutformning men vill ändå lyfta fram viktig information och lämnar därför en upplysning i revisionsberättelsen.

För 2012 har Riksrevisionen lämnat fyra modifierade revisionsberättelser, dvs. med reservation, avvikande mening eller inget uttalande. Sex myndigheter har erhållit revisionsberättelser med upplysning, varav två är myndigheter som fått en modifierad revisionsberättelse. De myndigheter som fått en modifierad revisionsberättelse eller upplysning återges utgiftsområdesvis i kapitel 2.

I tabellen nedan redovisas utvecklingen av antalet modifierade revisionsberättelser för 2008 – 2012. Antalet har varierat något under perioden men är generellt sett lågt. Det låga antalet

bör ses som en indikation på att kvaliteten i myndigheternas årsredovisningar överlag är god och att de ger en rättvisande bild av verksamheten.

Antal modifierade revisionsberättelser¹ 2008–2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Summa	5	12	2	4	4

¹ Till och med 2009 användes begreppet invändning i revisionsberättelsen.

Anpassning av det statliga regelverket till internationella redovisningsstandarder

I skrivelsen Årsredovisning för staten 2011 redogjorde regeringen för ett uppdrag till Ekonomistyrningsverket (ESV) att göra en jämförelse mellan redovisningsregler som tillämpas i årsredovisningen för staten och internationella redovisningsstandarder för offentlig sektor (IPSAS). ESV slutredovisade uppdraget den 11 december 2012 (dnr Fi2012/4646).

ESV:s slutsatser och bedömningar

ESV har gått igenom de 31 standarder som finns utgivna av International Public Sector Accounting Standards Board (IPSASB) och jämfört dessa med det statliga regelverket. ESV konstaterar att det statliga regelverket och tillämpningen i årsredovisningen för staten till största delen överensstämmer med IPSAS när det gäller grundläggande principer och definitioner. Vidare bedöms det statliga regelverket ligga väl framme i internationell jämförelse. I ESV:s översiktliga kartläggning av andra OECD-länder konstateras att inget av de sju länder¹ som studerats har implementerat hela IPSAS regelverket.

ESV anser att utvecklingen av de statliga reglerna bör följa den inslagna vägen, med successiv anpassning till IPSAS när det bedöms som lämpligt och rimligt. ESV:s undersökning visar också att det på vissa områden finns skäl till en ytterligare ökad anpassning och komplettering av det statliga regelverket. I rapporten lämnar ESV förslag om anpassningar på bl.a. följande områden. Flera av förslagen kräver fortsatt utredning.

- Fullständig åtskillnad mellan lång- och kortfristiga fordringar och skulder.

- Nuvärdeberäkning av fordringar och skulder med löptid längre än ett år.
- Värdering till verkligt värde av finansiella tillgångar anskaffade för att generera avkastning eller värdestegring.
- Redovisning av transaktioner i utländsk valuta.
- Aktivering av tillgångar med kortare livslängd än tre år.
- Redovisning av eventualtillgångar, leasing och joint ventures.

ESV ser dock stora svårigheter och sakliga nackdelar med ett fullständigt införande av IPSAS och någon annan internationell standard finns inte. Ett införande av IPSAS fullt ut bedöms bli både kostnadskrävande och ta lång tid.

ESV konstaterar att det inte finns något normgivande internationellt redovisningsregelverk som behandlar redovisningskrav vid sidan av de finansiella dokumenten. Det finns exempelvis inga standarder för hur målpuppfyllelsen för de budgetpolitiska målen ska presenteras.

Bland annat följande viktiga svårigheter talar mot en fullständig anpassning till IPSAS.

- IPSAS ställer betydligt högre krav på tilläggsupplysningar än det statliga regelverket. De omfattande kraven på tilläggsupplysningar är kostsamma att tillämpa och bedöms i en del fall kräva vad ESV skulle beteckna som överinformation som inte efterfrågas och som skymmer väsentligheter.
- IPSAS ställer krav på en uppdelning av den finansiella redovisningen i rörelsegrenar, så kallade segment, vilket inte tillämpas i staten. ESV bedömer att det skulle vara en kostnadskrävande förändring.
- Enligt IPSAS ska alla kontrollerade enheter konsolideras fullständigt enligt den så kallade förvärvsmetoden. I årsredovisning för staten konsolideras hel- och delägda företag med kapitalandelsmetoden, som är en summarisk konsolideringsmetod. En tillämpning av IPSAS skulle innebära att alla majoritetsägda bolag och AP-fonderna skulle behöva konsolideras fullständigt, rad för rad, i resultat- och balansräkningarna. En sådan förändring skulle kräva lång förberedelsestid med lagändringar, omfattande utredningar och ökade kostnader.
- Strukturen på IPSAS-regelverket är helt anorlunda. IPSAS innebär en detaljreglering i stället för det statliga regelverkets mer kortfattade reglering. Det gör en fullständig re-

¹ Kartläggningen omfattade Storbritannien, Kanada, Nya Zeeland, Finland, Tyskland, Spanien och Frankrike

gellanpassning rent tekniskt komplicerad och tidskrävande samtidigt som en förändring skulle upplevas främmande inom statsförvaltningen.

- Möjligheterna att hämta vägledning även från andra normgivare än IPSASB skulle försvinna vid en fullständig anpassning. Den möjligheten bör finnas kvar även i framtiden eftersom det ofta tar lång tid från det att nya regler införs i t.ex. näringslivet till att det finns en IPSAS-standard.

Regeringens bedömning

Regeringen anser, i likhet med ESV, att staten inte bör övergå till att tillämpa IPSAS regelverket fullt ut. En ökad anpassning av det statliga regelverket till IPSAS bör dock göras, liksom hittills har skett, när det bedöms lämpligt och rimligt.

ESV föreslår i rapporten flera förändringar i syfte att anpassa det statliga regelverket än mer till IPSAS. Förslagen i ESV:s rapport bereds för närvarande i Regeringskansliet. Regeringen har som ambition att åstadkomma lämpliga anpassningar och förändringar i det statliga regelverket. EU-kommissionen har i mars 2013 lämnat rapporten "Mot ett införande av harmoniserade redovisningsstandarder för den offentliga sektorn i medlemsländerna" till Europeiska rådet och Europaparlamentet. Regeringen följer det arbete som pågår inom EU och som syftar till att harmonisera redovisningsreglerna i medlemsländerna.

1

Uppföljning av de budgetpolitiska målen

1 Uppföljning av de budgetpolitiska målen

I detta avsnitt redovisas uppföljningen av de budgetpolitiska målen för 2012, den offentliga sektorns finansiella sparande och utgiftstaket för staten. Därutöver finns ett budgetpolitiskt mål för kommunsektorn i form av ett balanskrav som inte följs upp i denna skrivelse, utan i 2013 års ekonomiska vårproposition.

1.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande

Regeringen angav i 2007 års ekonomiska vårproposition att ett överskottsmål för den offentliga sektorn om i genomsnitt 1 procent av BNP över konjunkturcykeln bör upprätthållas. I regeringens skrivelse Ramverk för finanspolitiken (skr. 2010/11:79) ges en närmare beskrivning av det finanspolitiska ramverket och hur regeringen tillämpar detta.

Definitioner av finansiellt sparande och överskottsmålet

Det finansiella sparandet för den offentliga sektorn är resultatet av samtliga transaktioner som påverkar den offentliga sektorns finansiella nettoförmögenhet. Finansiella transaktioner som köp och försäljning av aktier och andra finansiella tillgångar påverkar således inte det finansiella sparandet. Detsamma gäller värdeförändringar på tillgångar och skulder.

Överskottsmålet är preciserat som att den offentliga sektorns faktiska finansiella sparande ska motsvara 1 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Att målet är formulerat i termer av ett genomsnitt i stället för ett årligt krav

på 1 procent av BNP är motiverat av stabiliseringspolitiska skäl. Om målet om 1 procents sparande skulle gälla för varje enskilt år skulle finanspolitiken behöva stramas åt när konjunkturen försvagas, och därmed bli procyklisk, för att säkerställa att det årliga målet uppnås. Det finns således goda skäl för att formulera ett överskottsmål för det finansiella sparandet som ett genomsnitt över en konjunkturcykel. Genomsnittsformuleringen gör det samtidigt svårare att löpande följa upp om målet uppnås. Eftersom sparandet kan tillåtas avvika från målsatt nivå ett enskilt år är det viktigt att konjunkturläget beaktas när överskottsmålet i efterhand utvärderas. Målet för det finansiella sparandet omfattar hela den offentliga sektorn, vilket inkluderar staten, ålderspensionssystemet samt den kommunala sektorn. Affärsverken ingår enligt nationalräkenskapernas definition inte i den statliga sektorn utan räknas till företagssektorn.

Det finansiella sparandet 2012

Den offentliga sektorns finansiella sparande 2012 visade ett underskott på 25 miljarder kronor, motsvarande 0,7 procent av BNP. I prognosen till budgetpropositionen för 2012 beräknades ett underskott på 2 miljarder kronor. Det finansiella sparandet blev således 23 miljarder kronor lägre än beräknat, vilket beror på att den ekonomiska utvecklingen blev sämre än väntat. En svagare tillväxt 2011 och 2012 medförde att BNP-nivån 2012 blev nära 1 procent lägre än beräknat. Skatteinkomsterna blev 16 miljarder kronor lägre än beräknat. Ersättningen från försäkringsbolaget AFA till den kommunala sektorn på 11 miljarder kronor bidrog till att övriga inkomster blev 17 miljarder

kronor högre än beräknat. Statens utgifter blev i stort sett som beräknat medan den kommunala sektorns utgifter, liksom inkomsterna, blev betydligt högre än beräknat. Utfallet för 2012 innebär att den offentliga sektorns finanser försvagades mellan 2011 och 2012, se tabell 1.1.

Tabell 1.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande

Miljarder kronor

	2012 BP2012	2012 Utfall	Utfall- BP2012	2011 Utfall
Inkomster	1 763	1 764	1	1 729
Skatter och avgifter	1 580	1 564 ¹	-16	1 541
Övriga inkomster	183	200	17	188
Utgifter	1 765	1 789	24	1 728
Finansiellt sparande	-2	-25	-23	1
<i>Procent av BNP</i>	-0,0	-0,7	-0,7	0,0

¹ Drygt 40 procent av utfallet för skatter och avgifter för 2012 är fortfarande baserat på prognoser. Det rör t.ex. inkomstskatter för hushåll och företag, avkastningsskatt samt fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift. Regeringens bedömning är att skatteintäkterna för den offentliga sektorn beräknas uppgå till 1 559 miljarder kronor och är därmed ca 5 miljarder kronor lägre än publicerade siffror i nationalräkenskaperna.

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Statens och den kommunala sektorns finansiella sparande visade underskott 2012, medan ålderspensionssystemet hade överskott. Statens finansiella sparande blev lägre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2012 till följd av lägre skatteintäkter. Jämfört med 2011 försvagades statens och ålderspensionssystemets finansiella sparande medan den kommunala sektorns finansiella sparande förbättrades, se tabell 1.2.

Tabell 1.2 Det finansiella sparandet i delsektorerna

Miljarder kronor

	2012 BP2012	2012 Utfall	Utfall- BP2012	2011 Utfall
Staten	-1	-23	-22	-5
Ålderspensionssystemet	6	8	3	19
Kommunala sektorn	-6	-10	-4	-13

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Principer för uppföljningen av överskottsmålet

För att i efterhand avgöra om det finansiella sparandet i den offentliga sektorn varit i linje med överskottsmålet används ett genomsnitt för det finansiella sparandet under de tio senaste åren, för närvarande perioden 2003–2012. Syftet med denna redovisning är att bedöma i vilken utsträckning målet nåtts, och om det funnits systematiska fel i den framåtblickande styrningen av finanspolitiken som minskar sannolikheten för att överskottsmålet ska nås i framtiden. Vid bedömningen av detta tioårsgenomsnitt bör hän-

syn även tas till det genomsnittliga konjunkturläget under den aktuella perioden.

Därutöver redovisas även historiska värden för de två indikatorer regeringen använder i den framåtblickande utformningen av finanspolitiken: ett sjuårigt centrerat glidande medelvärde för det finansiella sparandet och en bedömning av det strukturella sparandet. Syftet med den senare redovisningen är endast att visa dessa indikatorers värden under utfallsåren.

Det sjuåriga glidande medelvärdet för ett visst angivet år omfattar sparandet justerat för större engångseffekter det angivna året, samt tre år före och efter det angivna året. Det sjuåriga glidande medelvärdet för 2009 omfattar följaktligen perioden 2005–2012. En fördel med sjuårsindikatorn är att den är enkel att beräkna och transparent. Den beaktar även konjunkturläget i viss utsträckning eftersom den är beräknad utifrån sparandet under flera år. Enkelheten gör dock att den ofta inte beaktar konjunkturläget fullt ut. Det finns en risk att beräkningen kommer att omfatta fler högkonjunkturår än lågkonjunkturår eller vice versa. Detta gäller särskilt under en period som kännetecknas av en global kris och flera år av svagt resursutnyttjande som den nuvarande. För att värdera indikatorns värden på ett mer korrekt sätt bör därför hänsyn tas till det genomsnittliga resursutnyttjandet under den period för vilken den beräknas. Om det sjuåriga glidande medelvärdet för det finansiella sparandet ligger nära 1, samtidigt som det sjuåriga glidande medelvärdet för BNP-gapet ligger nära noll under samma tidsperiod, indikerar detta att det finansiella sparandet ligger i linje med överskottsmålet.

Regeringen gör också en beräkning av det så kallade strukturella sparandet vilket direkt justerar det faktiska finansiella sparandet för konjunkturläget. Det strukturella sparandet justerar även för större engångseffekter och extraordinaära nivåer på hushållens kapitalvinster. Det strukturella sparandet syftar till att visa hur stort det finansiella sparandet skulle vara vid ett normalt konjunkturläge. Exempelvis visar ett positivt strukturellt sparande att det finns ett underliggande överskott i de offentliga finanserna, även om underskott tillfälligt uppstått till följd av ett svagt konjunkturläge.

Beräkningen av det strukturella sparandet är förknippad med stor osäkerhet. Beräkningen baseras på en bedömning av resursutnyttjandet i form av ett BNP-gap och en bedömning av hur

de offentliga finanserna påverkas av variationer i resursutnyttjandet. BNP-gapet definieras som skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP i procent av potentiell BNP. Avvikelsen från den potentiella BNP-nivån ger ett mått på vid vilket konjunkturläge ekonomin befinner sig i då det sammanfattar resursutnyttjandet i ekonomin som helhet. Konjunkturläget kan beskrivas som högt, lågt eller balanserat beroende på hur faktisk BNP förhåller sig till potentiell BNP. Om faktisk BNP påtagligt överstiger (understiger) potentiell BNP råder högkonjunktur (lågkonjunktur). När BNP-gapet är nära noll talar man om att konjunkturen är balanserad. Resursutnyttjandet och de potentiella variablerna är viktiga som utgångspunkt för behovet av stabiliserings- och strukturpolitik.

Bedömningen av faktisk och potentiell BNP omgärdas av betydande osäkerhet. SCB:s utfall för faktisk BNP revideras ofta bakåt i tiden. Efter det att den första BNP-siffran för ett specifikt år offentliggörs uppdateras nationalräkenskaperna med mer detaljerade statistikuppgifter. Inte förrän två år efter den första BNP-siffran publiceras kan den definitiva BNP-nivån fastställas. I beräkningarna av potentiell BNP förekommer en rad osäkerhetsmoment. Den största källan till osäkerhet är att det, till skillnad från flertalet makroekonomiska variabler, aldrig finns något utfall att stämma av potentiell BNP mot, utan varje bedömare gör sin egen uppskattning av dess nuvarande och historiska värden. Bedömningen av den historiska nivån kan därför skilja sig åt mellan olika bedömare. Ofta revideras synen på BNP-gapet såväl framåt som bakåt i tiden, vilket inte bara beror på en förändrad syn på konjunkturläget utan också på revideringar av utfallsstatistik.

En ytterligare källa till osäkerhet är att prognoser av framtiden inte är annat än just prognoser, vilka i sig är osäkra. Jämfört med bedömningar av den faktiska ekonomins utveckling blir dock osäkerheten i den framtida utvecklingen av potentiell BNP ännu större i och med att nuläget inte ens i efterhand kan fastställas med säkerhet.

Även bedömningen av det offentliga sparandets konjunkturkänslighet är osäker. Den bygger oftast på en empirisk skattning av ett genomsnittligt förhållande under en längre tidsperiod, medan varje enskild konjunkturförändring har egenheter som gör att den avviker från den genomsnittliga utvecklingen. I tabell 1.3 redovisas den bedömning av det strukturella sparandet

som regeringen gör i 2013 års ekonomiska vårproposition.

Avstämning av överskottsmalet till och med 2012

År 2012 uppgick det faktiska finansiella sparandet till -0,7 procent av BNP, se tabell 1.3. Det genomsnittliga finansiella sparandet under 2003–2012 uppgick till 0,7 procent av BNP. Under samma period var det genomsnittliga resursutnyttjandet lägre än normalt enligt regeringens uppfattning av BNP-gapet, -1,1 procent av potentiell BNP. Det konjunkturjusterade tioårsnittet för det finansiella sparandet 2003–2012 beräknas därför till 1,4 procent av BNP vid den bedömda nivån på det finansiella sparandets elasticitet med avseende på BNP-gapet på 0,55 ($0,7 + 1,4 * 0,55 \approx 1,4$). Det strukturella sparandet 2012 beräknas till 0,3 procent av BNP.

Ett problem vid bedömningen av hur konjunkturen påverkar sparandet i den offentliga sektorn är möjligheten att konjunkturcyklerna inte är symmetriska. Den nuvarande globala konjunkturavmattningen medförde exempelvis mycket stora negativa BNP-gap framförallt 2009 men även 2010 och 2012, se tabell 1.3. Det är osannolikt att dessa stora negativa gap kommer att motsvaras av lika stora positiva gap när konjunkturen åter vänder uppåt. Om BNP-gapen inte är noll i genomsnitt över en konjunkturcykel kan inte det bakåtblickande tioårsnittet justeras fullt ut för det genomsnittliga BNP-gapet om den ska vara en rättvisande indikator för överskottsmalet. Vid bedömningen av om det finansiella sparandet varit förenligt med överskottsmalet måste därför vikt även läggas vid det ojusterade tioårsnittet. En samlad bedömning av det ojusterade och justerade tioårsnittet indikerar då att det finansiella sparandet i genomsnitt var i linje med överskottsmalet 2003–2012.

Tabell 1.3 Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot överskottsmålet

Procent av BNP respektive potentiell BNP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Finansiellt sparande	3,6	1,6	-1,5	-1,3	0,4	1,9	2,2	3,6	2,2	-1,0	0,0	0,0	-0,7
Bakåtblickande tioårssnitt										1,2	0,8	0,7	0,7
Konjunkturjusterat ¹										1,5	1,4	1,2	1,4
Sjuårsindikatorn				0,8	0,9	0,9	1,0	1,2	1,2	0,8			
Konjunkturjusterat ¹				1,0	0,8	0,8	1,4	1,7	1,8	1,5			
Strukturellt sparande	1,8	1,8	-0,8	-0,2	0,6	1,7	0,8	1,2	1,8	3,0	1,6	0,7	0,3
BNP-gap	0,6	-0,5	-0,8	-1,4	-0,7	-0,8	1,8	3,0	0,1	-6,7	-3,1	-1,3	-2,2
Sjuårssnitt				-0,3	0,1	0,2	-0,7	-0,9	-1,0	-1,2			
Bakåtblickande tioårssnitt										-0,5	-0,9	-1,0	-1,1

¹ Konjunkturjusteringen görs genom att indikatorvärdet adderas med BNP-gapet under motsvarande period multiplicerat med elasticiteten -0,55. Den konjunkturjusterade sjuårsindikatorn är inte identiskt lika med ett sjuårssnitt för det strukturella sparandet eftersom det strukturella sparandet även justeras för extraordinära kapitalvinster. Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Anm: Nationalräkenskaperna för 2011 är preliminära och kan komma att ändras.

Tabell 1.3 visar även hur det finansiella sparandet och uppskattningen av BNP-gapet utvecklas mätta som sjuåriga centrerade glidande medelvärden. För 2003–2009 visar tabellen att det genomsnittliga finansiella sparandet under sjuårsperioderna 2000–2006, 2001–2007, 2002–2008, 2003–2009, 2004–2010, respektive 2005–2011, ligger nära 1 procent av BNP. Det genomsnittliga sparandet är högre än 1 procent 2007 och 2008, och lägre framförallt 2003 och 2009. Samtidigt beräknas motsvarande sjuåriga medelvärden för BNP-gapet vara nära noll de första åren för att sjunka till under -1 procent av BNP mot slutet av perioden.

Detta kan tolkas som att det finansiella sparandet var marginellt svagare än överskottsmålet under den första delen av perioden, och att det finns en viss tendens till att sparandet ligger något över målet mot slutet av perioden, värderat med denna indikator.

Sammantaget bedöms det finansiella sparandet i den offentliga sektorn 2000–2012 vara i linje med överskottsmålet, både mätt med sjuårsindikatorn och det bakåtblickande tioårssnittet, när hänsyn tas till det genomsnittliga konjunkturläget under perioden.

1.2 Utgiftstak för staten

Tabell 1.4 Utgiftstak för staten

Miljarder kronor

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Utgiftstaket, ursprungligt fastställt nivå	810	847	877	894	931	949	971	989	1 018	1 050	1 074
Tekniska justeringar	2	-25	-19	-24	-24	0	-14	0	6	13	10
Reella justeringar ¹						-11					
Utgiftstak, slutligt fastställt	812	822	858	870	907	938	957	989	1 024	1 063	1 084
Takbegränsade utgifter	812	819	856	864	895	910	943	965	986	989	1 022
Budgeteringsmarginal	0	3	2	6	12	28	14	24	38	74	62
Budgeteringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	0,0	0,4	0,3	0,7	1,3	3,1	1,4	2,5	3,9	7,5	6,0

Anm: För åren 1997–2001 se Årsredovisning för staten 2009

¹Utgiftstaket för 2007 sänktes med 11 miljarder kronor i BP07. Detta är inte en teknisk justering utan en faktisk sänkning av utgiftstaket.

Den statliga budgetprocessen kännetecknas av ett tydligt medelfristigt uppifrån och nedperspektiv. Utgiftstaket är den tidiga, övergripande restriktionen som i termer av totala utgifter begränsar budgetprocessen från det att taket fastställs till dess att budgetåret är slut. Därmed understryks behovet av prioriteringar mellan olika utgifter. Det medelfristiga perspektivet skapar dessutom förutsättningar för att undvika att tillfälligt höga inkomster (t.ex. på grund av en god konjunktur) används för att finansiera permanent högre utgifter. I och med detta begränsas också möjligheterna att bedriva en destabiliserande (procyklisk) finanspolitik på budgetens utgiftssida. Utgiftstaket infördes 1997 och fastställda utgiftstak har klarats samtliga år.

Utgiftstaket för staten är ett viktigt budgetpolitiskt åtagande som främjar budgetdisciplinen och stärker trovärdigheten i den ekonomiska politiken. En viktig uppgift för utgiftstaket är att ge förutsättningar för att uppnå överskotts målet, dvs. att skapa förutsättningar för långsiktigt hållbara finanser. Nivån på utgiftstaket bör även främja en önskvärd långsiktig utveckling av de statliga utgifterna. Tillsammans med överskotts målet är utgiftstaket styrande för det totala skatteuttagets nivå och bidrar till att förhindra en utveckling där skatteuttaget stegvis måste höjas till följd av bristfällig utgiftskontroll.

De takbegränsade utgifterna omfattar 26 utgiftsområden (1–25 och 27) samt utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. omfattas inte av de takbegränsade utgifterna ef-

tersom riksdagen och regeringen i begränsad omfattning på kort sikt kan påverka dessa utgifter. De takbegränsade utgifterna utgörs av faktiskt förbrukade anslagsmedel, vilket innebär att även myndigheternas utnyttjande av ingående anslagssparande och anslagskredit ingår i de takbegränsade utgifterna.

I budgetpropositionen för 2010 föreslog regeringen att utgiftstakets nivå för 2012 skulle uppgå till 1 074 miljarder kronor.² Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget. Därefter har vissa budgetförändringar föranlett tekniska justeringar av utgiftstakets nivå. Tekniska justeringar syftar till att utgiftstaket ska utgöra en lika stram begränsning för de offentliga utgifterna efter justeringen som före de förändringar som föranleder justeringen. För att föranleda en teknisk justering av utgiftstaket ska den förändring som ger upphov till justeringen inte ha samma nettoeffekt på den konsoliderade offentliga sektorns utgifter eller det offentliga finansiella sparandet, som på de takbegränsade utgifterna. Sedan utgiftstaket infördes 1997 har nivåerna på beslutade utgiftstak justerats tekniskt vid flera tillfällen.

² Regeringen lämnade en bedömning av utgiftstaket för 2012 i 2009 års ekonomiska vårproposition. Den nivå på utgiftstaket som regeringen senare föreslog i budgetpropositionen för 2010 var, exklusive tekniska justeringar, 10 miljarder kronor lägre än bedömningen i 2009 års ekonomiska vårproposition.

De tekniska justeringar som gjorts sedan utgiftstaket för 2012 ursprungligen fastställdes redovisas i tabell 1.5. Tekniska justeringar görs i budgetpropositionen och det är praxis att de årsvisa justeringarna avrundas till hela miljarder kronor. Sammantaget har utgiftstakets nivå 2012 höjts med 10 miljarder kronor till följd av tekniska justeringar. Flertalet av de tekniska justeringarna av utgiftstaket för 2012 hänför sig till budgetförändringar som föranlett justering av statsbidragen till kommuner och landsting. Till exempel leder en höjning av det särskilda grundavdraget till pensionärer till att kommunernas och landstingens skatteintäkter försämras. Som kompensation höjdes statsbidraget till kommunsektorn i motsvarande mån, en förändring som motiverade en teknisk justering av utgiftstaket.

Tabell 1.5 Tekniska justeringar av utgiftstaket för staten 2012

Miljarder kronor

	2012
Ursprungligt fastställt utgiftstak (BP 2010)	1 074
<i>Tekniska justeringar i BP 2011</i>	
Reglering kommunalekonomisk utjämning: höjt särskilt grundavdrag till pensionärer	7,50
Bruttoredovisning av avgifter hos Transportstyrelsen	1,09
Reglering kommunalekonomisk utjämning: höjt utjämningsbelopp Sverige-Danmark	0,19
Nivåhöjning statligt utjämningsbidrag till kommuner för LSS-kostnader	0,21
Ny nivå i BP 2011	1 083
<i>Tekniska justeringar i BP 2012</i>	
Övergång till anslagsfinansiering av hemutrustningslån	1,11
Bruttoredovisning av jämställdhetsbonus	0,17
Reglering kommunalekonomisk utjämning: förändrade 3:12 regler	0,22
En route-avgiften ingick felaktigt i bruttoredovisning av Transportstyrelsens avgiftsintäkter i budgetpropositionen för 2011	-0,15
Ny nivå i BP 2012	1 084
<i>Tekniska justeringar i BP 2013</i>	
Nivåhöjning statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	0,06
Slutligt utgiftstak	1 084

Enligt utfallet för statens budget uppgick de utgifter som omfattas av utgiftstaket, de takbegränsade utgifterna, 2012 till 1 022,2 miljarder kronor. Därmed underskred utgifterna utgiftstaket med en marginal på 61,8 miljarder kronor (se tabell 1.6).

De takbegränsade utgifterna blev 8,4 miljarder kronor lägre än den av riksdagen antagna budgeten för 2012. Detta förklaras främst av lägre utgifter inom följande utgiftsområden:

Utgiftsområde	Mdkr
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	-3,8
13 Integration och jämställdhet	-1,6
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	-1,4
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	-1,3
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-1,1
15 Studiestöd	-1,1

Inom några utgiftsområden blev utgifterna högre än den av riksdagen antagna budgeten för 2012. Endast inom ett utgiftsområde blev emellertid utgifterna mer än 1 miljard kronor högre än i den antagna budgeten:

Utgiftsområde	Mdkr
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	1,5

I avsnitt 2 Utfallet för statens budget redovisas skillnader mellan utfall och budgeterade belopp för utgiftsområden och vissa anslag.

Tabell 1.6 Takbegränsade utgifter

Miljarder kronor

	SB 2012 ¹	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall 2011
Utgifter exkl. statsskuldsräntor ²	792,0	783,7	-8,3	767,0
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	238,6	238,5	-0,1	222,0
Takbegränsade utgifter	1 030,6	1 022,2	-8,4	989,0
Budgeteringsmarginal	53,4	61,8	8,4	74,0
Utgiftstak för staten	1 084,0	1 084,0		1 063,0

¹ Den av riksdagen i december 2011 fastställda budgeten för 2012, dvs. exkl. riksdagens beslut med anledning av ändringsbudgetar 2012.

² Inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar.

Utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget uppgick till 238,5 miljarder kronor, vilket är 0,1 miljarder kronor lägre än den beräkning som redovisades i budgeten för 2012.

1.3 Budgeteringsmarginalens användning

Riksdagen fastställde utgiftstaket för 2012 på den nivå som regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2010. Budgeteringsmarginalen uppgick då till 48,7 miljarder kronor. I utfallet för 2012 uppgick budgeteringsmarginalen till 61,8 miljarder kronor. Det betyder att budgeteringsmarginalen har blivit 13,1 miljarder kronor större sedan utgiftstaket för 2012 fastställdes. Utgiftstaket är en restriktion för hur mycket de statliga utgifterna kan öka och nivån är fastställd i samklang med överskottsmålet och långsiktigt hållbara offentliga finanser. Utgiftstakets nivå ska inte tolkas som ett mål för de takbegränsade utgifternas nivå.

I tabell 1.7 redovisas hur användningen av budgeteringsmarginalen fördelar sig på effekter av nya förslag, reviderad pris- och löneomräkning, reviderade makroekonomiska förutsättningar, volymförändringar och övriga faktorer.

Tabell 1.7 Förändring av budgeteringsmarginalen från fastställandet av utgiftstaket för 2012 till utfallet för 2012

Miljarder kronor

	2012
Budgeteringsmarginal i budgetpropositionen för 2010	48,7
Reformer	-20,9
Reviderad pris- och löneomräkning	1,8
Övriga makroekonomiska förändringar	19,9
Volymförändringar	-1,6
Övrigt ¹	13,9
Total förändring av budgeteringsmarginalen	13,1
Budgeteringsmarginal i utfallet för 2012	61,8

Anm: Negativt förändringstal innebär ianspråktagande av budgeteringsmarginalen, alltså högre utgifter.

¹ Inklusive förändring av anslagsbehållningar

Sammantaget har 20,9 miljarder kronor av budgeteringsmarginalen använts för reformer som regeringen genomfört sedan utgiftstaket fastställdes. I 2010 års ekonomiska vårproposition (prop. 2009/10:100) aviserade regeringen bl.a. åtgärder inom infrastrukturområdet. I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m.) föreslog regeringen bl.a. förbättrad patientsäkerhet, ett tredje steg i tandvårdsreformen, höjt bostadsbidrag för barnfamiljer och satsningar på utbildning. I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 För-

slag till statsbudget, finansplan m.m.) föreslog regeringen åtgärder inom bl.a. arbetsmarknadspolitiken och infrastruktur.

Makroekonomiska förändringar har medfört att budgeteringsmarginalen blivit 19,9 miljarder kronor större. I första hand beror det på att regeringens bedömning av situationen på arbetsmarknaden 2012 förbättrades successivt efter den befarade mycket kraftiga försämringen i samband med att finanskrisen slog till. Nya makroekonomiska förutsättningar har medfört att arbetsmarknadsrelaterade utgifter blivit ca 30,7 miljarder kronor lägre 2012 än beräkningen i budgetpropositionen för 2010 (prop. 200/10:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m.). Bedömningen om ett förbättrat läge på arbetsmarknaden med färre öppet arbetslösa och färre deltagare i arbetsmarknadspolitiska program medförde att utgifterna för arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och programverksamhet bedömdes bli lägre. I 2010 års ekonomiska vårproposition reviderades t.ex. utgiftsprognoserna för arbetslöshetsersättning samt aktivitetsstöd och programkostnader ned med 9,6 respektive 8,5 miljarder kronor 2012.

Flera andra viktiga utgiftsdrivande faktorer i de makroekonomiska förutsättningarna för 2012, så som nivån på priser, löner och bruttonationalinkomsten (BNI), har samtidigt blivit högre än bedömningen i budgetpropositionen för 2010. En starkare pris- och löneutveckling har bidragit till att utgifter för ålderspensionssystemet blev ca 6,4 miljarder kronor högre och att utgifterna för ohälsa blev ca 1,7 miljarder kronor högre, till följd av makroekonomiska förändringar. Vidare har högre BNI bidragit till högre biståndsutgifter om ca 1,7 miljarder kronor.

Utgiftsförändringar till följd av ändrade volymer har medfört att budgeteringsmarginalen blivit 1,6 miljarder kronor mindre. Det är en effekt av att volymförändringar på olika områden tar ut varandra. Volymerna har blivit större i första hand på två områden. Antalet personer med sjukpenning, mätt som helårsekvivalenter, uppgick 2012 till ca 164 000, vilket är ca 20 procent fler än bedömningen i budgetpropositionen för 2010. Det har bidragit till att utgifterna för ohälsa blev ca 2,8 miljarder kronor högre till följd av förändringar i volym. Vidare uppgick antalet inskrivna asylsökande 2012 till 38 058, vilket är ca 27 procent fler än bedömningen i budgetpropositionen för 2010. Utgifterna för

migration och integration 2012 har sammantaget blivit 3,8 miljarder kronor högre 2012 till följd av förändringar i volym.

Volymerna har blivit lägre på vissa områden. Antalet personer med inkomstpension uppgick 2012 till ca 1,06 miljoner, vilket är ca 10 000 färre än bedömningen i budgetpropositionen för 2010. Delvis på grund av detta har utgifterna i ålderspensionssystemet blivit 2,7 miljarder kronor lägre till följd av volym än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2010. Antalet personer med studiemedel uppgick 2012 till 502 300. Det är ca 7 000 färre än bedömningen i budgetpropositionen för 2010, vilket bidragit till att utgifterna för studiestöd blivit 2,1 miljarder kronor lägre till följd av volym. Vidare har utgifterna för hälsovård, sjukvård och social omsorg blivit 1,6 miljarder kronor lägre till följd av volym än i budgetpropositionen för 2010. Det beror i första hand på ett lägre utnyttjande av tandvårdsförmåner.

Utgiftsförändringar till följd av övriga faktorer kan föräntas av nya prognosmetoder, justeringar till följd av ny information, korrigeringar av tidigare gjorda fel samt regeländringar utom regeringens direkta kontroll, t.ex. ändringar i EU:s regelverk. Sammantaget har budgeteringsmarginalen blivit 13,9 miljarder kronor större till följd av övriga faktorer.

En betydande del av utgiftsförändringarna till följd av övriga faktorer härrör från bedömningen av pensionssystemets utgifter. I budgetpropositionen för 2010 redovisades pensionssystemets utgifter med ett beräkningstekniskt antagande i avvaktan på ett arbete inom Försäkringskassan och pensionsgruppen med att utreda beräkningsmetoden för balanstalet. Det beräkningstekniska antagandet medför att den bedömda utgiftsnivån i pensionssystemet 2012 var högre än den skulle varit om utgifterna beräknats med balansering utan det beräkningstekniska antagandet. I den därpå följande vårpropositionen beräknades utgifterna i pensionssystemet utan beräkningstekniskt antagande. Övergången till att beräkna pensionssystemets utgifter enligt den överenskommelse som pensionsgruppen gjorde bedömdes medföra att utgifterna till följd av övriga faktorer blev ca 6,5 miljarder kronor lägre i 2010 års ekonomiska vårproposition än i budgetpropositionen för 2010.

Vidare har utfallet för 2012 på flera områden blivit lägre, till följd av övriga faktorer, jämfört med ursprungligt anslagna medel för 2012.

Sammantaget är det ca 5,6 miljarder kronor av anslagna medel som under budgetåret inte har utnyttjats, till följd av övriga faktorer. Orsakerna till att medel inte utnyttjats som planerat beskrivs för respektive utgiftsområde i avsnitt 2. De utgiftsområden som uppvisar störst skillnad mellan anslagna medel och faktiskt utnyttjade medel, till följd av övriga faktorer, är utgiftsområde 8 Migration, utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning samt utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

2

Utfallet för statens budget

2 Utfallet för statens budget

Enligt 10 kap. 6 § budgetlagen (2011:203) ska årsredovisningen för staten innehålla utfallet på budgetens inkomstitlar, anslag och statens lånebehov. Statens lånebehov är detsamma som saldot på statens budget men med omvänt tecken. Ett positivt saldo innebär att staten har möjlighet att amortera på statsskulden. Ett negativt saldo innebär att staten behöver öka sin upplåning.

Med statens budget menas den ursprungliga budgeten sammanställd av riksdagen i december 2011 (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:FiU10, rskr. 2011/12:113). När jämförelse görs mot totalt anvisade medel avses summan av både statens ursprungliga budget och de ändringsbudgetar som riksdagen fattat beslut om under året. En mer utförlig redovisning finns i bilaga 1 Specifikation av inkomster på statens budget och bilaga 2 Specifikation av utgifter på statens budget.

2.1 Saldot på statens budget 2012

Budgetsaldot uppgick 2012 till -25 miljarder kronor (tabell 2.1). I budgeten beräknades saldot till 19 miljarder kronor. Saldot blev därmed 44 miljarder kronor sämre än beräknat i statens budget. Inkomsterna blev 46 miljarder kronor lägre än beräknat och utgifterna blev 2 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i statens budget.

Tabell 2.1 Utfallet för statens budget 2012

Miljoner kronor

	Statens budget	Ändringsringsbudget	Utfall 2012	Skillnad mot statens budget
Totala inkomster	833 113		787 573	-45 540
Statens skatteinkomster	813 303		792 653	-20 650
Övriga inkomster	19 810		-5 079	-24 890
Totala utgifter	814 409	10 848	812 480	-1 929
Utgiftsområden exkl. statsskuld-räntor m.m.	794 788	4 848	783 706	-11 081
Statsskuld-räntor m.m.	21 870	6 000	27 381	5 511
Förändring av anslagsbehållningar	-2 814			2 814
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i RGK, netto	121		1 009	889
Kassamässig korrigering	445		384	-61
Budgetsaldo	18 704		-24 907	-43 611

Inkomster av skatt på kapital blev lägre

Inkomsterna i statens budget beräknades uppgå till 833 miljarder kronor. Utfallet blev knappt 788 miljarder kronor, vilket är 46 miljarder kronor lägre än beräknat. Statens skatteinkomster blev 21 miljarder kronor lägre och övriga inkomster blev 25 miljarder kronor lägre än beräknat i budgeten. Det är främst intäkterna från skatt på kapital som blivit lägre än budgeterat. Jämfört med budgetpropositionen för 2012 blev inkomsterna av företagets inkomstskatt 14 miljarder kronor

lägre än beräknat. En del förklaras av den svaga konjunkturen 2012 men den större delen förklaras av att intäkterna för 2011, vilka även påverkar intäkterna 2012, överskattades. Även skatteintäkterna från kapitalvinster och utdelningar blev högre än beräknat medan skattereduktionen för utgiftsräntor blev lägre än beräknat.

Låg försäljning av statlig egendom under 2012

Inkomster av försäld egendom, som redovisas under övriga inkomster, var 15 miljarder kronor lägre än beräknat eftersom försäljningen av statlig egendom var låg under 2012. I budgeten antas dessa inkomster beräkningstekniskt uppgå till 15 miljarder kronor för varje år mellan 2012 och 2016. Det beräkningstekniska antagandet speglar regeringens målsättning över tid. Därmed är försäljningsbeloppen och tidpunkterna behäftade med stor osäkerhet.

Utgifterna för statsskuldräntor högre än beräknat – övriga utgifter lägre än beräknat

Det slutliga utfallet för utgifter m.m. på statens budget blev 812 miljarder kronor, vilket är 2 miljarder kronor lägre än den ursprungliga budgeten för 2012. De sammanlagda utgifterna för samtliga utgiftsområden exklusive statsskuldräntor m.m. blev 11 miljarder kronor lägre än vad riksdagen anvisade i statens budget. Utgifterna för statsskuldräntor m.m. blev däremot nära 6 miljarder kronor högre än vad som ursprungligen anvisades på statens budget.

Tabell 2.2 Utgifter som skiljer sig mer än en miljard kronor mot statens budget

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Statens budget	Ändringsbudget	Utfall	Skillnad mot statens budget
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	70 476	1 105	66 333	-3 843
13 Integration och jämställdhet	8 374	5	6 753	-1 621
09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	60 078	178	58 690	-1 388
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	17 733	12	16 387	-1 346
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	76 717		75 579	-1 138
15 Studiestöd	22 184	78	21 068	-1 116

26 Statsskuldräntor m.m.	21 870	6 000	27 381	5 511
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	93 353	2 099	94 853	1 500
Övriga utgifter	443 625	1 372	445 137	1 512
Summa utgifter m.m. på statens budget	814 409	10 848	812 480	-1 929

Lägre arbetslöshet än beräknat – sjukfallen ökar och blir längre

Utgifterna för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv blev 4 miljarder kronor lägre än i statens budget, eftersom arbetslösheten blev lägre än vad som beräknades. För utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet blev utgifterna 1,6 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i budgeten. Förseningar i Migrationsverkets ärendehantering på grund av det stora antalet asylsökande gör att utgifter som avser 2012 kommer i stället att betalas till kommunerna under 2013. Inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg blev utgifterna 1,4 miljarder kronor lägre än beräknat i statens budget. Bland annat blev efterfrågan på tandvårdsförmåner lägre än beräknat. Förändringar i valutakurser och framflyttning av stödutbetalningar medförde att utfallet blev 1 miljard kronor lägre än beräknat i budgeten för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn är det framför allt ett lägre uttag av föräldrapenning än beräknat som gör att utgifterna blev lägre än vad som beräknades i budgeten. Antalet studerande med rätt till studiebidrag blev färre än vad som beräknades i budgeten. Det medförde att utgifterna för utgiftsområde 15 Studiestöd blev 1 miljard kronor lägre än beräknat. För utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. blev utfallet i stället 5,5 miljarder kronor högre än beräknat i den ursprungliga budgeten. Jämfört med budgeten blev kursförlusterna 12,5 miljarder kronor högre än beräknat. Samtidigt blev överkurser vid emission 9 miljarder kronor högre än beräknat, vilket påverkar skillnaden mellan utfall och budget åt motsatt riktning. På ändringsbudgeten anvisades ytterligare 6 miljarder kronor för att finansiera kursförluster och förändringar i Riksgäldskontorets låneplan. För utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp blev utgifterna 1,5 miljarder högre än beräknat i sta-

tens budget. Utgifterna blev högre till följd av fler nya sjukfall än beräknat, samtidigt som längden på sjukfallen har ökat.

Engångseffekter påverkar saldoto positivt med 8 miljarder kronor

Saldot på statens budget påverkades sammantaget positivt av engångseffekter. De uppgick till 8 miljarder kronor under 2012. Bland annat lämnade Sveaskog en extra utdelning om 4 miljarder kronor.

2.1.1 Statens budget 2011 och 2012

I tabell 2.3 redovisas utfallet på statens budget för 2011 och 2012. Statens budget visar för 2012 ett underskott på 25 miljarder kronor, jämfört med ett överskott på 68 miljarder kronor 2011 – en försämring med 93 miljarder kronor.

Tabell 2.3 Utfallet för statens budget 2011 och 2012

Miljoner kronor

	Utfall 2012	Utfall 2011	Skillnad mot 2011
Totala inkomster	787 573	872 417	-84 844
Statens skatteinkomster	792 653	839 974	-47 322
Övriga inkomster	-5 079	32 443	-37 522
Totala utgifter m.m.	812 480	804 616	7 865
Utgiftsområden exkl. statsskuldräntor m.m.	783 706	766 987	16 720
Statsskuldräntor m.m.	27 381	34 491	-7 110
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	1 009	1 600	-591
Kassamässig korrigering	384	1 537	-1 153
Budgetsaldo	-24 907	67 801	-92 708

Både skatteinkomster och övriga inkomster lägre än 2011

Budgetens inkomster minskade med 85 miljarder kronor (9,7 procent) mellan 2011 och 2012. Statens skatteinkomster minskade med 47 miljarder kronor (5,6 procent). Det beror främst på lägre skatt på kapital och högre utbetalningar till kommunerna. Direkta skatter på arbete beräknas öka med 17 miljarder kronor (3,4 procent) och indirekta skatter på arbete ökade med 13 miljarder kronor (3,2 procent). Skatt på kapital beräknas ha minskat med 13 miljarder kronor (7,0 procent) och avgående poster och skatter till andra sektorer beräknas ha ökat med 28 miljarder kronor (3,7 procent).

Övriga inkomster minskade med 38 miljarder kronor jämfört med 2011. Inkomster av såld egendom minskade med 23 miljarder kronor.

Lägre utgifter för statsskuldräntor än 2011 – övriga utgifter högre

De totala utgifterna för staten ökade med 8 miljarder kronor (1,0 procent) mellan 2011 och 2012. Utgifterna för utgiftsområdena, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m., ökade med 17 miljarder kronor (2,2 procent) medan Statsskuldräntor m.m. minskade med 7 miljarder kronor (20,6 procent) jämfört med föregående år. Det lägre utfallet beror i huvudsak på att valutakursförluster 2011 övergick till valutakursvinster 2012.

Ökade utgifter för drift och underhåll av vägar och järnvägar

Tabell 2.4 Utgifter

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Utfall 2012	Utfall 2011	Skillnad mot 2011
22 Kommunikationer	42 861	38 734	4 128
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	75 579	71 994	3 585
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	66 633	63 286	3 347
09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	58 690	56 539	2 151
13 Integration och jämställdhet	6 753	4 968	1 785
26 Statsskuldräntor m.m.	27 381	34 491	-7 110
25 Allmänna bidrag till kommuner	85 138	88 023	-2 885
Övriga utgifter	449 444	446 582	2 862
Summa utgifter m.m. på statens budget	812 480	804 616	7 864

Utgifterna inom utgiftsområde 22 Kommunikationer ökade med 4 miljarder kronor (10,7 procent). Det beror på ökade utgifter för framför allt drift- och underhåll av både vägar och järnvägar. Inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn blev utgifterna nästan 4 miljarder kronor (5,0 procent) högre än 2011. En orsak är att utgifterna för föräldraförsäkring ökade med drygt en miljard kronor eftersom fler barn föddes. En annan orsak är att bostadsbidragen ökade, vilket beror på olika regeländringar som trätt i kraft under året. Utgifterna under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv ökade med drygt 3 miljarder kro

nor (5,3 procent), vilket framför allt beror på att antalet arbetslösa har ökat mellan åren. Utgifterna för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg ökade med drygt 2 miljarder kronor (3,8 procent), bland annat ökade kostnaderna för statlig assistansersättning. Utgifterna för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet ökade med nästan 2 miljarder kronor (35,9 procent). Hälften av ökningen beror på att en engångsutbetalning för hemutrustningslån belastade budgeten 2012 till följd av en omläggning från lånefinansiering till anslagsfinansiering av dessa lån. Den tillfälliga höjningen av statsbidrag till kommunerna upphörde 2012 varför utgifterna för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner blev nästan 3 miljarder kronor lägre än 2011.

2.2 Inkomster på statens budget 2012

Inkomsterna på statens budget 2012 blev 787,6 miljarder kronor, vilket är 45,5 miljarder kronor lägre än budget. Av denna differens utgör 15 miljarder kronor ett försäljningsantagande som inte förverkligades. Statens skatteinkomster uppgick 2012 till 792,7 miljarder kronor och övriga inkomster till -5,1 miljarder kronor.

I tabell 2.8 redovisas totala skatteintäkter och inkomster för 2011 och 2012. I tabellen redovisas även skillnaden mellan utfall och statens budget. Statens budget för 2012 baseras på de prognoser som redovisades i budgetpropositionen för 2012.

2.2.1 Prognosföresättningar

Utfallet för inkomsterna baseras för ett flertal skatter på löpande debiteringar av skatter som avser flera inkomstår. En analys av hur inkomsterna har utvecklats jämfört med budgeten bör beakta utvecklingen av makroekonomin och förändringar i regelverken.

Regeringen föreslog och aviserade i budgetpropositionen för 2012 skattereformer som sammanlagt bedömdes minska skatteintäkterna med 4 miljarder kronor.

Tabell 2.5 Skattereformer 2012

Miljarder kronor

Beslut som bedömdes påverka de totala skatteintäkterna	
Skatt på arbete	-1
Skatt på kapital	2
Skatt på konsumtion och insatsvaror	-5
Övriga skatter	0
Summa skattebeslut	-4

Källa: Egna beräkningar.

Intäkterna från skatt på konsumtion bedömdes minska med 5,4 miljarder kronor till följd av förslaget om sänkt mervärdesskatt på restaurang- och cateringtjänster.

De minskade intäkterna motverkas till viss del av intäkterna från skatt på kapital som bedömdes bli 2 miljarder kronor högre till följd av förslaget om schablonbeskattning av andelsägare i fonder och införandet av investeringssparkonton.

Makroekonomiska förutsättningar

Utvecklingen av skatteintäkterna beror i stor utsträckning på hur ekonomin utvecklas. I tabell 2.6 redovisas några av de makroekonomiska förutsättningar som påverkar skatteintäkterna. De ekonomiska antaganden som redovisas är desamma som i 2013 års ekonomiska vårproposition. I tabellen jämförs dessa med antagandena i budgetpropositionen för 2012.

Tabell 2.6 Antaganden i 2013 års ekonomiska vårproposition jämfört med budgetpropositionen för 2012

Procentuell utveckling om inget annat anges.

	2011	2012
BNP, marknadspris ¹	4,9	1,6
Diff. BP12	0,3	-0,1
Arbetade timmar	2,8	0,9
Diff. BP12	1,1	0,7
Timlön ²	2,7	2,9
Diff. BP12	-0,4	0,0
Utbetald lönesumma, skatteunderlag	5,6	3,9
Diff. BP12	0,7	0,8
Arbetslöshet ³	7,8	8,0
Diff. BP12	0,3	0,2
Arbetsmarknadspolitiska program ⁴	3,5	3,7
Diff. BP12	0,0	0,1
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	3,5	2,8
Diff. BP12	0,2	0,3

Kommunal medelutdebitering ⁵	31,55	31,60
Diff. BP12	0,0	0,1
Statslåneränta ⁵	2,6	1,5
Diff. BP12	-0,3	-1,1
KPI juni-juni ⁶	2,7	1,0
Diff. BP12	0,0	-0,2
Inkomstbasbelopp ⁷	52,1	54,6
Diff. BP12	0,0	0,0
Prisbasbelopp ⁷	42,8	44,0
Diff. BP12	0,0	0,0
Inkomstindex	142,3	149,3
Diff. BP12	0,0	0,0
Skiktgräns ⁷	383,0	401,1
Diff. BP12	0,0	0,0
Övre skiktgräns ⁷	548,3	574,3
Diff. BP12	0,0	0,0

¹ Löpande priser, procentuell förändring.

² Enligt nationalräkenskapernas definition.

³ Arbetslöshet 15–74 år.

⁴ Procent av arbetskraften.

⁵ Procent.

⁶ Avser juni föregående år t.o.m. juni aktuellt år.

⁷ Tusental kronor.

Källor: Statistiska centralbyrån, Skatteverket och egna beräkningar.

En viktig variabel för prognosen på skatt på arbete är utvecklingen av lönesumman i ekonomin. Intäkterna påverkas också av konsumentprisindex (KPI), som används för att justera skiktgränserna i skattesystemet. Om lönerna i samhället ökar mer än KPI, hamnar en större andel av inkomsterna över skiktgränsen, vilket leder till högre skatteintäkter.

KPI används även till att omräkna skattesatserna på skatt på energi. Hushållens konsumtionsutgifter påverkar intäkterna från såväl mervärdesskatt som punktskatter.

Lönesumman 2012 blev 0,8 procentenheter högre än prognosen i budgetpropositionen för 2012. Upprevideringen av lönesumman beror främst på att arbetade timmar blev högre än förväntat. Utfallet för BNP-tillväxten 2012 var 0,1 procentenheter lägre än prognosen i budgetpropositionen för 2012.

Bedömningar om utfallet för 2012

För ett antal inkomstitlar under inkomsttypen 1000 Statens skatteinkomster är de redovisade beloppen bedömningar, eftersom utfallen inte är kända vid tidpunkten för publicering av denna årsredovisning. Däremot är det totala beloppet för inkomsttypen 1000 Statens skatteinkomster

ett fastställt utfall 2012, eftersom det avser de belopp som har betalats in till staten.

Nedan redovisas berörda inkomstitlar och tidpunkt för fastställt utfall. Om inte annat anges, avses alla inkomstitlarna i inkomstitelgruppen:

1100 Direkta skatter på arbete

1110 Inkomstskatter	nov 2013
1120 Allmän pensionsavgift	nov 2013
1140 Skattereduktioner	nov 2013

1200 Indirekta skatter på arbete

1210 Arbetsgivaravgifter, 1218	aug 2013
1240 Egenavgifter	nov 2013
1270 Särskild löneskatt, 1274	nov 2013
1280 Nedsättningar, 1283-1284	nov 2013

1300 Skatt på kapital

1310 Skatt på kapital, hushåll	nov 2013
1320 Skatt på företagsvinster	nov 2013
1340 Avkastningsskatt, 1341-1342	nov 2013
1350 Fastighetsskatt	nov 2013

1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror

1410 Mervärdesskatt, 1411	aug 2013
---------------------------	----------

1600 Restförda och övriga skatter

1620 Övriga skatter, hushåll	maj 2014
1630 Övriga skatter, företag	maj 2014

1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer

1810 Skatter till andra sektorer	nov 2013
----------------------------------	----------

1900 Periodiseringar

1910 Uppbördsförskjutningar	maj 2014
1920 Betalningsförskjutningar	nov 2013

För huvuddelen av ovanstående inkomstitlar fastställs utfallet i samband med den slutliga beskattningen för 2012, vilket blir känt i november 2013.

För arbetsgivaravgifter (inkomstitel 1218) och mervärdesskatt (inkomstitel 1411) fastställs utfallet i augusti 2013, när skattedeklarationerna för juli är kända.

För inkomsthuvudgruppen 1600 Restförda och övriga skatter fastställs utfallet inte förrän i maj 2014, beroende på omprövningar för hushåll (inkomstitel 1621) och företag (inkomstitel 1631). Detta innebär även att uppbördsförskjutningarna (inkomstitel 1911) fastställs lika sent. Beloppen för 2011 och 2012 på inkomstitlarna 1621, 1631 samt 1911 är således fortfarande bedömningar vid tidpunkten för publicering av denna årsredovisning.

Skillnad mellan beräknat utfall i årsredovisning för staten och slutligt utfall

I tabell 2.7 redovisas skillnaden mellan beräknat utfall i årsredovisningen för staten och slutligt utfall för åren 2006–2010. Skillnaden har uppgått till mellan 0,7 och 11,6 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,1 till 1,5 procent av utfallet för statens skatteintäkter.

För 2006 blev skillnaden mellan beräknat utfall i årsredovisningen för staten och slutligt utfall 6,7 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,8 procent av statens skatteintäkter. Det förklaras till största delen av att skatt på kapital blev högre, vilket till viss del motverkades av att skatt på arbete blev lägre än beräknat.

För 2007 blev skillnaden mellan beräknat utfall i årsredovisningen för staten och slutligt utfall 5,9 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,7 procent av statens skatteintäkter. Det förkla-

ras till största delen av att skatt på kapital blev högre än beräknat.

För 2008 blev skillnaden mellan beräknat utfall i årsredovisningen för staten och slutligt utfall 0,7 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,1 procent av statens skatteintäkter. Detta är i linje med prognos.

För 2009 blev skillnaden mellan beräknat utfall i årsredovisningen för staten och slutligt utfall 7,9 miljarder kronor, vilket motsvarar 1,1 procent av statens skatteintäkter. Det förklaras främst av att skatt på kapital blev högre än beräknat.

För 2010 blev skillnaden mellan beräknat utfall i årsredovisningen för staten och slutligt utfall 11,6 miljarder kronor, vilket motsvarar 1,5 procent av statens skatteintäkter. Det förklaras främst av att skatt på kapital blev högre än beräknat.

Tabell 2.7 Totala skatteintäkter, skillnad mellan beräknat utfall i årsredovisningen för staten och slutligt utfall

Miljarder kronor

Inkomstår	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	-2,1	1,5	3,3	-0,5	-0,8
Skatt på kapital	7,8	4,8	-2,3	11,4	10,6
Skatt på konsumtion och insatsvaror	1,7	0,4	0,1	-0,8	0,2
Restförda och övriga skatter	0,1	0,6	0,5	-0,6	-1,2
Totala skatteintäkter	7,4	7,2	1,7	9,5	8,8
Avgår: EU-skatter	0,3	0,1	0,1	0,3	0,0
Offentliga sektorns skatteintäkter	7,1	7,1	1,6	9,2	8,8
Avgår: Kommunal inkomstskatt	0,0	1,4	0,9	0,8	-2,6
Avgår: Avgifter till ålderspensionssystemet	0,5	-0,1	0,1	0,5	-0,3
Statens skatteintäkter	6,7	5,9	0,7	7,9	11,6
<i>Procent av utfall</i>	<i>0,8</i>	<i>0,7</i>	<i>0,1</i>	<i>1,1</i>	<i>1,5</i>

2.2.2 Totala skatteintäkter

De totala skatteintäkterna beräknas uppgå till 1 565,6 miljarder kronor, vilket är 21,8 miljarder kronor lägre än budget. Statens skatteintäkter, dvs. de totala skatteintäkterna exklusive EU-skatter, kommunalskatt och avgifter till ålderspensionssystemet, beräknas uppgå till 782,4 miljarder kronor, vilket är 30,7 miljarder kronor lägre än i budgeten.

Det är främst lägre intäkter från skatt på kapital som förklarar avvikelserna gentemot budget, vilket motverkas till viss del av att intäkter från skatt på arbete beräknas bli högre än budget. I avsnitten som följer förklaras avvikelserna mer utförligt.

I tabell 2.8 nedan redovisas såväl skatteintäkter som inkomster samt avvikelser mot budget.

För de skatteintäkter som ännu inte är slutgiltiga utfall (se föregående avsnitt) redovisas prognoser för 2012.

Skatteintäkter är periodiserade skatter och skatterna har en direkt koppling till den ekonomiska utveckling och de skatteregler som gäller för det aktuella året. Redovisningen är uppdelad på inkomsthuvudgrupperna skatt på arbete, skatt på kapital, skatt på konsumtion och insatsvaror samt restförda och övriga skatter. Summan av dessa skatter utgör de totala skatteintäkterna.

Från de totala skatteintäkterna görs avdrag för de skatter som tillhör EU. Det kvarstående beloppet är den offentliga sektorns skatteintäkter, som i sin tur särredovisas på kommunsektorn, ålderspensionssystemet och staten.

Tabell 2.8 Totala skatteintäkter och inkomster på statens budget, jämfört med statens budget för 2011 och 2012

Miljarder kronor

Inkomstår	Beräknat utfall	Beräknat utfall	Skillnad mot statens budget	
	2012	2011	2012	2011
Skatt på arbete	935,5	905,1	7,5	12,7
<i>Direkta skatter</i>	<i>504,3</i>	<i>487,3</i>	<i>1,2</i>	<i>6,0</i>
Kommunal inkomstskatt	559,8	538,2	6,9	9,8
Statlig inkomstskatt	44,6	44,6	0,2	2,8
Allmän pensionsavgift	97,4	93,5	1,0	0,1
Skattereduktioner m.m.	-197,5	-189,1	-6,7	-6,6
Artistskatt	0,0	0,1	-0,1	0,0
<i>Indirekta skatter</i>	<i>431,2</i>	<i>417,8</i>	<i>6,3</i>	<i>6,6</i>
Arbetsgivaravgifter	441,1	426,6	5,4	9,5
Egenavgifter	12,2	12,5	-1,2	0,0
Särskild löneskatt	37,7	36,2	2,1	1,8
Nedsättningar	-30,7	-29,5	0,8	-3,8
Skatt på tjänstegruppliv	0,9	1,0	-0,4	0,1
Avgifter till premiepensionssystemet	-29,8	-28,9	-0,3	-0,9
Skatt på kapital	170,6	183,5	-21,9	-6,2
Skatt på kapital, hushåll	24,6	28,8	-6,8	-4,2
Skatt på företagsvinster	95,1	102,8	-14,4	-2,0
Avkastningsskatt	10,3	11,8	0,1	0,6
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	28,8	27,5	0,6	0,7
Stämpelskatt	8,0	8,0	-1,2	-2,3
Kupongskatt m.m.	3,8	4,6	-0,2	1,0
Skatt på konsumtion och insatsvaror	455,3	455,6	-6,9	-0,1
Mervärdesskatt	333,4	333,1	-2,4	3,8
Skatt på tobak	11,8	11,3	-0,1	0,5
Skatt på alkohol	12,3	12,2	0,2	-0,5
Energiskatt	40,1	40,6	-1,4	-1,4
Koldioxidskatt	25,2	25,4	-1,4	-1,5
Övriga skatter på energi och miljö	4,5	4,5	-0,5	-0,2
Skatt på vägtrafik	15,6	15,7	-0,6	-0,5
Skatt på import	5,3	5,7	-0,6	-0,5
Övriga skatter	7,2	7,3	0,1	0,2
Restförda och övriga skatter	4,2	3,5	-0,5	2,7
Restförda skatter	-6,3	-6,3	-1,4	0,3
Övriga skatter	10,4	9,8	0,9	2,4
Totala skatteintäkter	1 565,6	1 547,7	-21,8	9,1
Avgår, EU-skatter	-6,9	-7,2	0,5	0,5
Offentliga sektorns skatteintäkter	1 558,7	1 540,5	-21,2	9,5
Avgår, kommunala inkomstskatter	-575,3	-552,7	-7,4	-9,8
Avgår, avgifter till ålderspensionssystemet	-201,0	-195,2	-2,1	-4,0
Statens skatteintäkter	782,4	792,6	-30,7	-4,3
Periodiseringar	10,3	47,3	10,1	45,8
Statens skatteinkomster	792,7	840,0	-20,7	41,5
Övriga inkomster	-5,1	32,4	-24,9	-2,1
Inkomster på statens budget	787,6	872,4	-45,5	39,4

Skatt på arbete

Skatt på arbete utgör ca 60 procent av de totala skatteintäkterna och kan delas in i direkta och indirekta skatter. Löner och andra ersättningar för arbete är underlag för både direkta och indirekta skatter, medan transfereringsinkomster, såsom sjuk- och föräldrapenning, arbetslöshetsersättning och pensioner, endast är underlag för direkt beskattning. Direkta skatter på arbete består till största delen av kommunal och statlig inkomstskatt. Under de direkta skatterna på arbete redovisas också skattereduktionerna.

Gemensamt för merparten av de skatter som ingår i skatt på arbete är att de följer utvecklingen av utbetalda löner och transfereringar.

Posterna under direkta skatter fastställs i beskattningen 2013 och uppgifterna för 2012 är därmed ett bedömt utfall, grundat på en prognos.

År 2012 beräknas skatt på arbete uppgå till 935,5 miljarder kronor. Jämfört med budgeten har intäkterna reviderats upp med 7,5 miljarder kronor.

Den högre lönesummeutvecklingen har medfört att skatteintäkterna från direkta och indirekta skatter (inklusive skattereduktioner) blev 1,2 respektive 6,3 miljarder kronor högre än budgeten. Skattereduktionen för husarbeten blev 4,5 miljarder kronor högre än budgeten, vilket minskar intäkterna från skatt på arbete med samma belopp.

Direkta skatter

De direkta skatterna på arbete består av inkomstskatter till staten och kommuner, allmän pensionsavgift samt skattereduktioner. År 2011 blev utfallet för de direkta skatterna 487,3 miljarder kronor. År 2012 beräknas intäkterna uppgå till 504,3 miljarder kronor. Att utvecklingstakten för de direkta skatterna inte fullt ut följer lönesummans ökningstakt beror framför allt på högre skattereduktioner.

Sammantaget har de direkta skatterna 2012 reviderats upp med ca 1,2 miljarder kronor jämfört med budget, vilket främst beror på att den kommunala inkomstskatten blev 6,9 miljarder kronor högre än beräknat. Denna effekt motverkades dock av att skattereduktionen för husarbeten (ROT- och RUT-avdrag) blev

4,5 miljarder kronor högre än vad som beräknades i budgeten.

Kommunal inkomstskatt

År 2012 beräknas intäkterna från den kommunala inkomstskatten uppgå till 559,8 miljarder kronor. Jämfört med budget har intäkterna för 2012 reviderats upp med 6,9 miljarder kronor. Detta förklaras framförallt av att lönesumman blev högre än budget. Upprevideringen av lönesumman beror främst på att arbetade timmar blev högre än förväntat.

Statlig inkomstskatt

Intäkterna från statlig inkomstskatt beräknas uppgå till 44,6 miljarder kronor 2012. I jämförelse med 2011 är den statliga inkomstskatten oförändrad. Prognosen för 2012 är 0,2 miljarder kronor högre än budget, vilket är i linje med prognos.

Allmän pensionsavgift

Den allmänna pensionsavgiften tas ut på förvärvsinkomster. Underlaget för avgiften utgörs av pensionsgrundande ersättningar och intäkterna följer därför utvecklingen av skatteunderlaget för direkta skatter. Prognosen för 2012 beräknas bli 97,4 miljarder kronor, vilket är 1 miljard kronor högre än budget.

Skattereduktioner

År 2012 utgör den totala skattereduktionen 197,5 miljarder kronor, vilket är 6,7 miljarder kronor högre än budget. Avvikelsen beror på högre skattereduktion för husarbeten (ROT- och RUT-avdrag), vilket svarade för 4,5 miljarder kronor, högre jobbskatteavdrag, vilket svarade för 1,2 miljarder kronor och högre avdrag för allmän pensionsavgift, som svarade för 1 miljard kronor.

I jämförelse med 2011 ökar de totala skattereduktionerna med 8,4 miljarder kronor. Ökningen förklaras av den högre lönesumman som ger ökat avdrag för den allmänna pensionsavgiften, högre jobbskatteavdrag på grund av fler sysselsatta samt högre skattereduktion för husarbeten. Alla skattskyldiga som betalar allmän pensionsavgift får en skattereduktion med 100 procent av pensionsavgiften, vilket innebär att skattereduktion för allmän pensionsavgift beräknas uppgå till 97,4 miljarder kronor.

Indirekta skatter

De indirekta skatterna på arbete utgör 46 procent av skatt på arbete och beräknas 2012 uppgå till 431,2 miljarder kronor. Jämfört med föregående inkomstår ökar intäkterna med 3,2 procent. Till skillnad från de direkta skatterna, där merparten av intäkterna överförs till kommunerna, tillfaller de indirekta skatterna huvudsakligen staten och ålderspensionssystemet.

Arbetsgivaravgifter

Av de indirekta skatterna utgörs huvuddelen av arbetsgivaravgifter. Prognosen för 2012 är 5,4 miljarder kronor högre än budget. Det huvudsakliga skälet till de högre intäkterna är en högre lönesumma än beräknat.

Jämfört med 2011 är utfallet 14,5 miljarder kronor högre, vilket motsvarar en ökning med 3,4 procent.

Särskild löneskatt

År 2012 beräknas den särskilda löneskatten bli 37,7 miljarder kronor. Jämfört med budgeten har intäkterna reviderats upp med 2,1 miljarder kronor. Upprevideringen beror huvudsakligen på att företagens kostnader för pensionsförmåner till de anställda reviderats upp.

Nedsättningar

Jämfört med budgeten för 2012 beräknas nedsättningarna bli 0,8 miljarder kronor högre.

Nedsättningarna beräknas bli 1,2 miljarder kronor högre jämfört med 2011.

Skatt på kapital

Skatt på kapital omfattar bland annat skatt på hushållens kapitalinkomster, skatt på företagsvinster samt kommunal fastighetsavgift och statlig fastighetsskatt. År 2012 beräknas skatt på kapital utgöra 11 procent av de totala skatteintäkterna. Skatt på företagsvinster utgör mer än hälften av skatt på kapital.

Skatt på hushållens kapitalinkomster och skatt på företagsvinster är de skatter som uppvisar störst variationer över åren. Det är också för dessa skatter som prognososäkerheten är störst.

De flesta skatter i undergruppen skatt på kapital fastställs i den årliga beskattningen i november året efter inkomståret. Undantagen är kupongskatten och stämpelskatten, som fastställs månadsvis. Detta innebär att intäkterna

från skatt på kapital för 2012 fortfarande är en prognos.

Skatt på kapital, hushåll

Underlaget för hushållens skatt på kapital är nettot av kapitalinkomster och kapitalutgifter. Den största delen av kapitalinkomsterna kommer från realiserade kapitalvinster. Kapitalvinsterna kan variera kraftigt mellan åren, vilket leder till att även hushållens kapitalinkomster varierar. Kapitalvinsternas storlek beror på marknadsvärdet av olika tillgångar samt när de ackumulerade vinsterna realiserar.

Utfallet för hushållens skatt på kapital beräknas bli 24,6 miljarder kronor 2012. Det är 6,8 miljarder kronor lägre än budget. Revideringen beror framför allt på att hushållens inkomsträntor nu bedöms bli lägre och av att intäkterna från skatt på hushållens utgiftsräntor nu bedöms bli högre än vad som bedömdes i budgeten.

Skatt på företagsvinster

Aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser, föreningsbanker, sparbanker m.fl. betalar inkomstskatt på sin beskattningsbara inkomst. Beskattningen utgår från bolagens bokföringsmässiga resultat, men vissa skattemässiga justeringar görs för att få fram den beskattningsbara inkomsten.

Utfallet för skatt på företagsvinster bedöms bli drygt 95,1 miljarder kronor 2012. Jämfört med budgeten har prognosen reviderats ned med 14,4 miljarder kronor. Den lägre prognosen för intäkterna förklaras av att BNP-tillväxten nu bedöms bli väsentligt svagare än vad som bedömdes i budgeten.

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt tas ut på sparande i pensions- och kapitalförsäkringar. Förutom värdet på tillgångarna i pensions- eller kapitalförsäkringen beror avkastningsskatten på statslåneräntan året före beskattningsåret. Skattesatsen 2011 var 15 procent på pensionsförsäkringar och 27 procent på kapitalförsäkringar. Från och med 2012 är skattesatsen på kapitalförsäkringar 30 procent.

Intäkterna från avkastningsskatten beräknas bli 10,3 miljarder kronor 2012, vilket är 0,1 miljarder kronor högre än i budgeten.

Kommunal fastighetsavgift och statlig fastighets-skatt

År 2008 avskaffades den statliga fastighets-skatten på bostäder och ersattes av en kommunal fastighetsavgift. Avgiften för småhus uppgick 2012 till 6 825 kronor, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet, medan avgiften för bostadsdelen i hyreshus uppgick till 1 365 kronor per lägenhet, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet. Avgiften indexerades genom att knytas till inkomstbasbeloppet.

Intäkterna från den kommunala fastighetsavgiften 2012 beräknas uppgå till 15,9 miljarder kronor, varav 13 miljarder kronor för småhus och knappt 3 miljarder kronor från bostadsdelen i hyreshus. Jämfört med beräkningen till budgeten har prognosen reviderats upp med 0,5 miljarder kronor.

Statlig fastighetsskatt tas ut på den del av hyreshus som avser lokaler samt på industrifastigheter. Den statliga fastighetsskatten för 2012 beräknas uppgå till 12,9 miljarder kronor, vilket är 0,1 miljard kronor högre än i budgeten.

Stämpelskatt

Stämpelskatt tas ut vid köp av fast egendom och tomträtter och vid beviljande av inteckningar. Utfallet för intäkterna från stämpelskatt för 2012 blev 8 miljarder kronor, vilket är 1,2 miljarder kronor lägre än i budgeten. Det lägre utfallet beror på en sämre utveckling på fastighetsmarknaden än väntat, både vad gäller priser och omsättning på fastigheter.

Kupongskatt

Kupongskatt utgår på utdelning på aktier i svenska aktiebolag och svenska aktiefonder. Skatten betalas av personer som är bosatta utomlands och som fått utdelning från svenskt aktiebolag.

Kupongskatten uppgick till 3,8 miljarder kronor 2012, vilket är 0,2 miljarder kronor lägre än i budgeten.

Skatt på konsumtion och insatsvaror

Mervärdesskatt, punktskatter samt skatt på import bildar tillsammans skatt på konsumtion och insatsvaror. År 2012 uppgick intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror till 455,3 miljarder kronor, vilket är 6,9 miljarder kronor lägre än i budgeten. Det svaga konjunkturläget under 2012 medförde lägre konsumtion

hos både företag och hushåll och därmed lägre intäkter från mervärdesskatt. Konjunkturinbromsningen ledde också till lägre användning av olika energislag och därmed lägre intäkter från energi- och koldioxidskatt. Dessutom gjorde den svaga varuimporten att intäkterna från skatt på import blev lägre än väntat.

Mervärdesskatt

Intäkterna från mervärdesskatten påverkas främst av hushållens konsumtion. Eftersom olika varu- och tjänstegrupper beskattas med olika mervärdesskattesatser beror intäkterna både på den totala konsumtionen och på sammansättningen i konsumtionen. Mervärdesskatt tas ut på varor och tjänsters marknadspris, vilket medför att intäkterna är starkt kopplade till prisökningstakten i ekonomin. Utöver hushållens konsumtion består skattebasen för mervärdesskatt även av offentlig konsumtion, samt förbrukning och investeringar i både privat och offentlig sektor.

Intäkterna från mervärdesskatt uppgick till 333,4 miljarder kronor 2012, vilket är 2,4 miljarder kronor lägre än budget. Det är en följd av att hushållens konsumtion och företagens investeringar ökade mindre än väntat under 2012.

Punktskatter

Avsikten med flertalet punktskatter är att de ska kompensera för de negativa externa effekter för samhället som uppstår i samband med förbrukning av vissa varor och tjänster. Punktbeskattning används för att påverka konsumtionen i en för samhället önskvärd riktning, även om de också har en klar offentligfinansiell betydelse. Punktskatter tas ut på bl.a. tobak, alkohol och energi.

Punktskatterna skiljer sig från exempelvis mervärdesskatten i det avseende att de oftast är baserade på konsumerad kvantitet i stället för på marknadspris.

Intäkterna från punktskatterna uppgick 2012 till 122 miljarder kronor, vilket är 3,8 miljarder kronor lägre än budget.

Skatt på tobak

Intäkterna från skatt på tobak uppgick 2012 till nästan 12 miljarder kronor. Det är 0,1 miljard kronor lägre än budget.

Skatt på alkohol

Skatt på alkohol gav intäkter på 12,3 miljarder kronor 2012, vilket är knappt 0,2 miljarder kronor högre än budget och förklaras av en något högre alkoholförsäljning.

Energi- och koldioxidskatt

Intäkterna från energiskatten uppgick till drygt 40 miljarder kronor och intäkterna från koldioxidskatten till drygt 25 miljarder kronor 2012. Intäkterna för båda dessa var ungefär 2,9 miljarder kronor lägre än väntat och förklaras bl.a. av att den inbromsade konjunkturen medfört lägre användning av olika energislag.

Skatt på import

Skatt på import blev 0,6 miljarder kronor lägre än väntat 2012 och uppgick till drygt 5 miljarder kronor. Det lägre utfallet för skatt på import beror på att varuimporten blev lägre.

Övriga skatter

Intäkterna från övriga skatter uppgick 2012 till drygt 7 miljarder kronor, vilket är knappt 0,1 miljarder kronor högre än väntat.

Restförda och övriga skatter

Restförda skatter är nettot av restförda och av Kronofogdemyndigheten indrivna skatter. Bland övriga skatter redovisas omprövningar av Skatteverkets tidigare fattade beskattningsbeslutsbeslut samt diverse inkomster som förs till exempelvis Insättningsgaranti- och stabilitetsfondsavgifter, Avgifter till Kärnavfallsfonden m.fl.

Restförda skatter är 1,4 miljarder kronor lägre än budgeten och övriga skatter är 0,9 miljarder kronor lägre än i budgeten. Tillsammans uppgick restförda och övriga skatter till 4,2 miljarder kronor 2012.

Periodiseringar

År 2012 beräknas periodiseringarna uppgå till 10,3 miljarder kronor. Jämfört med budget har periodiseringarna för 2012 reviderats upp med 10,1 miljarder kronor.

De högre periodiseringarna beror på att uppbördsförskjutningar kom in betydligt högre än väntat i statens budget samtidigt som betalningsförskjutningarna kom in lägre. Uppbördsförskjutningarna visar skillnaden mellan inkomster-

na i den löpande redovisningen och den periodiserade intäkten. Betalningsförskjutningarna består av skillnaden mellan in- och utbetalningar på samtliga skattekonton och debiterade skatter.

Uppskjuten beskattning

Skattelagstiftningen ger skattebetalarna möjligheter att i vissa fall skjuta upp beskattningen av olika typer av inkomster. Fysiska personer har t.ex. möjligheter att skjuta upp beskattningen av en kapitalvinst som uppkommer vid avyttring av en privatbostad. De stora beloppen för uppskjuten beskattning för fysiska personer avser emellertid pensionerna, eftersom de beskattas när pensionen faller ut och inte när pensionsrätterna tjänas in. Det gäller både det egna privata pensionssparandet, men framför allt avtalspensionerna.

Även företag har möjligheter att skjuta upp beskattningen av inkomster. De kan t.ex. sätta av delar av sin vinst i periodiseringsfonder. Dessutom kan företag göra skattemässiga avskrivningar som är större än den beräknade ekonomiska värdeminskningen (överavskrivningar).

Enligt de skattepolitiska riktlinjer som antogs av riksdagen våren 2008 (prop. 2007/08:100 avsnitt 5.3, bet. 2007/08:FiU20, rskr. 2007/08:259) bör detta slag av uppskjuten beskattning undvikas.

De fordringar som är kopplade till olika former av uppskjuten beskattning skulle egentligen påverka redovisningen av den offentliga sektorns nettoförmögenhet. Anledningen till att detta inte görs är att det inte finns någon samlad redovisning av den uppskjutna beskattningen. Det gäller framför allt avtalspensionerna. Ytterligare ett skäl att inte redovisa skattefordringar är att det är mycket svårt att beräkna den fordran som den offentliga sektorn har. Även om det för ett visst år t.ex. finns uppgift om företagens avsatta medel till periodiseringsfonder vet man inte i vilken utsträckning dessa återföringar kommer att påverka skatteintäkterna. Om återföringen sker under år som företagen har förluster bidrar inte återföringen till ytterligare skatteintäkter. Man måste dessutom nuvärdesberäkna skattefordran vilket gör skattningen än mer osäker.

2.2.3 Övriga inkomster

Övriga inkomster omfattar inkomsttyperna Inkomster av statens verksamhet, Inkomster av försäld egendom, Återbetalning av lån, Kalkylmässiga inkomster och Bidrag m.m. från EU. Dessutom ingår inkomsttyperna Avräkningar i anslutning till skattesystemet och Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto. Det totala utfallet för övriga inkomster 2012 uppgick till -5 079 miljoner kronor och är därmed sammanlagt 24 890 miljoner kronor lägre än vad som beräknades i den ursprungliga budgeten. Övriga inkomster blev 37 522 miljoner kronor lägre jämfört med föregående år.

Tabell 2.9 Övriga inkomster, sammanfattning

Miljoner kronor

	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall 2011
Inkomster av statens verksamhet	49 220	48 849	-371	55 333
Inkomster av försäld egendom	15 000	322	-14 678	23 124
Återbetalning av lån	1 361	1 322	-39	1 452
Kalkylmässiga inkomster	11 305	9 717	-1 588	11 086
Bidrag m.m. från EU	12 969	9 782	-3 187	12 328
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-70 045	-74 928	-4 884	-70 768
Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto		-144	-144	-112
Övriga inkomster	19 810	-5 079	-24 890	32 443

Inkomster av statens verksamhet

Under inkomsttypen redovisas bland annat rörelseöverskott från statliga affärsverk, från Riksbanken och från statens fastighetsförvaltning. Dessutom redovisas ränteinkomster, aktieutdelningar från bolag med statligt ägande, offentligrättsliga avgifter, försäljningsinkomster, böter och övriga inkomster av statens verksamhet. Inkomsterna under inkomsttypen uppgick till 48 849 miljoner kronor, vilket är 371 miljoner kronor (0,8 procent) lägre än beräknat i statens budget. Inkomsterna av statens verksamhet blev 6 484 miljoner kronor (11,7 procent) lägre än

2011. Att inkomsterna blev lägre beror huvudsakligen på att Inkomster av statens aktier minskade med 5 268 miljoner kronor (19,6 procent) mellan 2011 och 2012.

Tabell 2.10 Inkomster av statens verksamhet, översikt

Miljoner kronor

	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall 2011
Rörelseöverskott	5 660	8 043	2 383	6 699
Överskott av statens fastighetsförvaltning	265	243	-22	313
Ränteinkomster	6 794	5 823	-970	5 891
Inkomster av statens aktier	23 000	21 658	-1 342	26 926
Offentligrättsliga avgifter	10 615	10 393	-222	10 219
Försäljningsinkomster	120	64	-56	260
Böter m.m.	1 877	1 458	-419	1 304
Övriga inkomster av statens verksamhet	890	1 167	277	3 722
Inkomster av statens verksamhet	49 220	48 849	-371	55 333

Rörelseöverskott

Rörelseöverskottet uppgick till 8 043 miljoner kronor och är i och med det 2 383 miljoner kronor (42,1 procent) högre än beräknat i statens budget. Årets rörelseöverskott blev 1 344 miljoner kronor (20,1 procent) högre än 2011. Riksbankens inlevererade överskott uppgick till 7 500 miljoner kronor, vilket är 2 300 miljoner kronor (44,2 procent) högre än beräknat. Överskottet utgör 80 procent av Riksbankens genomsnittliga resultat under den senaste femårsperioden, före boksluts-dispositioner med mera. Det höga utfallet 2012 beror på att 2011 års resultat blev väsentligt högre än beräknat, främst på grund av justeringar för orealiserade vinster eftersom priserna på värdepapper förändrats. Luftfartsverket har med anledning av tidigare års underskott inte levererat in något rörelseöverskott under 2012. Sjöfartsverket har inte levererat in något rörelseöverskott under 2012 eftersom affärsverket under 2011 redovisade ett negativt resultat.

Tabell 2.11 Rörelseöverskott

Miljoner kronor

	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall 2011
Luftfartsverkets inlevererade överskott	11		-11	
Affärsverket Svenska Kraftnäts inlevererade utdelning och inleverans av motsvarighet till statlig skatt	436	378	-58	499
Sjöfartsverkets inlevererade överskott	12		-12	
Inlevererat överskott av Riksgäldskontorets garantiverksamhet		49	49	
Inlevererat överskott av statsstödd exportkredit	1	116	115	
Riksbankens inlevererade överskott	5 200	7 500	2 300	6 200
Rörelseöverskott	5 660	8 043	2 383	6 699

Överskott av statens fastighetsförvaltning

Överskottet av statens fastighetsförvaltning blev 243 miljoner kronor, vilket är 22 miljoner kronor (8,3 procent) lägre än beräknat i statens budget. Under 2012 blev överskottet av statens fastighetsförvaltning 70 miljoner kronor (22,2 procent) lägre än 2011. Överskottet från Statens fastighetsverk uppgick till 172 miljoner kronor och överskottet från Fortifikationsverket uppgick till 72 miljoner kronor. Vad gäller överskottet från Statens fastighetsverk består det dels av en definitiv inleverans av avkastningskrav för 2011 om 26 miljoner kronor, dels av en preliminär inleverans av avkastningskrav för 2012 om 146 miljoner kronor. Vad gäller överskottet från Fortifikationsverket består detta av dels en definitiv inleverans av avkastningskrav för 2011 om 21 miljoner kronor, dels en preliminär inleverans av avkastningskrav för 2012 om 51 miljoner kronor.

Ränteinkomster

Ränteinkomsterna uppgick till 5 823 miljoner kronor och är därmed 970 miljoner kronor (14,3 procent) lägre än beräknat i statens budget. Räntor på studielån uppgick till 4 066 miljoner kronor, vilket är 549 miljoner kronor (11,9 procent) lägre än beräknat i statens budget. Räntor på skattekonton m.m. (netto), som sorterar under Övriga ränteinkomster, uppgick till 1 651 miljoner kronor och är därmed

360 miljoner kronor (17,9 procent) lägre än beräknat i statens budget. Årets ränteinkomster blev 68 miljoner kronor (1,1 procent) lägre än 2011.

Tabell 2.12 Ränteinkomster

Miljoner kronor

	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall 2011
Räntor på näringslån	0	-1	0	-1
Räntor på studielån	4 615	4 066	-549	4 591
Övriga ränteinkomster	2 179	1 758	-421	1 300
Ränteinkomster	6 794	5 823	-970	5 891

Inkomster av statens aktier

Inkomster av statens aktier (utdelningar) uppgick till 21 658 miljoner kronor, vilket är 1 342 miljoner kronor (5,8 procent) lägre än beräknat i statens budget. De utdelningar som bolagen betalade ut under 2012 hänför sig till räkenskapsåret 2011. Utbetalda utdelningar under 2012 och 2011 redovisas i tabell 2.13.

Utdelningen från LKAB uppgick under 2012 till 5 000 miljoner kronor, vilket är i samma nivå som 2011. Bolaget redovisade ett resultat före skatter på 14 800 miljoner kronor 2011, vilket är en resultatförbättring med 19 procent jämfört med året innan. Det positiva resultatet förklaras i bolagets årsredovisning med historiskt höga järnmalmpriser och en stark efterfrågan på bolagets produkter. Från TeliaSonera uppgick utdelningen till 4 601 miljoner kronor, vilket är i samma nivå som 2011. Koncernen redovisade ett resultat 2011 före skatter på 26 774 miljoner kronor, vilket är 10,6 procent lägre än 2010.

Utdelningen från Sveaskog Holding AB uppgick till 4 473 miljoner kronor, vilket är 3 717 miljoner kronor högre än 2011. Den högre utdelningen 2012 förklarar bolaget i sin årsredovisning med att soliditetsmålet ligger på mellan 35 till 40 procent. Soliditeten uppgick under 2011 till 54 procent.

Från Vattenfall AB uppgick utdelningen till 4 433 miljoner kronor, vilket är 2 067 miljoner kronor lägre än 2011. Bolaget redovisade 2011 ett resultat före skatter på 14 298 miljoner kronor, vilket är 43,5 procent lägre än 2010.

Utdelningen från Akademiska hus uppgick till 1 245 miljoner kronor, vilket är 38 miljoner kronor högre än 2011. Bolaget redovisade 2011 ett resultat före skatter på 3 252 miljoner kronor, vilket är 11,3 procent högre än 2010.

Tabell 2.13 Aktieutdelning 2011 och 2012

Miljoner kronor

	Utfall 2012	Utfall 2011	Skillnad
Akademiska Hus	1 245	1 207	38
Apoteket AB	200	5 400	-5 200
Apotek Prod & Lab AB	2	2	0
Apoteks-gruppen i Sv Holding AB	160	203	-43
Arbetslivs-resurs AB		56	-56
Bostads-garanti AB	5	6	-1
Green Cargo			
Infranord (f.d. Banverket)			
Kasernen			
Lernia AB		25	-25
LKAB	5 000	5 000	0
Metria		12	-12
Nordea	599	678	-79
Nordiska investeringsbanken			
Posten Norden AB (Posten AB)	223	607	-384
Preaktio AB			
Rymdbolaget		10	-10
SBAB			
SJ	12	90	-78
SKD-företagen AB			
SOS Alarm		4	-4
Special-fastigheter AB	17	263	-246
Statens väg och baninvest AB			
Sveaskog Holding AB	4 473	756	3 717
Svensk Bilprovning AB	34	134	-100
Svensk Exportkredit AB	420	301	119
Svenska Geologiska AB			
Svevia AB		108	-108
(Swedcarrier) Jernhusen AB	100	100	0
Swedish Space Corp			
TeliaSonera	4 601	4 604	-3
Teracom	110	110	0
Vasallen		750	-750
Vattenfall AB	4 433	6 500	-2 067
Vectura Consulting AB	23		23
Summa	21 658	26 926	-5 269

Offentligrättsliga avgifter

Inkomsterna under inkomsthuvudgruppen Offentligrättsliga avgifter uppgick till 10 393 miljoner kronor och är därmed 222 miljoner kronor (2,1 procent) lägre än beräknat i statens budget. De största avvikelserna avser inkomstitlarna 2525 *Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor* och 2534 *Avgifter i Transportstyrelsen*. Finansieringsavgiften från arbetslöshetskassorna blev 5 193 miljoner kronor, vilket är 97 miljoner kronor (1,8 procent) lägre än väntat. Avgifterna i Transportstyrelsen uppgick till 1 548 miljoner kronor, vilket är 104 miljoner kronor (6,3 procent) lägre än beräknat. Inkomsterna på huvudgruppen blev 174 miljoner kronor (1,7 procent) högre än 2011.

Försäljningsinkomster

Inkomsterna under inkomsthuvudgruppen Försäljningsinkomster blev 64 miljoner kronor och är därmed 56 miljoner kronor (46,7 procent) lägre än vad som beräknats i statens budget. Avvikelsen beror huvudsakligen på att Jordbruksverket inte haft inkomster från försäljning av offentligt lagrade jordbruksprodukter under 2012. Det beror på att världsmarknadspriserna på jordbruksprodukter varit höga, vilket innebär att behovet av offentlig lagring varit lågt. Inkomsterna på huvudgruppen blev 196 miljoner kronor (75,3 procent) lägre än 2011.

Böter m.m.

Utfallet under inkomsthuvudgruppen Böter m.m. uppgick till 1 458 miljoner kronor, vilket är 419 miljoner kronor (22,3 procent) lägre än beräknat i statens budget. Utfallet för inkomstiteln Sanktionsavgifter m.m. blev 308 miljoner kronor, vilket är 337 miljoner kronor (52,2 procent) lägre än väntat.

I statens budget beräknades inkomstiteln Bötessmedel uppgå till 1 105 miljoner kronor medan utfallet uppgick till 976 miljoner kronor. Inkomsterna av Böter m.m. blev 155 miljoner kronor (11,8 procent) högre än 2011. Ökningen beror huvudsakligen på att Sverige under 2012 belastades med finansiella korrigeringar för stödåren 2005–2007 på grund av brister i den så kallade blockdatabasen, en databas över Sveriges jordbruksmark. Regeringen beslutade att 425 miljoner kronor av korrigeringen skulle belastas anslaget för finansiella korrigeringar på budgetens utgiftssida. Av medlen tillfördes 206 miljoner kronor till inkomstitel 2714 Sanktionsavgifter m.m. som en inkomst och reste-

rande 219 miljoner kronor tillfördes inkomsttitel 6111 Gårdsstöd som en inkomst.

Övriga inkomster av statens verksamhet

Övriga inkomster av statens verksamhet uppgick till 1 167 miljoner kronor under 2012, vilket är 277 miljoner kronor (31,1 procent) högre än beräknat i statens budget och 2 555 miljoner kronor (68,6 procent) lägre än 2011. Minskningen beror huvudsakligen på att utfallet för 2011 innefattade försäljning av frekvensutrymme för användande av radiosändare, främst tillstånd för 4 G. Inkomsterna från försäljningen uppgick till 3 108 miljoner kronor.

Inkomster av försäld egendom

Under denna inkomsttyp redovisas bland annat inkomster av försälda byggnader och maskiner, mark och annan egendom som exempelvis gruvegendom och aktier. Utfallet på inkomsttypen uppgick till 322 miljoner kronor, vilket är 14 678 miljoner kronor (97,9 procent) lägre än beräknat i statens budget. Försäljningsinkomsterna i statens budget antas beräkningstekniskt uppgå till 15 000 miljoner kronor per år under perioden 2012–2016. Det beräkningstekniska antagandet speglar regeringens målsättning över tid. Därmed är försäljningsbeloppen och tidpunkterna behäftade med stor osäkerhet.

Inkomsterna blev 22 802 miljoner kronor (98,6 procent) lägre än 2011. Skillnaden beror huvudsakligen på att staten under 2011 genomförde försäljningar av aktier i Nordea och Telia-Sonera, vilket genererade inkomster på 18 982 miljoner kronor respektive 3 707 miljoner kronor.

Tabell 2.14 Inkomster av försäld egendom

Miljoner kronor

	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall 2011
Inkomster av försäld egendom	15 000	322	-14 678	23 124

Återbetalning av lån

Under inkomsttypen Återbetalning av lån redovisas återbetalningar av olika typer av lån där den största delen är återbetalning av studiemedel. Utfallet på inkomsttypen uppgick till

1 322 miljoner kronor, vilket är 39 miljoner kronor (2,9 procent) lägre än vad som beräknats i statens budget och 130 miljoner kronor (9,0 procent) lägre än 2011.

Tabell 2.15 Återbetalning av lån

Miljoner kronor

	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall 2011
Återbetalning av näringslån	4	2	-2	5
Återbetalning av studielån	1 284	1 180	-104	1 402
Återbetalning av övriga lån	73	140	67	46
Återbetalning av lån	1 361	1 322	-39	1 452

Kalkylmässiga inkomster

Inkomsttypen Kalkylmässiga inkomster består av vissa amorteringar och statliga pensionsavgifter. Inkomsterna uppgick till 9 717 miljoner kronor, vilket är 1 588 miljoner kronor (14,0 procent) lägre än beräknat i statens budget. Utfallet för Statliga pensionsavgifter blev 9 191 miljoner kronor, vilket är 1 578 miljoner kronor (14,7 procent) lägre än beräknat i statens budget. Kalkylmässiga inkomster blev 1 369 miljoner kronor (12,3 procent) lägre än 2011.

Tabell 2.16 Kalkylmässiga inkomster

Miljoner kronor

	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall 2011
Avskrivningar och amorteringar	536	526	-10	552
varav avskrivningar på fastigheter	536	526	-10	552
Statliga pensionsavgifter	10 769	9 191	-1 578	10 534
Kalkylmässiga inkomster	11 305	9 717	-1 588	11 086

Statliga pensionsavgifter

Avgifterna för den statliga tjänstepensioneringen uppgick till 9 191 miljoner kronor under 2012. Den särskilda löneskatten på pensionskostnader uppgick till 1 636 miljoner kronor och administrationskostnaderna för det statliga tjänstepensionssystemet blev 187 miljoner kronor.

Tabell 2.17 Statliga pensionsavgifter

Miljoner kronor

	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall 2011
Statlig tjänste- pensionering		7 657		8 675
Särskild löneskatt på pensionskostnader		1 636		1 962
Statlig grupplivförsäk- ring		48		48
Premieskatt, gruppliv		38		37
Statlig personskadeför- säkring		9		9
Avdrag för administrat- ions-kostnader		-187		-190
Administration, per- sonskadeförsäkring		-10		-8
Statliga pensionsavgifter	10 769	9 191	-1 578	10 534

Bidrag m.m. från EU

Inkomsterna under inkomsttypen Bidrag m.m. från EU omfattar bidrag från olika EU-fonder inom EU:s budget. De största enskilda bidragen finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Europeiska jordbruksfonder. Bidragen är främst kopplade till utgifter på anslag inom utgiftsområdena 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, 19 Regional tillväxt, 22 Kommunikationer samt utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Inkomsterna uppgick till 9 782 miljoner kronor och är därmed 3 187 miljoner kronor (24,6 procent) lägre än beräknat i statens budget. Jämfört med 2011 blev bidragen från EU 2 546 miljoner kronor (20,7 procent) lägre.

Bidragen från EU:s jordbruksfonder uppgick till 8 459 miljoner kronor, vilket är 814 miljoner kronor lägre än budgeterat. Bidragen från EU till landsbygdsutvecklingen blev 576 miljoner kronor lägre än beräknat, vilket främst beror på att stödmyndigheterna (Jordbruksverket m.fl.) under 2012 fokuserat mer på att besluta om nya stöd än att fatta beslut om utbetalningar till pågående projekt. Anledningen är bland annat att 2013 är det sista året för beslut om nya stöd inom nuvarande programperiod. Större delen av utbetalningarna kommer att ske när stödberättigade projekt slutredovisas under 2014 och 2015. Gårdsstödet blev 138 miljoner kronor högre än budget. Sverige belastades med finansiella korrigeringar under 2012 avseende stödåren 2005–2007 på grund av brister i den så kallade

blockdatabasen, en databas över Sveriges jordbruksmark. Regeringen beslutade att 425 miljoner kronor av korrigeringen skulle belastas anslaget för finansiella korrigeringar på budgetens utgiftssida. Av dessa medel tillfördes 206 miljoner kronor inkomsttitel 2714 Sanktioneringsavgifter m.m. som en inkomst och resterande 219 miljoner tillfördes inkomsttitel 6111 Gårdsstöd som en inkomst, som alltså blev högre än budgeterat.

Inkomsterna för 6113 Övriga interventioner blev 151 miljoner kronor, vilket är 329 miljoner kronor lägre än i budgeten. Orsaken är främst att behovet av offentlig lagring varit lågt till följd av fortsatt höga världsmarknadspriser.

Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket blev 252 miljoner kronor lägre än i statens budget. Det lägre utfallet beror på negativa kurs-differenser till följd av kronans förstärkning gentemot euron. Ersättningar för bidrag som Statens jordbruksverk betalat ut i förskott i kronor till bidragsmottagarna, både rekvireras och betalas ut i euro från EU:s jordbruksfonder med viss eftersläpning. Bidragen från Europeiska regionala utvecklingsfonden samt Europeiska socialfonden blev 388 miljoner kronor respektive 1 352 miljoner kronor lägre än beräknat i statens budget. Orsaken till de lägre utfallen är framför allt att rekvirerade medel inte utbetalats innan årets slut. Jämfört med 2011 minskade därför även inkomsterna från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden med 842 miljoner kronor respektive 1 189 miljoner kronor.

Bidragen från EU:s jordbruksfonder minskade med 212 miljoner kronor jämfört med 2011. Det är framför allt gårdsstödet som blivit lägre under 2012, med 421 miljoner kronor. Detta beror främst på att kronans värde gentemot euron är lägre 2012 jämfört med 2011.

Tabell 2.18 Bidrag m.m. från EU

Miljoner kronor

	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall 2011
Bidrag från EU:s jordbruksfonder	9 273	8 459	-814	8 671
Gårdsstöd	5 470	5 608	138	6 029
Kompletterande åtgärder perioden 1995-1999				0
Övriga interventioner	480	151	-329	135
Exportbidrag	1	1	0	1
Djurbidrag	158	312	154	307
Offentlig lagring	12	63	51	-75
Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	13	-239	-252	-226
Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen	3 140	2 564	-576	2 501
Bidrag från EU till fiskerieringen	102	2	-99	50
Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 390	1 002	-388	1 844
Bidrag från Europeiska socialfonden	1 351	-1	-1 352	1 188
Bidrag till transeuropeiska nätverk	662	212	-450	419
Övriga bidrag från EU	191	107	-84	155
Bidrag m.m. från EU	12 969	9 782	-3 187	12 328

Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet

Denna inkomsttyp omfattar tillkommande EU-skatter och utjämningsavgifter för LSS-kostnader lagen (1993:387) om stöd och service för vissa funktionshindrade. Dessutom ingår olika avräkningar som avser dels intäkter som förs till fonder, dels kompensation för mervärdesskatt till statliga myndigheter och kommuner. I statens budget beräknades avräkningarna uppgå till -70 045 miljoner kronor. Utfallet blev -74 928 miljoner kronor. Skillnaden mot beräkningen i statens budget blev -4 884 miljoner kronor. Orsaken är främst högre kompensation för mervärdesskatt till kommuner. Jämfört med 2011 har Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet ökat med 4 160 miljoner kronor. Avräkningar har ökat med 3 962 miljoner kronor, vilket främst beror på högre intäkter som förs till fonder.

Tabell 2.19 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet

Miljoner kronor

	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall 2011
Tillkommande skatter	10 413	10 086	-326	10 285
EU-skatter	7 395	6 930	-466	7 270
varav Momsbaserad EU-avgift	1 550	1 643	93	1 564
varav Tullmedel	5 845	5 027	-818	5 447
varav Jordbrukstullar och sockeravgifter	261	259	-2	259
<i>Kommunala utjämningsavgifter</i>	<i>3 017</i>	<i>3 157</i>	<i>139</i>	<i>3 015</i>
Utjämningsavgift för LSS-kostnader	3 017	3 157	139	3 015
Avräkningar	-80 457	-85 015	-4 558	-81 053
Intäkter som förs till fonder	-5 471	-7 291	-1 820	-4 422
Kompensation för mervärdesskatt	-74 986	-77 724	-2 738	-76 631
varav Avräknad mervärdesskatt, statliga myndigheter	-27 655	-28 199	-544	-26 944
varav Kompensation för mervärdesskatt, kommuner	-47 331	-49 525	-2 194	-49 687
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-70 045	-74 928	-4 884	-70 768

Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto

Denna inkomsttyp omfattar utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto. Utfallet för Jämställdhetsbonus blev -144 miljoner kronor. De flesta av de krediteringar som tidigare krediterades skattekonto har upphört eller flyttats till utgiftssidan på statens budget.

Tabell 2.20 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto

Miljoner kronor

	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall 2011
Anställningsstöd		0	0	0
Jämställdhetsbonus		-144	-144	-113
Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto		-144	-144	-112

2.3 Utgifter på statens budget 2012

Utgifterna på statens budget är indelade i 27 utgiftsområden. Därutöver ingår även posterna Förändring av anslagsbehållningar (endast vid budgetering), Riksgäldskontorets nettoutlåning och Kassamässig korrigeringspost på budgetens utgiftssida.

2.3.1 Makroekonomiska förutsättningar och beslut

Skillnaden mellan utfallet och de beräknade utgifterna i den ursprungliga budgeten, som riksdagen sammanställde den 20 december 2011, redovisas i tabell 2.21.

Utfallet för utgiftssidan för statens budget blev 1,9 miljarder kronor lägre än i den ursprungliga budgeten. I detta avsnitt delas skillnaden upp i tre kategorier: skillnad till följd av förändrade makroekonomiska förutsättningar, skillnad till följd av beslut fattade av Riksdagen, regeringen, EU eller Riksbanken samt skillnad till följd av övriga förklaringsfaktorer (inkl. volymförändringar).

Tabell 2.21 Skillnad mellan utfall och budget för 2012

Miljarder kronor

	Totalt	Makro- förutsätt- ningar	Beslut	Övrigt ²
Utgiftsområden, exklusive räntor ¹	-8,3	-3,5	0,7	-5,4
Statsskuldräntor m.m.	5,5	5,5	0,0	0,0
Riksgäldskontorets nettoutlåning ³	0,8	0,6	7,0	-6,8
Summa utgifter	-1,9	2,6	7,7	-12,2

¹ Utgiftsområden som omfattas av det statliga utgiftstaket.

² Under Övrigt för Utgiftsområden, exkl. räntor ingår förändring av anslagsbehållningar med -2,8 miljarder kronor.

³ Riksgäldskontorets nettoutlåning inkl. en kassamässig korrigeringspost.

Skillnader till följd av den makroekonomiska utvecklingen

Skillnader till följd av makroekonomiska förutsättningar medförde att utgifterna blev 2,6 miljarder kronor högre än i statens budget.

Utgifterna för statsskuldräntor blev 5,5 miljarder kronor högre än anvisat i statens budget dels till följd av lägre valutakursvinster än beräknat, dels till följd av att kursförlusterna blev betydligt högre. Kursförluster uppstår vid förtidsinlösen av lån som har en högre kupongränta än marknadsräntan vid återköpstillfället. Kursförlusterna uppstod främst vid byten av obligationer i samband med emissionen av ett nytt tioårigt lån i oktober 2012 i stället för i början av 2013. Dessutom bidrog lägre marknadsräntor än väntat till att kursförlusterna blev högre. De ökade utgifterna motverkades dock delvis av högre inkomster från överkurs vid emission, också de som följde av lägre räntor och ändrad låneplan. Det utgiftsmässiga utfallet på räntanslaget påverkas av många tekniska faktorer till följd av Riksgäldskontorets upplånings- och skuldförvaltningsteknik. Hela skillnaden för statsskuldräntorna klassificeras som makroberoende, utom den del som beror på annat lånebehov än beräknat, vilken redovisas under Övrigt.

Utgifterna för utgiftsområdena, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m., blev 3,5 miljarder kronor lägre än i statens budget. För utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv blev utgifterna 3,8 miljarder kronor lägre. Det beror i huvudsak på att färre personer deltagit i program med aktivitetsstöd och att den öppna arbetslösheten var lägre än beräknat.

Utgifterna för Riksgäldskontorets nettoutlåning blev 0,6 miljarder kronor högre än i statens budget, främst till följd av lägre valutakursvinster vid omsättning av Riksbankens lån i Riksgäldskontoret.

Tabell 2.22 Makroekonomiska förutsättningar

	Utfall 2011	SB 2012	Utfall 2012	Skillnad utfall 2012- SB 2012
<i>Procentuell förändring från föregående år:</i>				
BNP (fp) ¹	3,7	1,3	0,8	-0,5
KPI (årsgenomsnitt) ¹	3,0	1,2	0,9	-0,3
Antal sysselsatta, 15-74 år ¹	2,3	0,0	0,7	0,7
<i>Nivåer:</i>				

Arbetslöshet, 15-74 år, procent av arbetskraften ^{1,2}	7,8	7,8	8,0	0,2
Personer i åtgärder, procent av arbetskraften ¹	3,5	4,6	3,7	-0,9
SEK/euro ⁴	9,03	9,05	8,71	-0,3
SEK/USD ⁴	6,49	6,46	6,77	0,3
3-mån ränta, års-genomsnitt ^{3,4}	1,7	1,8	1,3	-0,6
5-årig statsobligation, års-genomsnitt ⁴	2,3	2,3	1,1	-1,2
Prisbasbelopp, tusentals kronor ¹	42,8	44,0	44,0	0,0

¹ Källa: Statistiska centralbyrån

² Exklusive heltidsstuderande arbetssökande.

³ Utfallet för arbetslösheten har reviderats sedan SB 2012 och har höjts med 0,3 procentenheter 2011 och 2012.

⁴ Källa: Riksbanken

⁵ Regeringens prognos i SB avser 6-månaders ränta.

Skillnader till följd av beslut

De totala utgifterna på statens budget blev 7,7 miljarder kronor högre till följd av beslut.

Utgifterna för Riksgäldskontorets nettoutlåning blev 7,0 miljarder kronor högre till följd av att Riksbanken beslutade om en utökning av lånet i Riksgäldskontoret.

Det sammanlagda utfallet för samtliga utgiftsområden, exklusive utgiftsområde 26 Statskuldräntor m.m., blev 0,7 miljarder kronor högre än beräknat i statens budget. Det förklaras framför allt av utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen, eftersom en extra utbetalning gjordes på grund av en revidering av BNI-baserna för tidigare år. Det beror också på beslutade ändringsbudgetar under året som påverkat utgiftsnivån. I övrigt uppstod ett mindre antal avvikelser från anvisade medel, både positiva och negativa, som jämnade ut sig.

Skillnader till följd av övriga orsaker

Skillnader mellan utfall och budget som inte kan hänföras till den makroekonomiska utvecklingen eller till beslut klassificeras som övrigt.

De totala utgifterna i statens budget minskade till följd av övriga orsaker med 12,2 miljarder kronor jämfört med den ursprungliga budgeten. Utgifterna för Riksgäldskontorets nettoutlåning (inklusive kassamässig korrigerings) blev 6,8 miljarder kronor lägre än i budgeten. Skillnaden för den kassamässiga korrigeringen var dock bara marginell. Huvudförklaringen till den lägre nettoutlåningen är att Exportkreditnämnden ökade sin inlåning med 5,7 miljarder kronor. Det beror främst på att nämnden skiftat sina långfris-

tiga värdepappersinnehav från obligationer till placeringar i Riksgäldskontoret. Vidare gjorde Island under 2012 återbetalningar i förtid av det lån som Sverige utbetalade under perioden 2009 till 2011. Återbetalningarna var på motsvarande 2,7 miljarder kronor. Åt motsatt håll verkade att myndigheternas behållningar på räntekonton minskade med 0,4 miljarder kronor i stället för den ökning på 4 miljarder kronor som beräknades i budgeten.

Utfallet för alla utgiftsområden, exklusive utgiftsområde 26 Statskuldräntor m.m., blev 5,4 miljarder kronor lägre än beräknat i budgeten. För utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet blev utgifterna 1,6 miljarder kronor lägre än i statens budget. Förklaringen är främst försenade ersättningar till kommunerna för mottagna flyktingar.

För utgiftsområde 8 Migration blev utgifterna 1,1 miljarder kronor lägre än i statens budget. I huvudsak förklaras avvikelserna av att medlen under det nya anslaget 1:9 *Ramöverenskommelse om migrationspolitik* inte har förbrukats. De åtgärder som ingår i överenskommelsen införs under 2013.

För utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg blev utgifterna 1,0 miljard kronor lägre än anvisat i statens budget. Avvikelsen beror på lägre utgifter för stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, tandvårdsförmåner samt bidrag till folkhälsa och sjukvård.

För utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel blev utfallet 0,9 miljarder kronor lägre än anvisat i statens budget. Avvikelserna förekommer främst på de anslag som finansierar Landsbygdsprogrammet med både nationella medel och EU-medel. Utfallet blev lägre än anvisade medel eftersom utbetalningarna till projekt inom programmet har skett i en långsammare takt än förväntat.

För utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn blev utgifterna 0,6 miljarder kronor lägre än anvisat i statens budget.

För utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning blev de totala utgifterna 0,6 miljarder kronor lägre än beräknat. Det är framför allt två anslag som bidrar till skillnaderna mellan statens budget och utfallet för utgiftsområdet. För anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* blev utgifterna 0,2 miljarder kronor lägre än anvisade medel i statens budget. Det låga anslagsutnyttjandet 2012 beror främst på att kompetens-

utveckling av lärare i yrkesämnen samt fortbildning av matematiklärare och rektorer krävt planering och framförhållning och därmed inte hunnit komma igång fullt ut. En annan orsak till det låga anslagsutnyttjandet är att försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan haft ett lägre elevantal än vad anslaget var beräknat för. Även för anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* blev utgifterna 0,2 miljarder kronor lägre än anvisat. Anledningen är att antalet ansökningar under 2012 har varit lågt inom såväl fortbildning av rektorer som av lärare och fritidspedagoger.

Utfallet för utgiftsområde 5 Internationell samverkan blev 0,5 miljarder lägre än beräknat i statens budget. Det förklaras av anslaget 1:1 *Avgifter till internationella organisationer*. Belastningen på anslaget påverkas både av valutakursförändringar och antalet freds- och säkerhetsfrämjande insatser. Utgifterna för FN:s

fredsbevarande operationer blev betydligt lägre än vad som anvisades. Anledningen till detta är att FN inte rekvirerat medel i den omfattning som beräknats.

För utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp blev utfallet 0,8 miljarder kronor högre än beräknat i statens budget. Det beror framför allt på att utgifterna för anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* blev högre. I budgeten beräknades 36 miljoner utbetalda sjukpenningdagar under 2012, men utfallet blev närmare 41 miljoner utbetalda sjukpenningdagar.

För utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. blev utfallet i linje med anvisade medel.

I avsnitt 2.4 Utfall per utgiftsområde m.m. finns detaljerade kommentarer till skillnaden mellan utfall och anvisat belopp i den ursprungliga budgeten.

2.3.2 Sammanfattning

Tabell 2.23 Utgifter på statens budget 2012
Miljoner kronor

Utgiftsområde	Statens bud- get	Ändrings- budget	Totalt anvisat	Utfall	Utfall-Statens budget	Utfall-Totalt anvisat
01 Rikets styrelse	11 809	8	11 817	11 529	-280	-288
02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	13 359	2	13 361	13 511	152	150
03 Skatt, tull och exekution	10 179	14	10 193	10 272	94	80
04 Rättsväsendet	37 871	200	38 070	38 213	342	143
05 Internationell samverkan	2 024		2 024	1 550	-474	-474
06 Försvar och samhällets krisberedskap	45 579	124	45 702	45 462	-117	-241
07 Internationellt bistånd	30 264	-339	29 925	30 197	-67	272
08 Migration	9 068	340	9 408	8 248	-820	-1 160
09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	60 078	178	60 256	58 690	-1 388	-1 566
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	93 353	2 099	95 451	94 853	1 500	-599
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	41 060	874	41 933	41 342	282	-592
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	76 717		76 717	75 579	-1 138	-1 138
13 Integration och jämställdhet	8 374	5	8 379	6 753	-1 621	-1 626
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	70 476	1 105	71 581	66 633	-3 843	-4 948
15 Studiestöd	22 184	78	22 261	21 068	-1 116	-1 194
16 Utbildning och universitetsforskning	54 476	62	54 538	53 837	-639	-701
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	12 300	0	12 300	12 318	18	18
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	1 152	0	1 152	981	-172	-172
19 Regional tillväxt	3 399	25	3 424	3 408	9	-16
20 Allmän miljö- och naturvård	5 025	0	5 025	4 831	-194	-194
21 Energi	2 873		2 873	2 713	-159	-159
22 Kommunikationer	43 061		43 061	42 861	-200	-200
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	17 733	12	17 744	16 387	-1 346	-1 357
24 Näringsliv	6 012	0	6 012	5 882	-129	-129
25 Allmänna bidrag till kommuner	85 075	63	85 138	85 138	63	0
26 Statsskuldsräntor m.m.	21 870	6 000	27 870	27 381	5 511	-489
27 Avgiften till Europeiska unionen	31 291		31 291	31 452	161	161
Förändring av anslagsbehållningar	-2 814		-2 814		2 814	2 814
Summa	813 844	10 848	824 691	811 088	-2 756	-13 604
Riksgäldskontorets nettoutlåning	121		121	1 009	889	889
Kassamässig korrigering	445		445	384	-61	-61
Summa utgifter på statens budget	814 410	10 848	825 257	812 480	-1 929	-12 776

Skillnaderna per utgiftsområde i förhållande till anvisade medel redovisas i tabell 2.23. En högre förbrukning än anvisade medel kan ske genom att utnyttja årets ingående anslagssparande, eller anslagskredit. Är dessa medel inte tillräckliga kan regeringen i vissa fall besluta om medgivet över-skridande.

De totala utgifterna för staten lägre än budget

Utgifterna på statens budget uppgick till 812 480 miljoner kronor. Det är 1 929 miljoner kronor (0,2 procent) lägre än beräkningen i statens ursprungliga budget. I förhållande till totalt anvisat belopp (statens budget och ändringsbudgetar) blev utgifterna 12 776 miljoner kronor lägre än budgeterat. Trots att skillnaden mellan budget och utfall är liten på totalnivå finns det stora skillnader, som innebär både över- och underskridanden i förhållande till budget, inom utgiftsområdena.

Statsskuldsräntorna högre än beräknat

Utgifterna inom utgiftsområde 26 Statsskuld-räntor m.m. uppgick till 37 381 miljoner kronor, vilket är 8 521 miljoner kronor högre än vad som beräknades i den ursprungliga budgeten. På hö-ständrings-budgeten anvisades 6 000 miljoner kronor för att täcka ökade kostnader för kurs-förluster och kostnader för en ändrad låneplan. Utgifterna för kursförluster blev 12 526 miljoner kronor högre än beräknat i statens budget, sam-tidigt som inkomsterna av överkurser vid emis-sion blev 9 022 miljarder kronor högre än beräk-nat i budgeten.

Arbetslösheten lägre än beräknat dock fler och längre sjukfall än beräknat

Utgifterna för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppgick till 66 633 miljoner kronor, vilket är 3 843 miljoner kronor lägre än i statens budget. Förklaringen är att arbetslösheten blev lägre än vad som beräknades i budgeten. På vårändringsbudgeten anvisade riksdagen ytterli-gare 1 105 miljoner kronor för bidrag till lönega-rantiersättning. Det gjordes med anledning av att antalet anställda i företag som försatts i konkurs ökat mer än beräknat i budgeten.

Inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppgick utgifterna till 58 690 miljoner kronor, vilket är 1 388 miljoner kronor lägre än beräknat i statens budget. Bland annat blev efterfrågan på tandvårdsförmåner lägre än beräknat.

För utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp blev utgifterna 94 853 miljoner kronor, vilket är 1 500 miljoner kronor högre än vad riksdagen anvisade i den ur-sprungliga budgeten. Framför allt blev utgifterna för sjukpenning och rehabilitering högre än be-räknat i budgeten. På vårändringsbudgeten anvi-sades ytterligare 2 099 miljoner kronor för att täcka ett underskott från tidigare år.

Inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn blev utgifterna 75 579 miljoner kronor, vilket är 1 138 miljoner kronor lägre än vad som beräknades i statens budget. Det är framför allt ett lägre uttag av för-äldrapenning än beräknat som gör att utgifterna blev lägre.

För utgiftsområdet 13 Integration och jäm-ställdhet blev utgifterna 6 753 miljoner kronor, vilket är 1 621 miljoner kronor lägre än anvisat i budgeten. Förseningar i Migrations-verkets ärendehantering på grund av det stora antalet asylsökande gör att utgifter som avser 2012 kommer att betalas till kommunerna under 2013.

Utgifterna för utgiftsområde 15 Studiestöd uppgick till 21 068 miljoner kronor, vilket är 1 116 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Det beror på att antalet studerande med rätt till det högre bidraget blev färre än beräknat i budgeten.

Utgifterna för utgiftsområde 23 Areella nä-ringar, landsbygd och livsmedel blev 16 387 miljoner kronor, vilket är 1 346 miljoner kronor lägre än beräknat i budgeten. Det beror på förändringar i valutakurser och framflyttning av stödutbetalningar.

2.3.3 Indragningar

Enligt 3 kap 12 § budgetlagen (2011:203) får re-geringen besluta att medel på ett anvisat anslag inte ska användas, om det är motiverat av sär-skilda omständigheter i en verksamhet, av stats-finansiella eller andra samhällsekonomiska skäl. Under 2012 har regeringen dragit in anslagsme-del om totalt 25 088 miljoner kronor. Det är en minskning med 14 287 miljoner kronor jämfört med 2011. De 25 största indragningarna svarar för 79 procent av totalbeloppet under 2012. I ta-bell 2.24 redovisas samtliga indragningar som är större än 200 miljoner kronor.

De flesta indragningar av anslagsmedel rör anslagssparande

Den största indragningen uppgick till 5 934 miljoner kronor och avser bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Den näst största indragningen uppgick till 1 729 miljoner kronor och avser tandvårdsförmåner. Båda indragningarna avser indragning av anslagssparande från föregående år.

Tabell 2.24 Indragningar 2012

Miljoner kronor

UO/Anslag		
01 4:1	Regeringskansliet m.m.	210
06 1:2	Fredsfrämjande förbandsinsatser	621
06 1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	395
07 1:1	Biståndsverksamhet	341
09 1:4	Tandvårdsförmåner m.m.	1 729
09 1:5	Bidrag för läkemedelsförmånerna	643
09 4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	300
09 4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	306
10 1:6	Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård	285
12 1:2	Föräldraförsäkring	672
13 1:2	Kommunersättningar vid flyktningmottagande	810
13 1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	259
13 1:4	Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	354
14 1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	5 934
14 1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	623
14 1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	552
15 1:2	Studiemedel m.m.	1 535
16 1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	228
16 1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	345
17 13:1	Stöd till idrotten	250
21 1:5	Energiforskning	571
23 1:11	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	251
23 1:21	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	303
23 1:22	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	620
26 1:1	Räntor på statsskulden	1 675

Övriga indragningar	5 276
Summa	25 088

2.3.4 Överskridanden

Medgivna överskridanden

Enligt 3 kap 8 § budgetlagen (2011:203) får ett anslag tillfälligt överskridas genom att en kredit, motsvarande högst 10 procent av det anvisade anslaget (anslagskredit), tas i anspråk. Året därpå ska tillgängliga medel reduceras med ett belopp som motsvarar den utnyttjade anslagskrediten. Med riksdagens bemyndigande får regeringen även besluta att ett anslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas, om detta är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget ska kunna uppfyllas. Regeringen fattade efter höständringsbudgeten för 2012 två beslut om medgivet överskridande.

Tabell 2.25 Medgivna överskridanden 2012

Miljoner kronor

UO/Anslag	Medgivet överskridande	Utnyttjat medgivet överskridande	
14 1:11	Bidrag till lönegaranti-ersättning	450	343
04 1:13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	9	8
Summa	459	351	

Anm: För att fullgöra statens betalningsåtaganden har regeringen även i enlighet med 3 kap. 9 § budgetlagen (2011:203) gett Riksgäldskontoret rätt att (vid behov) överskrida anslagen 1:1 Räntor på statsskulden och 1:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning (regeringsbeslut 2011-12-22). Dessa båda medgivna överskridanden har inte utnyttjats under 2012.

I statens budget anvisades 1 200 miljoner kronor på anslaget 1:11 *Bidrag till lönegaranti-ersättning* under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. I vårändringsbudgeten anvisades ytterligare 1 105 miljoner kronor. Regeringen medgav dessutom att anslaget fick överskridas med 450 miljoner kronor (regeringsbeslut den 15 november 2012). Hela anslagskrediten på 230,5 miljoner kronor utnyttjades och av det medgivna överskridandet utnyttjades 343 miljoner kronor.

Under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anvisades anslaget 1:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* 37 miljoner kronor. På höständeringsbudgeten anvisades ytterligare 5 miljoner kronor. Regeringen medgav dessutom att anslaget fick överskridas med 9 miljoner kronor (regeringsbeslut 7 februari 2013). Hela anslagskrediten på 4 miljoner kronor utnyttjades och av det medgivna överskridandet utnyttjades 8 miljoner kronor.

2.4 Utfall per utgiftsområde

I följande avsnitt presenteras utfallet per utgiftsområde närmare. Tabellerna över anslagen visar i huvudsak utfallet på de största anslagen inom utgiftsområdet. De visar även anslag vars utfall avviker från statens budget mer än 10 procent. Anslag som anvisats mindre än 100 miljoner kronor visas dock endast om utfallet avviker mer än 50 procent. Inledningsvis kommenteras skillnader mellan budgeterade belopp och utfall. Avslutningsvis jämförs även utfallet för 2012 med utfallet 2011.

Redovisningen per utgiftsområde omfattar utöver anslagsutfallet även utfall för de övriga finansiella befogenheter som regeringen har inom respektive utgiftsområde. Dessutom lämnas redogörelser för Riksrevisionens iakttagelser avseende både årlig revision och effektivitetsrevision fördelad på berörda utgiftsområden. På detta sätt erhålls en samlad bild per utgiftsområde över i princip samtliga finansiella befogenheter som lämnats inom området och vilka iakttagelser Riksrevisionen gjort inom detsamma.

Redovisningen av finansiella befogenheter omfattar utfall avseende anslag, beställningsbemyndiganden, statlig utlåning, garantier, inomstatliga lån och övriga krediter. Även utfall för bemyndiganden om kapitaltillskott till bolag eller utvecklingsbanker redovisas. Flertalet av de finansiella befogenheterna lämnas i form av årliga bemyndiganden i samband med budgetpropositionen och ändringsbudgetar. I de fall bemyndigandet har lämnats i budgetpropositionen för 2012 eller i ändringsbudgetarna för detta år görs inte någon hänvisning till riksdagsbeslutet. Om däremot bemyndigandet har lämnats före 2012 görs en hänvisning.

Regeringen tillämpar följande ordning för hantering av Riksrevisionens iakttagelser i årsredovisningen för staten. När det gäller effektivitetsrevisionens rapporter lämnar regeringen en redovisning av de rapporter som lämnats av Riksrevisionen under räkenskapsåret och de rapporter som lämnats tidigare men som regeringen ännu inte slutbehandlat. I de fall regeringen lämnat en skrivelse till riksdagen med anledning av effektivitetsrapporten och regeringen därmed anser frågan slutbehandlad, anges detta. I de fall ytterligare åtgärder vidtagits eller avses vidtas redogörs för detta. När det gäller den årliga revisionens revisionsberättelser redovisas dessa i de fall revisionen lämnat en modifierad revisionsberättelse eller med upplysning. En redogörelse för regeringens åtgärder med anledning av den årliga revisionen lämnas i budgetpropositionen. I bilaga 4 finns en sammanställning över slutbehandlade granskningsrapporter.

Efter de 27 utgiftsområdesavsnitten redogörs för posterna Förändring av anslagsbehållningar, Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto och Kassamässig korrigerings, vilka ingår på budgetens utgiftssida. Avslutningsvis redovisas även Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.

En mer utförlig redovisning av samtliga anslag finns i bilaga 2 och av samtliga beställningsbemyndiganden i bilaga 3.

2.4.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Anslag

Tabell 2.26 UO 1 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
4:1	Regeringskansliet m.m.	6 612	-2	6 473	-139	-2,1	6 106
5:1	Länsstyrelserna m.m.	2 357	10	2 340	-17	-0,7	2 346
2:1	Riksdagens ledamöter och partier m.m.	815		792	-23	-2,9	834
2:2	Riksdagens förvaltningsanslag	679		661	-18	-2,6	662
8:2	Presstödet	567		535	-32	-5,6	565
1:1	Kungliga hov- och slottsstaten	124		123	0	0,0	121
2:3	Riksdagens fastighetsanslag	90		52	-38	-42,3	
6:1	Allmänna val och demokrati	35		30	-6	-15,6	57
	Övriga anslag	529		522	-7	-1,4	412
Summa		11 809	8	11 529	-280	-2,4	11 188

Utgiftsområdet omfattar utgifter för statschefen, riksdagen och Regeringskansliet. Även utgifter för länsstyrelserna, allmänna val och stöd till politiska partier ingår i utgiftsområdet.

Utfallet uppgick till 11 529 miljoner kronor, vilket är 280 miljoner kronor (2,4 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. För utgiftsområdet blev utgifterna 341 miljoner kronor (3,0 procent) högre än 2011.

Utfallet för anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* uppgick till 6 473 miljoner kronor, vilket är 139 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i budgeten. Jämfört med 2011 blev utfallet för anslaget 367 miljoner kronor högre och under 2012 har antalet årsarbetskrafter ökat med 198 till 4 427. En förklaring till ökningen är att anslaget minskade med 300 miljoner kronor under 2011 medan dessa medel återfördes till anslaget 2012.

Ett nytt anslag fördes upp i budgeten för 2012 anslag 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag*. Anslaget används främst för att täcka kostnader för särskilt beslutat underhåll i Riksdagsförvaltningens fastigheter och bostadsrätter. Utfallet för anslaget blev 52 miljoner kronor, vilket är 38 miljoner kronor lägre än anvisat i budgeten. Det låga utfallet beror i huvudsak på generella förseningar i större fastighetsprojekt, vilket har lett till att arbeten inte har kunnat utföras i den utsträckning som planerats.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.27 UO 1 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
6:1	Allmänna val och demokrati	15	4
6:6	Stöd till politiska partier	171	127
Summa		186	131

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 186 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 131 miljoner kronor.

Garantier

Tabell 2.28 UO 1 Garantier

Miljoner kronor

Garanti	Garantiram	Utestående Åtaganden 2012-12-31
Kreditgarantier till UD-anställda ¹	50	0

¹ Regeringen har beslutat att Riksgäldskontoret får lämna statlig kreditgaranti för banklån till personal inom utrikesförvaltningen inom en ram för samtliga garantiengagemang om 50 miljoner kronor (UD2000/1146/P-AV)

Inomstatliga lån

Tabell 2.29 UO 1 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2012-12-31
Riksdagsförvaltningens investeringar som används i verksamheten	100	56
Riksdagsförvaltningens investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar	420	190
Summa	520	246

Riksdagen har beslutat om låneramar inom utgiftsområdet på 520 miljoner kronor för Riksdagsförvaltningen. Utestående lån vid utgången av 2012 var 246 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2009:31 Tillsynen av överförmyndarna – uppföljningsgranskning

Riksrevisionen har granskat länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndarna. Granskningen är en uppföljning av den tidigare granskningen Länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare (RiR 2006:5).

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 1 avsnitt 8.5).

Regeringen har därefter lämnat ytterligare förslag till åtgärder i propositionen Ändring av viss länsstyrelseverksamhet (prop. 2011/12:31). I propositionen föreslås att länsstyrelsernas tillsyn över överförmyndarna ska koncentreras till sju länsstyrelser.

Riksdagen har antagit regeringens lagförslag (bet. 2011/12:KU2, rskr. 2011/12:135). Lagändringarna har trätt i kraft den 1 juli 2012. Regeringen har även tillsatt en utredning med syfte att skapa bättre förutsättningar för gode män och förvaltare. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2013.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

2.4.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Anslag

Tabell 2.30 UO 2 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	11 133		11 271	138	1,2	10 678
1:9	Statistiska centralbyrån	541		559	18	3,4	526
1:10	Bidragsfastigheter	345		350	5	1,5	341
1:15	Riksrevisionen	301		322	22	7,2	287
1:11	Finansinspektionen	307		306	-1	-0,3	299
1:12	Riksgäldskontoret	312		291	-20	-6,5	302
	Övriga anslag	421		411	-10	-2,3	423
Summa		13 359	2	13 511	152	1,1	12 870

Utgiftsområdet omfattar utgifter för allmän of-
fentlig förvaltning, inklusive utgifter för de stat-
liga tjänstepensionerna, statistik, fastighetsför-
valtning, finansiell tillsyn och finansförvaltning
m.m.

Utfallet uppgick till 13 511 miljoner kronor
och blev därmed 152 miljoner kronor
(1,1 procent) högre än vad som anvisades i sta-
tens budget och 640 miljoner kronor
(5,0 procent) högre än 2011.

Utfallet för anslaget 1:5 *Statliga tjänstepension-
er m.m.* blev 11 271 miljoner kronor, vilket är
138 miljoner kronor högre än vad som anvisades
i budgeten.

Utfallet för utgiftsområdet blev högre än för
2011. Det beror bland annat på att utgifterna för
anslaget 1:5 *Statliga tjänstepensioner m.m.* ökade
med 593 miljoner kronor (5,5 procent) jämfört
med 2011. Ökningen beror främst på att för-
månsutbetalningarna har blivit högre, vilket ber-
ror både på en uppräknig av pensions-
förmånerna och på att det tillkommit fler
pensionärer under 2012 med höga förmånsbe-
lopp.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.31 UO 2 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:3	Verksamhetsstöd för den statliga budgetproces- sen	45	0
1:10	Bidragsfastigheter	30	0
Summa		75	0

Inom utgiftsområdet har beställnings-
bemyndiganden beslutats om 75 miljoner kro-
nor. Det fanns inga utestående åtaganden vid ut-
gången av 2012.

Utlåning

Tabell 2.32 UO 2 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2012-12-31
Kredit till Island ¹	EUR 495	EUR 205
Kredit till Irland ²	EUR 600	EUR 300
Riksbanken ³		88 462
Riksgäldskontorets övertagande av Venantius statsgaranterade obligationslån ⁴	4 500	440

¹ prop. 2010/11:132, bet. 2010/11:FiU36, rskr. 2010/11:310

² prop. 2011/12:119, bet. 2011/12:FiU41, rskr. 2011/12:209

³ Lån till Riksbanken ges med stöd av 5 kap. 1§ budgetlagen (2011:203).

⁴ prop. 2006/07:1, bet. 2006/07:FiU2, rskr. 2006/07:80

Sverige beslutade i samband med finanskrisen 2008 att stödja Island med lån, för att motverka finanskrisens effekter. Totalt har Sverige lånat ut 495 miljoner euro. Det svenska lånet lämnades som ett tillägg till Internationella valutafondens (IMF) stöd och som del av de nordiska ländernas krediter till Island. Under 2012 har Island amorterat 290 miljoner euro. Lånet ska vara återbetalt senast 2021.

Lånet till Irland är ett tillägg till det lånepaket som IMF och EU ställt ut till Irland på villkor att landet genomför ett ekonomiskt reformprogram. Sveriges utbetalningar till Irland sker i fyra delar efter att IMF och EU godkänt landets framsteg under reformprogrammet. De första två delarna betalades ut under 2012. Lånet ska vara återbetalt senast 2022.

Under 2007 övertog Riksgäldskontoret statsgaranterade obligationslån från Venantius AB. Av dem återstår 440 miljoner kronor. Skulden uppgick ursprungligen till drygt 4 100 miljoner kronor och Venantius AB betalade in motsvarande belopp till Riksgäldskontoret, som redovisade mot inkomstitel. När lånen förfaller till betalning redovisas återbetalningen mot posten kassamässig korrigerings.

Garantier

Tabell 2.33 UO 2 Garantier

Miljoner kronor

Garanti	Garantiram	Utestående åtaganden 2012-12-31	Utestående åtaganden utländsk valuta
Insättningsgarantin ¹	Obegränsad	1 225 531	
Garanti till insättare i utländska instituts filialer i Sverige ²	Obegränsad		
Investerarskyddet ³	Obegränsad		
Garantier till banker m.m. för skuldförbindelser ⁴	Obegränsad	30 355	
Garantikapital i Europeiska investeringsbanken (EIB) ⁵	6 565 EUR	56 566	6 565 EUR
Garantikapital i Nordiska investeringsbanken (NIB) ⁶	1 963 EUR	16 917	1 963 EUR
Nordiska investeringsbanken, projektinvesteringar ⁷	671 EUR	5 780	671 EUR
Garantikapital i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) ⁸	542 EUR	4 667	542 EUR

Garantikapital i Euro-parådets utvecklingsbank (CEB) ⁹	124 EUR	1 066	124 EUR
Pensionsgaranti (inkl. efterborgen) Akademiska Hus ¹⁰	Obegränsad	48	
A/O Dom Shvetsii ¹¹	100	21	
Summa		1 340 951	

¹ Lagen (1995:1571) om insättningsgaranti. Åtagandet för insättningsgarantin avser 31 december 2012.

² Om vissa villkor i lag (2008:812) är uppfyllda ges en möjlighet att ställa ut garantier för att skydda dessa insättare.

³ Lagen (1999:158) om investerarskydd. För investerarskyddet saknas uppgifter om storleken på de skyddade tillgångarna.

⁴ Lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut.

⁵ prop. 2008/09:116, bet. 2008/09: FiU36, rskr. 2008/09:200

⁶ prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:FiU2

⁷ prop. 2003/04:162, bet. 2004/05:FiU15, rskr. 2004/05:16

⁸ prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:FiU2

⁹ prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:FiU2, rskr. 2011/12:104

¹⁰ I samband med bolagisering av statliga affärsverk beslutade riksdagen om statliga borgen för överlätna pensionsåtaganden (prop. 1991/92:150, bet. 1991/92:FiU30, rskr. 1991/92:350). Utfallet avser pensionskulden per den 31/12 2011.

¹¹ prop. 1994/95:78, bet. 1994/95:FiU4, rskr. 1994/95:75

Anm.: Avseende valutakurser användes kurser från Riksbanken per 2012-12-28, Eur = 8,341900

En samlad redovisning av statens garantiåtaganden lämnas i avsnitt 5.1.

Inomstatliga lån

Tabell 2.34 UO 2 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2012-12-31
Statens fastighetsverks investeringar i fastigheter	12 300	11 612
Fortifikationsverkets investeringar i mark, anläggningar och lokaler	10 200	9 408
Riksrevisionen - anläggningstillgångar som används i verksamheten	15	5
7 AP-fondens investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten	5	1
Summa	22 520	21 026

Riksdagen har beslutat om låneramar på 22 520 miljoner kronor inom utgiftsområdet. Utestående lån vid utgången av 2012 var 21 026 miljoner kronor.

Övriga krediter

Tabell 2.35 UO 2 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2012-12-31
Insättningsgarantin	Obegränsad	0
Investerarskyddet	Obegränsad	118
Garantier till banker m.m. för skuldförbindelser	Obegränsad	0
Kredit för infriande av kapitalgarantier till internationella finansiella institutioner ¹	Obegränsad	0
Kredit för infriande av Riksgäldskontorets garantier (ordinarie garanti-reserv) ¹	Obegränsad	0
För Riksgäldskontorets utlåningsverksamhet ²	Obegränsad	0
7 AP-fondens kredit på räntekonto	185	63
Kammarkollegiets behov av likviditet för inrättande av nya myndigheter	355	5
Statens tjänstepensionsverk - behov av likviditet i pensionshandlingen	100	0
Kammarkollegiets kredit för statliga försäkringssystemet ³	100	0
Summa		186

¹ prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:FiU2

² Budgetlag (2011:203), förordning (2011:211)

³ prop. 1995/96:105, bet. 1995/96:FiU11, rskr. 1995/96:191

Riksdagen har beviljat krediter inom utgiftsområdet, bland annat för insättningsgarantin och investerarskyddet. Totalt har krediter om 186 miljoner kronor utnyttjats för utgiftsområdet. Av det avser 118 miljoner kronor investerarskyddet som använts till tidigare ersättningsfall. Det avser pengar som anslutna institut ännu inte har återbetalat.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Kompetensrådet för utveckling i staten

Kompetensrådet för utveckling i staten har, avseende dess årsredovisning för 2012, fått en revisionsberättelse med *reservation*. Riksrevisionen uttalar sig med reservation om den drar slutsatsen att det finns väsentliga fel men att de inte är genomgripande för årsredovisningen eller om Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis men drar slutsatsen att möjliga fel inte är genomgripande. Som grund för uttalande med reservation anger Riksrevisionen följande.

Avsättning för avveckling av lokaler

Riksrevisionen bedömer att myndigheten skulle ha redovisat en övrig avsättning med ett väsentligt belopp för lokalkostnader i årsredovisningen 2012. Myndigheten är under avveckling men är bunden av ett hyresavtal till och med den 31 december 2016. Myndigheten har uppskattat det maximala beloppet avseende framtida hyror till 4,2 miljoner kronor. En tillförlitlig uppskattning av det troliga utflödet av resurser som kommer att krävas för att reglera åtagandet borde redovisats som en avsättning. Om en avsättning hade redovisats skulle flera delar av årsredovisningen påverkats såsom övriga avsättningar, lokalkostnader samt kapitalförändringen.

Bristande dokumentation avseende resultatredovisningen

Kompetensrådet för utveckling i staten behöver enligt regleringsbrevet inte lämna en resultatredovisning. Trots detta undantag från ekonomiska administrativa regelverket har myndigheten lämnat en omfattande resultatredovisning. Myndigheten saknar dock dokumentation till stor del av informationen som lämnas i resultatredovisningen.

Kompetensrådet för utveckling i staten har också, avseende dess årsredovisning för 2012, fått en revisionsberättelse med *upplysning*. Riksrevisionen lämnar en upplysning när den bedömer att det finns viktig och oväntad information i årsredovisningen som den vill fästa läsarens uppmärksamhet på. Riksrevisionen lämnar följande upplysning av särskild betydelse.

Riksrevisionen vill fästa uppmärksamhet på sidorna 46 och 47 i årsredovisningen som beskriver att myndigheten för 2012 erhållit undantag från 12 § anslagsförordningen (2011:223) när det gäller avsättningar för omstruktureringar. Detta har lett till att 2,4 miljoner kronor inte har avräknats anslaget 2012 utan kommer att avräknas anslaget i avvecklingsmyndigheten 2013.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2011:29 Miljökrav i offentlig upphandling – är styrningen mot klimatmålet effektiv?

Riksrevisionen har granskat om regeringen, berörda myndigheter och Miljöstyrningsrådet använder styrmedlet miljökrav i offentlig upphandling på ett effektivt sätt så att det bidrar till etappmålet för 2020 för det nationella miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i Regeringens skrivelse 2011/12:134. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad. Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna. (bet. 2012/13:FiU7 och rskr. 2012/13:39)

Ärendet bereds inom Regeringskansliet. Regeringen kommer att återkomma till riksdagen under 2013 med en särskild skrivelse om de eventuella åtgärder som regeringen avser att vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

RiR 2011:30 Tillämpningen av det finanspolitiska ramverket – Regeringens redovisning i budgetpropositionen för 2012

Riksrevisionen har granskat om inriktningen av finanspolitiken i budgetpropositionen för 2012 stämmer överens med det finanspolitiska ramverket.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket i budgetpropositionen för 2012 (skr. 2011/12:148). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2011/12:FiU20, rskr. 2011/12:292).

RiR 2012:16 Statens tillsyn av information på tjänstepensionsmarknaden

Riksrevisionen har granskat Finansinspektionens och Konsumentverkets tillsyn av konsumentinformation på tjänstepensionsmarknaden.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om statens tillsyn av information på tjänstepensionsmarknaden (skr. 2012/13:91). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2012:19 SBAB – mervärde, mångfald och konkurrens?

Riksrevisionen har granskat effektiviteten i och uppfyllelsen av målen för SBAB.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om effektivitet i och uppfyllelse av målen för SBAB (skr. 2012/13:119). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2012:24 Regeringens redovisning i budgetpropositionen för 2013

Riksrevisionen har granskat transparensen och tydligheten i regeringens redovisning av finanspolitiken i budgetpropositionen för 2013.

2.4.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Anslag

Tabell 2.36 UO 3 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÄB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:1	Skatteverket	6 793	14	6 911	118	1,7	6 667
1:2	Kronofogdemyndigheten	1 758		1 743	-16	-0,9	1 671
1:3	Tullverket	1 627		1 619	-8	-0,5	1 573
Summa		10 179	14	10 272	94	0,9	9 910

Utgiftsområdet utgörs i huvudsak av områdena beskattning, uppbörd av skatt, tull och avgifter samt verkställighet och indrivning av skatter och avgifter. Förutom dessa verksamheter ingår även verksamhet avseende bland annat folkbokföring, fastighetstaxering och brottsbekämpning inom skatte-, tull- och exekutionsområdet. Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket är förvaltningsmyndigheter inom respektive område. Även Kustbevakningen har viss verksamhet inom utgiftsområdet.

Utfallet uppgick till 10 272 miljoner kronor och blev därmed 94 miljoner kronor (0,9 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Utgifterna för utgiftsområdet blev 362 miljoner kronor (3,7 procent) högre än 2011.

Skatteverket har förtidsrekryterat

Utfallet för anslaget 1:1 *Skatteverket* blev 6 911 miljoner kronor, vilket är 118 miljoner kronor högre än anvisat i den ursprungliga budgeten. Under 2012 har ett anslagssparande om 104 miljoner kronor förbrukats. Det beror bland annat på att Skatteverket har rekryterat personal i stor omfattning. Myndigheten har även satsat på utveckling vilket har lett till ökade konsultkostnader.

Utgifterna på anslaget 1:2 *Kronofogdemyndigheten* uppgick till 1 743 miljoner kronor, vilket är 16 miljoner kronor lägre än anvisat i budgeten. Därtill har myndighetens utvecklingsarbete lett till ökade konsultkostnader. Anslagssparandet beror bland annat på försiktighet vad gäller ersättningsrekryteringar och försening av myndighetens planerade it-utveckling.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2010:18 informationsutbyte mellan myndigheter med ansvar för trygghetssystemen

Riksrevisionen har granskat informationsutbytet mellan myndigheter med ansvar för trygghetssystem.

Regeringen har redovisat åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2013(prop. 2012/13:1 Finansplanen avsnitt 12.4). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2012:1 Klimatrelaterade skatter

Riksrevisionen har granskat användningen av klimatrelaterade skatter, främst energi- och koldioxidskatt.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelse Riksrevisionens rapport om klimatrelaterade skatter (skr. 2011/12:150). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt skrivelsen till handlingarna (bet. 2012/13:SkU6, rskr. 2012/13:89).

RiR 2012:13 Skattekontroll av företag

Riksrevisionen har granskat Skatteverkets kontroll av företag samt regeringens styrning av Skatteverket i denna del.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelse Riksrevisionens rapport om skattekontroll av företag (skr. 2012/13:48). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2012:25 Den kommunala ekonomin och hållbara offentliga finanser

Riksrevisionen har granskat om regeringen har identifierat och analyserat kommunsektorns långsiktiga finansieringsproblem.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet. Regeringen kommer att återkomma till riksdagen under 2013 med en särskild skrivelse om de eventuella åtgärder som regeringen avser att vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

2.4.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Anslag

Tabell 2.37 UO 4 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:1	Polisorganisationen	20 067	-6	20 478	411	2,0	19 704
1:6	Kriminalvården	7 530		7 380	-150	-2,0	7 503
1:5	Sveriges Domstolar	4 900		4 928	28	0,6	4 816
1:12	Rättsliga biträden m.m.	2 026	200	2 157	132	6,5	2 002
1:3	Åklagarmyndigheten	1 238		1 233	-5	-0,4	1 168
1:2	Säkerhetspolisen	1 047		987	-60	-5,7	985
	Övriga anslag	1 063	5	1 049	-14	-1,4	985
Summa		37 871	200	38 213	342	0,9	37 164

Utgiftsområdet omfattar i huvudsak utgifter för kriminalpolitiskt inriktad verksamhet. Även verksamhet med inriktning på att avgöra rättsliga tvister mellan enskilda, mellan enskilda och det allmänna samt att handlägga olika typer av ärenden ingår. Utgiftsområdet innefattar myndigheter inom polis- och åklagarväsendena, Sveriges Domstolar samt Kriminalvården. Dessutom ingår bland andra Rättsmedicinalverket, Brottsförebyggande rådet och Brottsoffermyndigheten

Utfallet uppgick till 38 213 miljoner kronor och blev därmed 342 miljoner kronor (0,9 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. För utgiftsområdet blev utgifterna 1 049 miljoner kronor (2,8 procent) högre än 2011.

Fortsatt satsning vid Polisen

Utfallet på anslaget 1:1 *Polisorganisationen* uppgick till 20 478 miljoner kronor, vilket är 411 miljoner kronor högre än den ursprungliga budgeten. Utöver anvisade medel 2012 fanns ett anslagssparande från 2011 som till stor del har utnyttjats 2012. Under 2012 har Polisen gjort en särskild satsning på mer och ny kompetens, med totalt 160 miljoner kronor. Detta ska bidra till ett mervärde av den genomförda satsningen på att Sverige ska ha 20 000 poliser, både vad gäller verksamhet och resultat. Utfallet på anslaget ökade med 774 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Utgifterna för rättsliga biträden ökade jämfört med 2011

För anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* anvisades utökade medel i budgeten för 2012 och sedan ytterligare 200 miljoner kronor i höständeringsbudgeten.

Utfallet på anslaget blev 2 157 miljoner kronor, vilket är 132 miljoner kronor högre än den ursprungliga budgeten. Det fanns ett negativt ingående överföringsbelopp 2012 och en del av anslagskrediten har utnyttjats 2012.

Jämfört med 2011 är utfallet för anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* 155 miljoner kronor högre 2012. Under 2012 ökade utgifterna för rättshjälp, offentlig försvarare och målsägandebiträde. Ökningen för offentlig försvar och målsägandebiträde kan förklaras av en ökning av den genomsnittligt debiterade tiden och av en taxeökning på drygt 3 procent.

Kriminalvården

Kriminalvårdens verksamhetskostnader minskade med ca 100 miljoner kronor mellan 2011 och 2012. De minskade kostnaderna beror bl.a. på att kostnader för lokaler har minskat med 53 miljoner kronor och övriga driftkostnader har minskat med 57 miljoner kronor jämfört med 2011. Kriminalvårdens anslag belastades 2011 av engångskostnader för retroaktiva hyror för vissa anstalter samt avvecklingskostnad för en anstalt vilket påverkar jämförelsen mellan år.

Medgivnet överskridande för skaderegleringar

Anslaget 1:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* används för kostnader som uppkommer i staten i samband med vissa skaderegleringar m.m. Dessa kan till exempel röra ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder eller skadestånd enligt bestämmelserna om fel och försummelse vid myndighetsutövning i skadeståndslagen (1972:207). I den ursprungliga budgeten anvisades 37 miljoner kronor. I höständeringsbudgeten anvisades ytterligare 5 miljoner kronor. Regeringen medgav dessutom att *anslaget* fick överskridas med 9 miljoner kronor (regeringsbeslut den 7 februari 2013). Hela anslagskrediten på 4 miljoner kronor utnyttjades och av det medgivna överskridandet utnyttjades 8 miljoner kronor. Utgifterna för anslaget har blivit högre än beräknat eftersom antalet ärenden som resulterat i höga ersättningsbelopp har ökat. Dessutom har antalet ärenden som innefattar frihetsberövande blivit fler.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision**RiR 2009:12 Hanteringen av unga lagöverträdare – en utdragen process**

Riksdagen har genom ett tillkännagivande begärt att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om en snabbare rättslig prövning av ungdomsbrott (bet. 2010/11:JuU12, rskr. 2010/11:175).

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av tillkännagivandet i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1) utg.omr. 4 avsnitt 2.5.3). Granskningsrapporten är därmed slut-behandlad.

RiR 2010:3 Från många till en – sammanslagningar av myndigheter

Riksdagen har genom ett tillkännagivande begärt att regeringen ska återkomma till riksdagen med en redovisning som visar i vilken utsträckning sammanslagningarna av Skatteverket, Försäkringskassan och Åklagarmyndigheten har lett till att rättstillämpningen har blivit mer enhetlig (framst. 2009/10:RRS30, bet. 2010/11:KU8, rskr. 2010/11:155).

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten och tillkännagivandet i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.5.3). Granskningsrapporten är därmed slut-behandlad.

RiR 2010:10 Hanteringen av mängdbrott – en kärnuppgift för polis och åklagare

Riksrevisionen har granskat Polisens och Åklagarmyndighetens hantering av mängdbrott.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.4.3). Granskningsrapporten är därmed slut-behandlad.

RiR 2010:23 Polisens brottsförebyggande arbete – har ambitionerna uppnåtts?

Riksrevisionen har granskat polisens brottsförebyggande arbete.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1) utgiftsområde 4 avsnitt 2.5.2 Brottsförebyggande arbete. Granskningsrapporten är därmed slut-behandlad.

RiR 2010:26 Statens insatser för att komma åt vinster från brottslig verksamhet – ett bättre samarbete ger högre utbyte

Riksrevisionen har granskat statens insatser mot vinning av brottslighet.

Regeringen har vidtagit åtgärder med anledning av granskningsrapporten. Berörda myndigheter har bl.a. ett återrapporteringskrav i regleringsbrevet för 2011, 2012 och 2013 som innebär att myndigheterna ska redovisa och analysera de åtgärder som myndigheten har vidtagit för att vidareutveckla arbetet med brottsutbytesfrågor på såväl strategisk som operativ nivå. Myndigheterna ska också redovisa och kommentera det kvantitativa resultatet av myndighetens arbete att spåra, säkra, förverka och återföra vinster av brott. Vidare har regeringen i Åklagarmyndighetens och Ekobrottsmyndighetens regleringsbrev för 2013 kompletterat skrivning om brottsutredning och lagföring med en skrivning om att myndigheten ska se till att utbyte av brottslig verksamhet återförs. Som Riksrevisionen också har uppmärksammat i sin granskning, gav regeringen 2009 berörda myndigheter i uppdrag att bilda en myndighetsgemensam nationell specialistfunktion för brottsutbytesfrågor (dnr Ju2008/8737/Å). En utvärdering av brottsutbytesfunktionens verksamhet redovisades till regeringen i maj 2012.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

2.4.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Anslag

Tabell 2.38 UO 5 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:1	Avgifter till internationella organisationer	1 448		984	-464	-32,1	1 347
1:11	Samarbete inom Östersjöregionen	189		185	-3	-1,8	165
1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	136		132	-4	-2,8	133
	Övriga anslag	252		249	-3	-1,0	248
Summa		2 024		1 550	-474	-23,4	1 892

Utgiftsområdet omfattar frågor som gäller Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och olika internationella organisationer.

Utfallet för utgiftsområdet blev 1 550 miljoner kronor och är därmed 474 miljoner kronor (23,4 procent) lägre än vad som anvisades på statens budget. Utgifterna är 342 miljoner kronor (18,1 procent) lägre än 2011.

Lägre utfall än beräknat för avgifter till internationella organisationer

Utfallet på anslaget 1:1 *Avgifter till internationella organisationer* uppgick till 984 miljoner kronor, vilket är 464 miljoner kronor (32,1 procent) lägre än vad som anvisades i budgeten. Anslaget ska finansiera vissa obligatoriska avgifter som Sverige är folkrättsligt bundet att betala via sitt medlemskap i internationella organisationer. Anslaget finansierar även Sveriges bidrag till vissa gemensamma kostnader inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP). Belastningen på anslaget påverkas främst av valutakursförändringar och antalet freds- och säkerhetsfrämjande insatser.

Utgifterna på anslaget blev 363 miljoner kronor (27,0 procent) lägre än 2011, vilket till stor

del förklaras av att utgifterna för Sveriges avgift till Förenta nationernas gemensamma kostnader för fredsbevarande operationer blev 273 miljoner kronor, vilket är 297 miljoner kronor (52,1 procent) lägre än föregående år då utgifterna uppgick till 570 miljoner kronor.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.39 UO 5 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:11	Samarbete inom Östersjöregionen	169	64

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 169 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 64 miljoner kronor. Avvikelsen mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 105 miljoner kronor. Det är framför allt inom miljöområdet som de utestående åtagandena är lägre än bemyndigandet, vilket beror på att det råder osäkerhet kring tidpunkten för beslut om miljöinvesteringar.

2.4.6 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Anslag

Tabell 2.40 UO 6 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	21 776		22 020	244	1,1	20 583
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	8 962		9 102	140	1,6	8 799
1:4	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	6 526		6 614	88	1,3	6 678
1:2	Fredsfrämjande förbandsinsatser	2 287	-60	1 485	-802	-35,1	2 014
2:1	Kustbevakningen	999	60	1 062	63	6,3	1 010
2:5	Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	100		239	139	139,3	291
1:7	Officersutbildning m.m.	233		200	-33	-14,1	214
2:3	Ersättning för räddningstjänst m.m.	21	122	136	115	545,0	21
1:6	Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	28	-5	10	-18	-63,1	20
	Övriga anslag	4 646	7	4 593	-54	-1,2	4 525
Summa		45 578	124	45 462	-116	-0,3	44 153

Utgiftsområdet omfattar utgifter för försvar, samhällets krisberedskap, strålsäkerhet och elsäkerhet.

Utfallet uppgick till 45 462 miljoner kronor, vilket är 116 miljoner kronor (0,3 procent) lägre än vad som anvisades på statens budget. Under 2012 blev utgifterna för utgiftsområdet 1 308 miljoner kronor (3,0 procent) högre än föregående år.

Lägre kostnader än beräknat för insatsen i Afghanistan

Utfallet på anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* uppgick till 1 485 miljoner kronor, vilket är 802 miljoner kronor (35,1 procent) lägre än vad som anvisats i budgeten. Skillnaden beror bland annat på lägre utgifter än beräknat för insatsen i Afghanistan.

Högre utgifter för samhällets beredskap avseende Kustbevakningen och Rakel

Utfallet på anslaget 2:1 *Kustbevakningen* blev 1 062 miljoner kronor, vilket är 63 miljoner kronor (6,3 procent) högre än vad som anvisats på statens budget. Skillnaden beror bl.a. på högre drift- och underhållskostnader av flygplan och fartyg samt högre kapitalkostnader än vad som

tidigare beräknats. Den beror även på att Sverige under 2012 deltagit med ett sjöövervakningsflygplan i EU:s marina insats Atalanta, utanför Somalias kust. Deltagandet finansierades genom att anslaget på höständeringsbudgeten tillfördes 60 miljoner kronor. Eftersom insatsen inleddes senare än planerat uppgick utgifterna för den svenska insatsen i Atalanta under 2012 endast till 26 miljoner kronor. Resterande del av insatsen kommer att genomföras under 2013 då också resterande del av de medel som tillfördes på höständeringsbudget beräknas förbrukas.

Utfallet på anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* uppgick till 239 miljoner kronor och är därmed 139 miljoner kronor (139,3 procent) högre än vad som anvisades på statens budget, vilket innebär att anslagssparande från tidigare år använts. Anslaget har i huvudsak använts till att delfinansiera verksamheten Radiokommunikationssystemet för skydd och säkerhet (Rakel), i övrigt är verksamheten avgiftsfinansierad. Delfinansieringen var nödvändig eftersom färre än väntat anslöt sig till Rakel.

Utfallet på anslaget 2:3 *Ersättning för räddningstjänst m.m.* uppgick till 136 miljoner kronor, vilket är 115 miljoner kronor (545 procent)

högre än vad som anvisades på statens budget. På vår- och höständringsbudgetarna anvisades ytterligare sammanlagt 122 miljoner kronor. Skillnaden mellan utfallet och statens budget beror i huvudsak på att ersättning till Tjörns kommun reglerats med anledning av oljeutsläppet 2011.

Högre utgifter för förbandsverksamheten än 2011 med anledning av ny inriktning

Utfallet på anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* ökade med 1 437 miljoner kronor (7,0 procent) jämfört med 2011. Det högre utfallet följer av den nya försvarspolitiska inriktningen mot ett mer användbart och tillgängligt försvar vilken också föranlett att anslaget ökats för 2012 i förhållande till tidigare år. Ökningen har finansierats genom att bl.a. anslag för materiel och forskning minskats. Utöver anslagsökningen finansieras den ändrade inriktningen genom effektiviseringar och rationaliseringar och därpå följande omfördelning av medel inom anslaget. Verksamhetsvolymen ökar bland annat som en följd av att försvaret övergår till både kontinuerligt och tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän, efter att totalförsvarsplikten inte längre tillämpas, med mindre än att regeringen beslutar om det med hänsyn till Sveriges försvarsberedskap. Samtidigt har inte antalet civilanställda och yrkesofficerare minskat i den utsträckning som planerats. Den högre ambitionen för insatsorganisationens tillgänglighet och användbarhet innebär vidare bland annat högre kostnader för övningsverksamhet.

Utfallet på anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* minskade med 529 miljoner kronor (26,3 procent) jämfört med 2011. Att utfallet blev lägre beror framför allt på lägre utgifter för insatserna i Afghanistan (ISAF) och Kosovo (KFOR). Skillnaden beror även på att utfallet 2011 inkluderade deltagande med flygsstridskrafter i den av NATO ledda insatsen i Libyen.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.41 UO 6 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	46 100	29 112
1:4	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	16 400	14 286
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	35	28
2:4	Krisberedskap	560	511
3:1	Strålsäkerhetsmyndigheten	60	51
Summa		63 155	43 987

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 63 155 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 43 987 miljoner kronor. Avvikelsen mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 19 168 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. För detta anslag är skillnaden mellan beslutat bemyndigande och utestående åtagande 16 988 miljoner kronor. Avvikelsen beror dels på att beslutstidpunkten avseende vissa större materielanskaffningar har senarelagts, dels på förändringar inom stridsflygområdet.

Garantier

Tabell 2.42 UO 6 Garantier

Miljoner kronor

Garanti	Garantiram	Utestående åtaganden 2012-12-31
Stiftelsen Gällöfsta kurscentrum ¹	24	10

¹ prop. 1998/99:1, bet. 1998/99:FöU:1 och rskr. 1998/99:74

Inomstatliga lån

Tabell 2.43 UO 6 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2012-12-31
Beredskapsinvesteringar inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps-verksamhet	500	0
Beredskapsinvesteringar inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet	350	170
Summa	850	170
Krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden	40 000	

Riksdagen har beslutat om låneramar på 850 miljoner kronor, exklusive den särskilda krediten för krig och krigsfara på 40 000 miljoner kronor. Utestående lån var 170 miljoner kronor vid utgången av 2012.

Övriga krediter

Tabell 2.44 UO 6 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2012-12-31
Försvarets materielverks behov av rörelsekapital	12 000	753
Försvarexportmyndighetens behov av rörelsekapital	7 000	796
Summa	19 000	1 549

Inom utgiftsområdet har riksdagen beviljat övriga krediter om 19 000 miljoner kronor.

Utnyttjade krediter vid utgången av 2012 uppgick till 1 549 miljoner kronor

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har, avseende dess årsredovisning för 2012, fått en revisionsberättelse med *upplysning*. Revisorn

lämnar en upplysning när den bedömer att det finns viktig och oväntad information i årsredovisningen som den vill fästa läsarens uppmärksamhet på. Riksrevisionen lämnar följande upplysning av särskild betydelse.

Riksrevisionen vill fästa uppmärksamhet på sidan 66 i årsredovisningen, som beskriver att överskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten beror på delfinansiering via anslagspost 2:5:3 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2012:18 Bemanningen av marinens och flygvapnets stående insatsförband

Riksrevisionen har granskat Försvarmaktens bemanning av marinens och flygvapnets stående insatsförband samt central insatsledning.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2012:5 Besparingar i försvarets materieförsörjning – regeringens genomförandegrupp 2008

Riksrevisionen har granskat konsekvenserna av de besparingar i försvarets materieförsörjning som regeringen beslutade om 2008.

Regeringen har redovisat de åtgärder som regeringen vidtagit eller avser att vidta för regeringens styrning av materieförsörjningen i skrivelsen Riksrevisionens rapport om genomförandegruppen (skr. 2011/12:173). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2012:11 Den nordiska stridsgruppen – Nordic Battlegroup 2011

Riksrevisionen har granskat den nordiska stridsgruppen – Nordic Battlegroup 2011.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelsen Riksrevisionens rapport om den nordiska stridsgruppen 2011 (skr. 2011/12:42). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.7 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Anslag

Tabell 2.45 UO 7 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:1	Biståndsverksamhet	27 870	-324	27 843	-27	-0,1	26 834
2:1	Reformsamarbete i Östeuropa	1 312	-5	1 295	-16	-1,2	1 309
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	946	-10	926	-20	-2,1	924
	Övriga anslag	137		133	-4	-2,6	132
Summa		30 264	-339	30 197	-67	-0,2	29 199

Utgiftsområdet omfattar internationellt utvecklingssamarbete. Det omfattar också reformsamarbete i Östeuropa.

Utfallet uppgick till 30 197 miljoner kronor och är därmed 67 miljoner kronor (0,2 procent) lägre än vad som anvisades på statens budget. År 2012 blev utgifterna för utgiftsområdet 998 miljoner kronor (3,4 procent) högre än 2011.

Utfall för bistånd och Sida i linje med budget

Utgifterna för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* uppgick till 27 843 miljoner kronor, vilket är 27 miljoner kronor lägre än vad som anvisades på statens ursprungliga budget. Anslaget minskades med 324 miljoner kronor på höständeringsbudgeten för att finansiera ökade utgifter för ersättningar och bostadskostnader under utgiftsområde 8 Migration. Kostnaderna för flyktingmottagandet är förenliga med OECD:s biståndskommitté DAC:s kriterier för bistånd. Utgifterna för anslaget 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)* uppgick till 926 miljoner kronor och är därmed 20 miljoner kronor (2,1 procent) lägre än vad som anvisades i budgeten. Skillnaden beror delvis på att kostnaderna för personal vid Sida blivit lägre än planerat på grund av försenade rekryteringar.

Ökat bistånd till Afrika jämfört med 2011

Jämfört med 2011 har anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* ökat med 1 009 miljoner kronor (3,8 procent). Det högre utfallet 2012 beror bland annat på att biståndet till Afrika har ökat med 638 mil-

joner kronor – från 5 081 miljoner kronor 2011 till 5 719 miljoner kronor 2012. Organisations- och temastödet avser bistånd bland annat inom områdena demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter, miljö och klimat, jämställdhet och kvinnors roll i utveckling, ekonomisk tillväxt inklusive handel, HIV, aids och smittsamma sjukdomar samt humanitärt bistånd. Under 2012 har utgifterna för organisations- och temastöd minskat med 353 miljoner kronor, från 3 425 miljoner kronor till 3 072 miljoner kronor.

Anslagstilldelningen för utgiftsområdet är huvudsakligen baserad på bruttonationalinkomstens (BNI) utveckling. Biståndsramens storlek bestäms utifrån den procentsats som riksdagen beslutat om för varje enskilt år och var 2012 en procent av BNI. Vid beräkningen av biståndsramen i budgetpropositionen används den senaste tillgängliga BNI-prognosen. Det totala svenska biståndet under ett år rapporteras årligen till OECD:s biståndskommitté DAC, som ansvarar för att sammanställa medlemsländernas biståndsstatistik. Rapporteringen till DAC görs under senvåren efter avslutat budgetår. I den ingår samtliga kostnader, inklusive kostnader under andra utgiftsområden än utgiftsområde 7, som kan klassificeras som bistånd enligt DAC:s definition. Från biståndsramen görs avräkningar dels för biståndsklassificerade kostnader inom andra utgiftsområden, dels med belopp motsvarande de bilaterala skuldavskrivningarna som Sverige gör.

Tabell 2.46 Utfall för bistånd 2003–2012

Miljoner kronor

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Totalt utbetalt bistånd 1	19 388	19 996	25 120	29 161	29 320	31 607	34 713	32 651	35 360	35 483
Totalt bistånd i procent av BNI 2	0,79	0,78	0,94	1,02	0,93	0,98	1,12	0,97	1,02	0,99

¹ Utfallet innehåller samtliga kostnader, inklusive avräkningarna såsom de budgeterats i budgetpropositionen förutom när det gäller avräkningen för Sveriges bidrag till EU:s gemensamma bistånd som finansieras över EU:s reguljära budget där faktiskt utfall som kan klassificeras som bistånd enligt DAC används fr.o.m. 2007.

² Den senast tillgängliga BNI-prognosen vid rapporteringstillfället till DAC används

Utgifterna inom andra utgiftsområden avser huvudsakligen kostnader för flyktingar från biståndsländer, administration av bistånd inom Utrikesdepartementet samt den del av Sveriges bidrag till EU:s gemensamma bistånd som finansieras över EU:s reguljära budget.

Biståndsramen för 2012 uppgår till 35 800 miljoner kronor, vilket motsvarar en procent av vid budgeteringstillfället beräknad BNI. I tabell 2.46 redovisas DAC-rapporteringen för åren 2003–2012. Det preliminära utfallet för 2012 är 0,99 procent av BNI enligt DAC:s redovisningsprinciper. Procentandelen för det preliminära utfallet har beräknats med den senaste BNI-prognosen.

Utfall avseende kapitaltillskott

Riksdagen har bemyndigat regeringen att besluta om ett kapitaltillskott om högst 400 miljoner kronor till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB. Under 2012 har hela beloppet betalats till bolaget. Medlen har belastat anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet*.

För 2011 godkände riksdagen Sveriges medverkan i kapitalhöjningar i Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD), Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) och Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB). Godkännandet för Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB) gavs redan i samband med budgetpropositionen för 2010. Under 2012 har 15 miljoner kronor inbetalats till AsDB, 52 miljoner kronor till AfDB, 10 miljoner kronor till IDB samt 48 miljoner kronor till IBRD.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.47 UO 7 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:1	Biståndsverksamhet	44 535	38 071
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingsamarbete	30	20
2:1	Reformsamarbete i Östeuropa	2 100	1 566
Summa		46 665	39 656

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 46 665 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 39 656 miljoner kronor. Avvikelsen mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 7 009 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet*. Avvikelsen är främst hänförlig till områdena Afrika, Asien och Latinamerika samt humanitära insatser och konflikthantering. Anledningen är bland annat en förändrad styrning av biståndet, vilket får till följd att flertalet av de nuvarande samarbetsstrategierna är kortsiktigt förlängda eller på väg att löpa ut. Mer långsiktiga åtaganden ingicks inte under 2012. Under 2013 planeras flera nya strategier att tas fram vilket kan leda till fler långsiktiga åtaganden för de geografiskt inriktade delarna av biståndet.

Garantier

Tabell 2.48 UO 7 Garantier
Miljoner kronor eller annan angiven valuta

Garanti	Garantiram	Utestående åtaganden 2012-12-31	Utestående åtaganden utländsk valuta
Garantikapital, Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD) ¹	2 247 USD	11 794	1 810 USD
Garantikapital, Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) ²	937 UoA	9 380	937 SDR
Garantikapital, Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB)	538 USD	3 507	538 USD
Garantikapital, Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB) ³	343 SDR	3 436	343 SDR
Garantier inom biståndsverksamheten ⁴	10 000	3 259	
EIB-lån inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet ⁵	22 EUR		22 EUR
Nordiska investeringsbanken, miljöinvesteringsslån	104 EUR	280	104 EUR
Garantikapital, Multilaterala investeringsorganet MIGA ⁶	16 USD	106	16 USD
Summa		31 762	

¹ prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:UU2

² Bemyndigandet gavs i Units of Accounts (UoA), vilket är den valutaenhet afDB räknar i. Eftersom det är en intern valuta i banken och motsvarar i valör Special drawing rights (SDR), anges utfallet i SDR.

³ prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:UU2

⁴ prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:UU2, rskr. 2009/10:88

⁵ prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:UU2. EIB ökade utlåningen mer än beräknat. Sveriges andel av detta åtagande uppgick till 23,912,227 euro per 31 dec 2012, vilket innebar att garantiramen överskreds.

⁶ prop. 1987/88:9, bet. 1987/88:UU9. Den svenska andelen av MIGA:s kapital är 1,049 % eller 10,49 miljoner SDR. SEK-kursen för SDR var 10,014 den 28/12 2012.

Anm.: Avseende valutakurser använder Riksgäldskontoret kurser från Riksbanken per 2012-12-28, USD=8,6166, EUR=8,341900

Övriga krediter

Tabell 2.49 UO 7 Övriga krediter
Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2012-12-31
Kredit för infriande av kapitalgarantier till internationella finansiella institutioner ¹	Obegränsad	0

Kredit för infriande av Riksgäldskontorets garantier (ordinarie garantireserv) ²	Obegränsad	0
Kredit för infriande av Sidas garantier ²	Obegränsad	0
Summa		0

¹ prop. 2001/02:1 Förslag till finansplan m.m. avsnitt 7.2.3, bet. 2001/02:FiU1 s. 290-292, rskr. 2001/02:34

² Regeringen har beslutat om en obegränsad kredit med stöd av 5 kap. 1 § budgetlagen (2011:203).

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete har, avseende dess årsredovisning för 2012, fått en revisionsberättelse med *upplysning*. Riksrevisionen lämnar en upplysning när den bedömer att det finns viktig och oväntad information i årsredovisningen som den vill fästa läsarens uppmärksamhet på. Riksrevisionen lämnar följande upplysning av särskild betydelse.

Riksrevisionen vill fästa uppmärksamhet på sidan 210 i årsredovisningen där det framgår att Sidas styrelse inte har gjort en bedömning av den rättvisande bilden för de ekonomiska åtaganden som ingåtts av Regeringskansliet inom de anslagsposter som Regeringskansliet beslutar om, men som Sida administrerar utbetalningar för.

Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete

Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete har, avseende dess årsredovisning för 2012, fått en revisionsberättelse med *upplysning*. Riksrevisionen lämnar en upplysning när den bedömer att det finns viktig och oväntad information i årsredovisningen som den vill fästa läsarens uppmärksamhet på. Riksrevisionen lämnar följande upplysning av särskild betydelse.

Riksrevisionen vill fästa uppmärksamhet på sidorna 12 och 20 i årsredovisningen som beskriver att myndigheten för 2012 erhållit undantag från 12 § anslagsförordningen (2011:223) när det gäller avsättningar för omstruktureringar. Detta har lett till att 6,9 miljoner kronor inte har avräknats anslaget 2012 utan kommer att avräknas anslaget i avvecklingsmyndigheten 2013.

2.4.8 Utgiftsområde 8 Migration

Anslag

Tabell 2.50 UO 8 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:2	Ersättningar och bostadskostnader	3 978	340	4 103	125	3,1	3 727
1:1	Migrationsverket	2 499		2 589	90	3,6	2 301
1:3	Migrationspolitiska åtgärder	416		373	-43	-10,4	395
1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	157		45	-111	-71,1	106
1:9	Ramöverenskommelse om migrationspolitik	850			-850		
	Övriga anslag	1 168		1 137	-31	-2,6	1 043
Summa		9 068	340	8 248	-820	-9,0	7 572

Utgiftsområdet omfattar frågor som rör migration till och från Sverige, flyktingpolitik inklusive mottagande av asylsökande samt utlänningars rätt att vistas i Sverige.

Utfallet uppgick till 8 248 miljoner kronor och är därmed 820 miljoner kronor (9,0 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Under 2012 blev utgifterna för Migration 676 miljoner kronor (8,9 procent) högre än 2011.

Antalet asylsökande fler än väntat

Utgifterna på anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* blev 4 103 miljoner kronor. Det är 125 miljoner kronor (3,1 procent) högre än anvisat i statens budget. Orsaken till ökningen är att antalet asylsökande blivit fler än vad regeringen antog i budgetpropositionen för 2012. För att finansiera de ökade utgifterna anvisades ytterligare 340 miljoner kronor i höständeringsbudgeten.

Utgifterna för anslaget 1:1 *Migrationsverket* uppgick till 2 589 miljoner kronor, vilket är 90 miljoner kronor (3,6 procent) högre än vad som anvisades i budgeten. Orsaken är främst att kapaciteten i mottagningssystemet byggts ut för att möta det ökade antalet asylsökande.

År 2012 uppfördes anslaget 1:9 *Ramöverenskommelse om migrationspolitik* på statens budget för att finansiera åtgärder inom ramen för den migrationspolitiska överenskommelsen mellan regeringen och Miljöpartiet. Av de 850 miljoner

kronor som anvisades på anslaget har inga medel förbrukats under 2012. Orsaken är att de överenskomna åtgärderna kommer att införas först under 2013 då regeringen aviserat att de kommer att inrätta en fjärde migrationsdomstol och att papperslösa invandrare ska få rätt till subventionerad sjukvård och skolgång.

Antalet asylsökande ökade med 48 procent jämfört med 2011

Utgifterna på anslaget 1:1 *Migrationsverket* har ökat med 288 miljoner kronor jämfört med 2011. Orsaken är även här främst utbyggnad av kapaciteten i Migrationsverkets mottagande och prövning för att möta det ökade antalet asylsökande. Antalet anställda vid årets slut var 444 personer fler än 2011.

Utgifterna under anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* blev 376 miljoner kronor (10,1 procent) högre än föregående år. Orsaken till ökningen är framför allt att antalet inskrivna personer i Migrationsverkets mottagande ökade från 36 768 till 43 222 personer under 2012, och att antalet personer som valt att bo i anläggningsboende ökat från 21 376 till 26 179 personer vid slutet av året. Ökningen av antalet inskrivna beror dels på att antalet asylsökande ökat snabbare än Migrationsverkets kapacitetsökning, dels att personer som beviljats uppehållstånd har fått vänta längre på att kommunplaceras. En konsekvens av det ökade behovet av bostäder, samtidigt som det råder

brist på bostäder, är bland annat att Migrationsverket måste upphandla så kallade tillfälliga boenden, vilka är flera gånger dyrare än ordinarie anläggningsboenden.

Under 2012 har Migrationsverket tagit emot 43 887 ansökningar om asyl, det är en ökning med 14 239 (48 procent) jämfört med föregående år. Som en följd av konflikten i Syrien har antalet asylsökande därifrån ökat kraftigt och det är den största gruppen med 7 814 sökande. Trots att få sökande från Balkanområdet beviljas asyl är det den näst största gruppen med 6 678 asylsökande. Antalet ansökningar från ensamkommande ungdomar och barn uppgår till 3 578, vilket är en ökning med 35 procent jämfört med föregående år.

Under 2012 har 36 526 asylärenden avgjorts av Migrationsverket i första instans, 12 576 personer har beviljats asyl (34 procent). Under samma period 2011 avgjorde Migrationsverket 30 404 ärenden varav 9 088 personer beviljades asyl (30 procent). Det är främst sökande från Somalia, Syrien och Afghanistan som beviljats asyl under 2012.

Under 2012 beviljade Migrationsverket 16 543 personer arbetsstillstånd, vilket är en ökning med 1 821 personer (12,3 procent) jämfört med föregående år. Ökningen avser främst arbetsstillstånd för arbete utan krav på särskild yrkesutbildning, som har ökat med 2 382 personer (49,8 procent). Under 2012 har Migrationsverket totalt beviljat 111 090 uppehållstillstånd. Jämfört med 2011 är det en ökning med 17 956 tillstånd (19,3 procent). Antalet skyddsbehövande som fick uppehållstillstånd ökade med 4 679 personer (37 procent).

Under 2012 fick 41 156 personer arbets- och uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning, vilket är en ökning med 27 procent jämfört med 2011. Kategorin med familje-

anknytning utgör därmed den till antalet största gruppen av personer som fick uppehållstillstånd under 2012.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.51 UO 8 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	445	193

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 445 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 193 miljoner kronor. Avvikelsen mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 252 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2012:23 Början på något nytt – Etableringsförberedande insatser för asylsökande

Riksrevisionen har granskat mottagandeprocessen för asylsökande utifrån ett integrationsperspektiv. Granskningen har inriktats på Migrationsverkets mottagande av asylsökande samt hur regeringens styrning och uppföljning av systemet fungerar utifrån ambitionen om tidiga insatser för integration

Ärendet bereds inom Regeringskansliet. Regeringen kommer att återkomma till riksdagen med en särskild skrivelse om de åtgärder som regeringen avser att vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

2.4.9 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Anslag

Tabell 2.52 UO 9 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:5	Bidrag för läkemedelsförmånerna	22 550		22 151	-399	-1,8	22 557
4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	21 044		21 443	399	1,9	19 860
1:4	Tandvårdsförmåner m.m.	5 454		4 950	-505	-9,3	4 966
4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	1 951		1 632	-319	-16,3	1 480
1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	1 712		1 313	-399	-23,3	908
1:9	Prestationsbunden vårdgaranti	1 000		1 000	0	0,0	1 000
7:1	Socialstyrelsen	953		968	15	1,6	881
1:8	Bidrag till psykiatri	867		916	49	5,6	748
4:6	Statens institutionsstyrelse	848		782	-66	-7,8	775
1:7	Sjukvård i internationella förhållanden	584	108	698	114	19,5	650
4:3	Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	256	70	343	87	34,1	261
2:6	Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak, samt spel	299		251	-47	-15,9	190
4:7	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	361		187	-174	-48,1	189
5:3	Insatser för att förverkliga konventionen om barnets rättigheter i Sverige	31		15	-17	-53,4	12
2:8	Insatser för vaccinerberedskap	85		2	-83	-98,1	0
	Övriga anslag	2 083		2 039	-44	-2,1	2 062
Summa		60 078	178	58 690	-1 388	-2,3	56 538

Utgiftsområdet omfattar hälso- och sjukvårdspolitik, folkhälsopolitik, funktionshinderspolitik, politik för sociala tjänster – omsorg om äldre, individ och familjeomsorg, personer med funktionsnedsättning samt barnrättspolitik.

Utfallet uppgick till 58 690 miljoner kronor och är därmed 1 388 miljoner kronor (2,3 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2011 ökade utgifterna för utgiftsområdet med 2 152 miljoner kronor (3,8 procent).

Skillnad mellan budget och utfall bland annat på grund av tandvårdsförmåner och bilstöd

Utfallet för anslaget 1:5 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* uppgick till 22 151 miljoner kronor, vilket är 399 miljoner kronor lägre än anvisat i

statens budget. Staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) hade ingen överenskommelse för 2012 avseende läkemedelsförmånernas kostnader. Beräkningen i statens budget baserades därför på ersättningsnivån 2011. Utbetalningarna till landstingen har i stället skett i form av ändringsbeslut för anslaget. Därför avviker utfallet från beräkningen i statens budget.

Utfallet för anslaget 1:4 *Tandvårdsförmåner m.m.* uppgick till 4 950 miljoner kronor, vilket är 505 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Avvikelsen förklaras av att efterfrågan blev lägre än vad man räknade med i budgeten.

Utfallet för anslaget 4:5 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* blev 1 632 miljoner kronor, vilket är 319 miljoner kronor lägre än

anvisat i budgeten. Avvikelsen hänför sig i huvudsak till investeringsstöd för nybyggnad och ombyggnad till särskilt boende för äldre, nybyggnad och ombyggnad till trygghetsboende för äldre samt sammanhållen vård och omsorg om de mest sjuka äldre.

Utfallet för anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* uppgick till 1 313 miljoner kronor, vilket är 399 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Avvikelsen hänför sig i huvudsak till äldrestöd.

Utfallet för anslaget 1:8 *Bidrag till psykiatri* uppgick till 916 miljoner kronor, vilket är 49 miljoner kronor mer än vad som anvisades på statens budget. Det beror på att sparande använts till förbättringar inom den psykiska hälsovården.

Utfallet för anslaget 1:7 *Sjukvård i internationella förhållanden* uppgick till 698 miljoner kronor, vilket är 114 miljoner kronor mer än vad som anvisades på statens budget. På höständeringsbudgeten anvisades ytterligare 108 miljoner kronor eftersom utgifterna ökat mer än beräknat. Att utgifterna ökat beror dels på att fler länder valt att debitera Sverige för tidigare års kostnader för pensionärvård under 2012, dels på att ersättningsvolymen varit större än beräknat.

Utfallet för anslaget 4:3 *Bilstöd till personer med funktionsnedsättning* uppgick till 343 miljoner kronor, vilket är 87 miljoner kronor mer än vad som anvisats i statens budget. På höständeringsbudgeten anvisades ytterligare 70 miljoner kronor för att personer med funktionsnedsättning skulle kunna få bilstöd i den omfattning som efterfrågas. Anslagskrediten har även utnyttjats. Antalet beslut om bilstöd uppgick under 2012 till 3 400 stycken, vilket är en minskning med 5 procent från föregående år. Kostnaden för att anpassa bilar för funktionshindrade har ökat.

Utfallet för anslaget 4:7 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* uppgick till 187 miljoner kronor, vilket är 174 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Avvikelsen hänför sig i huvudsak till övriga utvecklingsmedel.

Kostnader för assistansersättning och psykiatri ökade jämfört med 2011

Utfallet för anslaget 4:4 *Kostnader för statlig assistansersättning* ökade med 1 583 miljoner kronor (8,0 procent) jämfört med 2011. Sedan lagen (1993:389) om assistansersättning trädde i kraft 1994 har utgifterna för förmånen kontinuerligt

ökat (ersattes 2010 av lag [2010:111] om införande av socialförsäkringsbalken). Både antalet personer som beviljats assistansersättning, liksom antal beviljade timmar per vecka och person har stadigt ökat. I december 2012 hade 15 900 personer assistansersättning och de var i genomsnitt beviljade 118 timmar per vecka. Schablonbeloppet som betalas ut för varje timme utförd assistans ökar varje år, liksom det högsta möjliga timbeloppet. För 2012 var schablonbeloppet 267 kronor per timme och det högsta möjliga timbeloppet 299 kronor. Andelen personer som har rätt till förhöjt timbelopp har också ökat under åren och uppgick 2012 till 9,5 procent.

Utfallet för anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* ökade med 405 miljoner kronor (44,6 procent). Ökningen förklaras framförallt av regeringens satsningar på patientsäkerhet, kvalitetsregister och tillgänglighet.

Utfallet för anslaget 1:8 *Bidrag till psykiatri* ökade med 168 miljoner kronor (22,5 procent). Insatserna har i stort sett bestått av en bred överenskommelse mellan regeringen och Sveriges kommuner och landsting. Under 2012 beslutade regeringen om handlingsplanen PRIO psykisk ohälsa 2012–2016.

Samtidigt minskade utgifterna på anslaget 1:5 *Bidrag till läkemedelsförmåner* bl.a. med anledning av att högkostnadsskyddet för läkemedel med mera höjdes från 1 800 kronor till 2 200 kronor den 1 januari 2012. Höjningen av högkostnadsskyddet innebär ökade inkomster för landstingen och därför reduceras bidraget för läkemedelsförmåner. För att de ökade avgiftsintäkterna för läkemedelsförmåner ska komma landstingen till del har anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner ökat.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.53 UO 9 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:8	Bidrag till psykiatri	21	21
4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	670	570
6:2	Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning	821	769
Summa		1 512	1 360

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 1 512 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 1 360 miljoner kronor, vilket innebar en avvikelser med 152 miljoner kronor.

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Smittskyddsinstitutet

Smittskyddsinstitutet har, avseende dess årsredovisning för 2012, fått en revisionsberättelse med *reservation*. Riksrevisionen uttalar sig med reservation om den drar slutsatsen att det finns väsentliga fel men att de inte är genomgripande för årsredovisningen eller om Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis men drar slutsatsen att möjliga fel inte är genomgripande. Som grund för uttalande med reservation anger Riksrevisionen följande.

Tabell 1 på sidan 11 i resultatredovisningen redovisar myndighetens totala ekonomiska utfall gällande anslag, avgifter och extrafinansiering. Dessa uppgifter överensstämmer inte med vad som är redovisat i de finansiella delarna av årsredovisningen. Avvikelserna är väsentliga och har inneburit att resultatredovisningens övriga underliggande tabeller (tabellerna 6–9, 11, 12, 14–16 och 19) med ekonomiskt utfall för alla verksamhetsområden innehåller motsvarande avvikelser. Enligt 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag bör en eventuell brist på överensstämmelse mellan verksamhetens totala intäkter och kostnader och årsredovisningens finansiella delar kunna förklaras och kommenteras vilket inte har gjorts i årsredovisningen.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2010:19 Förberedelsearbetet i apoteksreformen

Regeringen redovisade vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i Årsredovisning för staten 2011. Regeringen har därefter gett en konsultfirma i uppdrag att bland annat klargöra och analysera nuvarande konkurrens- och marknadssituation på hela apoteksmarknaden. Syftet med uppdraget är att säkerställa att regeringen får ett kvalificerat underlag för att kunna ta ställning till vilka begränsningar som bör kringgärda Apoteket AB:s verksamhet på öppenvårdsmarknaden samt behovet av motsvarande begränsningar på slutenvårdsmarknaden.

Vid Apoteket AB:s årsstämma den 26 april 2012 antogs en ny ägaranvisning. I ägaranvisningen förnyades den särskilda begränsning för bolagets verksamhet som sattes i och med omregleringen. I ägaranvisningens stadgas numera att bolaget inte får nyetablera öppenvårdsapotek så länge koncernens marknadsandel på öppenvårdsapoteksmarknaden överstiger 36 procent.

Regeringen har även den 7 februari 2013 överlämnat lagrådsremissen Ny myndighet för hälso- och vårdinfrastruktur till Lagrådet. I lagrådsremissen gör regeringen bedömningen att en ny myndighet bör bildas. Den nya myndigheten bör ha samma uppgifter som Apotekens Service AB har i dag, och bör inleda sin verksamhet den 1 januari 2014.

Den 7 februari 2013 beslutade regeringen även att tillsätta en särskild utredare som ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet för hälso- och vårdinfrastruktur (dir. 2013:15).

Riksdagen behandlar under våren 2013 propositionen Ny myndighet för hälso- och vårdinfrastruktur (prop. 2012/13:128).

Regeringen bedömer mot bakgrund av detta att granskningen inte föranleder några ytterligare åtgärder från regeringens sida. Rapporten anses därmed vara slutbehandlad.

RiR 2012:10 Statens försäljningar av apotek

Riksrevisionen har granskat om regeringen utformat och genomfört försäljningarna av apotek i enlighet med riksdagens intentioner och om de redovisats på ett transparent och ändamålsenligt sätt. Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelsen Riksrevisionens rapport om statens för-

säljningar av apotek (skr. 2012/13:33). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad. Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2012/13:SoU9, rskr. 2012/13:160).

RiR 2012:12 Tandvårdsreformen 2008 – når den alla?

Riksrevisionen har granskat om regeringens mål för den tandvårdsreform som genomfördes 2008 har uppnåtts och om statens insatser varit effektiva för att nå målen.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelsen Riksrevisionens rapport om det statliga tandvårdsstödet (skr. 2012/13:44).

Riksdagen har med anledning av regeringens skrivelse givit regeringen tillkänna att regeringen bör följa upp

- om det allmänna tandvårdsbidraget och högkostnadsskyddet är rätt utformade och att de var för sig träffar rätt målgrupper och är effektiva medel för att nå tandvårdslagens (1985:125) mål om en god tandhälsa,
- vilka förutsättningar som finns för en fungerande prisportal och hur systemet med referenspriser påverkar patientens kostnader och om det är ett effektivt medel för att ge patienter rätt information för att kunna välja tandvård till rätt pris, och
- överväga behovet av att en myndighet får det samlade ansvaret för att patienter får rätt information vid rätt tillfälle och vilken information som bör ges så att patientens ställning stärks (bet. 2012/13:SoU10, rskr. 2012/13:161).

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2012:20 Statens insatser inom ambulansverksamheten

Riksrevisionen har granskat statens insatser inom ambulansverksamheten. Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelsen Riksrevisionens rapport om statens insatser inom ambulansverksamheten (skr. 2012/13:113). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.10 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Anslag

Tabell 2.54 UO 10 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	54 325		54 464	139	0,3	58 231
1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	22 619	2 099	24 957	2 338	10,3	23 981
2:1	Försäkringskassan	7 632		7 623	-9	-0,1	7 376
1:4	Arbetskadeersättningar m.m.	3 957		3 953	-4	-0,1	4 155
1:7	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	2 442		1 725	-717	-29,4	
1:3	Handikappersättningar	1 266		1 277	11	0,9	1 244
1:6	Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård	1 000		750	-250	-25,0	715
2:2	Inspektionen för socialförsäkringen	65		59	-6	-8,9	52
1:5	Ersättning för kroppsskador	47		44	-2	-5,2	46
Summa		93 353	2 099	94 853	1 500	1,6	95 800

Utgiftsområdet omfattar ersättning vid sjukdom och handikapp, främst sjukpenning och sjukersättningar. Det innefattar även myndigheterna Försäkringskassan och Inspektionen för socialförsäkringen.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 94 853 miljoner kronor och blev därmed 1 500 miljoner kronor (1,6 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Det är främst utgifterna för sjukpenning som blev högre än anvisat. Utfallet blev dock 947 miljoner kronor (1,0 procent) lägre än 2011. Det beror främst på att antalet personer med sjukersättning minskat, bl.a. eftersom många övergått till ålderspension.

Utgifterna för sjukpenning och rehabilitering högre än budgeterat

Utfallet för anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* blev 24 957 miljoner kronor, vilket är 2 338 miljoner kronor (10,3 procent) högre än vad som anvisades i budgeten. Det innebär att anslagskrediten på anslaget har utnyttjats. Utgifterna blev högre eftersom det blev fler nya sjukfall än beräknat, samtidigt som längden för sjukfallen har ökat.

Antalet nettodagar med sjukpenning ökade även 2011, vilket innebar att ett negativt överfö-

ringsbelopp överfördes till 2012. På vårändringsbudgeten anvisades därför 2 099 miljoner kronor för att reglera det negativa överföringsbeloppet.

För de som fått tidsbegränsad sjukersättning i maximalt antal månader infördes den 1 januari 2012 nya ersättningsformer. De nya ersättningsformerna innebär sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning i särskilda fall och boendetillägg. Under 2012 fick 1 000 personer sjuk- eller rehabiliteringspenning i särskilda fall och 3 300 personer boendetillägg. Totalt betalade Försäkringskassan ut drygt 68 miljoner kronor i boendetillägg under 2012.

Anslaget 1:7 *Bidrag till sjukskrivningsprocessen* uppfördes på statens budget 2012. År 2011 ingick en del av dess kostnader i anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* Syftet var att samla bidrag som lämnas till sjukskrivningsprocessen under ett anslag för att skapa större transparens och bättre planeringsförutsättningar för de verksamheter som finansieras med dessa medel. Utfallet för anslaget uppgick till 1 725 miljoner kronor, vilket är 717 miljoner kronor (29,4 procent) lägre än anvisat. Det beror framför allt på att bidraget till företagshälsovård blev lägre än budgeterat. Även för rehabiliteringsgarantin blev utgifterna lägre än beräknat. Rehabiliteringsgarantin innebär att landstingen

får ekonomisk kompensation för kognitiv beteendeterapi (KBT) vid ångest, depression eller stress och multimodal rehabilitering vid långvarig diffus smärta i rygg, axlar och nacke. Anledningen till att utgifterna för 2012 minskat beror främst på att endast avslutade behandlingar ger ersättning tidigare var det även påbörjade och höjda krav på omfattning av och innehållet i behandlingarna.

Utgifter för aktivitets- och sjukersättningar lägre än 2011

Utfallet för utgiftsområdet blev 947 miljoner kronor (1,0 procent) lägre än 2011.

Jämfört med föregående år blev utfallet på anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* 976 miljoner kronor (4,1 procent) högre. Antalet pågående sjukfall per månad har ökat samtidigt som sjukfallen har blivit längre. Under 2012 beräknas 284 800 sjukfall som blivit 30 dagar eller längre ha startat. Det är en ökning med ungefär 2,9 procent jämfört med 2011. Av sjukfallen rörde 177 400 stycken kvinnor, medan 107 400 rörde män.

I december 2012 hade 157 000 personer någon form av sjukpenning vilket kan jämföras med 146 000 personer motsvarande månad 2011. Ökningen uppgår till 7,5 procent. Ökningen var 8,5 procent för kvinnor och 6,5 procent för män.

Utfallet på anslaget 1:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* blev 3 767 miljoner kronor (6,5 procent) lägre än 2011. I december 2012 hade 349 000 personer sjukersättning, varav 207 000 kvinnor och 142 000 män. Jämfört med december 2011 är det en minskning med 24 000 personer.

Antalet personer med aktivitetsersättning har ökat stadigt sedan förmånen infördes 2003. I december 2012 var antalet personer med aktivitetsersättning 29 000. Utfallet för anslaget 2012 blev 3 767 miljoner kronor (6,5 procent) lägre än för 2011. Minskningen beror på att möjligheten att nybevilja tidsbegränsad sjukersättning upphörde från och med den 1 juli 2008 och att de personer som har beviljats ersättning successivt fasas ut ur systemet. Många personer lämnar dessutom sjukersättningen för att de övergått till ålderspension. Under 2012 övergick omkring 32 000 personer från sjukersättning till ålderspension. Dessutom påverkar de sedan 1 juli 2008 ändrade kriterierna för beviljande av sjukersättning omfattningen av nya beviljanden.

Utfallet för anslaget 2:1 *Försäkeringskassan* uppgick till 7 623 miljoner kronor, 247 miljoner kronor mer än 2011. Orsakerna till de ökade kostnaderna är främst ökad administration till följd av ett antal reformer bland annat inom sjukförsäkringsområdet, det familjepolitiska området och tandvårdsområdet.

Utfallet för anslaget 1:4 *Arbetskadere ersättningar m.m.* uppgick till 3 953 miljoner kronor, vilket är 202 miljoner kronor (4,9 procent) lägre än 2011. Minskningen beror på att antalet personer med arbetsskadelivränta minskar för varje år. År 2012 hade 47 540 personer arbetsskadelivränta i Sverige, jämfört med 52 200 vid motsvarande tidpunkt 2011. Minskningen beror på att färre personer ansöker om arbetsskadelivränta och att antalet personer som inte längre har rätt till livräntan är fler än antalet personer som beviljas den.

Ohälsotalet minskar samtidigt som sjukpenningtalet ökar

Tabell 2.55 Ohälsotal

	År 2012	År 2011
Ohälsotalet	27,0	27,7
därav kvinnor	32	32,7
därav män	22,1	22,7
Sjukpenningtalet	7,7	6,8
därav kvinnor	9,8	8,6
därav män	5,6	5,1

Ohälsotalet visar antalet utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning och sjukersättning/aktivitetsersättning från socialförsäkringen. Ohälsotalet relaterar till antalet personer i befolkningen mellan 16–64 år. Alla dagar är omräknade till nettodagar. Det innebär till exempel att två dagar med halv ersättning blir en dag. Ohälsotalet består till största delen av personer som har sjukersättning, en grupp vars antal förändras relativt långsamt.

Ohälsotalet fortsätter att minska även om minskningstakten har bromsat in. Ohälsotalet för kvinnor minskar även om det fortfarande är betydligt högre för kvinnor än för män. Skillnaden mellan könen har minskat något 2012. Under året minskade ohälsotalet med 2,4 procent. Det kan jämföras med 2011 då minskningen var 6,2 procent. Liksom 2011 beror minskningen

uteslutande på att antalet personer med sjukersättning minskar.

Sjukpenningtalet anger hur många frånvarodagar som ersätts med sjukpenning eller rehabiliteringspenning per person, exklusive försäkrade med hel sjukersättning eller aktivitetsersättning under en tolv månadersperiod. Alla dagar är omräknade till nettodagar.

Sjukpenningtalet minskade markant mellan 2002 och 2010, varefter det skett en ökning. Under 2012 har sjukpenningtalet fortsatt att öka och skillnaden mellan män och kvinnor har blivit större. Ökningen av sjukpenningtalet kan delvis förklaras av att de försäkrade som nått maximal tid i sjukförsäkringen återgått i sjukskrivning efter att ha deltagit i programmet arbetslivsintroduktion hos Arbetsförmedlingen. Sjukfallen blir i genomsnitt längre för de försäkrade som återvänder till sjukpenningen jämfört med dem som utnyttjar försäkringen för första gången. Under 2012 utgör gruppen återvändare 20 procent av ökningen.

Tabell 2.56 UO 10 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:6	Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård	2 500	1 950
1:7	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	1 005	1 005
Summa		3 505	2 955

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 3 505 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 2 955 miljoner kronor vilket innebär en avvikelse på 550 miljoner kronor. Avvikelsen är i sin helhet hänförlig till anslaget 1:6 *Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård*. Orsaken är att en planerad tvåårig överenskommelse inte genomfördes fullt ut.

2.4.11 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Anslag

Tabell 2.57 UO 11 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:1	Garantipension till ålderspension	18 063		18 035	-28	-0,2	18 485
1:2	Efterlevandepensioner till vuxna	14 280		14 226	-54	-0,4	14 439
1:3	Bostadstillägg till pensionärer	7 643	796	7 949	306	4,0	7 594
2:1	Pensionsmyndigheten	528		545	17	3,2	538
1:4	Åldreförsörjningsstöd	546	78	588	42	7,7	535
Summa		41 060	874	41 342	282	0,7	41 590

Utgiftsområdet omfattar ersättning vid ålderdom (garantipension, bostadstillägg till pensionärer samt åldreförsörjningsstöd) och ersättning vid dödsfall (omställningspension, änkepension och särskild efterlevandepension och garantipension till dessa förmåner). Inkomstrelaterad ålderspension redovisas under avsnittet 2.4.31 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 41 342 miljoner kronor och blev därmed 282 miljoner kronor (0,7 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. På höständeringsbudgeten anvisades ytterligare 874 miljoner kronor. Jämfört med 2011 minskade utgifterna med 248 miljoner kronor (0,6 procent).

Utfallet för bostadstillägg till pensionärer högre än anvisat

Utgifterna för anslaget 1:3 *Bostadstillägg till pensionärer* uppgick till 7 949 miljoner kronor, vilket är 306 miljoner kronor (4,0 procent) högre än vad som ursprungligen anvisats. På höständeringsbudgeten anvisades ytterligare 796 miljoner kronor eftersom det utbetalade medelbeloppet för bostadstillägg till pensionärer blev högre än beräknat. Dessutom översteg utgifterna de disponibla medlen på anslaget 2011. Ett negativt överföringsbelopp på 489 miljoner kronor redovisades därför från utgången av 2011. Utgifterna för anslaget 1:4 *Åldreförsörjningsstöd* uppgick till 588 miljoner kronor, vilket är 42 miljoner kronor högre än anvisat. På ändringsbudgeten anvisades ytterligare 78 miljoner kronor eftersom

medelbeloppet blev något högre än beräknat, och de personer som får höga belopp blev fler medan de med låga belopp blev färre. År 2011 översteg dessutom utgifterna de disponibla medlen på anslaget så att ett negativt överföringsbelopp på 36 miljoner kronor fördes över till 2012.

Antalet garantipensionärer och genomsnittligt garantipensionsbelopp minskar

Utgifterna för anslaget 1:1 *Garantipension till ålderspension* uppgick till 18 035 miljoner kronor, vilket är 450 miljoner kronor (2,4 procent) lägre än föregående år. Garantipensionen avräknas mot inkomst- och tilläggs pensionen och garantipensionen minskar om dessa pensioner ökar i förhållande till prisbasbeloppets förändring. Minskningen beror således på att inkomst- och tilläggs pensionen har höjts. Dessutom har nya ålderspensionärer inkomstgrundad pension i större omfattning än äldre ålderspensionärer. De nya ålderspensionärerna har också högre genomsnittlig inkomstpension än vad befintliga pensionärer har. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Antalet garantipensionärer minskar därför på lång sikt. Ungefär 806 000 ålderspensionärer hade garantipension vid utgången av 2012, vilket är 13 000 färre än föregående år. Det genomsnittliga garantipensionsbeloppet uppgår till 22 100 kronor 2012, en minskning med 200 kronor sedan 2011.

Utgifterna för anslaget 1:2 *Efterlevandepensioner till vuxna* uppgick till 14 226 miljoner

kronor, vilket är 213 miljoner kronor lägre än föregående år. Änkepension svarar för drygt 90 procent av utgifterna under anslaget. Eftersom änkepensionssystemet är under avveckling sedan 1990 minskar antalet änkepensioner successivt.

Antalet änkepensioner minskade mellan 2011 och 2012 med ca 10 000, till 310 000. Jämfört med 2011 ökade utgifterna för anslaget 1:3 *Bostadstillägg till pensionärer* med 355 miljoner kronor (4,7 procent). Ökningen beror huvudsakligen på en regeländring som höjer det maximala bostadstillägget med 170 kronor per månad. En annan förklaring till ökningen är högre boendekostnader. Antalet bostadstillägg till pensionärer ligger oförändrat på 264 000 stycken. Det genomsnittliga årsbeloppet har dock ökat med 5,1 procent jämfört med 2011. För 2012 var det genomsnittliga årsbeloppet 28 700 kronor. Utfallet för anslaget 1:4 *Äldreförsörjningsstöd* är 588 miljoner kronor, vilket är 53 miljoner kronor högre än föregående år. Antalet äldreförsörjningsstöd har ökat med 7,5 procent jämfört med 2011 och uppgår till 15 700 stycken 2012.

Det genomsnittliga årsbeloppet har ökat med 1,7 procent och uppgår till 36 600 kronor 2012. Ökningen beror på att det är en något större andel av dem som är födda 1938 eller senare som får äldreförsörjningsstöd. Till skillnad från dem som är födda 1937 eller tidigare är de inte berättigade till hel garantipension efter att ha bott i Sverige i 10 år. En annan förklaring till ökningen är att årsbeloppet för skälig levnadsnivå har höjts.

Övriga krediter

Tabell 2.58 UO 11 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2012-12-31
Pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar	9 000	0

Riksdagen har beslutat om en räntekontokredit inom utgiftsområdet om 9 000 miljoner kronor för Pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar. Krediten var inte utnyttjad vid årsskiftet. Maximalt utnyttjad kredit under 2012 var 4 431 miljoner kronor.

Utlåning

Tabell 2.59 UO 11 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2012-12-31
Premiepensionssystemet		1 134

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten har, avseende dess årsredovisning för 2012, fått en revisionsberättelse med upplysning. Riksrevisionen lämnar en upplysning när den bedömer att det finns viktig och oväntad information i årsredovisningen som den vill fästa läsarens uppmärksamhet på. Riksrevisionen lämnar följande upplysning av särskild betydelse.

Riksrevisionen vill fästa uppmärksamhet på redovisning av inkomstpension i årsredovisningen. Av Pensionsmyndighetens regleringsbrev framgår att inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling ska redovisas i ett särskilt avsnitt i resultatredovisningen. Redovisningen regleras i Socialförsäkringsbalken (2010:110) samt förordningen (2002:780) om beräkning av balanstal. Detta redovisas i årsredovisningen i avsnitt 8 Resultatredovisning inkomstpensionssystemet. Som framgår av årsredovisningen är redovisningen i detta avsnitt en sammanställning som delvis baseras på uppgifter från andra aktörer än Pensionsmyndigheten, den baseras också delvis på preliminära uppgifter. Revisionen har omfattat uppgifter från och beräkningar utförda av Pensionsmyndigheten. Uppgifter från andra aktörer har inte reviderats av Riksrevisionen.

I avsnitt 8 redovisar Pensionsmyndigheten jämförelsetal från tidigare års Orange rapport. Dessa jämförelsetal har inte reviderats av Riksrevisionen. I avsnitt 8.3 Prognos balanstal redovisar Pensionsmyndigheten ett antal prognoser för balanstalens utveckling över ett antal år. Detta avsnitt har inte reviderats av Riksrevisionen.

2.4.12 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Anslag

Tabell 2.60 UO 12 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:2	Föräldraförsäkring	35 464		34 556	-908	-2,6	33 343
1:1	Allmänna barnbidrag	24 486		24 281	-205	-0,8	24 140
1:7	Pensionsrätt för barnår	6 327		6 327	0	0,0	5 345
1:8	Bostadsbidrag	4 617		4 432	-185	-4,0	3 342
1:6	Vårdbidrag för funktionshindrade barn	2 891		3 000	109	3,8	2 849
1:3	Underhållsstöd	1 983		2 064	81	4,1	2 031
	Övriga anslag	949		919	-30	-3,1	943
Summa		76 717		75 579	-1 138	-1,5	71 994

Utgiftsområdet omfattar bland annat barnbidrag, föräldraförsäkring och bostadsbidrag.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 75 579 miljoner kronor. Det är 1 138 miljoner kronor (1,5 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. För utgiftsområdet blev utgifterna 3 585 miljoner kronor (5,0 procent) högre än 2011.

Färre barn än beräknat ledde till lägre utgifter än budgeterat

Utfallet för anslaget 1:2 *Föräldraförsäkring* blev 34 556 miljoner kronor, vilket är 908 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Orsaken är att medelersättningen blev lägre än beräknat och att de uttagna föräldrapenningdagarna blev färre än vad som beräknades i budgeten. Utfallet för anslaget 1:1 *Allmänna barnbidrag* blev 24 281 miljoner kronor, vilket är 205 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Det beror på färre antal barn och därmed också färre antal barnbidrag. I genomsnitt betalades 1 670 913 barnbidrag ut per månad under 2012.

Utgifterna för föräldraförsäkringen ökade jämfört med 2012

Att utgifterna för utgiftsområdet blev högre än för 2011 beror främst på att utgifterna på anslaget 1:2 *Föräldraförsäkring* ökade med 1 213 miljoner kronor (3,6 procent). Ökningen beror framför allt på högre medelersättning per dag, fler födda barn samt på fler uttagna föräldrapenningdagar. Av anslaget användes

202 miljoner kronor till jämställdhetsbonus 2012. Från och med den 1 januari 2012 betalas bonusen ut i direkt anslutning till uttag av föräldrapenning, utan ansökningsförfarande. Tidigare redovisades jämställdhetsbonusen som skattereduktion på inkomsttitel 8123 Jämställdhetsbonus. Under 2012 krediterades föräldrarnas skattekonton med 144 miljoner kronor. Beloppet avser jämställdhetsbonus intjänad under 2011.

Utgifterna på anslaget 1:8 *Bostadsbidrag* har ökat med 1 090 miljoner kronor (32,6 procent) jämfört med föregående år. Det beror framför allt på tre regeländringar som trädde i kraft den 1 januari 2012; det särskilda bidraget för hemmavarande barn höjdes, den nedre gränsen för bostadskostnader för att en barnfamilj ska ha rätt till bostadsbidrag sänktes och för hushåll utan barn höjdes den andel av bostadskostnaden som berättigar till bidrag.

Även anslaget 1:7 *Pensionsrätt för barnår* blev 982 miljoner kronor (18,4 procent) högre än 2011. Ökningen beror bland annat på löneökningar och att antalet födda barn har ökat.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2010:22 Underhållsstödet – för barnets bästa?

Betänkandet Fortsatt föräldrar – om ansvar, ekonomi och samarbete för barnets skull (SOU 2011:51) bereds inom Regeringskansliet.

Regeringen gjorde i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/12:1 utg.omr. 12 avsnitt 3.5.2) bedömningen att det finns behov av mer stöd och rådgivning om civilrättslig underhållsreglering utanför underhållsstödet. Regeringen utreder för närvarande hur föräldrar kan få sådant stöd.

Regeringen kommer att återkomma till Riksdagen med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

2.4.13 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Anslag

Tabell 2.61 UO 13 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÄB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:2	Kommunersättningar vid flyktigmottagande	4 755		3 888	-867	-18,2	4 199
1:5	Hemutrustningslån	1 209		1 106	-103	-8,5	-9
1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	997		855	-142	-14,2	263
1:4	Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	900		444	-456	-50,6	121
1:1	Integrationsåtgärder	131		92	-39	-29,8	52
	Övriga anslag	382	5	368	-14	-3,6	342
Summa		8 374	5	6 753	-1 621	-19,4	4 968

Utgiftsområdet omfattar integrationspolitik, politik mot diskriminering och jämställdhetspolitik.

Utgifterna uppgick till 6 753 miljoner kronor och är därmed 1 621 miljoner kronor (19,4 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2011 har utgifterna för området ökat med 1 785 miljoner kronor (35,9 procent).

Försenade ersättningar för flyktigmottagande till kommunerna

Utfallet för anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktigmottagande* blev 3 888 miljoner kronor, vilket är 867 miljoner kronor (18,2 procent) lägre än anvisat. Det lägre utfallet beror framför allt på förseningar i Migrationsverkets ärendehantering på grund av det stora antalet asylsökande. Det innebär att ett stort antal beviljade ansökningar som avser 2012 kommer att betalas ut till kommunerna först under 2013. Det avser framför allt ersättningar för ensamkommande barn och ungdomar på sammanlagt 851 miljoner kronor. Kommunerna tog under 2012 emot 18 791 personer, vilket är 1 191 personer fler än beräknat i statens budget.

Utfallet på anslaget 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* blev 456 miljoner kronor lägre (50,6 procent) än beräknat. Även utfallet på an-

slaget 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* blev lägre än beräknat, 142 miljoner kronor (14,2 procent). Orsaken är ett lägre utnyttjande av etableringslotsarnas tjänster och ett lägre antal nyanlända i etableringsinsatser än väntat.

Utfallet på anslaget 1:5 *Hemutrustningslån* blev 103 miljoner kronor lägre än beräknat. Anledningen är att amorteringarna av lån i Riksgäldskontoret blivit lägre än beräknat. Dessutom blev utbetalda lån till kommun-mottagna flyktingar, vilka är målgruppen för hemutrustningslån, lägre än beräknat.

Ändrad finansieringsform för hemutrustningslån ledde till högre anslag 2012

Att utgifterna ökat 2012 jämfört med 2011 beror främst på att utgifterna för hemutrustningslån till och med 2011 varit lånefinansierade, men i och med den nya budgetlagen är de från och med 2012 i stället anslagsfinansierade. Under första kvartalet 2012 belastades anslaget därför med en engångsutbetalning på 1 000 miljoner kronor för amortering av hemutrustningslån hos Riksgäldskontoret.

Utgifterna för anslaget 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* har ökat med 592 miljoner kronor jämfört med 2011. Anledningen är ett högre antal nyanlända invand-

rare och att dessa i högre utsträckning än tidigare erhåller etableringsersättning.

Utfallet för anslaget 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* blev 323 miljoner kronor högre än 2011. Orsaken är att fler invandrare får stöd av etableringslotsar inom ramen för etableringsplaner.

Utgifterna för anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktmottagande* blev 311 miljoner kronor lägre jämfört med föregående år. Det lägre utfallet beror i huvudsak på förseningarna i Migrationsverkets ärendehantering, vilket medfört att ersättningar till kommunerna, främst för ensamkommande barn och ungdomar, förskjutits till 2013. Antalet kommunmottagna flyktingar har ökat från 13 271 personer 2011 till 18 791 under 2012. Antalet barn och ungdomar ökade från 5 818 till 8 384, varav ensamkommande barn var 2 255 under 2011 och 2 207 under 2012.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.62 UO 13 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:4	Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	750	366
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	478	310
1:6	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	62	49
Summa		1 290	725

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 1 290 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 725 miljoner kronor. Avvikelsen mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 565 miljoner kronor och avser huvudsakligen anslaget 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare*. Antalet nyanlända som har en etableringslots var färre än beräknat 2012 vilket förklarar skillnaden på 384 miljoner kronor mellan anslagets bemyndigandebelopp och de utestående åtagandena.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2012:3 DO och diskrimineringsfrågorna

Riksrevisionen har granskat orsakerna till de initiala problem med långa handläggningstider och låg aktivitet i den egeninitierade tillsynen som Diskrimineringsombudsmannen (DO) har haft. Granskningen har också syftat till att bedöma vilka åtgärder som behövs för att DO ska kunna bedriva ett effektivare arbete mot diskriminering.

Regeringen har i skrivelsen Riksrevisionens rapport om hur Diskrimineringsombudsmannen kan bedriva ett effektivare arbete mot diskriminering (skr. 2011/12:177) redovisat sin syn på Riksrevisionens iakttagelser. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2012/13:AU1, rskr. 2012/13:122).

2.4.14 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Anslag

Tabell 2.63 UO 14 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	34 522		31 004	-3 517	-10,2	31 002
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	16 750		16 178	-572	-3,4	15 537
1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 186		7 203	18	0,2	5 775
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	8 298		7 076	-1 222	-14,7	6 914
1:1	Bidrag till lönegarantiersättning	1 200	1 105	2 733	1 533	127,8	1 830
1:6 ¹	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	1 537		1 469	-68	-4,4	1 291
	Övriga anslag	984		969	-15	-1,5	936
Summa		70 476	1 105	66 633	-3 843	-5,5	63 285

¹ Inkl. den svenska medfinansieringen

Utgiftsområdet omfattar områdena arbetsmarknad och arbetsliv och består i huvudsak av arbetsförmedling, bidrag till arbetslöshetsersättning och utgifter för arbetsmarknadspolitiska program och insatser samt arbetsmiljö och arbetsrätt. Vidare ingår bland annat Europeiska socialfonden och bidrag till Samhall AB. Myndigheter inom området är bland annat Arbetsförmedlingen, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige och Arbetsmiljöverket

Utfallet uppgick till 66 633 miljoner kronor, vilket är 3 843 miljoner kronor (5,5 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2011 blev utfallet för utgiftsområdet 3 348 miljoner kronor (5,3 procent) högre.

Sammantaget lägre utgifter än budget men högre lönegarantiersättning

Utgifterna för anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* blev 31 004 miljoner kronor, vilket är 3 517 miljoner kronor (10,2 procent) lägre än vad som anvisades i budgeten. För arbetslöshetsersättningen blev utgifterna 2 606 miljoner kronor lägre än beräknat, för aktivitetsstödet blev utgifterna 911 miljoner kronor lägre än beräknat i budgeten. Förklaringen är bland annat att antalet arbetslösa med arbetslöshetsersättning blev färre än beräknat. Antalet deltagare i program med ak-

tivitetsstöd ökade under 2012 jämfört med 2011. Trots detta blev utgifterna för aktivitetsstöd lägre än beräknat, vilket förklaras av att en stor del av ökningen bestod av deltagare som har andra ersättningar än aktivitetsstöd som inte belastar anslaget samt att den genomsnittliga ersättningen blev lägre än beräknat.

Utgifterna för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* blev 1 222 miljoner kronor lägre än anvisat i budgeten. Anledningen till detta är främst lägre kostnader för garantiprogrammen samt lägre kostnad för utbildning utanför garantierna och subventionerade anställningar.

Utfallet för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* blev 572 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Detta beror på ett lägre antal personer med tillfälliga anställningar inom Kulturarvslyftet än beräknat och att antalet anställningar med lönebidrag och offentligt skyddat arbete har minskat.

Utfallet för anslaget 1:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* uppgick till 2 733 miljoner kronor, vilket är 1 533 miljoner kronor (127,8 procent) högre än anvisat i den ursprungliga budgeten. I vårändringsbudgeten anvisades ytterligare 1 105 miljoner kronor då antalet anställda i företag försatta i konkurs fortsatt att öka mer än beräknat. Även 2011 översteg utgifterna tilldelade

medel ett negativt överföringsbelopp på 145 miljoner kronor fördes över till 2012. Regeringen medgav i november att anslaget fick överstridas med 450 miljoner kronor (regeringsbeslut den 15 november 2012). Vid utgången av 2012 hade en anslagskredit om 230,5 miljoner kronor utnyttjats samt ett medgivet överskridande om 343 miljoner kronor.

Fler förmedlare på Arbetsförmedlingen

Utfallet för anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* har ökat med 1 428 miljoner kronor jämfört med 2011. Som en följd av ökade resurser på Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag har myndigheten kunnat öka antalet förmedlare. Anslaget stärktes bl.a. för att förbättra uppföljningen av arbetssökandet samt höja kvaliteten och aktivitetsnivån i insatserna för långtidsarbetslösa. Under året ökade antalet anställda vid Arbetsförmedlingen med ca 1 600 årsarbetskrafter. Andelen deltagare i såväl jobb- och utvecklingsgarantin som jobbgarantin för unga har som deltagit i arbetsplatsförlagda aktiviteter har ökat jämfört med 2011. Aktivitetsnivån inom garantierna har dock inte ökat i någon större utsträckning. Antalet personliga möten har ökat något.

Tabell 2.64 Arbetslöshet

	Antal personer 2012	Procent 2012	Antal personer 2011	Procent 2011
Antal arbetslösa, 15–74 år	403 000		390 400	
- därav heltids- studerande	125 600	31,2	120 600	30,9
- därav personer med utomnordiskt ursprung	128 300	31,8	125 100	32,0
- därav långtids- arbetslösa	120 700	29,9	120 800	30,9
- därav långtids- arbetslösa personer med utomnordiskt ursprung	48 800	12,1	49 300	12,6
- därav ungdomar, 15–24 år	153 200	38,0	149 700	38,3
Arbetslösheten, 15–74 år (arbets- lösa som andel av arbetskraften)		8,0		7,8
Ungdomsarbetslös- heten, 15–24 år (arbetslösa ung- domar som andel av samtliga ungdomar i arbetskraften)		23,7		22,8

Anm. Statistiken i tabellen avser genomsnitt för helåren 2011 respektive 2012.
Källa: SCB

Tabellen visar att det genomsnittliga antalet arbetslösa har ökat med 12 600 personer mellan 2011 och 2012. Antalet heltidsstuderande har ökat med 5 000 personer mellan åren. Antalet långtidsarbetslösa, det vill säga personer som varit arbetslösa i mer än sex månader, har minskat något. Antalet arbetslösa personer med utomnordiskt ursprung har ökat men har som andel av det totala antalet minskat mellan åren. Antalet personer med utomnordiskt ursprung i långtidsarbetslöshet har minskat. Ungdomar utgör 38 procent av samtliga arbetslösa. Deras antal har ökat 2012, men som andel av de arbetslösa har ungdomarna minskat något mellan åren. Som andel av arbetskraften har ungdomsarbetslösheten däremot ökat och uppgick till 23,7 procent under 2012.

Av de öppet arbetslösa fick 38 procent arbetslöshetsersättning hösten 2012, vilket är en ökning jämfört med föregående år. Den genomsnittliga arbetslöshetsersättningen per dag ökade från 571 till 575 kronor per dag. Av de öppet arbetslösa var i genomsnitt 179 636 sökande per månad i ett arbetsmarknadspolitiskt program med aktivitetsstöd. Det är en ökning med 8 685 personer jämfört med 2011. Jobb- och utvecklingsgarantin är det största programmet inom Arbetsförmedlingen och svarade under 2012 för 53 procent av det genomsnittliga antalet deltagare i samtliga program med aktivitetsstöd. Under 2012 deltog i genomsnitt 24 procent av de öppet arbetslösa eller deltagare i program med aktivitetsstöd i programmet. Både andelen utrikes födda och personer med funktionsnedsättning har ökat i jobb- och utvecklingsgarantins fas 1 och 2 under det senaste året. Andelen utrikesfödda deltagare var 32 procent och andelen deltagare med funktionsnedsättning var 26 procent. Under året har en fortsatt förskjutning skett mot att en allt större andel av deltagarna varit i jobb- och utvecklingsgarantins fas 1 och 2 i mer än 450 ersättningsdagar och därmed deltar i sysselsättningsfasen. År 2012 ingick i genomsnitt per månad 31 400 personer i sysselsättningsfasen jämfört med 27 000 personer 2011. Andelen utrikesfödda deltagare var 32 procent och andelen deltagare med funktionsnedsättning 36 procent.

Utgifterna på anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* ökade med 162 miljoner kronor mellan åren. Utgifterna på anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ökade mellan åren med 641 miljoner kronor. An-

tal beslut om program som ger anställningar med subventionering av lönen till personer med funktionsnedsättning har sammantaget ökat jämfört med föregående år. Besluten avser bland annat lönebidrag, trygghetsanställning, utvecklingsanställning och offentligt skyddat arbete. Antalet trygghets-anställningar har ökat och antalet lönebidrag har minskat, vilket har lett till att sammansättningen av de olika lönestöden till personer med funktionsnedsättning har förändrats.

Utgifterna på anslaget 1:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* ökade med 903 miljoner kronor mellan åren. Antalet personer som fick lönegarantiersättning var 32 816 stycken under 2012, en ökning med 20,5 procent. Antalet företagskonkurser och företagsrekonstruktioner var 3 201 stycken, en ökning med 10,1 procent. Även antalet dagar som ersättning betalades ut och den genomsnittliga ersättningen per person ökade, med 50,0 respektive 25,3 procent. Förändringen mellan åren beror bland annat på Saab Automobile AB:s företagsrekonstruktion hösten 2011 och efterföljande konkurs.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.65 UO 14 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	4 000	3 533
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	12 000	10 822
1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	3 014	2 881
1:7	Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	9	7
2:1	Arbetsmiljöverket	18	18
Summa		19 041	17 262

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 19 041 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 17 262 miljoner kronor. Avvikelsen mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 1 779 miljoner kronor och avser huvudsakligen anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.*

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2012:9 Effektivitetsmätning som metod för att jämföra arbetsförmedlingskontor

Riksrevisionen har granskat Arbetsförmedlingens resurseffektivitet i förmedlingsverksamheten och undersökt hur regeringen styr Arbetsförmedlingens arbete för att åstadkomma en effektiv verksamhet.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelse (skr. 2012/13:29). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad. Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2012/13:AU2, rskr. 2012/13:121).

RiR 2012:22 Mer att förenkla! – Administration i strukturfondsprojekt

Riksrevisionen har granskat om regeringen, Rådet för Europeiska socialfonden (Svenska ESF-rådet) och Tillväxtverket har använt de möjligheter som finns att förenkla strukturfondsprojektens administration.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelse Riksrevisionens rapport om rapport om administration i strukturfondsprojektet (skr. 2012/13:142). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2012:26 Etablering genom företagande – är statens stöd till företagare effektiva för utrikes födda?

Riksrevisionen har granskat om statens insatser på ett effektivt sätt stödjer utrikes födda personer när de ska starta företag. I granskningen har undersökts om Arbetsförmedlingens arbetsmarknadspolitiska program stöd till start av näringsverksamhet och det statliga bolaget Almis utlåningsverksamhet har någon positiv påverkan på sysselsättningen i gruppen.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelse Riksrevisionens rapport om etablering av utrikes födda genom företagande (skr. 2012/13:146). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.15 Utgiftsområde 15 Studiestöd

Anslag

Tabell 2.66 UO 15 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:2	Studiemedel m.m.	13 779	76	12 697	-1 082	-7,9	12 414
1:3	Studiemedelsräntor m.m.	4 308	1	4 292	-17	-0,4	5 126
1:1	Studiehjälp m.m.	3 665		3 667	2	0,0	3 868
	Övriga anslag	431		412	-19	-4,4	404
Summa		22 184	78	21 068	-1 116	-5,0	21 813

Utgiftsområdet omfattar utgifter för olika former av ekonomiskt stöd till enskilda under studier, utgifter för vissa studiesociala insatser och utgifter för hanteringen av studiestöden. Förvaltningen av studiestöden sköts huvudsakligen av Centrala studiestödsnämnden.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 21 068 miljoner kronor och är därmed 1 116 miljoner kronor (5,0 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. De totala utgifterna på utgiftsområdet blev 745 miljoner kronor (3,4 procent) lägre jämfört med 2011.

Lägre utfall för studiemedel med den högre bidragsnivån

Utfallet på anslaget 1:2 *Studiemedel m.m.* uppgick till 12 697 miljoner kronor, vilket är 1 082 miljoner kronor lägre än anvisat i den ursprungliga budgeten. Anslaget används till utgifter för studiebidrag, tilläggsbidrag och pensionsavgifter. För studiebidraget finns två olika nivåer: en generell nivå där bidragsdelen utgör 31,3 procent av totalbeloppet för studiemedel (studiebidrag och studielån) och en högre nivå där bidragsdelen utgör 73 procent av totalbeloppet. Inom gruppen studerande med rätt till den högre bidragsnivån är det främst utgifterna för personer över 25 år som saknar slutbetyg från grundskola eller gymnasieskola, som är lägre än anvisade medel. En liknande avvikelse finns sedan flera år, vilket främst beror på att antalet studerande med rätt till den högre bidragsnivån har varit färre än det antal studerande som anslaget beräknats för.

Lägre utgifter för räntor jämfört med 2011

De totala utgifterna på utgiftsområdet blev lägre jämfört med 2011. Det är framför allt utfallet på anslaget 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.* som blev 834 miljoner kronor lägre 2012 än föregående år till följd av en lägre räntenivå.

Utfallet på anslaget 1:2 *Studiemedel m.m.* ökade med 283 miljoner kronor jämfört med föregående år. Antalet studerande som fick studiemedel under 2012 var 467 156 stycken. Det är en ökning med 2 020 personer jämfört med 2011. Utfallet har främst påverkats av att prisbasbeloppet har ökat jämfört med 2011.

Utfallet på anslaget 1:1 *Studiehjälp m.m.* blev 201 miljoner kronor lägre än föregående år. Antalet studerande som fick studiehjälp under 2012 var 444 554 stycken, vilket är en minskning med 5 procent jämfört med 2011. Förändringen av antalet personer med studiehjälp följer befolkningsutvecklingen i åldern 16–20 år.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.67 UO 15 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:5	Bidrag till vissa studiesociala ändamål	7	3

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 7 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 3 miljoner kronor.

Utlåning**Tabell 2.68 UO 15 Utlåning***Miljoner kronor*

Utlåning	Låneram	Lån 2012-12-31
Studielån	176 800	176 449

Låneramen för studielån uppgick till 176 800 miljoner kronor 2012. Utestående lån vid utgången av 2012 var 176 449 miljoner kronor.

2.4.16 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Anslag

Tabell 2.69 UO 16 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÄB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsin-formation	4 654	-57	4 604	-50	-1,1	4 369
1:7	Måttaxa i förskola, fritidshem och annan pedago-gisk verksamhet, m.m.	3 660		3 658	-2	-0,1	3 656
2:69	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområ-det m.m.	2 763		2 748	-15	-0,5	2 680
1:15	Statligt stöd till vuxenutbildning	2 252	12	2 083	-169	-7,5	3 030
2:6	Lunds universitet: Forskning och forskarutbild-ning	1 887		1 887	0	0,0	1 754
2:4	Uppsala universitet: Forskning och forskarutbild-ning	1 833		1 833	0	0,0	1 717
2:7	Göteborgs universitet: Grundutbildning	1 789		1 789	0	0,0	1 770
2:5	Lunds universitet: Grundutbildning	1 764		1 764	0	0,0	1 757
2:9	Stockholms universitet: Grundutbildning	1 536		1 536	0	0,0	1 517
2:10	Stockholms universitet: Forskning och forskarut-bildning	1 430		1 430	0	0,0	1 374
2:3	Uppsala universitet: Grundutbildning	1 336		1 399	63	4,7	1 401
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och forskarut-bildning	1 362		1 362	0	0,0	1 320
2:13	Linköpings universitet: Grundutbildning	1 319		1 325	6	0,5	1 346
2:16	Karolinska institutet: Forskning och forskarutbild-ning	1 307		1 307	0	0,0	1 202
2:11	Umeå universitet: Grundutbildning	1 197		1 219	22	1,8	1 250
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och fors-karutbildning	1 106		1 106	0	0,0	1 000
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	1 037		1 037	0	0,0	1 064
2:12	Umeå universitet: Forskning och forskarutbildning	987		987	0	0,0	935
2:23	Linnéuniversitetet: Grundutbildning	945		945	0	0,0	1 002
2:31	Malmö högskola: Grundutbildning	792		834	42	5,3	890
2:14	Linköpings universitet: Forskning och forskarut-bildning	743		743	0	0,0	696
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	857	3	632	-224	-26,2	805
2:70	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	637		559	-78	-12,3	383
3:6	Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella orga-nisationer	551		549	-2	-0,3	110
1:6	Särskilda insatser inom skolområdet	443		377	-66	-14,9	382
2:55	Högskolan Väst: Grundutbildning	313	44	335	23	7,3	350
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella or-ganisationer	260	57	317	57	21,8	251
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	503		277	-226	-44,9	739
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	270		267	-3	-1,0	100
1:8	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet,	141		116	-25	-17,8	117

m.m.						
Övriga anslag	14 801	4	14 810	9	0,1	14 743
Summa	54 476	62	53 837	-639	-1,2	53 709

Utgiftsområdet omfattar skolväsendet, annan pedagogisk verksamhet, vuxenutbildning och annan yrkesutbildning, högre utbildning och forskning. Området omfattar även myndigheter inom utbildnings- och forskningsområdet.

Utfallet uppgick till 53 837 miljoner kronor och är därmed 639 miljoner kronor (1,2 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Utgifterna för utgiftsområdet blev 128 miljoner kronor (0,2 procent) högre än 2011.

Lägre utgifter än beräknat för kompetensutveckling och statligt stöd till vuxenutbildning

Till följd av den särskilda anslagsavräkningen för universitet och högskolor, där anslaget avräknas i sin helhet när anslaget erhålls, blir det inga avvikelser mellan budget och utfall. I det följande kommuniceras de anslag där avvikelser finns.

Utgifterna på anslaget 1:15 *Statligt stöd till vuxenutbildning* blev 2 083 miljoner kronor. Det är 169 miljoner kronor (7,5 procent) lägre än anvisat i statens budget. Förklaringen till att utgifterna blev lägre än vad som anvisats beror främst på en förändrad utbetalningsrutin för statligt stöd för yrkeshögskoleutbildning. Det beror också på en något lägre nyttjandegrad av antalet årsplatser inom yrkeshögskolan än beräknat.

Utgifterna för anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* blev 632 miljoner kronor, vilket är 224 miljoner kronor (26,2 procent) lägre än anvisat. Det låga anslagsutnyttjandet beror främst på att ny verksamhet har krävt planering och framförhållning och därmed inte hunnit komma igång fullt ut. Det gäller bland annat kompetensutveckling av lärare i yrkesämnen samt fortbildning av matematiklärare och rektorer. En annan orsak till det låga anslagsutnyttjandet är att försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan haft ett lägre elevantal än vad anslaget var beräknat för.

Utgifterna på anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* blev 277 miljoner kronor, vilket är 226 miljoner kronor (44,9 procent) lägre än anvisat i statens budget. Anledningen är att antalet ansökningar under 2012 har varit lägre än förväntat inom såväl fortbildning av lärare och förskolepersonal som rektorer.

Minskade utgifter för yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning

Utfallet på anslaget 1:15 *Statligt stöd till vuxenutbildning* blev 947 miljoner kronor lägre än föregående år. Minskningen mellan åren beror främst på att den satsning på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning (yrkesvux) som påbörjades 2009 trappas ned.

Utfallet på anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* blev 462 miljoner kronor lägre än 2011. Från 2012 pågår det så kallade Lärarlyftet II. Det lägre utfallet jämfört med föregående år förklaras av att uppdraget har förändrats.

Utgifterna för anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* respektive anslaget 3:6 *Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer* ökade med 167 miljoner kronor respektive 439 miljoner kronor 2012 med anledning av att riksdagen beslutade att ändamål och verksamheter som avser Rymdstyrelsen och som tidigare finansierats under utgiftsområde 24 Näringsliv skulle överföras till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Utfallet på anslaget 2:70 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* blev 176 miljoner kronor högre än föregående år. Utgifterna har bland annat ökat vad gäller forskarskolor för lärare och validering av yrkeslärare. Medel har även utbetalats till Högskolan på Gotland för kostnader som uppstår med anledning av det planerade samgåendet med Uppsala universitet.

Utfallet för anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* blev 235 miljoner kronor högre än föregående år. Anslaget förstärktes 2012 med 247 miljoner kronor för de särskilda satsningarna på infrastruktur inom ramen för de strategiska satsningarna och för finansiering av forskning och forskningens infrastruktur.

Utfall avseende kapitaltillskott

Riksdagen beslutade i budgetpropositionen för 2012 om ett kapitaltillskott om högst 19 miljoner kronor till holdingbolag knutna till universitet och högskolor. Inom anslaget 3:13 *Särskilda uppgifter för forskningsändamål* har 18 miljoner kronor använts för detta ändamål.

Vidare bemyndigade riksdagen regeringen att besluta om ett kapitaltillskott om högst 300 miljoner kronor till European Spallation Source ESS AB (ESS AB). Av anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: forskning och forskningsinformation* har 275 miljoner kronor använts för detta ändamål.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.70 UO 16 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:3	Specialpedagogiska skolmyndigheten	12	9
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	312	286
1:6	Särskilda insatser inom skolområdet	37	31
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	401	192
1:15	Statligt stöd till vuxenutbildning	2 900	2 622
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	10 500	10 280
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	1 075	443
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	978	890
1:16	Bidrag till vissa handikappåtgärder inom utbildningsområdet m.m.	77	0
2:70	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	153	20
3:6	Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer	3 300	2 618
Summa		19 745	17 391

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 19 745 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 17 391 miljoner kronor. Avvikelsen mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 2 354 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till anslaget 3:6 *Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer*, anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* och anslaget 1:15 *Statligt stöd till vuxenutbildning* där utestå-

ende åtaganden understiger de beslutade bemyndigandena med 682 miljoner kronor, 632 miljoner kronor respektive och 278 miljoner kronor. Skillnaden avseende anslaget 3:4 *Rymdforskning och rymdverksamhet* beror på lägre nya åtaganden än planerat avseende ESA:s (European Space Agency) bäraketprogram.

Garantier

Tabell 2.71 UO 16 Garantier

Miljoner kronor

Garanti	Garantiram	Utestående åtaganden 2012-12-31
Pensionsgaranti (inkl. efterborgen), Chalmers Tekniska Högskola AB ¹	Obegränsad	393

¹ I samband med ombildningen av statlig verksamhet till annan associationsform beslutade riksdagen om statliga borgen för överlättna pensionsåtaganden (prop. 1991/92:150, bet. 1991/92:FiU30, rskr 1991/92:350). Utfallet avser pensionskulden per den 31/12 2011.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2011:21 Användningen av basanslagen för forskning och forskarutbildning

Riksdagen har med anledning av regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om användningen av basanslaget för forskning och forskarutbildning (skr. 2011/12:36) givit regeringen tillkänna att regeringen bör överväga om systemet för fördelning av basanslag är väl avvägt i relation till målet att varje universitet och högskola ska ha förutsättningar att fatta långsiktiga beslut om sin forskning och att värna om lärosätets integritet gentemot sina samarbetspartner (bet. 2011/12:UbU8, rskr. 2011/12:152).

Regeringen behandlade tillkännagivandet i propositionen *Forskning och innovation* (prop. 2012/13:30 avsnitt 6.2.2). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2011:23 Lika betyg, lika kunskap? – En uppföljning av statens styrning mot en likvärdig betygssättning i grundskolan

Riksrevisionen har granskat statens insatser för en likvärdig betygssättning i grundskolan.

Riksdagen har med anledning av regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om statens styrning mot en likvärdig betygssättning i grundskolan (skr. 2011/12:57) givit regeringen tillkänna att regeringen bör se till att ett bedömningsstöd för den nya betygsskalan skyndsamt tas fram och görs tillgängligt där sådant material

ännu inte finns (bet. 2011/12:UbU12, rskr. 2011/12:174).

Skolverket har i uppdrag att utarbeta olika former av stödmaterial för att underlätta lärarnas arbete med bedömning och betygsättning när det gäller kunskapskraven B och D. I december 2012 publicerade Skolverket handledningen ”Betygsskalan och betygen B och D – en handledning”. Skolverket har även i uppdrag att bl.a. fortsätta arbetet med olika former av kompetensutveckling och stöd till lärare inom området bedömning och betygsättning. Detta uppdrag ska redovisas senast den 16 juni 2014. Regeringen avser att återkomma i frågan.

RiR 2012:4 Att styra självständiga lärosäten

Riksrevisionen har inom ramen för sin strategi Statens roll i utbildningssystemet granskat regeringens styrning av verksamheten vid universitet och högskolor samt hur lärosätena leder och följer upp sin verksamhet. Denna avslutande granskningsrapport tar sin utgångspunkt i tio granskningar som genomförts under perioden 2007–2011.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skri-

velse Riksrevisionens rapport om att styra självständiga lärosäten (skr. 2011/12:170).

Vidare har regeringen behandlat frågan om hur fördelningen av anslagsmedel till forskning och forskning på forskarnivå bör utvecklas (prop. 2012/13:30 avsnitt 6.2). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2012/13:UbU1, rskr. 2012/13:113).

RiR 2012:17 Godkänd? – Skolinspektionens prövningar av ansökningar från enskilda som vill bli skolhuvudmän

Riksrevisionen har granskat prövningen av enskilda som ansöker om att bli godkända som skolhuvudmän.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om Skolinspektionens prövningar av ansökningar från enskilda som vill bli skolhuvudmän (skr. 2012/13:121). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.17 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Anslag

Tabell 2.72 UO 17 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÄB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
4:1	Bidrag till folkbildningen	3 309	-3	3 306	-3	-0,1	3 275
3:1	Stöd till idrotten	1 705		1 705	0	0,0	1 455
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	1 278		1 279	0	0,0	1 239
8:1	Centrala museer: Myndigheter	957		956	-1	-0,1	926
2:1	Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	952		952	0	0,0	945
7:3	Kyrkoantikvarisk ersättning	460		460	0	0,0	460
6:1	Riksarkivet	346		357	11	3,1	344
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	332		332	0	0,0	325
10:1	Filmstöd	303		303	0	0,0	302
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	250		249	-1	-0,5	253
	Övriga anslag	2 408	3	2 420	12	0,5	2 427
Summa		12 300	0	12 318	18	0,1	11 952

Utgiftsområdet omfattar utgifter för bland annat folkbildning, ungdomsfrågor, det civila samhället, idrott, teater, dans och musik, museer, utställningar samt trossamfund.

Utfallet uppgick till 12 318 miljoner kronor och blev därmed 18 miljoner kronor (0,1 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Utgifterna för utgiftsområdet blev 366 miljoner kronor (3,1 procent) högre än 2011.

Utfallet på anslaget 6:1 *Riksarkivet* blev 11 miljoner kronor högre än anvisade medel, vilket inneburit att en del av anslagskrediten har utnyttjats. Den huvudsakliga förklaringen är ökade lokalkostnader, vilket beror på tillfälligt ökade hyreskostnader under 2012 med anledning av nya landsarkivlokaler i Göteborg och Lund.

Utgifterna för anslaget 13:1 *Stöd till idrotten* ökade med 250 miljoner kronor (17,2 procent) jämfört med föregående år. Det beror på att endast hälften av de medel som fördelats 2011 för det så kallade idrottslyftet, 250 miljoner kronor, utbetalades 2011.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.73 UO 17 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden
4:2	Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	10	4
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	136	117
7:2	Bidrag till kulturmiljövård	100	73
13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	32	28
13:5	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15	15
2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	107	86
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9	7
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	20	19
Summa		429	349

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 429 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 349 miljoner kronor vilket är 80 miljoner kronor lägre än beslutande bemyndiganden.

Utlåning

Tabell 2.74 UO 17 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2012-12-31
RIKAB, täcka underskott på distributionskontot för tv-distribution	500	58
Nordiska museet ¹	15	4
Summa	515	62

¹ prop. 2004/05:1, bet. 2004/05:FiU11, rskr. 2004/05:54

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om en låneram om 500 miljoner kronor. Låneramen är till för att täcka underskott på distributionskontot för tv-distribution. Dessutom beslutade riksdagen om en låneram på högst 15 miljoner kronor för lån till viss ombyggnation av Nordiska Museet i samband med införandet av fri entré på museer. Utestående lån vid utgången av 2012 var 62 miljoner kronor.

Övriga finansiella befogenheter

Riksdagen beslutade för 2012 att 4 032 miljoner kronor skulle tilldelas Sveriges Television AB (SVT), 2 620,5 miljoner kronor skulle tilldelas Sveriges Radio AB (SR) och 331,8 miljoner kronor skulle tilldelas Sveriges Utbildningsradio AB (UR). Därutöver skulle SVT få ytterligare 60 miljoner kronor, SR få ytterligare 13 miljoner kronor och UR ytterligare 32 miljoner kronor. Riksdagen beslutade även att 541 miljoner kronor skulle överföras från rundradiokontot till det särskilda distributionskontot för finansiering av kostnader för tv-distribution. Vidare beslutades att SVT skulle anvisas 259,5 miljoner kronor och UR 11,1 miljoner kronor från distributionskontot. Samtliga medel har betalats ut till bolagen.

Riksrevisions iakttagelser – årlig revision

Nämnden för hemslöjdsfrågor

Riksrevisionen har, avseende Nämnden för hemslöjdsfrågor redovisning för 2012, *avstått från att uttala sig*. Riksrevisionen avstår från att uttala sig om de inte kunnat inhämta tillräckliga och

ändamålsenliga revisionsbevis och Riksrevisionen bedömer att möjliga effekter av oupptäckta fel kan vara både väsentliga och genomgripande. Som grund för att avstå från att uttala sig anför Riksrevisionen följande.

Riksrevisionen vill fästa uppmärksamheten på sid 34 och 36 i årsredovisningen som beskriver att Nämnden för hemslöjdsfrågor har undantag från att lämna resultaträkning och balansräkning i årsredovisningen samt att nämndens anslag disponeras och redovisas av annan myndighet. Eftersom regleringsbrev Ku2011/1960/RFS ger undantag från obligatoriska delar av en årsredovisning som behövs för att ge en rättvisande bild av nämndens finansiella ställning, resultat och finansiering i enlighet med förordning (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, saknas grund för att göra ett uttalande om den rättvisande bilden.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2012:15 Staten på spelmarknaden

Riksrevisionen har granskat statens roll på spelmarknaden.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelse Riksrevisionens rapport om statens roll på spelmarknaden (skr. 2012/13:52). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.18 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Anslag

Tabell 2.75 UO 18 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
2:4	Lantmäteriet	495		489	-6	-1,2	506
2:1	Boverket	202	-3	177	-26	-12,7	170
3:2	Konsumentverket	113		113	0	-0,2	111
1:4	Räntebidrag m.m.	20		19	-1	-5,1	177
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	100		9	-91	-91,0	-1
1:3	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	44		1	-43	-98,3	1
	Övriga anslag	178	3	173	-5	-2,9	145
Summa		1 152		981	-172	-14,9	1 110

Inom utgiftsområdet ingår utgifter för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande, lantmätverksamhet och konsumentpolitik.

Utfallet uppgick till 981 miljoner kronor, vilket är 172 miljoner kronor (14,9 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Under 2012 blev utgifterna för utgiftsområdet 129 miljoner kronor (11,6 procent) lägre än 2011.

Utfallet för omstrukturering av kommunala bostadsföretag lägre än anvisat

Utfallet på anslaget 1:2 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* blev endast 9 miljoner kronor, vilket är 91 miljoner kronor lägre än avisade medel. Det låga utfallet beror på att inga nya ansökningar om stöd för omstrukturering av de kommunala bostadsföretagen har hanterats under perioden. Ett tilläggsavtal har tecknats under året med Hagfors kommun om fortsatt rekonstruktion av kommunens bostadsföretag Hagfors AB med en utbetalning om 9 miljoner kronor.

Utfallet för anslaget 1:3 *Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad* blev endast 1 miljon kronor. Det låga utfallet beror på att bidrag beviljats för endast 155 hyresgarantier till 14 kommuner under 2012.

Räntebidraget har gradvis avvecklats vilket ger lägre utgifter

Utgifterna för anslaget 1:4 *Räntebidrag m.m.* blev 19 miljoner kronor, vilket är 158 miljoner kronor lägre än 2011. Stödet i form av räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder har gradvis avvecklats och inga utbetalningar beräknas ske efter 2012.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.76 UO 18 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	70	19
2:2	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	15	11
1:10	Stöd gällande utveckling i strandnära lägen	4	0
Summa		89	30

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 89 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 30 miljoner kronor. Avvikelsen mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 59 miljoner kronor. Den högsta avvikelsen är hänförlig till anslaget 1:2 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* och beror på en låg tillströmning av ärenden under 2012.

Garantier

Tabell 2.77 UO 18 Garantier

Miljoner kronor

Garanti	Garantiram	Utestående Åtaganden 2012-12-31
Kreditgaranti för ny- och ombyggnad av bostäder inklusive avlösen av kommunala borgensåtaganden	10 000	1 700
Kreditgaranti för förvärv av bostad	5 000	0
Summa	15 000	1 700

En samlad redovisning av statens garantiåtaganden lämnas i avsnitt 5.1.

Övriga krediter

Tabell 2.78 UO 18 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2012-12-31
Kredit för infriande av BKNs garantier ¹	Obegränsad	0

¹ Regeringen har beslutat om en obegränsad kredit med stöd av 5 kap. 1§ budgetlagen (2011:203).

2.4.19 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Anslag

Tabell 2.79 UO 19 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÄB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013	1 415		1 546	131	9,3	1 392
1:1	Regionala tillväxtåtgärder	1 535	25	1 471	-64	-4,2	1 452
1:2	Transportbidrag	449		391	-58	-12,9	377
Summa		3 399	25	3 408	9	0,3	3 222

Utgiftsområdet omfattar i huvudsak medel för hållbara regionala tillväxtinsatser i form av projektverksamhet och olika former av regionala företagsstöd och utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Utfallet uppgick till 3 408 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner kronor (0,3 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. År 2012 blev utgifterna för utgiftsområdet 185 miljoner kronor (5,8 procent) högre än 2011.

Utfallet för anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder* blev 1 471 miljoner kronor, vilket är 64 miljoner kronor mindre än anvisat i statens budget. På vårandringsbudgeten 2012 anvisade riksdagen ytterligare 25 miljoner kronor, eftersom omfattningen av Saab Automobile AB:s konkurs medfört ett stort behov av omställning och innovation i näringslivet. Att starta denna typ av insatser tar tid och därför har utgifterna varit låga under 2012.

Utfallet för anslaget 1:2 *Transportbidrag* uppgick till 391 miljoner kronor, vilket är 58 miljoner kronor lägre än anvisat. Transportbidrag är en kompensation till företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd för varor och stimulerar till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv. Det lägre utfallet beror delvis på ett fortsatt sämre ekonomiskt läge vilket läget påverkar företagens försäljning negativt och leder till färre transporter.

Utfallet för anslaget 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013* blev 1 546 miljoner kronor vilket är 131 miljoner kronor högre än anvisat i statens budget och 154 miljoner kronor högre än föregående år. Utgifterna avser vanligen fleråriga projekt under

programperioden och utgifterna förskjuts ofta mellan åren. Under 2012 har anslagssparande från tidigare år finansierat vissa utgifter.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.80 UO 19 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:1	Regionala tillväxt- åtgärder	2 489	1 784
1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden peri- oden 2007–2013	3 069	2 783
Summa		5 558	4 567

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 5 558 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 4 567 miljoner kronor. Avvikelsen mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 991 miljoner kronor och är främst hänförlig till anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder*. Utestående åtaganden för anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder* under-stiger bemyndigandebeloppet med 705 miljoner kronor, vilket bland annat beror på att EU:s nuvarande strukturfondsperiod avslutas 2013. Nästa strukturfondsperiod omfattar åren 2014–2020.

2.4.20 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Anslag

Tabell 2.81 UO 20 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:16	Skydd av värdefull natur	751		750	-1	-0,1	742
1:12	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	738		737	-1	-0,1	562
1:3	Åtgärder för värdefull natur	616		615	-1	-0,2	826
2:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	536		545	9	1,7	487
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	473		421	-51	-10,9	656
1:17	Havs- och vattenmyndigheten	193		195	2	1,3	97
1:10	Klimatanpassning	117		104	-13	-11,4	115
1:13	Insatser för internationella klimatinvesteringar	70		61	-9	-13,0	82
1:15	Hållbara städer	28		23	-5	-16,4	138
	Övriga anslag	1 505		1 380	-125	-8,3	1 361
Summa		5 025		4 831	-194	-3,9	5 069

Utgiftsområdet omfattar områdena miljöpolitik och miljöforskning. Området miljöpolitik består bland annat av natur-, vatten och miljövård. Området miljöforskning består främst av forskning om miljö- och samhällsbyggande vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas).

Utfallet för utgiftsområdet Allmän miljö- och naturvård uppgick till 4 831 miljoner kronor och är därmed 194 miljoner kronor (3,9 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget och 238 miljoner kronor (4,7 procent) lägre än 2011.

Försenade projekt medför lägre utfall

Utfallet för anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* blev 421 miljoner kronor, vilket är 51 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget och 235 miljoner kronor lägre än för 2011. Att utgifterna blev lägre än väntat beror på förseningar av ett antal projekt där finansiering sedan tidigare var beslutad. Saneringsverksamheten är till sin karaktär komplex, med många parter involverade. Projekten är som regel mycket kostsamma och pågår ofta under lång tid. Förseningar är inte ovanliga, och kan bl.a. bero på överklagade upphandlingar eller tillståndsprövningar.

Utfallet för anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* blev 212 miljoner kronor (25,6 procent) lägre än 2011. Minskningen beror i huvudsak på att bidrag till kalkning av sjöar och vattendrag, som tidigare redovisades under anslaget, flyttats till anslaget 1:12 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö*, som ökade med 174 miljoner kronor.

Utfallet för anslaget 1:15 *Hållbara städer* minskade med 115 miljoner kronor jämfört med 2011. Anledningen är att utbetalningstakten av beviljade bidrag från anslaget inte är jämnt fördelad över åren. Detta hänför sig till när och om stödmottagaren vill ha förskottsutbetalning (maximalt 75 procent av beviljat bidrag) eller om stödmottagaren väntar att ansöka om utbetalning till dess att projektet är slutfört.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.82 UO 20 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:2	Miljöövervakning m.m.	82	27
1:3	Åtgärder för värdefull natur	190	186
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	718	675
1:5	Miljöforskning	102	35
1:10	Klimatanpassning	25	17
1:12	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	155	84
1:13	Insatser för internationella klimatinvesteringar	1 150	866
1:14	Internationellt miljö- och kärnsäkerhetsamarbete med Ryssland	30	11
1:16	Skydd av värdefull natur	25	9
1:15	Hållbara städer	125	122
2:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 350	1 025
Summa		3 952	3 058

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 3 952 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 3 058 miljoner kronor. Avvikelsen mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 894 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till dels anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning*, beroende på att viss långsiktig forskningsverksamhet inte kommit igång som planerat, dels anslaget 1:13 *Insatser för internationella klimatinvesteringar* beroende på att förändringar i marknadsvillkor och valutakurser har påverkat förvärven av utsläppsrätter.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2009:21 Vad är Sveriges utsläppsrätter värda?

Riksrevisionen har granskat Sveriges förväntade överskott av utsläppsutrymme under Kyotoprotokollet.

Ärendet bereds fortsatt inom Regeringskansliet.

RiR 2012:2 Svensk klimatforskning – vad kostar den och vad har den gett?

Riksrevisionen har granskat hur mycket staten satsar på klimatforskningen, vilka områden forskningen är inriktad mot och vilka resultat forskningen hittills har lett till.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelse Riksrevisionens rapport Svensk klimatforskning – vad kostar den och vad har den gett? (skr. 2011/12:161). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151 och 152).

RiR 2012:27 Utsläppshandel för att begränsa klimatförändringen – fungerar det?

Riksrevisionen har i samarbete med andra nationella revisionsorgan granskat den europeiska handeln med utsläppsrätter i sju stater, inklusive Sverige.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet och regeringen kommer att återkomma till riksdagen med en särskild skrivelse i frågan.

2.4.21 Utgiftsområde 21 Energi

Anslag

Tabell 2.83 UO 21 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:5	Energiforskning	1 311		1 259	-52	-4,0	1 174
1:11	Energieffektiviseringsprogram	270		277	7	2,8	276
1:1	Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader	264		260	-4	-1,5	240
1:10	Elberedskap	255		201	-54	-21,3	236
1:9	Energiteknik	120		84	-36	-30,0	72
1:4	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	70		34	-36	-51,1	87
1:8	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.			0	0		210
	Övriga anslag	582		597	15	2,5	623
Summa		2 873		2 713	-159	-5,6	2 918

Utgiftsområdet omfattar frågor om tillförsel, distribution och användning av energi och syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Frågorna hantearas av Statens energimyndighet, Energi-marknadsinspektionen och Affärsverket Svenska kraftnät.

Utfallet uppgick till 2 713 miljoner kronor och blev därmed 159 miljoner kronor (5,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Utgifterna för utgiftsområdet blev 205 miljoner kronor (7,0 procent) lägre än 2011.

Utfallet för anslaget 1:5 *Energiforskning* blev 1 259 miljoner kronor, vilket är 52 miljoner kronor lägre än anvisat. Det beror främst på förseningar i projekt, vilket medför en förskjutning av utbetalningar. Det beror också på ett indraget projekt som rörde så kallad svartlutsförgasning.

För anslaget 1:10 *Elberedskap* blev utfallet 201 miljoner kronor, vilket är 54 miljoner kronor lägre än anvisat. Skillnaden beror bl.a. på att installationer av reservverk inte har kunnat genomföras i planerad omfattning och att miljötillstånd inte har lämnats för så kallade dödnätsstartprov. De medel som förbrukats har bland annat använts för ersättning till beredskapsreserven, övning och utbildning och säkerhetshöjande åtgärder.

Utgifterna på anslaget 1:9 *Energiteknik* blev 84 miljoner kronor, vilket är 36 miljoner kronor

lägre än vad som anvisades i budgeten. Det är framför allt stöd till biogas och andra förnybara gaser som blivit lägre än beräknat.

Utfallet för anslaget 1:4 *Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft* blev även det 36 miljoner kronor lägre än vad som anvisades i budgeten, vilket beror på att ett pilotprojekt om storskalig vindkraft i fjällmiljö har blivit försenat.

Utfallet för anslaget 1:5 *Energiforskning* ökade med 85 miljoner kronor (7,2 procent) jämfört med 2011. Utfallet varierar något mellan åren beroende på utvecklingen av de pågående projekten och när utbetalningar görs.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.84 UO 21 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:2	Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m.	140	32
1:3	Insatser för uthållig energianvändning	90	13
1:4	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	50	29
1:5	Energiforskning	4 278	1 258
1:7	Planeringsstöd för vindkraft m.m.	5	5
1:9	Energiteknik	160	98
1:10	Elberedskap	290	283
1:11	Energieffektiviseringsprogram	500	330
1:12	Avgifter till internationella organisationer	20	1
Summa		5 533	2 049

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 5 533 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 2 049 miljoner kronor. Avvikelsen mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 3 484 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till anslaget 1:5 *Energiforskning*.

Utlåning

Tabell 2.85 UO 21 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2012-12-31
Delägarlån till bolag i vilka Svenska Kraftnät förvaltar statens aktier	300	0

Riksdagens beslutade låneram inom utgiftsområdet uppgår till 300 miljoner kronor. Den har inte behövt utnyttjas.

Inomstatliga lån

Tabell 2.86 UO 21 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2012-12-31
Svenska kraftnäts lån i och utanför Riksgäldskontoret	6 000	1 854

Inom utgiftsområdet har riksdagen fastställt en låneram om 6 000 miljoner kronor för Svenska kraftnät. Utestående lån vid utgången av 2012 var 1 854 miljoner kronor.

2.4.22 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Anslag

Tabell 2.87 UO 22 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:1	Väghållning	21 564		22 048	484	2,2	19 361
1:2	Banhållning	14 731		15 007	277	1,9	13 475
1:12	Transportstyrelsen	1 985		1 865	-120	-6,0	1 889
1:3	Trafikverket	1 458		1 334	-124	-8,5	1 416
1:7	Trafikavtal	831		804	-27	-3,2	771
1:11	Trängselskatt i Stockholm	1 240		721	-519	-41,8	425
1:10	Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	349		212	-137	-39,2	490
2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	185		175	-10	-5,6	185
1:4	Ersättning för sjöräddning, fritidsbåtsändamål m.m.	143		143			143
1:6	Driftbidrag till icke statliga flygplatser	110		110	0	0,0	103
2:4	Informationsteknik: Telekommunikation m.m.	40		15	-25	-62,8	17
	Övriga anslag	426		426	1	0,2	457
Summa		43 061		42 861	-200	-0,5	38 734

Utgiftsområdet omfattar transportpolitiken och politiken för informationssamhället.

Utfallet uppgick till 42 861 miljoner kronor och är därmed 200 miljoner kronor (0,5 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2011 ökade utgifterna med 4 127 miljoner kronor (10,7 procent).

Trafikverket ansvarar för den långsiktiga infrastrukturplaneringen för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart samt för byggande och drift av statliga vägar och järnvägar. Trafikverkets investeringsvolym bestäms av anvisade anslag, de lån som Trafikverket tar upp och tillskott som erhålls via medfinansiering i form av externa bidrag.

Utfallet för både väg- och banhållning högre än budget

Utfallet för anslaget 1:1 *Väghållning* uppgick till 22 048 miljoner kronor, vilket är 484 miljoner kronor högre än budgeterat. Att utfallet blev högre beror på förseningar av investeringar från tidigare år. Till dessa utgifter har anslagssparande

utnyttjats. Investeringarna blir ofta framflyttade på grund av bl.a. överklaganden.

Utfallet för anslaget 1:2 *Banhållning* uppgick till 15 007 miljoner kronor, vilket är 277 miljoner kronor högre än budgeterat. Det högre utfallet beror på att investeringar från tidigare år flyttats fram och därför har anslagssparande från tidigare år utnyttjats. Årets investeringar har genomförts enligt plan.

Utfallet för anslaget 1:11 *Trängselskatt i Stockholm* blev 721 miljoner kronor, vilket är 519 miljoner kronor (41,8 procent) lägre än budgeterat. Av anvisat anslag avser 960 miljoner kronor överskott från trängselskatten, avsatta för att användas för Förbifart Stockholm och andra väganknutna projekt i Stockholmsområdet i enlighet med den s.k. Stockholmsöverenskommelsen.

Den stora avvikelsen från anvisade medel beror på att beräkningen av anslagsmedel bestäms av hur stort överskottet från trängselskattesystemet förväntas bli, inte av storleken på de årliga investeringarna. Medel för väginvesteringar som inte utnyttjats resulterar i anslagssparande

som kan användas kommande år. EU beviljar årligen bidrag till projekt och studier som ingår i det transeuropeiska transportnätverket (TEN-T) för investeringar i transportinfrastruktur. Bidragen från EU betalas in på statens budgets inkomstsida och de aktuella projektens utfall belastar sedan anslag 1:10 *Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk*. Bidragen från EU utgör en medfinansiering som utökar den totala ramen för investeringar i transportinfrastruktur. Utfallet för anslaget blev 212 miljoner kronor, vilket är 137 miljoner kronor lägre än vad som beräknades i statens budget. Utfallet blev lägre än anvisat bl.a. till följd av senarelagda bidragsutbetalningar från EU.

Utfallet för anslaget 2:5 *Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation* blev 175 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Avvikelsen beror på förseningar i ett antal större projekt. Av anslaget har 40 miljoner kronor använts för bidrag till kanalisation, det vill säga anläggning av rör eller liknande som är avsedda för it-infrastruktur.

Högre utgifter för investeringar i vägar och järnvägar 2012 än 2011

Att utgifterna för 2012 blev högre än för 2011 beror framförallt på att utfallet för anslaget 1:1 *Väghållning* blev 2 687 miljoner kronor (13,9 procent) högre 2012 än 2011. Drift och underhållskostnaderna för det statliga vägnätet och tillhörande gång- och cykelvägar uppgick till 9 309 miljoner kronor vilket är 547 miljoner kronor (6,2 procent) mer än 2011.

Kostnaderna för investeringar i den nationella planen inkluderar både investeringar och förbättringar i det nationella stamvägnätet och tillhörande gång- och cykelvägar samt åtgärder för förbättrad miljö längs det befintliga vägnätet. Dessa kostnader uppgick till 7 164 miljoner kronor, en ökning med 1 466 miljoner kronor (25,7 procent) jämfört med 2011. Investeringar i regional plan ökade med 245 miljoner kronor (11,3 procent) till 2 415 miljoner kronor.

Tabell 2.88 Väghållning

Miljoner kronor

	2012	2011
Drift och underhåll	9 309	8 762
Investeringar i nationell plan	7 164	5 698
Investeringar i regional plan	2 415	2 170
Bärrighet och tjälsäkring	1 507	1 239
Statsbidrag till enskild väg	1 044	995
Övrigt	609	497
Totalt	22 048	19 361

Stora vägprojekt som ingår i den nationella planen som pågått under 2012 är E18 Hjulsta-Kista och E20 Norra länken.

Utfallet på anslaget 1:2 *Banhållning* blev 1 532 miljoner kronor högre än 2011. Framför allt ökade kostnaderna för drift, underhåll, trafikledning och återinvesteringar i det statliga järnvägsnätet. Kostnaderna ökade med 993 miljoner kronor. Även utgifterna för investeringar och förbättringar i det statliga järnvägsnätet samt förbättrad miljö längs det befintliga statliga järnvägsnätet ökade. Dessa kostnader uppgick till 6 273 miljoner kronor 2012, vilket är en ökning med 528 miljoner kronor (9,2 procent).

Tabell 2.89 Banhållning

Miljoner kronor

	2012	2011
Investeringar i nationell plan	6 273	5 745
Drift, underhåll och trafikledning	6 974	5 981
Räntor och återbetalning av lån	1 270	1 260
Bidrag till Inlandsbanan och Öresundsbro Konsortiet	397	397
Övrigt	93	92
Totalt	15 007	13 475

Stora banprojekt som ingår i den nationella planen och som har pågått under 2012 är Mälardalsbanan, Hallandsåsen och Ådalsbanan.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.90 UO 22 Beställningsbemyndiganden
Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:2	Banhållning	77 000	73 577
2:2	Ersättning för särskilda tjänster till funktionshindrade	220	143
2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	170	90
1:1	Väghållning	40 000	32 185
1:7	Trafikavtal	3 500	2 814
2:3	Grundläggande betaltjänster	60	3
Summa		120 950	108 812

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 120 950 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 108 812 miljoner kronor. Avvikelsen mellan bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 12 138 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till anslaget 1:1 *Väghållning* och anslaget 1:2 *Banhållning*. Bakomliggande orsaker till detta är bland annat senareläggningar i investeringsverksamheten.

Utlåning

Tabell 2.91 UO 22 Utlåning
Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2012-12-31
A-train AB ¹	1 000	1 000
SVEDAB AB ²	5 300	5 061
Swedavia AB ³	2 313	918
Summa	8 613	6 979

¹ prop. 1993/94:213, bet. 1993/94:TU36, rskr. 1993/94:436

² prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:TU1, rskr. 2009/10:117. Låneramen för Svedab AB är 3 361 miljoner kronor exklusive räntor och mervärdesskatt.

³ prop. 2009/10:16, bet. 2009/10:TU7, rskr. 2009/10:114

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om låneramar om 8 613 miljoner kronor för utlåning. Utestående lån vid utgången av 2012 var 6 979 miljoner kronor. Jämfört med 2011 har ramen minskats i och med att Trafikverket tagit över Botniabanans lån i Riksgäldskontoret. På så sätt flyttas lånet över till inomstatliga lån.

Lånet till Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB, får enligt riksdagens beslut uppgå

till 3 361 miljoner kronor i 2009 års priser och därutöver mervärdesskatt och ränta. Lånet uppgår vid utgången av 2012 till 5 061 miljoner kronor. Enligt de beräkningar som SVEDAB AB lämnat uppgår mervärdesskatten till 230 miljoner kronor och räntan till 1 579 miljoner kronor i löpande priser, fram till den 31 december 2012. Utnyttjad ram exklusive dessa poster är därmed 3 252 miljoner kronor i löpande priser.

När Swedavia AB bildades 2010 tog bolaget över Luftfartsverkets infrastrukturlån om 3 240 miljoner kronor. Fram till och med 2012 har Swedavia AB amorterat 2 322 miljoner kronor. Under 2013 förväntas resterande del återbetalas.

Garantier

Tabell 2.92 UO 22 Garantier

Garanti	Garantiram	Utestående åtaganden 2012-12-31
Kreditgaranti till Öresundsbro Konsortiets upplåning ¹	Obegränsad	22 168
Kapitaltäckningsgaranti Arlandabanan Infrastructure AB ²		0
Kapitaltäckningsgaranti SVEDAB AB ³		0
Pensionsgaranti (inkl. efterborgen), Posten AB (inkl. Posten Logistik AB, Posten Meddelande AB) ⁴	Obegränsad	6 268
Summa		28 435

¹ prop. 1990/91:158, bet. 1990/91:TU31, rskr. 1990/91:379

² prop. 1995/96:65, bet. 1995/96:TU5, rskr. 1995/96:97

³ prop. 1992/93:100, bet. 1994/95:TU2, rskr. 1994/95:50

⁴ I samband med bolagisering av statliga affärsverk beslutade riksdagen om statliga borgen för överlätna pensionsåtaganden (prop. 1991/92:150 bet. 1991/92:FiU30, rskr. 1991/92:350). Utfallet avser pensionskulden per den 31/12 2011.

Inomstatliga lån

Tabell 2.93 UO 22 Inomstatliga lån
Miljoner kronor

Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2012-12-31
Prioriterade vägprojekt m.m.	8 900	7 831
Prioriterade järnvägsprojekt m.m. ¹	33 400	32 158
Sjöfartsverkets lång- och kortfristiga lån i eller utanför Riksgäldskontoret	335	0
Luftfartsverkets lån i och utanför Riksgäldskontoret	1 500	0
Statens järnvägars långfristiga lån inkl. finansiell leasing	5 000	2 893
Summa	49 135	42 882

¹ Lån för fortsatt utbyggnad av Botniabanan övertogs av Trafikverket 1 oktober 2012.

Inom utgiftsområdet har låneramar för utlåning beslutats om 49 135 miljoner kronor. Utestående lån vid utgången av 2012 var 42 882 miljoner kronor. Jämfört med 2011 har ramen bland annat utökats i och med att Trafikverket har tagit över Botniabanans lån i Riksgäldskontoret, eftersom det lett till att ramen flyttades från utomstatliga lån.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2010:27 Förvaltning av samhällsekonomiska metoder inom infrastrukturområdet

Regeringen har i november 2012 beslutat om ändringar i förordningen (2010:185) med instruktion för Trafikverket genom att komplettera med definitionen inklusive efterkalkylering och succesiv kalkylering, i syfte att förtydliga Trafikverkets arbete.

Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2011:7 Trafikverkens produktivitet – hur mycket infrastruktur får man för pengarna?

Under 2012 har Produktivitetsskommittén lämnat sitt betänkande Vägar till förbättrad produktivitet och innovationsgrad inom anläggningsbranschen (SOU 2012:39). Vidare har regeringen gett Trafikverket i uppdrag att införa ett gemensamt styrramverk för drift och underhåll av väg och järnväg. Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2011:4 IT inom statsförvaltningen – har myndigheterna på ett rimligt sätt prövat frågan om outsourcing bidrar till en ökad effektivitet?

E-delegationen har genomfört en förstudie om effektivare it-drift som presenterades under våren 2012. Som ett resultat av denna förbereds för närvarande en fördjupad studie kring bl.a. gemensamma sourcing-strategier.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2012:7 Infrastrukturplanering – på väg mot klimatmålen?

Riksrevisionen har granskat regeringens styrning mot de transportpolitiska målen samt rapporteringen till riksdagen utifrån de transportpolitiska målen och klimatmålen.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelse Riksrevisionens rapport om infrastruktur-

planering och klimatmål (skr. 2012/13:3). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2012/13:TU2, rskr. 2012/13:119).

RiR 2012:8 Citybanans regionala medfinansiering

Riksrevisionen har granskat den regionala medfinansieringen av citybanan.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelse Riksrevisionens rapport om Citybanans regionala medfinansiering (skr. 2012/13:15).

Riksdagen har, bl.a. med anledning av regeringens skrivelse, givit regeringen tillkänna att tydliga principer bör utarbetas avseende medfinansiering för att komma tillrätta med de brister som Riksrevisionens granskningar har påvisat när det gäller regeringens medfinansieringspolitik (bet. 2012/13:TU2, rskr. 2012/13:119). Med anledning av detta gav regeringen den 20 december 2012 Trafikverket i uppdrag att i sitt medfinansieringsarbete arbeta efter vissa av regeringens angivna riktlinjer och utgångspunkter (dnr. N2012/6395/TE, och N2012/6434/TE). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2012:14 Trafikverkets upphandling av vägar och järnvägar – Leder den till högre produktivitet?

Riksrevisionen har granskat Trafikverkets och regeringens insatser för att Trafikverkets upphandling ska leda till hög produktivitet och konkurrens.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelse Riksrevisionens rapport om Trafikverkets upphandling av vägar och järnvägar (skr. 2012/13:50). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2012:21 Statens satsningar på transportinfrastruktur – valuta för pengarna?

Riksdagens granskningsstrategi om infrastruktur har omfattat totalt tolv granskningar varav några har granskat större infrastrukturprojekt. I rapporten Statens satsningar på infrastruktur – mer valuta för pengarna? presenteras den avslutande granskningen inom strategin, den så kallade slutgranskningen.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

2.4.23 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Anslag

Tabell 2.94 UO 23 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:11	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	6 583		5 922	-661	-10,0	6 348
1:21	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 123	-12	3 002	-121	-3,9	2 991
1:22	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 985		2 659	-326	-10,9	2 535
1:13	Finansiella korrigeringar m.m.	410		429	18	4,4	48
1:28	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	483		421	-62	-12,9	397
1:12	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	322		175	-147	-45,5	195
1:26	Främjande av rennäringen m.m.	108		110	2	1,8	115
	Övriga anslag	3 717	23	3 668	-49	-1,3	3 743
Summa		17 733	12	16 387	-1 346	-7,6	16 372

Utgiftsområdet omfattar bland annat verksamhet inom områdena jordbruks- och trädgårdsnäring, fiskerinäring, livsmedel, skog, djur, landsbygd och rennäring samt samefrågor.

Utfallet uppgick till 16 387 miljoner kronor och är därmed 1 346 miljoner kronor (7,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2011 ökade utgifterna inom området med 15 miljoner kronor.

Starkare krona medför lägre gårdsstöd än budgeterat

Utfallet för anslaget 1:11 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* blev 5 922 miljoner kronor, vilket är 661 miljoner kronor (6,7 procent) lägre än anvisat i statens budget. Orsaken är i huvudsak att den svenska kronan blev starkare i förhållande till euro än beräknat i budgeten. Stödrätternas värde är bestämda i euro men betalas ut i kronor. Därför varierar de beroende på vilken kurs som är fastställd vid utbetalningen.

Utgifterna under anslagen 1:21 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 1:22 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* blev 121 miljoner kronor (3,9 procent) respektive 326 miljoner kronor (10,9 procent) lägre än anvisat i statens budget. Orsaken är främst att stödmyndigheterna

(främst Jordbruksverket) under 2012 prioriterat beslut om ansökningar om nya stöd, vilket medfört att beslut om utbetalningar till redan pågående projekt fördröjts. Anledningen är bland annat att 2013 är det sista året för beslut om nya stöd inom nuvarande programperiod. Större delen av utbetalningarna kommer att ske under 2014 och 2015, när stödberättigade projekt slutredovisas.

Utgifterna under anslaget 1:12 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter* blev 147 miljoner kronor (45,5 procent) lägre än anvisat i statens budget. Orsaken är främst att behovet av offentlig lagring varit lågt till följd av fortsatt höga världsmarknadspriser.

Brister i blockdatabasen medförde finansiella korrigeringar

Jämfört med 2011 ökade utgifterna inom utgiftsområdet med 15 miljoner kronor. Utfallet på anslaget 1:13 *Finansiella korrigeringar m.m.* ökade med 380 miljoner kronor. Orsaken är att Sverige belastats med finansiella korrigeringar under 2012 avseende stödåren 2005–2007 på grund av brister i den så kallade blockdatabasen, en databas över Sveriges jordbruksmark. Regeringen beslutade att 425 miljoner kronor av korrigeringen skulle belasta anslaget för finansiella

korrigeringar 2012. Se även Böter m.m. samt Bidrag m.m. från EU under 2.2.3 Övriga inkomster.

Utgifterna under anslaget 1:11 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* blev 425 miljoner kronor lägre jämfört med 2011. Det beror på att kronans värde gentemot euron var högre 2012 jämfört med 2011. Kursen för euro sjönk från 9,26 till 8,45 kronor mellan 2011 och 2012.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.95 UO 23 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställningsbemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:2	Insatser för skogsbruket	70	22
1:12	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	86	70
1:15	Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	177	136
1:21	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 170	3 757
1:28	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	1 200	688
1:22	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 340	3 610
1:14	Strukturstöd till fisket m.m.	42	38
Summa		8 085	8 320

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 8 085 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 8 320 miljoner kronor vilket innebär att beslutade bemyndiganden överskreds med 235 miljoner kronor. Överskridandet är hänförligt till anslagen 1:21 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 1:22 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* där de utestående åtagandena överstiger det beslutade bemyndigandebeloppet med 587 miljoner kronor respektive 270 miljoner kronor. Överskridandena beror i huvudsak på att beslut om ansökningar om nya stöd prioriterats för att kunna omhändertas inom EU:s nuvarande programperiod. Utbetalningar av stöd i pågående ärenden har prioriterats ned.

Garantier

Tabell 2.96 UO 23 Garantier

Miljoner kronor

Garanti	Garantiram	Utestående åtaganden 2012-12-31
Programgarantier		2

2.4.24 Utgiftsområde 24 Näringsliv

Anslag

Tabell 2.97 UO 24 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÄB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 018		2 015	-4	-0,2	1 932
1:19	Kapitalinsatser i statliga bolag	1 001		1 000	-1	-0,1	
1:5	Näringslivsutveckling m.m.	649	-4	580	-69	-10,6	513
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	473		473			468
1:4	Tillväxtverket	367		356	-12	-3,2	367
2:3	Exportfrämjande verksamhet	246		243	-3	-1,1	224
1:1	Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	169		165	-4	-2,3	147
1:21	Finansiering av rättegångskostnader	18		0	-18	-98,6	0
	Övriga anslag	1 070	4	1 051	-19	-1,8	1 634
Summa		6 012	0	5 882	-129	-2,2	5 344

Utgiftsområdet omfattar näringspolitik, utrikes-handel samt handels- och investeringsfrämjande.

Utfallet uppgick till 5 882 miljoner kronor och är därmed 129 miljoner kronor (2,2 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med föregående år blev utgifterna för utgiftsområdet 538 miljoner kronor (10,1 procent) högre.

Förändrade rutiner medför lägre utfall än budget

Utgifterna för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* blev 580 miljoner kronor, vilket är 69 miljoner kronor (10,6 procent) lägre än anvisat i statens budget. Skillnaden beror huvudsakligen på förändrade rutiner för förskottsutbetalningar av bidrag.

Kapitaltillskott till Ersättningsmark i Sverige AB ger ökade utgifter

Jämfört med 2011 har anslaget 1:19 *Kapitalinsatser i statliga bolag* ökat med 1 000 miljoner kronor för ett villkorat kapitaltillskott till Ersättningsmark i Sverige AB. Bakgrunden är de tillgångs- och värdeförändringar som skett inom bolaget och den beskattning som uppkommer. Bolaget har överlåtit 100 000 hektar till Naturvårdsverket att användas som ersättningsmark vid bildandet av naturreservat.

Anslagsnivån för anslag 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* höjdes med 50 miljoner kronor 2012 jämfört med 2011. Anledningen var en särskild satsning på exportfrämjande åtgärder för små och medelstora företag och att främja handeln med Irak och BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina). Under 2012 har 213 miljoner kronor betalats ut till Sveriges exportråd, vilket är 30 miljoner kronor högre än 2011.

Beställningsbemyndiganden

Tabell 2.98 UO 24 Beställningsbemyndiganden

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Beställnings- bemyndigande	Utestående åtaganden 2012-12-31
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 500	1 560
1:5	Näringslivsutveckling m.m.	650	462
1:9	Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	9	3
2:3	Exportfrämjande verksamhet	20	0
Summa		3 179	2 025

Inom utgiftsområdet har beställningsbemyndiganden beslutats om 3 179 miljoner kronor. De utestående åtagandena uppgick till 2 025 miljoner kronor. Avvikelsen mellan beslutade bemyndiganden och utestående åtaganden uppgick till 1 154 miljoner kronor och är huvudsakligen hänförlig till anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling*. Avvikelsen beror främst på att antalet nya åtaganden under 2012 blev betydligt lägre än beräknat i avvaktan på beslut om insatser till följd av den nya forsknings- och innovationspolitiska propositionen (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151).

Utlåning

Tabell 2.99 UO 24 Utlåning

Miljoner kronor

Utlåning	Låneram	Lån 2012-12-31
AB Svensk Exportkredit	100 000	0
Civila flygutvecklingsprojekt ¹	1 110	396
SAS ²	749	0
Summa	101 110	396

¹ prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:FiU11

² prop. 2012/13:46, bet. 2012/13:NU10

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om låneramar för utlåning om 101 110 miljoner kronor. Utestående lån vid utgången av 2012 var 396 miljoner kronor.

Garantier

Tabell 2.100 UO 24 Garantier

Miljoner kronor

Garanti	Garantiram	Utestående åtaganden 2012-12-31
Exportkreditgarantier	500 000	274 747
Investeringsgarantier	10 000	4 724
Kreditgarantier till företag i fordonsklustret för lån i EIB ¹	20 000	0
Kreditgarantier till AB Svensk Exportkredit för upplåning	250 000	0
Grundförförbindelse Svenska skeppshypotekskassan ²	350	350
Grundförförbindelse Fonden för den mindre skeppsfarten ³	55	55
Pensionsgaranti (endast efterborgen), Sveaskog AB	Obegränsad	656
Pensionsgaranti (endast efterborgen), Vattenfall AB	Obegränsad	491
Pensionsgaranti (inkl efterborgen), Nordea AB (f.d Postgirot)	Obegränsad	310

Pensionsgaranti (endast efterborgen), Svenska Skogsplantor	Obegränsad	25
Pensionsgaranti SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut	Obegränsad	21
Pensionsgaranti (endast efterborgen), Teracom	Obegränsad	1
Pensionsgaranti Svensk Maskinprovning AB	Obegränsad	5
Summa		281 385

¹ prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:NU1

² Lagen (1980:1097) om svenska skeppshypotekskassan.

³ prop. 2003/04:128, bet. 2003/04:FiU21, rskr. 2003/04:273

Anm.: I samband med bolagisering av statliga affärsverk beslutade riksdagen om statliga borgen för överlätna pensionsåtaganden (prop. 1991/92:150, bet. 1991/92:FiU30, rskr. 1991/92:350). Utfallet avser pensionskulden per den 31/12 2011.

Övriga krediter

Tabell 2.101 24 Övriga krediter

Miljoner kronor

Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2012-12-31
Exportkreditnämnden upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadutbetalning	Obegränsad	0

Riksrevisionens iakttagelser – årlig revision

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige har, avseende dess årsredovisning för 2012, fått en revisionsberättelse med *reservation*. Riksrevisionen uttalar sig med reservation om den drar slutsatsen att det finns väsentliga fel men att de inte är genomgripande för årsredovisningen eller om Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis men drar slutsatsen att möjliga fel inte är genomgripande. Som grund för uttalande med reservation anger Riksrevisionen följande.

Myndigheten redovisar en felaktig upplupen intäkt (redovisat under posten oförbrukade bidrag med negativt belopp) i årsredovisningen 2012 på 1,9 miljoner kronor. Eftersom myndigheten inte har rätt till den upplupna intäkten borde verksamheten i stället ha finansierats med anslag. Konsekvensen är att utgående överföringsbelopp på anslag 2:4 ap. 1 *Investeringsfrämjande* är för högt redovisat med 1,9 miljoner kronor. Beloppet kommer därför behöva avräknas anslag i avvecklingsmyndigheten under 2013.

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige har också, avseende dess årsredovisning för 2012, fått en *upplysning*. Riksrevisionen läm-

nar en upplysning när den bedömer att det finns viktig och oväntad information i årsredovisningen som den vill fästa läsarens uppmärksamhet på. Riksrevisionen lämnar följande upplysning av särskild betydelse.

Riksrevisionen vill fästa uppmärksamhet på sidorna 12 och 21 i årsredovisningen som beskriver att myndigheten för 2012 erhållit undantag från 12 § anslagsförordningen (2011:223) när det gäller avsättningar för omstruktureringar. Detta har lett till att 2,5 miljoner kronor inte har avräknats anslaget 2012 utan kommer att avräknas anslaget i avvecklingsmyndigheten 2013.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR:2012:6 Regelförenkling för företag – regeringen är fortfarande långt från målet

Riksrevisionen har granskat regeringens regelförenklingsarbete under perioden 2006–2010. Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelsen Riksrevisionens rapport om regelförenkling för företag (skr. 2012/13:5).

Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2012:13 Skattekontroll av företag

Riksrevisionen har granskat Skatteverkets kontroll av företag samt regeringens styrning av Skatteverket i denna del.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelsen Riksrevisionens rapport om skattekontroll av företag (skr. 2012/13:48). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2012:15 Staten på spelmarknaden

Riksrevisionen har granskat statens roll på spelmarknaden.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelsen Riksrevisionens rapport om statens roll på spelmarknaden (skr. 2012/13:52). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

RiR 2012:19 SBAB – mervärde, mångfald och konkurrens?

Riksrevisionen har granskat effektiviteten i och uppfyllelsen av målen för SBAB.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelsen Riksrevisionens rapport om effektivitet i och uppfyllelse av målen för SBAB (skr. 2012/13:119). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

2.4.25 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Anslag

Tabell 2.102 UO 25 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÄB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:1	Kommunalekonomisk utjämning	81 975		81 975	0	0,0	85 003
1:2	Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 093	63	3 157	63	2,0	3 015
	Övriga anslag	7		7			5
Summa		85 075	63	85 138	63	0,1	88 023

Utgiftsområdet omfattar merparten av statens bidrag till kommuner och landsting.

Utfallet uppgick till 85 138 miljoner kronor och är därmed 63 miljoner kronor högre än vad som anvisades i statens budget. Under 2012 blev utgifterna för utgiftsområdet 2 885 miljoner kronor (3,3 procent) lägre än 2011.

Kostnader för LSS högre än beräknat i budgeten

Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* syftar till att ge kommuner och landsting goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Av de anvisade medlen avsåg ungefär 58 324 miljoner kronor bidrag till kommunerna och 23 651 miljoner kronor bidrag till landstingen.

Anslaget 1:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* används för kostnadsutjämning mellan kommuner för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS. Bidraget finansieras med en utjämningsavgift för kommuner, som redovisas på budgetens inkomstsida (inkomsttitel 7121 Utjämningsavgift för LSS-kostnader). På höständringsbudgeten anvisades 63 miljoner kronor eftersom Statistiska Centralbyrån i juni 2012 gjort slutliga beräkningar av LSS-kostnaderna. Beräkningarna visade att bidraget

till bidragsberättigade kommuner skulle överstiga anvisade medel. Den utjämningsavgift som övriga kommuner betalar till staten ökade med motsvarande belopp.

Tillfällig höjning av statsbidraget upphörde 2012 – lägre utfall än 2011

Utgifterna för utgiftsområdet blev 2 885 miljoner kronor lägre år 2011. Det beror på att den tillfälliga höjningen av statsbidraget på 3 000 miljoner kronor, som var en stabiliseringspolitisk åtgärd, upphörde 2012.

Riksrevisionens iakttagelser – effektivitetsrevision

RiR 2012:25 Den kommunala ekonomin och hållbara offentliga finanser

Riksrevisionen har granskat om regeringen har identifierat och analyserat kommunsektorns långsiktiga finansieringsproblem.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet. Regeringen kommer att återkomma till riksdagen senast den 20 april 2013 med en särskild skrivelse om de eventuella åtgärder som regeringen avser att vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

2.4.26 Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Anslag

Tabell 2.103 UO 26 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÄB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:1	Räntor på statsskulden	21 700	6 000	27 299	5 599	25,8	34 374
1:3	Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	160		82	-78	-48,8	118
1:2	Oförutsedda utgifter	10		1	-9	-93,6	0
Summa		21 870	6 000	27 381	5 511	25,2	34 491

Utgiftsområdet omfattar främst räntor på statsskulden men också Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning samt ett särskilt anslag för oförutsedda utgifter. Utgifterna inom utgiftsområdet ingår inte under utgiftstaket för staten. Regeringen får enligt 3 kap. 9 § budgetlagen (2011:203) besluta att anslag för räntor på statsskulden och andra utgifter för upplåning och skuldförvaltning får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 27 381 miljoner kronor och är därmed 5 511 miljoner kronor (25,2 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. I höständeringsbudgeten tillfördes anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* ytterligare 6 000 miljoner kronor. Tillskottet motiverades i huvudsak av högre kursförluster vid byten av lån och högre valutakursförluster för skulden i utländsk valuta. Utgifterna för utgiftsområdet blev 7 110 miljoner kronor (20,6 procent) lägre än 2011. Utgifterna för statsskuldräntor påverkas främst av räntenivåer, växelkurser och statsskuldens storlek. Tekniska faktorer till följd av Riksgäldskontorets upplånings- och skuldförvaltningsteknik påverkar också ränteutgifterna. Redovisning mot anslag görs enligt utgiftsmässiga principer och är ett netto av inkomster och utgifter i upplåningsverksamheten. Därmed påverkas anslaget av realiserade valutakursdifferenser, men inte orealiserade. Anslaget påverkas inte av Riksgäldskontorets nettoutlåning eftersom anslaget nettoredo visas. Högre ränteutgifter som beror på att statsskulden ökar till följd av större nettoutlåning motsvaras av en lika stor ökning av

ränteinkomsterna. Inkomsterna redovisas under posten *Räntor på in- och utlåning*. Se tabell 2.104 nedan.

Utgifterna på anslaget 1:2 *Oförutsedda utgifter* uppgick till 0,6 miljoner kronor. I budgeten för 2012 anvisades 10 miljoner kronor. Anslaget finns upptaget på statens budget för att vid behov kunna användas för oförutsedda utgifter efter att regeringen fattat beslut i varje enskilt fall. Under 2012 har 639 000 kronor betalats ut från detta anslag avseende fyra förlikningar. För att finansiera dessa utgifter ska indrag göras från utgiftsområde 4 *Rättsväsendet*, anslaget 1:11 *Ersättningar för skador på grund av brott* med 8 709 kronor. Dessutom ska 500 000 kronor finansieras från utgiftsområde 6 *Försvar och samhällets krisberedskap*, anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Vidare ska 60 060 kronor finansieras från utgiftsområde 4 *Rättsväsendet*, anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* samt 70 185 kronor från utgiftsområde 9 *Hälsovård, sjukvård och social omsorg*, anslaget 5:2 *Insatser för att förverkliga konventionen om barnets rättigheter i Sverige*.

Kursförlusterna högre än budgeterat

Utfallet på anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* blev 27 299 miljoner kronor, vilket är 5 599 miljoner kronor högre än anvisat i statens budget. Utgifterna för räntor på lån i svenska kronor blev som beräknat. Räntorna på lån i utländsk valuta blev 178 miljoner kronor lägre än väntat. Inkomsterna av överkurs vid emission blev 9 022 miljoner kronor högre än beräknat. Det är en effekt av lägre marknadsräntor än beräknat, i kombination med förändringar i Riksgäldskontorets låneplan.

Tabell 2.104 Räntor på statsskulden 2008–2012, fördelning på anslagetts komponenter

Miljarder kronor

	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012
Räntor på lån i svenska kronor	39,1	25,0	22,8	29,3	28,9	28,9	0,0
Räntor på lån i utländsk valuta ¹	9,6	7,7	3,4	3,2	3,1	2,9	-0,2
Över- (-)/underkurser (+) vid emission	-8,0	-10,8	-11,2	-6,0	-0,5	-9,5	-9,0
<i>Summa räntor</i>	40,7	21,9	15,0	26,6	31,5	22,3	-9,2
Räntor på in- och utlåning ¹	-4,8	-6,5	-7,8	-5,7	-5,8	-4,7	1,1
Valutakursförluster (+)/vinster (-)	-6,5	13,9	7,8	3,8	-4,0	-2,9	1,1
Kursförluster (+)/vinster (-)	3,9	1,6	8,1	9,8	0,0	12,5	12,5
Övrigt	-0,2	0,2	0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0
Summa ränteutgifter	33,1	31,1	23,3	34,4	21,7	27,3	5,6

¹ Räntor på lån till Riksbanken och på lån till andra länder (0,7 miljarder kronor 2012) är bruttoredoisade, till skillnad från i Riksgäldskontorets årsredovisning.

**Tabell 2.105 Räntor och valutakurser 2008–2012 årsge-
nomsnitt**

	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011	SB 2012	Utfall 2012
Ränta 5 år %	3,8	2,5	2,3	2,3	2,3	1,1
Ränta 6 mån %	3,9	0,4	0,6	1,7	1,8	1,2
TCW- in- dex ¹	127,1	140,2	129,2	122,3	122,7	120,9
SEK/EUR	9,61	10,62	9,54	9,03	9,12	8,71
SEK/USD	6,59	7,66	7,20	6,50	6,41	6,78

¹ Total Competitiveness Weights, ett mått på kronans värde mot en korg av andra valutor.

Valutakursvinsterna (netto) blev 1 139 miljoner kronor lägre än beräknat, vilket medförde ett högre anslagsutfall med motsvarande belopp. Hur stora valutakursförluster respektive -vinster det blir beror på när lån i utländsk valuta förfaller och hur valutakurserna rört sig jämfört med när lånen togs upp. Dessutom påverkas posten av de derivataffärer som Riksgäldskontoret gör för att anpassa sammansättningen i valutaskulden till gällande riktvärdet och till eventuella placeringar i utländska valutor. Den största avvikelser från beräkningen i budgeten avser kursförlusterna (netto) som blev 12 526 miljoner kronor högre än budgeterat. Kursförluster uppstår vid förtidsinlösen av lån som har en högre kupongränta än marknadsräntan vid återköpstillfället, medan kursvinster uppstår vid motsatt förhållande.

Kursförlusterna berodde främst på byten av obligationer i samband med emissionen av ett nytt tioårigt referenslån i oktober 2012. I budgeten beräknades att bytet skulle ske i början av 2013 i stället. De lägre marknadsräntorna bidrog också till att kursförlusterna blev högre än väntat. Byten som leder till kursförluster gör att ränteutgifterna blir lägre kommande år, eftersom Riksgäldskontoret ersätter lån som har höga årliga räntebetalningar med lån som har lägre årliga räntebetalningar. Sett över en längre tidsperiod påverkas alltså inte ränteutgifterna.

Lägre utgifter för statsskuld räntor än 2011

Utgifterna för utgiftsområdet blev 7 110 miljoner kronor (20,6 procent) lägre än 2011. Det beror främst på att utgifterna på anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* blev 7 075 miljoner kronor (20,6 procent) lägre. Anledningen är i huvudsak att valuta-kursförluster under 2011 övergick till valutakursvinster 2012. Dessutom bidrog högre inkomster av överkurser vid emission till att räntebetalningarna blev lägre. Det förklaras främst av att kupongräntan på Riksgäldskontorets tioåriga referenslån låg betydligt över marknadsräntorna under 2012. Åt motsatt håll verkade att kursförlusterna blev 2 729 miljoner kronor högre än 2011. Vidare minskade statsskulden något under året, vilket marginellt bidrog till lägre ränteutgifter.

2.4.27 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Anslag

Tabell 2.106 UO 27 Anslag

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2012	ÅB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
1:1	Avgiften till Europeiska unionen	31 291		31 452	161	0,5	30 596
Summa		31 291		31 452	161	0,5	30 596

Utgifterna inom utgiftsområdet utgörs av Sveriges betalningar till Europeiska kommissionen avseende EU-budgeten.

EU-budgeten beslutas årligen inom ramen för ett fastställt flerårigt budgettak, den fleråriga budgetramen. Avgiften kan förändras under året och avvika från beräkningen i statens budget beroende på ett flertal faktorer såsom faktisk uppbörd av tullar och importavgifter, revideringar av medlemsstaternas bruttonationalinkomst (BNI), revideringar av baser för mervärdesskatt, utfallet av EU-budgeten för tidigare år och ändrings-

budgetar på unionsnivå. Utfallet uppgick till 31 452 miljoner kronor och är därmed 161 miljoner kronor (0,5 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Jämfört med 2011 ökade avgiften till EU med 856 miljoner kronor (2,8 procent), vilket framför allt beror på att den del av Sveriges avgift till EU-budgeten som är baserad på bruttonationalinkomsten (BNI) blev högre 2012. Sveriges avgift till EU redovisas utförligare i avsnitt 6.6. Redovisning av samtliga EU-medel.

2.4.28 Förändring av anslagsbehållningar

Tabell 2.107 Förändringar av anslagsbehållningar exkl. UO 26 Statsskuldräntor m.m. 2008–2012

Miljoner kronor

	2008	2009	2010	2011	2012
Ingående ramöverföringsbelopp 2012-01-01	40 731	37 003	45 320	47 421	27 571
Anvisat i statens budget (UO 1-27 exkl. UO 26)	725 519	734 948	787 451	784 476	794 788
Ändringsbudget	38 174	39 143	7 487	1 734	4 848
Utnyttjade medgivna överskridanden	73	108	171	235	351
Indragningar	-25 435	-21 075	-29 959	-39 330	-23 361
Utfall	742 057	744 807	763 028	766 987	783 706
Utgående ramöverföringsbelopp 2012-12-31	37 003	45 320	47 443	27 550	20 490
Förändring av anslagsbehållningar	-3 727	8 316	2 123	-19 871	-7 081

Anm: Skillnaden mellan utgående överföringsbelopp 2011 och ingående överföringsbelopp 2012 beror på att äldreslaget 2:33 (2009) Högskolan i Kalmar. Grundutbildning korrekterats i budgetsystemet 2012.

I statens budget är budgeteringen av förbrukning av anslagsbehållningar inte fördelad per anslag utan tas upp under posten Minskning av anslagsbehållningar. Posten beräknades till -2 814 miljoner kronor i budgeten för 2012. Det innebär en budgeterad minskning av anslagsbehållningarna. Posten utgör ett netto av anslagsbehållningar från föregående budgetår, sparade medel från aktuellt budgetår och utnyttjande av anslagskrediter. I redovisningen av det slutliga utfallet ingår däremot förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit i utgifterna för respektive anslag och utgiftsområde. Vid budgeteringen beräknades en minskning av anslagsbehållningar under utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. på 48 miljoner kronor. Utgiftsområdet ingår inte under utgiftstaket. Nettosumman av förändring av anslagsbehållningar 2012, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m., framgår av tabell 2.107.

Anslagsbehållningarna minskade med 7 miljarder kronor

Anslagsbehållningarna, exklusive utgiftsområde 26, minskade under 2012 från 27 571 miljoner kronor vid ingången av året till 20 490 miljoner kronor vid utgången av året. De minskade således med 7 081 miljoner kronor under året, jämfört med de 2 766 miljoner kronor som beräknades i budgeten.

Den största anslagsbehållningen i slutet av 2012 hade anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetserättning och aktivitetsstöd* (3 517 miljoner kro-

nor) under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Behållningen på anslaget minskade med 2 397 miljoner kronor under 2012. Hela den ingående anslagsbehållningen på 5 934 miljoner kronor drogs in.

Minskade indragningar av anslagsmedel jämfört med 2011

Indragningar av anslagsmedel uppgick till 23 361 miljoner kronor under året. Det är en minskning med 15 969 miljoner kronor (40,6 procent) jämfört med 2011, då indragningarna var exceptionellt stora. I tabell 2.108 redovisas de anslag som uppvisade utgående anslagsbehållningar överstigande 1 000 miljoner kronor under något av åren 2008–2012.

Anslagsbehållningen för anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* minskade från -1 958 miljoner kronor 2011 till -2 331 miljoner kronor 2012. Det är den lägsta anslagsbehållningen 2012, det vill säga det största utnyttjandet av krediten på budgeten. Den största ökningen av anslagsbehållning mellan 2012 och 2013 har anslaget 1:11 *Gårdsstöd och djurbidrag*. Behållningen ökade från 251 miljoner kronor 2011 till 1 544 miljoner kronor 2012.

Tabell 2.108 Specifikation av anslagsbehållningar över 1 000 miljoner kronor under något av åren 2008–2012*Miljoner kronor*

Anslag		2008	2009	2010	2011	2012
06 1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	697	1 211	53	426	180
07 1:1	Biståndsverksamhet	936	940	594	1 117	479
09 1:4	Tandvårdsförmåner m.m.	1 364	1 778	1 685	1 729	505
10 1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	3 121	3 649	1 749	-1 958	-2 331
10 1:2	Aktivitets- och sjukersättning m.m.	1 404	1 137	584	-311	-452
13 1:2	Kommunersättningar vid flyktningmottagande	1 061	226	144	810	867
14 1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	6 546	7 175	16 080	5 934	3 517
14 1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	1 951	2 633	1 109	623	1 222
14 1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007-2013	1 182	1 520	1 475	219	190
14 1:11	Bidrag till lönegarantiersättning	320	672	2 082	-145	-231
15 1:2	Studiemedel m.m.	1 112	755	1 275	1 535	1 159
19 1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	1 063	1 214	146	295	23
21 1:5	Energiforskning	702	704	942	1 071	552
22 1:1	Väghållning	-352	871	1 077	2 041	1 544
23 1:11	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	112	79	1 134	251	1 544
23 1:21	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 634	2 129	2 045	750	557
23 1:22	Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 512	2 135	2 409	1 106	812
27 1:1	Avgiften till Europeiska unionen	-1 404	3 215	-727	-685	-846

2.4.29 Riksgäldskontorets nettoutlåning

För att statens budgetsaldo ska överensstämma med statens lånebehov (med omvänt tecken) redovisas posten Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost på budgetens utgiftssida. För 2012 blev utfallet för nettoutlåningen 1 009 miljoner kronor. Beräkningen i statens budget uppgick till 121 miljoner kronor. Skillnaden mellan utfall och budget blev alltså 889 miljoner kronor. I tabell 2.109 specificeras de största posterna. Alla poster är dock inte specificerade i statens budget.

Riksgäldskontorets nettoutlåning utgörs av in- och utlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder. De största delposterna utgörs normalt av utlåning till Centrala studiestödsnämnden (CSN) för finansiering av studielån, utlåning till Trafikverket för infrastrukturinvesteringar och ökade behållningar på stabilitetsfondens konto.

Pensionsmyndighetens inbetalningar av premiepensionsavgifter beräknades i statens budget uppgå till 33 000 miljoner kronor. Utfallet för inbetalningarna blev 33 086 miljoner kronor, det vill säga 86 miljoner kronor högre än i budgeten. Utbetalningarna av premiepensionsmedel inklusive ränta blev 32 563 miljoner kronor, det vill säga 437 miljoner kronor lägre än budgetens beräkning på 33 000 miljoner kronor.

De sammanlagda behållningarna på myndigheternas räntekonton och vissa särskilda räntebelagda konton, exklusive stabilitetsfondens särskilda räntekonto som redovisas i posten stabilitetsfonden nedan, minskade under 2012 med 388 miljoner kronor, vilket ökade nettoutlåningen. Att de sammanlagda behållningarna minskat beror främst på att Försvarets materielverk (FMV) minskat sin behållning med 2 706 miljoner kronor.

Tabell 2.109 Riksgäldskontorets nettoutlåning

Miljoner kronor

	Utfall 2012	SB ¹ 2012	Utfall – SB 2012	Utfall 2011
Premiepensions- avgifter, inbetalning	-33 086	-33 000	-86	-31 932
Premiepensionsmedel, utbetalning	32 563	33 000	-437	31 533
Övrig förvaltning av premiepensionsmedel i Riksgäldskontoret	-1 128			-1 244
Myndigheters ränte- konton, se separat tabell	388	-4 000	4 388	-1 255
CSN, studielån	5 259	6 000	-741	5 951
Investeringslån myn- digheter	372			1 495
Insättningsgaranti	-13	-1 000	987	-8
Kärnavfallsfonden	-441			-8 945
Stabilitetsfonden, se separat tabell	-4 950	-4 000	-950	-4 000
Trafikverket, infra- strukturellån	20 682	5 000	15 682	6 980
Exportkreditnämnden, placering av verk- sammansöverskott	-5 673			-309
Försvarets materiel- verk, lån till rörelse- kapital	-951			-385
Statliga bolag m.m.				
Tillfällig placering Apoteket AB				5 923
Lån till Botniabanan	-16 237			-429
Lån till Svensk- Danska Broförbindel- sen AB	100			-305
Lån till Swedavia	-690			-705
Övriga statliga bolag m.m.	231			176
Affärsverk				
Affärsverket Statens Järnvägar	-822			487
Affärsverket Svenska kraftnät	-276			879
Sjöfartsverket	155			63
Övrigt				
Lån till Riksbanken	5 371	-3 000	8 371	-5 929
Lån till Island	-2 702			2 214
Lån till Irland	2 638	3 000	-362	
Övrigt, netto	219	-2 000	2 219	1 344
Summa	1 009	121	889	1 600

¹ Endast vissa delposter är specificerade

Tabell 2.110 Förändring av behållningar på myndigheters räntekonto

Miljoner kronor

	Utfall 2012	Utfall 2011
Försvarets materielverk	2 706	-492
Rikspolisstyrelsen	415	-222
Regeringskansliet	3	516
Trafikverket	-31	-760
Karolinska institutet	-53	-250
Kriminalvården	-125	-273
Fortifikationsverket	-172	-253
Uppsala universitet	-172	-395
Arbetsförmedlingen	-179	-256
Transportstyrelsen	-218	-532
Statens fastighetsverk	-295	-55
Försvarexportmyndigheten	-332	1 583
Göteborgs universitet	-350	-62
Försvarsmakten	-793	-984
Riksgäldskontorets kredit- och garantireserv	-208	1 944
Övriga räntekonton	192	-764
Minskning av behållningar, netto	388	-1 255

Centrala studiestödsnämndens lån i Riksgäldskontoret för hemutrustningslån och studielån beräknades i statens budget öka med 6 000 miljoner kronor. Utfallet blev 5 259 miljoner kronor, dvs. 741 miljoner kronor lägre än beräknat.

Med anledning av förändrade bestämmelser om utlåning i budgetlagen finansieras hemutrustningslån från och med den 1 januari 2012 med anslag i stället för med lån i Riksgäldskontoret. Det har resulterat i en engångseffekt under 2012 då hela lånet för finansiering av hemutrustningslån amorterats med anslagsmedel. Engångseffekten uppgick till 1 036 miljoner kronor, vilket minskade nettoutlåningen. Den ökade utlåningen för studielån uppgick under 2012 till 6 295 miljoner kronor, vilket ökade nettoutlåningen.

Riksgäldskontoret lånar ut medel till myndigheter för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet. Den sammanlagda summan för sådana investeringslån ökade med 372 miljoner kronor under 2012. Under 2011 ökade investeringslånen med 1 495 miljoner kronor.

Insättningsgarantin är en del i konsumentskyddet för de som sparar i svenska kreditinstitut. Garantin finansieras genom årliga avgifter från svenska kreditinstitut och värdepappersföretag. Avgifterna förvaltas i en fond som gör pla-

ceringar i statsobligationer eller på ett konto i Riksgäldskontoret. Behållningen på kontot ökade med 13 miljoner kronor under 2012, vilket är 987 miljoner kronor lägre än beräknat i budgeten.

Kärnavfallsfonden tar emot, förvaltar och betalar ut de avgiftsmedel som kärnkraftsbolagen med flera är skyldiga att betala. Avgifterna avser finansiering av bland annat kostnader för att ta hand om använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall samt kostnader för en säker avveckling och rivning av kärnkraftverk. Fonden placerar sina tillgångar i obligationer, statsskuldväxlar och på ett konto i Riksgäldskontoret. Under 2012 ökade placeringarna på kontot med 441 miljoner kronor, vilket därmed minskade årets nettoutlåning.

Stabilitetsfonden inrättades 2008 för finansiering av stödåtgärder till banker och andra kreditinstitut, Fonden ökade behållningen på kontot med 4 950 miljoner kronor under 2012. Det är 950 miljoner kronor mer än vad som beräknats i statens budget. Fonden finansieras främst genom att banker och andra kreditinstitut betalar en årlig stabilitetsavgift. Inkomsterna från avgiften uppgick under 2012 till 3 003 miljoner kronor, vilket är 1 675 miljoner kronor högre än 2011. Skillnaden beror på att avgiftsnivån för åren 2009 och 2010 var halverad och att avgiften betalas med ett års förskjutning. I stabilitetsfondens ökade behållning ingår även aktieutdelning från Nordea om 649 miljoner kronor, nettoinbetalningar avseende Carnegie om 369 miljoner kronor samt ränteinkomster m.m. om 300 miljoner kronor. Fondens konto har belastats med administrativa kostnader med mera om 8 miljoner kronor. Posterna ovan inkluderar den minskade behållningen på stabilitetsfondens särskilda räntekonto om 112 miljoner kronor. De institut som deltar i bankgarantiprogrammet betalar bankgaranti-avgifter som förs till stabilitetsfonden. Avgifterna uppgick till 637 miljoner kronor 2012, vilket är 851 miljoner kronor lägre än 2011. De lägre avgifterna beror på att omfattningen av Riksgäldskontorets åtaganden inom bankgarantiprogrammet minskar i takt med att de garanterade lånen förfaller. Möjligheten att få garantier upphörde i juni 2011 och det sista garanterade lånet förfaller 2015.

Tabell 2.111 Stabilitetsfondens konto i Riksgäldskontoret

Miljoner kronor

Typ av transaktion	Utfall 2012	Utfall 2011
Nordea, aktieutdelning	-649	-737
Carnegie	-369	-168
Bankgarantiavgifter	-637	-1 488
Stabilitetsavgifter	-3 003	-1 328
Administrativa kostnader m.m.	8	13
Ränteinkomster m.m.	-300	-292
Utfall nettoutlåningen (kontoförändring)	-4 950	-4 000

Trafikverket övertog i oktober 2012 infrastrukturlån från Botniabanan AB i samband med att bolaget avvecklades. Botniabanan AB:s lån hos Riksgäldskontoret minskade med 16 237 miljoner kronor under 2012. En mindre del hade amorterats av bolaget före avvecklingen. De lån Trafikverket övertog uppgick till 15 915 miljoner kronor.

I statens budget beräknades en ökning av lån till infrastrukturinvesteringar med 5 000 miljoner kronor. Nettoförändringen av de sammanlagda infrastrukturlånen vid Trafikverket och Botniabanan AB blev en ökning med 4 445 miljoner kronor under 2012, vilket är 555 miljoner mindre än vad som beräknats i statens budget. Förklaringen till Trafikverkets högre nyupplåning är bland annat lån för järnvägsprojektet Citybanan i Stockholm.

Exportkreditnämnden placerar överskott i verksamheten på konto i Riksgäldskontoret. Kontobehållningen ökade under 2012 med 5 673 miljoner kronor, vilket minskade årets nettoutlåning. Den ökade behållningen beror främst på att nämnden skiftat sina långfristiga värdepappersinnehav från obligationer i dollar och euro till placeringar i Riksgäldskontoret. Det beror även på att det samlade värdet på nämndens långfristiga värdepappersinnehav ökat med 1 851 miljoner kronor. Exportkreditnämndens behållning på kontot i Riksgäldskontoret uppgick vid utgången av 2012 till 20 191 miljoner kronor.

FMV tar upp lån i Riksgäldskontoret för att finansiera myndighetens behov av rörelsekapital. Myndigheten har under året minskat lånet med 951 miljoner kronor.

Luftfartsverket bolagiserade sina flygplatser under 2010 och bildade Swedavia AB som tog över Luftfartsverkets infrastrukturlån om 3 240 miljoner kronor. Under åren 2010 och 2011 amorterades 1 632 miljoner kronor och

under 2012 amorterades ytterligare 690 miljoner kronor.

Under 2009 lånade Riksbanken motsvarande 97 000 miljoner kronor i både dollar och euro av Riksgäldskontoret för att återställa valutareserven efter olika insatser under den finansiella krisen. När Riksgäldskontoret omsätter lånen för Riksbankens räkning medför realiserade valutakursdifferenser att lånebeloppet i kronor förändras och att nettoutlåningen påverkas i motsvarande grad. Detta, i kombination med en beslutad utökning av lånet under våren 2012, innebär att lånen till Riksbanken ökat Riksgäldskontorets nettoutlåning under 2012 med 5 371 miljoner kronor. Vid utgången av året uppgick den totala utlåningen till Riksbanken till 90 437 miljoner kronor.

Sverige har med anledning av finanskrisen beslutat att stödja Island och Irland med lån för att motverka finanskrisens effekter i de två länderna. Totalt har motsvarande 4 641 miljoner kronor betalats ut till Island till och med december 2011. Under 2012 har Island återbetalat motsvarande 2 702 miljoner kronor av lånet i förtid, vilket minskat Riksgäldskontorets nettoutlåning Irland har fått två låneutbetalningar under 2012 på sammantaget motsvarande 2 638 miljoner kronor, vilket ökat årets nettoutlåning.

Posten övrigt inkluderar bland annat en ökad utlåning till Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk om 427 miljoner kronor respektive 343 miljoner kronor (exklusive lån till anläggningstillgångar och förändrade behållningar på räntekonto). Posten innefattar även en ökad inlåning från Sida om 300 miljoner kronor (exklusive förändrade behållningar på räntekonto).

Under 2012 blev Riksgäldskontorets nettoutlåning sammantaget 591 miljoner kronor lägre än 2011. Den största skillnaden avser lånet till Riksbanken som i huvudsak på grund av valutakurseffekter minskade med 5 929 miljoner kronor 2011 och främst på grund av en nyupplåning ökade med 5 371 miljoner kronor 2012. Skillnaden avseende lånet till Riksbanken mellan åren blev därmed 11 300 miljoner kronor.

Kärnavfallsfondens inlåning blev 8 504 miljoner kronor lägre 2012 i förhållande till 2011. Den höga behållningen 2011 och 2012 berodde på att fonden inte ersatte inlösta eller sålda statsobligationer med nya obligationer eftersom ränteläget var lågt.

Exportkreditnämndens placering av överskott från verksamheten blev 5 364 miljoner kronor

högre än 2011, främst på grund av att nämnden skiftat sitt långfristiga värdepappersinnehav från obligationer i dollar och euro till placeringar i Riksgäldskontoret.

Apoteket AB tog under 2011 ut medel från konto i Riksgäldskontoret om 5 923 miljoner kronor, något motsvarande uttag ägde inte rum under 2012. Uttaget avsåg inkomster från försäljning som Apoteket AB tillfälligt hade placerat i Riksgäldskontoret.

2.4.30 Kassamässig korrigering

Posten Kassamässig korrigering ingår i statens budget för att saldot på statens budget ska motsvara statens lånebehov med omvänt tecken. Posten utgör skillnaden mellan å ena sidan nettot av vad som redovisats mot budgetens anslag och inkomsttitlar och å andra sidan nettot av in- och utbetalningar över statens centralkonto i Riksbanken. Kassamässiga korrigeringar uppstår dels till följd av periodiseringsskillnader, dels till följd av att det förekommer transaktioner över statens centralkonto som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomsttitlar och vice versa. Utfallet för den kassamässiga korrigeringen är en restpost, men den kan till stora delar specificeras.

För 2012 blev utfallet för Kassamässig korrigering 384 miljoner kronor, vilket är 61 miljoner kronor lägre än beräkningen i statens budget som uppgick till 445 miljoner kronor.

Tabell 2.112 Kassamässig korrigering

Miljoner kronor

	Utfall 2012	SB 2012	Utfall- SB 2012	Utfall 2011
EU-betalningar avgift	3 100			-805
Effekter av övergången till kostnadsmissiga anslag	388	388	0	509
Förskjutningar av betalningar och redovisning mot anslag vid Försvarsmakten och Trafikverket	-1 279			842
Rättelse, redovisningsprincip för återkravsfordringar	0			-1 060
Venantius-lån	57	57	0	810
Ränteperiodisering	-191			-239
Övrigt	-1 691			1 480
Summa	384	445	-61	1 537

Betalningen av Sveriges avgift till EU medför alltid en viss kassamässig korrigering. Sverige beta-

lar inte avgiften direkt till EU. Avgiften överförs till ett räntefritt konto hos Riksgäldskontoret. Samtidigt sker redovisning mot anslaget för EU-avgiften. EU rekviderar sedan via Riksbanken medel från kontot hos Riksgäldskontoret. Eftersom tidpunkten för redovisning mot anslag och rekvisition från EU skiljer sig åt, uppstår kassamässiga korrigeringar vid såväl redovisningen mot anslag som vid rekvisitionen. Anslagsbelastning och rekvisition kan ske under olika budgetår. Betalningen av Sveriges avgift till EU medförde 2012 en kassamässig korrigering på 3 100 miljoner kronor eftersom kommissionen rekviderade ett högre belopp än de avgifter som redovisades mot anslaget.

I samband med övergången till kostnadsmissig redovisning mot anslag för myndigheternas förvaltningsutgifter uppstod engångseffekter, vilka under 2009 i sin helhet belastade det tillfälliga anslaget 1:4 *Övergångseffekter av kostnadsmissig anslagsavräkning* under utgiftsområde 26. Överföringen av medel till Försvarsmaktens räntekonto delades dock upp på åren 2009–2013. Det innebär att en kassamässig korrigering uppstår under denna period. Utbetalningen till Försvarsmaktens räntekonto uppgick under 2012 till 388 miljoner kronor, vilket har påverkat den kassamässiga korrigeringen positivt.

Trafikverket disponerar omfattande anslagsmedel i det räntebärande betalningsflödet. Myndigheten har även en omfattande investeringsverksamhet och annan anskaffning som innebär att betalningarna kortsiktigt kan avvika från redovisningen mot anslag, en sådan avvikelse ger upphov till en kassamässig korrigering. Den kassamässiga korrigeringen för Trafikverkets räntebärande betalningsflöde uppgick under 2012 till -1 279 miljoner kronor. Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten har höga kassamässiga korrigeringar i det icke räntebärande flödet. Korrigeringarna beror på att Försäkringskassans fordran på Pensionsmyndigheten för utbetalade pensioner ökade under 2012. De båda myndigheternas korrigeringar tar ut varandra och påverkar således inte saldot på posten Kassamässig korrigering.

Riksgäldskontoret övertog 2007 gäldenärsansvaret för Venantius AB:s lån på drygt 4 100 miljoner kronor. Återbetalningarna av dessa lån medför kassamässiga korrigeringar t.o.m. 2013. Korrigeringen uppgick till 57 miljoner kronor 2012.

Redovisningen på anslaget för statsskuld-räntor är inte helt kassamässig. En kassamässig korrigeringsuppstår därför, främst till följd av att inkomsträntor på vissa delar av Riksgäldskontorets utlåning periodiseras till det kvartal de avser. Denna effekt blev -191 miljoner kronor under 2012.

Posten Övrigt, som uppgick till -1 691 miljoner kronor, är en restpost som bland annat är hänförlig till nettoskillnader mellan tidpunkten för redovisning mot anslag och inkomstitlar i förhållande till tidpunkten för betalning hos andra myndigheter än de som angivits ovan.

Den kassamässiga korrigeringen för 2012 blev 1 153 miljoner kronor högre än 2011. Den största skillnaden avser korrigeringsuppställning för betalning av EU-avgiften som blev 3 905 miljoner kronor högre 2012. Skillnaden beror även bland annat på att 2011 års kassamässiga korrigeringsuppställning innefattade en rättelse avseende redovisningsprinciper för återkravsfordringar om -1 060 miljoner kronor.

2.4.31 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget består av premiepensionssystemet (premiepension) och fördelningssystemet (inkomstpension och tilläggspension). I den allmänna ålderspensionen ingår även garanti-pension för dem som saknar eller har låg inkomstgrundad pension. Utgifterna för garanti-pension belastar statens budget och redovisas under utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.

Premiepensionssystemet är ett helt fonderat pensionssystem. EU:s statistikorgan Eurostat har beslutat att pensionssystem av denna typ inte får räknas till den offentliga sektorn i nationalräkenskaperna. Detta medför att utbetalningarna av premiepension inte ingår i utgifterna under utgiftstaket för staten.

Fördelningssystemet är ett autonomt system vilket innebär att det ligger helt utanför statens budget, dock ingår utgifterna för inkomst- och tilläggspensionen i de utgifter som omfattas av utgiftstaket för staten.

För att inkomstpensionssystemet ska vara hållbart krävs att avgifterna som betalas in till systemet tillsammans med tillgångarna i buffertfonden långsiktigt kan finansiera pensionsutbe-

talningarna så att inga varaktiga underskott uppstår. Balansen mellan tillgångar och skulder i systemet upprätthålls genom en automatisk balanseringsmekanism som aktiveras om tillgångarna i systemet är lägre än skulderna.

Fördelningssystemets finansiella ställning mäts med balanstalet, vilket enkelt uttryckt är den kvot man får när man delar systemets tillgångar med dess skulder. Om balanstalet är större än 1,0000 är tillgångarna större än skulderna och systemet är i balans. Om balanstalet är mindre än 1,0000 har systemet en skuld som är större än tillgångarna och det leder till att balanseringen aktiveras. En balanseringsperiod inleds därmed av att balanstalet understiger ett – då minskas omräkningen av pensioner och förräntningen av skulden. Detta skedde första gången 2010.

Under balanseringen följer pensionerna balansindex istället för inkomstindex. Balanseringsförloppet inleds således med nedskrivningar och därefter vidtar en fas där balanstalets nivå får direkt påverkan på pensionsuppräkningsarna. Under en balanseringsperiod kommer balanstalet både höja och sänka de årliga pensionsomräkningarna. När pensionerna ökas till sin ursprungliga nivå, dvs. när balansindex når inkomstindex, upphör balanseringen. Balanstalet som användes för omräkning av pensionerna var 0,9549 för 2011 och 1,0024 för 2012. Balansindex har ännu inte nått upp till nivån för inkomstindex och systemet befinner sig fortsatt i en balanseringsperiod.

Inkomstgrundad ålderspension (inkomstpension, tilläggspension och premiepension) finansieras genom en allmän pensionsavgift, som ingår i arbetsgivaravgiften, och en ålderspensionsavgift, den så kallade egenavgiften. De redovisas båda som skatt på arbete på inkomstitlar på statens budget. Den allmänna pensionsavgiften förs i sin helhet till AP-fonderna. Ålderspensionsavgiften däremot fördelas mellan AP-fonderna, premiepensionssystemet och statens budget. De statliga ålderspensionsavgifterna fördelas mellan AP-fonderna och premiepensionssystemet. Vid utbetalning av inkomstpension och tilläggspension hämtas medlen från AP-fonderna till pensionärerna.

Inkomstpensionssystemet består av inkomstpension och tilläggspension och belastar fördelningssystemet (AP-fonderna). En ålderspensionär som är född 1938 eller senare och som har intjänad pensionsrätt får inkomstpension. En ål-

derspensionär som är född 1937 eller tidigare får i stället tilläggspension som bland annat baseras på intjänade pensionspoäng i det tidigare ATP-systemet. Även en ålderspensionär som är född under åren 1938–1953 får delar av sin inkomstgrundade pension som tilläggspension. Vid sidan av AP-fonderna sker en förmögenhetsuppbyggnad också inom premiepensionssystemet. Sedan den 1 januari 2010 administreras premiepensionssystemet av Pensionsmyndigheten, som ansvarar för hela den allmänna ålderspensionen.

Tabell 2.113 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Miljoner kronor

	SB 2012	Utfall 2012	Utfall-SB 2012	Utfall-SB Procent 2012	Utfall 2011
AP-fonderna, pensionsutgifter	235 944	236 039	95	0,0	219 682
Administrationsutgifter	2 615	2 439	-176	-6,7	2 322
varav					
Pensionsmyndigheten m.fl. myndigheter		879			853
AP-fonderna, rörelsens kostnader		845			791
AP-fonderna, provisionskostnader		506			437
AP-fonderna, prestationsbaserade avgifter		209			241
Summa	238 559	238 478	-81	0,0	222 003

AP-fondernas administrationskostnader ingår i utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. I rörelsens kostnader för första till fjärde AP-fonderna ingår samtliga förvaltningskostnader, exklusive courtage, arvoden till externa förvaltare och depåbanksarvoden. Provisionskostnader redovisas som en avdragspost under rörelsens intäkter. Prestationsbaserade avgifter reducerar netto resultatet för den tillgång som förvaltats.

Förvaltararvoden redovisas som en del av tillgångarnas anskaffningsvärde för onoterade aktier och andelar för vilka återbetalning medges före vinstdelning och i de fall där återbetalning bedöms som sannolik. Förvaltararvoden ingår inte i de administrationskostnader som redovisas i tabell 2.113. I övriga fall redovisas de som provisionskostnader.

Sjätte AP-fondens gemensamma kostnader och förvaltningskostnader redovisas under posten rörelsens kostnader i tabellen.

I budgetpropositionen för 2012 beräknades utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget uppgå till 238 559 miljoner kronor. Utfallet uppgick till 238 478 miljoner kronor och är därmed 81 miljoner kronor lägre än beräknat.

Pensionsutbetalningarna från AP-fonderna uppgick till 236 039 miljoner kronor, varav 18,5 miljoner kronor överfördes från AP-fonderna till EU:s tjänstepensionssystem för de tjänstemän inom EU som har begärt detta. Pensionsutbetalningarna var 95 miljoner kronor lägre än beräknat. Administrationskostnaderna för inkomstpensionen uppgick totalt till 2 439 miljoner kronor, vilket är 176 miljoner kronor lägre än beräknat. Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Konjunkturinstitutet fick tillsammans 879 miljoner kronor i ersättning för administration av AP-fonderna (regeringsbeslut den 15 december 2011).

Jämfört med 2011 blev utfallet för Ålderspensionssystemet vid sidan av budgeten 16 475 miljoner kronor (7,4 procent) högre. Pensionsutbetalningarna från AP-fonderna ökade med 16 357 miljoner kronor (7,4 procent). Ökningen beror på att pensionerna på grund av indexeringsreglerna räknades upp med 3,5 procent mellan 2011 och 2012. Ökningen beror också på ett ökat antal pensionärer. I december 2012 var antalet pensionärer med inkomstgrundad ålderspension 1 837 000 personer.

2.5 Underliggande saldo och engångseffekter

Underliggande saldo 1990–2012

Statens budgetsaldo för 2012 påverkades av engångseffekter.

Tabell 2.114 Statens budgetsaldo justerat för större engångseffekter 2012

Miljarder kronor

	2012
Statens budgetsaldo	-24,9
Justering för större engångseffekter	-8,0
<i>varav</i>	
EKN, ökad kontobehållning	-5,7
Extra aktieutdelningar	-4,2
Kapitaltillskott, ersättningsmark	1,0
Återbetalning Swedavia AB	-0,7
Kärnavfallsfonden	-0,4
Lån till Riksbanken	5,4
Lån till andra länder	-0,1
Venantius AB, återbetalning av förfallet lån	0,1
Carnegie	-0,4
Övrigt, netto	-3,0
Statens budgetsaldo justerat för större engångseffekter	-32,9

Engångseffekterna beräknas totalt påverka saldot positivt med 8,0 miljarder kronor. Den största positiva engångseffekten uppstod under Riksgäldskontorets nettoutlåning. Exportkreditnämndens behållning på kontot i Riksgäldskontoret ökade kraftigt med 5,7 miljarder kronor. Orsaken är främst att Exportkreditnämnden skiftat sina långfristiga tillgångar värdepappersinnehav från obligationer i dollar och euro till placeringar i Riksgäldskontoret.

Extra utdelningar från statliga aktier betraktas också som engångsvisa inkomster på budgeten. Sveaskog gjorde en extrautdelning på 4,0 miljarder kronor. Dessutom gjorde Apoteksgruppen en extra utdelning på ca 0,2 miljarder kronor avseende vinst från försäljning av enskilda apotek.

Under 2012 har staten lämnat ett kapitaltillskott om 1,0 miljard kronor till det helägda bolaget Ersättningsmark i Sverige AB. Bolaget äger skog som ska användas för att byta mark med andra skogsägare för att på det viset bevara

skyddsvärd skog. Tillskottet ska finansiera den skatt som bytena kan komma att medföra.

Det statliga bolaget Swedavia har återbetalat lån i Riksgäldskontoret om 0,7 miljarder kronor. Bolaget tog 2010 över Luftfartsverkets flygplatser och därmed också de lån i Riksgäldskontoret som hänför sig till flygplatserna. Lånen ska till och med 2013 ersättas med lån på marknaden i den takt de förfaller.

Kärnavfallsfondens kontobehållning ökade under året med 0,4 miljarder kronor.

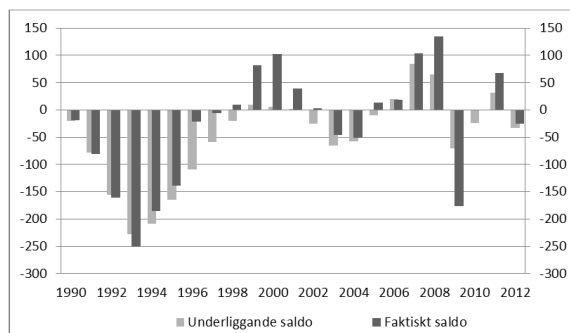
En stor negativ engångseffekt under Riksgäldskontorets nettoutlåning utgörs av ökningen av Riksbankens lån i Riksgäldskontoret, vilken uppgick till 5,4 miljarder kronor. Lånet togs 2009 för att återställa valutareserven och utökades under 2012 med motsvarande ca 7,0 miljarder kronor netto. Samtidigt reducerade valutakursvinster vid omsättning av lån det totala lånebeloppet i kronor.

En positiv engångseffekt under nettoutlåningen är de återbetalningar som Island under 2012 gjorde i förtid. Återbetalningarna motsvarar 2,7 miljarder kronor. En effekt i samma storleksordning men åt motsatt håll är de första två utbetalningarna av lån till Irland, sammanlagt motsvarande 2,6 miljarder kronor.

Vidare erhöll stabilitetsfonden nettoinbetalningar om 0,4 miljarder kronor med anledning av avtal om vinstdelning efter försäljningen av dotterbolagen till Carnegie, vilka togs över av staten 2008.

Under posten Övrigt, netto (3,0 miljarder kronor) ingår förändrad nettoutlåning från Riksgäldskontoret till övriga myndigheter, bolag och affärsverk. Framförallt innehåller posten minskade lån till Försvarets Materielverk och affärsverket Statens Järnvägar. Även nettot (0,5 miljarder kronor) av inbetalningarna av premiepensionsavgifter och utbetalningarna av premiepensionsmedel ingår i posten övrigt.

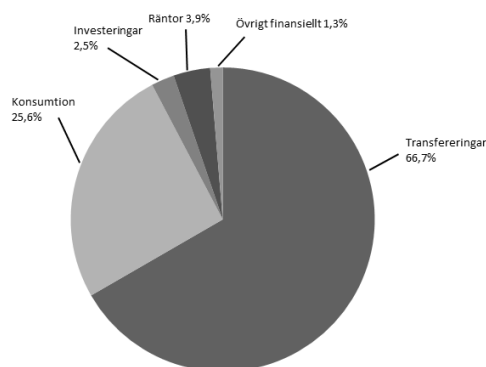
Justerat för engångseffekter uppgick budgetsaldot för 2011 till -32,9 miljarder kronor. När engångseffekterna exkluderats erhålls ett mått på den underliggande saldoutvecklingen (statens budgets underliggande saldo).

Diagram 2.1 Faktiskt och underliggande saldo på statens budget 1990-2012

Under 1990-talets inledande år var staten tvungen att låna stora belopp. Under dessa år var engångseffekterna negativa som en följd av stora utbetalningar av bankstöd. Lånebehovet var som störst 1993 med 250 miljarder kronor. Därefter förbättrades saldot snabbt och vände till överskott 1998. Två år senare uppgick överskottet till 102 miljarder kronor. Nästan hela överskottet bestod emellertid av engångsvisa försäljningsinkomster och överföringar från AP-fonden. I början av 2000-talet försämrades saldona återigen, men underskotten dämpades av positiva engångseffekter även dessa år. Från 2005 visade det faktiska saldot åter överskott och ökade successivt till 2008. För 2009 visade det faktiska såväl som det underliggande budgetsaldot ett underskott. Det faktiska saldot vände från ett rekordstort överskott 2008 på 135 miljarder kronor till ett underskott på 176 miljarder kronor. Detta omslag berodde emellertid till stor del på olika engångseffekter. År 2008 tillfördes statens budget stora inkomster av aktieförsäljningar medan den 2009 belastades med tillfälliga utgifter till följd av insatser mot finanskrisen, främst Riksgäldskontorets upplåning för Riksbankens räkning. Även rensat för engångseffekter försvagades dock saldot, framför allt som en följd av den kraftiga konjunktunedgången. För 2010 var det faktiska underskottet marginellt negativt, medan det underliggande underskottet var 11,5 miljarder kronor lägre till följd av positiva engångseffekter även detta år. Från 2010 till 2011 slog det underliggande saldot om från underskott på 11,5 miljarder kronor till ett överskott på 31,5 miljarder kronor. År 2012 slog alltså det underliggande saldot, liksom det faktiska, om från överskott till att åter visa underskott, framför allt som en effekt av den utdragna lågkonjunkturen.

2.6 Realekonomisk fördelning av anslagen på statens budget

Vid analys av och information om statsbudgetens storlek och påverkan på samhällsekonomin fördelas utgifterna även på ett annat sätt än efter utgiftsområden och anslag. En sådan fördelning är den realekonomiska fördelningen, som baseras på nationalräkenskapernas definitioner. För att skapa jämförbarhet med andra länder upprättas nationalräkenskaperna enligt internationella principer och riktlinjer, som har utarbetats bland annat av EU. Den realekonomiska fördelning av utgifterna som redovisas här är transfereringar, konsumtion, investeringar, räntor och finansiella transaktioner. Den realekonomiska fördelningen av anslagsutfall baseras på myndigheternas redovisning, men måste på övergripande nivå kompletteras med förenklingar och schabloner. Detta innebär att den realekonomiska fördelningen av ett visst anslag inte är exakt. Den fördelning som redovisas här innehåller därför en viss osäkerhet. Den realekonomiska fördelningen ger en kompletterande bild av hur anslagen på statens budget använts.

Diagram 2.2 Procentuell fördelning av utgifter på statens budget 2012, realekonomiskt fördelade

Tabell 2.115 Realekonomisk fördelning av statens budget

Miljoner kronor

Realekonomisk art	Utfall 2012	Utfall 2011	Förändring 2011-2012	Procentuell förändring 2011-2012
Transfereringar	541 249	536 216	5 033	0,9
<i>varav till</i>				
Hushållssektorn	290 429	283 868	6 561	2,3
Kommunala sektorn	133 838	136 695	-2 857	-2,1
Företagssektorn	33 691	33 579	112	0,3
Ålderspensionssystemet	21 011	20 771	240	1,2
Statliga ideella organisationer	3 850	3 746	104	2,8
Internationell verksamhet	58 430	57 558	872	1,5
varav till EU-institutioner	31 452	30 498	954	3,1
Konsumtionsutgifter	207 488	198 776	8 712	4,4
<i>varav</i>				
Löner inklusive sociala avgifter	112 340	108 422	3 918	3,6
Omkostnader för konsumtion	62 356	58 859	3 497	5,9
Lokaler	16 984	16 326	658	4,0
Utgifter för försvarsändamål	5 953	5 327	626	11,8
Sociala naturaförmåner	9 855	9 842	13	0,1
Investeringsverksamhet	19 890	18 751	1 139	6,1
Räntor	31 698	39 390	-7 692	-19,5
<i>varav</i>				
Räntor på statsskulden	27 299	34 374	-7 075	-20,6
Finansiella transaktioner	10 763	8 344	2 419	29,0
Summa utgiftsområden	811 088	801 478	9 610	1,2

Transfereringar

Transfereringar är inkomstöverföringar, det vill säga till stor del utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation. Som transfereringar räknas till exempel sjukpenning och barnbidrag men även internationellt bistånd och Sveriges bidrag till EU-budgeten. Syftet med transfereringar är att omfördela inkomster mellan olika grupper i samhället, mellan olika regioner i landet eller till internationell verksamhet.

67 procent av utgifterna på budgeten är transfereringar

Transfereringarna utgjorde 66,7 procent av utgifterna inom budgetens utgiftsområden 2012. Hushållen erhöll 53,7 procent av de totala transfereringarna. Transfereringarna till hushåll har ökat med 6 561 miljoner kronor (2,3 procent) jämfört med 2011. Det beror framförallt på att utgifterna för transfereringar till hushåll på an-

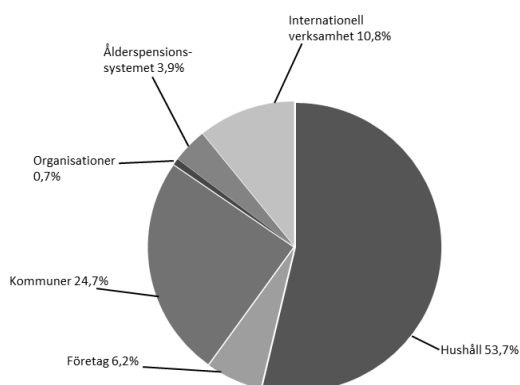
slaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp har ökat med 2 799 miljoner kronor till 23 131 miljoner kronor. Ökningen beror på att det var fler nya sjukfall än beräknat, samtidigt som längden för sjukfallen har ökat. Även utgifterna på anslaget 4:4 *Kostnader för statlig assistansersättning* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg har ökat jämfört med 2011. Det beror framför allt på att utgifterna för förmånen ökat kontinuerligt sedan lagen om assistansersättning trädde i kraft 1994. Antalet personer som beviljats assistansersättning har stadigt ökat sedan reformen genomfördes 1994, liksom antalet beviljade timmar per vecka och person.

Utgifterna på anslaget 1:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp minskade med 3 038 miljoner kronor till 47 855 miljoner kronor. Anslaget omfattar de största transfereringarna till hushållen och de minskade för femte året i rad. Minskningen be-

ror på att det sedan juli 2008 inte är möjligt att nybevilja tidsbegränsad sjukersättning och att de personer som har beviljats ersättning successivt fasas ut ur systemet. Många personer lämnar dessutom sjukersättningen för att de övergått till ålderspension. Den kommunala sektorn var den näst största mottagaren av transfereringar 2012.

Den kommunala sektorn omfattar kommuner, landsting och kommunalförbund. Under 2012 erhöll kommensektorn 24,7 procent av de totala transfereringarna. Transfereringarna till kommensektorn minskade med 2 857 miljoner kronor (2,1 procent) jämfört med 2011. Minskningen beror framför allt på att utgifterna på anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämnning* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, minskade med 3 028 miljoner kronor (3,6 procent). Anslaget ökades tillfälligt under 2011 med 3 000 miljoner kronor som en stabiliseringspolitisk åtgärd på grund av en relativt svag inkomstutveckling i kommunerna.

Diagram 2.3 Transfereringar på statens budget fördelade efter mottagarkategori 2012

Konsumtion

Statlig konsumtion avser förbrukning av resurser de statliga myndigheterna använder i verksamheten, till exempel utgifter för löner, hyror, inköp av varor och tjänster, underhåll och reparationer samt försvarets inköp av krigsmateriel som inte kan användas för civilt bruk. I konsumtionsbegreppet ingår även myndigheternas köp av varor och tjänster som produceras utanför staten och som levereras direkt till hushållen (sociala naturaförmåner). Det gäller till exempel statens utgifter för köp av arbetsmarknadsutbildning och privat tandläkarvård. Utgifterna för kon-

sumtion uppgick under 2012 till 25,6 procent av utgifterna inom budgetens utgiftsområden. Utgiftsområdena 6 Försvar och samhällets krisberedskap, 16 Utbildning och universitetsforskning samt 4 Rättsväsendet hade de största utgifterna för konsumtion.

Drygt hälften av utgifterna för konsumtion utgjordes av löner inklusive sociala avgifter. Sociala avgifter avser främst arbetsgivaravgifter och premier för avtalsförsäkringar för statsanställda. Ökningen av löner inklusive sociala avgifter var 3,6 procent 2012.

Den näst största posten för konsumtion är omkostnader för konsumtion, till dessa räknas myndigheternas köp av varor och tjänster. Omkostnaderna för konsumtion ökade med 5,9 procent 2012. Det enskilt största anslaget med omkostnader för konsumtion är anslaget 1:1 *Väghållning* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer. Omkostnaderna uppgick till 9 215 miljoner kronor 2012, en ökning med 17,9 procent. Det högre utfallet beror på ökade drift- och underhållskostnader för det statliga vägnätet och tillhörande gång- och cykelvägar

Investeringar

Med investeringar avses utgifter för anskaffning av infrastruktur, varaktiga materiella tillgångar såsom byggnader och maskiner, immateriella tillgångar som dataprogram, värdeföremål, finansiella tillgångar och lagerinvesteringar som är ämnade att användas i produktion. Av utgifterna inom budgetens utgiftsområden uppgick investeringarna till 2,5 procent. Utgiftsområde 22 Kommunikationer var det utgiftsområde som hade den största andelen av de totala investeringarna inom budgetens utgiftsområden (91 procent).

Statliga investeringar finansieras även med lån i Riksgäldskontoret och med finansiell leasing. Utgifterna för dessa investeringar ingår inte under utgiftsområdena utan ingår i Riksgäldskontorets nettoutlåning. Myndigheternas amorteringar och räntor på dessa lån redovisas som finansiella transaktioner i tabell 2.115.

Räntor och finansiella transaktioner

Den realekonomiska gruppen räntor avser räntor på statsskulden och övriga räntor, till exempel

räntor för studielån. Räntorna uppgick till 3,9 procent av utgifterna på budgetens utgiftsområden 2012. De två största anslagen var 1:1 *Räntor på statsskulden* inom utgiftsområde 26 och 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.* inom utgiftsområde 15. Dessa svarade tillsammans för 99 procent av de totala ränteutgifterna.

2.7 Beställningsbemyndiganden

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får för det ändamål och med högst det belopp som riksdagen beslutar, beställa varor eller tjänster och besluta om bidrag, ersättning, lån eller liknande som medför utgifter under senare budgetår än det år budgeten avser. De åtaganden som görs räknas inte som ekonomiska händelser och ska med andra ord inte redovisas mot anslag. När ett bemyndigande utnyttjas ska detta redovisas mot det av riksdagen beslutade bemyndigandebeloppet.

Det totala bemyndigandebeloppet för 2012 var 303 569 miljoner kronor och de utestående åtagandena den 31 december 2012 uppgick till 252 938 miljoner kronor. De totala utestående åtagandena var alltså 50 631 miljoner kronor lägre än det totala bemyndigande beloppet.

De högsta beslutade bemyndigandebeloppen avser utgiftsområdena 22 Kommunikationer, 6 Försvar och samhällets krisberedskap och 7 Internationellt bistånd. De högsta beloppen inom utgiftsområde 22 Kommunikationer avser anslagen 1:2 *Banhållning* och 1:1 *Väghållning* där bemyndigandebeloppet uppgår till 77 000 miljoner kronor respektive 40 000 miljoner kronor. Inom utgiftsområdet Försvar och samhällets krisberedskap uppgår det högsta beloppet till 46 100 miljoner kronor och avser anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Det högsta beloppet inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd avser anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* och uppgår till 44 535 miljoner kronor.

Tabell 2.116 Beställningsbemyndiganden 2012

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Beställningsbemyndiganden	Utestående åtaganden 2012-12-31
01 Rikets styrelse	186	131
02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	75	0
05 Internationell samverkan	169	64
06 Försvar och samhällets krisberedskap	63 155	43 987
07 Internationellt bistånd	46 665	39 656
08 Migration	445	193
09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	1 512	1 360
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	3 505	2 955
13 Integration och jämställdhet	1 290	725
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	19 041	17 262
15 Studiestöd	7	3
16 Utbildning och universitetsforskning	19 745	17 391
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	429	349
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	89	30
19 Regional tillväxt	5 558	4 567
20 Allmän miljö- och naturvård	3 952	3 058
21 Energi	5 533	2 049
22 Kommunikationer	120 950	108 812
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	8 085	8 320
24 Näringsliv	3 179	2 025
Summa utgiftsområden	303 569	252 938

De största avvikelserna mellan de beslutade bemyndigandebeloppen och utestående åtaganden återfinns inom utgiftsområdena 6 Försvar och samhällets krisberedskap samt 22 Kommunikationer. För dessa utgiftsområden understeg de utestående åtagandena bemyndigandebeloppen med 19 168 miljoner kronor respektive 12 138 miljoner kronor. Avvikelsen inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap beror på en senarelagd beslutstidpunkt för vissa större materielanskaffningar och på förändringar inom stridsflygområdet.

Inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel har de beslutade bemyndigandebeloppen för anslaget 1:21 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och anslaget

1:22 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur överskridits med 587 miljoner kronor respektive 270 miljoner kronor. Överskridandena beror i huvudsak på att beslut om ansökningar om nya stöd prioriterats för att kunna omhändertas inom EU:s nuvarande programperiod. Utbetalning av stöd i pågående ärenden har därför prioriterats ned.

En specifikation av riksdagen beslutade bemyndiganden och utestående åtaganden den 31 december 2012 per anslag redovisas i bilaga 3 Beställningsbemyndigande och utnyttjandet uppdelat på varje utgiftsområde finns under respektive avsnitt. Stora avvikelser mellan beslutade bemyndiganden och utfall kommenteras i anslutning till bemyndigandetabellen i respektive avsnitt.

2.8 Inomstatliga lån

Tabell 2.117 Inomstatliga lån

Miljoner kronor

UO	Inomstatliga lån	Låneram	Lån 2012-12-31
01	Riksdagsförvaltningens investeringar som används i verksamheten	100	56
01	Riksdagsförvaltningens investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar	420	190
02	Statens fastighetsverks investeringar i fastigheter	12 300	11 612
02	Fortifikationsverkets investeringar i mark, anläggningar och lokaler	10 200	9 408
02	Riksrevisionen - anläggningstillgångar som används i verksamheten	15	5
02	7 AP-fondens investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten	5	1
06	Beredskapsinvesteringar inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskapsverksamhet	500	0
06	Beredskapsinvesteringar inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet	350	170
06	Krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden	40 000	
21	Svenska Kraftnätets lån i och utanför Riksgäldskontoret	6 000	1 854

22	Prioriterade vägprojekt m.m.	8 900	7 510
22	Prioriterade järnvägsprojekt m.m. ¹	33 400	32 158
22	Sjöfartsverkets lång- och kortfristiga lån i eller utanför Riksgäldskontoret	335	0
22	Luftfartsverkets lån i och utanför Riksgäldskontoret	1 500	0
22	Statens järnvägars långfristiga lån inkl. finansiell leasing	5 000	2 559
Summa		119 025	65 523

¹ Lån för fortsatt utbyggnad av Botniabanan övertogs av Trafikverket 1 oktober 2012.

2.9 Övriga krediter

Tabell 2.118 Övriga krediter

Miljoner kronor eller annan angiven valuta

UO	Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Kredit	Utnyttjad kredit 2012-12-31
02	Insättningsgarantin	Obegränsad	0
02	Investerarskyddet	Obegränsad	118
02	Garantier till banker m.m. för skuldförbindelser	Obegränsad	0
02	Kredit för infriande av kapitalgarantier till internationella finansiella institutioner ¹	Obegränsad	0
02	Kredit för infriande av Riksgäldskontorets garantier (ordinarie garantireserv) ¹	Obegränsad	0
02	För Riksgäldskontorets utlåningsverksamhet ²	Obegränsad	0
02	7 AP-fondens kredit på räntekonto	185	63
02	Kammarkollegiets behov av likviditet för inrättande av nya myndigheter	355	5
02	Statens tjänstepensionsverk - behov av likviditet i pensionshanteringen	100	0
02	Kammarkollegiets kredit för statliga försäkringssystemet ³	100	0
06	Försvarets materielverks behov av rörelsekapital	12 000	753
06	Försvarexportmyndighetens behov av rörelsekapital	7 000	796
07	Kredit för infriande av kapitalgarantier till internationella finansiella institutioner ⁴	Obegränsad	0

07	Kredit för infriande av Riksgäldskontorets garantier (ordinarie garantireserv) ⁵	Obegränsad	0
07	Kredit för infriande av Sidas garantier ⁵	Obegränsad	0
11	Pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar	9 000	0
18	Kredit för infriande av Boverkets garantier	Obegränsad	0
24	Exportkreditnämnden upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning	Obegränsad	0
Summa			1 735

¹ prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:FiU2² Budgetlag (2011:203), förordning (2011:211)³ prop. 1995/96:105, bet. 1995/96:FiU11, rskr. 1995/96:191⁴ prop. 2001/02:1 Förslag till finansplan m.m. avsnitt 7.2.3, bet. 2001/02:FiU1 s. 290-292, rskr. 2001/02:34⁵ Regeringen har beslutat om en obegränsad kredit med stöd av 5 kap. 1§ budgetlagen (2011:203).

3

Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys

3 Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys

I resultaträkningen redovisas de totala konsoliderade intäkterna och kostnaderna för de myndigheter som ingår i årsredovisningen.

Konsolideringen innebär att transaktioner mellan myndigheter, t.ex. arbetsgivaravgifter för statligt anställda och bidrag mellan myndigheter, tas bort (elimineras) i resultaträkningen och att fordringar och skulder mellan myndigheter elimineras i balansräkningen. På så vis erhålls en konsoliderad redovisning för staten.

Gällande principer och förutsättningar beskrivs i avsnitt 3.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

3.1 Resultaträkning

Överskott trots kraftig försämring

Resultaträkningen för 2012 visar ett överskott på 1 miljard kronor, vilket är en minskning med 42 miljarder kronor jämfört med föregående år.

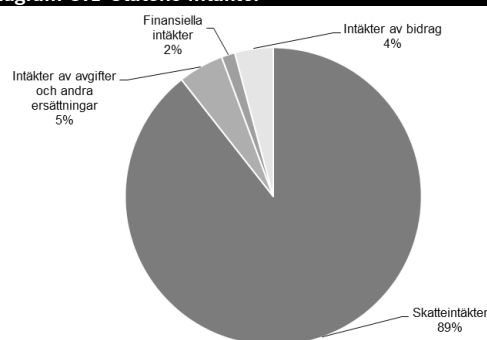
Tabell 3.1 Resultaträkning

Miljoner kronor

	Not	2012	2011
Intäkter			
Skatteintäkter	1	971 172	1 001 553
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	54 105	57 030
Intäkter av bidrag	3	45 685	31 586
Summa intäkter		1 070 962	1 090 169
Kostnader			
<i>Transfereringar m.m.</i>			
Transfereringar till hushåll	4	-559 485	-536 305
Transfereringar till företag	4	-39 216	-39 152
Transfereringar till kommuner	4	-200 369	-204 492
Transfereringar till utlandet	4	-58 250	-57 377
Avsättningar till/upplösning av fonder	5	-9 166	-8 705
<i>Summa transfereringar m.m.</i>		<i>-866 486</i>	<i>-846 031</i>
<i>Statens egen verksamhet</i>			
Kostnader för personal	6	-116 264	-111 294
Kostnader för lokaler	7	-18 084	-17 506
Vissa garanti- och kreditkostnader	8	-140	96
Övriga driftkostnader	9	-82 923	-81 856
Avskrivningar och nedskrivningar	10	-24 391	-23 185
<i>Summa statens egen verksamhet</i>		<i>-241 802</i>	<i>-233 745</i>
Summa kostnader		-1 108 288	-1 079 776
<i>Saldo före resultat från andelar och finansiella poster</i>		<i>-37 326</i>	<i>10 393</i>
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	11	43 660	36 335
Finansiella intäkter och kostnader			
Nettokostnad för statsskulden	12	-20 045	-35 242
Övriga finansiella intäkter	13	16 069	32 712
Övriga finansiella kostnader	14	-1 495	-1 464
Summa finansiella poster		-5 471	-3 994
ÅRETS ÖVERSKOTT		863	42 734

Minskade skatteintäkter och ökade transfereringskostnader

Försämringen av resultatet beror framför allt på att skatteintäkterna minskade med 30 miljarder kronor och transfereringskostnaderna ökade med 20 miljarder kronor. Nettokostnaden för statsskulden minskade med 15 miljarder kronor och uppgick till 20 miljarder kronor. Samtidigt är övriga finansiella intäkter 17 miljarder kronor lägre än föregående år eftersom försäljningen av aktier i Nordea då gav en vinst. Resultatet från andelar i hel- och delägda företag förbättrades med 7,3 miljarder kronor. Kostnaden för personal ökade med 5 miljarder kronor.

3.1.1 Intäkter**Diagram 3.1 Statens intäkter**

30 miljarder kronor mindre i skatteintäkter
Skatteintäkterna uppgick till 971 miljarder kronor och utgör 89 procent av statens totala intäkter (se diagram 3.1). Statens skatteintäkter minskade med 30 miljarder kronor (3 procent) jämfört med 2011.

Ökad lönesumma gav högre intäkter av inkomstskatter och arbetsgivaravgifter

Direkta skatter på arbete ökade med 17 miljarder kronor jämfört med 2011. Förändringen förklaras framför allt av att lönesumman ökat med 3,9 procent. Timlönen ökade med 2,9 procent medan antalet arbetade timmar ökade med 0,9 procent mellan åren. Ökningen av timmarna kan jämföras med sysselsättningen, som ökade med 0,7 procent. Skattereduktionerna ökade med 8,4 miljarder kronor varav hälften förklaras av skattereduktion för den allmänna pensionsavgiften som är direkt kopplad till lönesumman. Resterande del beror på högre jobbskatteavdrag, vilket främst förklaras av fler sysselsatta och

högre ROT-avdrag (reparation, underhåll, om- och tillbyggnad) och RUT-avdrag (hemtjänster). Sammantaget uppgick skattereduktionerna för ROT och RUT till drygt 16 miljarder kronor, varav 2 miljarder kronor avsåg RUT-tjänster. Arbetsgivaravgifterna ökade med 15 miljarder kronor eller motsvarande 3,4 procent. Arbetsgivaravgifterna utgörs i princip av avgiftssatsen i procent av lönesumman.

Intäkterna från skatt på kapital minskade

Jämfört med 2011 minskade skatt på kapital med 13 miljarder kronor. Skatt på kapital från hushåll minskade med 4,1 miljarder kronor, 14 procent, till följd av lägre vinster vid försäljning av fastigheter och aktier. Skatt på företagsvinster minskade med 7,6 miljarder kronor eller 7,4 procent och förklaras av minskade vinster. Fastighets-skatt och fastighetsavgift ökade med 1,3 miljarder kronor. Ökningen avser fastighetsavgiften.

Intäkterna från mervärdesskatten ökade

Skatt på konsumtion och insatsvaror var i princip oförändrad mellan åren. Intäkterna från mervärdesskatt ökade med 0,3 miljarder kronor. Hushållens konsumtionsutgifter i löpande priser ökade med 2,8 procent medan skatteintäkterna är oförändrade. Att intäkterna ändå inte ökat förklaras av att skatten på restaurang- och cateringtjänster sänkts från 25 till 12 procent.

Intäkter från skatt på alkohol och tobak ökade medan de från energi och miljö minskade

Skatt på alkohol och tobak ökade med 0,7 miljarder kronor. Skatt på energi och miljö minskade med 0,6 miljarder kronor. Det beror på att bensinförsäljningen minskade med 8 procent vilket medförde lägre intäkter från både energi- och koldioxidskatt.

Intäkterna från AP-fondsmedel ökade

Bidragsintäkter har ökat med 14 miljarder kronor. Ökningen förklaras till största delen av att AP-fondernas nettobidrag för utbetalningarna av pensioner under året ökade. AP-fondens nettobidrag till staten blev högre för 2012 eftersom ökningen av socialavgifter och allmänna pensionsavgifter varit betydligt lägre än ökningen av utbetalda pensioner.

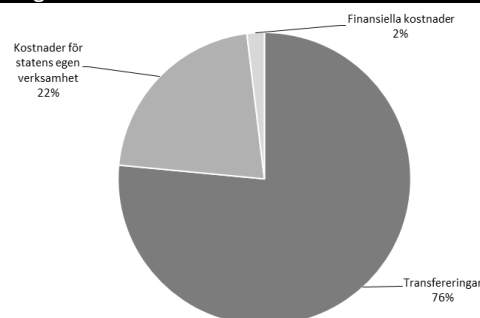
Minskade avgiftsintäkter

Intäkter av avgifter och andra ersättningar minskade med 2,9 miljarder kronor. Det beror på att

Post- och telestyrelsen hade intäkter från spektrumauktioner på drygt 3 miljarder kronor under 2011, som inte hade någon motsvarighet under 2012.

3.1.2 Kostnader

Diagram 3.2 Statens kostnader

Av statens kostnader utgjordes 76 procent av transfereringar, varav transfereringar till hushåll var den största delen. Kostnaderna för statens egen verksamhet utgjorde 22 procent och nettokostnaden för statsskulden och övriga finansiella kostnader 2 procent.

3.1.3 Transfereringar

Diagram 3.3 Transfereringar per sektor

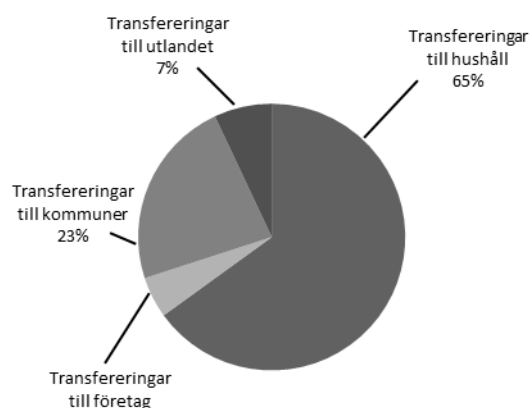

Diagram 3.3 visar transfereringar i form av lämnade bidrag och andra överföringar fördelade på mottagarsektorer enligt nationalräkenskapernas indelning. Av diagrammet ovan framgår att hushållssektorn är den dominerande mottagaren av statliga transfereringar. Transfereringarna till

hushåll innefattar bl.a. ålderspensioner, sjukpenning, föräldrapenning, barnbidrag och arbetslöshetsersättning, men även bidrag till organisationer inom t.ex. utbildningsområdet eller biståndsområdet. Kommunerna tar emot 23 procent av transfereringarna i olika former av statsbidrag, företagssektorn 5 procent och utlandet, i form av bistånd och EU-avgifter, tar emot 7 procent av de statliga transfereringarna.

Kostnaderna för transfereringar, exklusive avsättningar till fonder, uppgick till 857 miljarder kronor. De ökade därmed med 20 miljarder kronor mellan 2011 och 2012.

Fler ålderspensionärer och högre pensioner

Transfereringar till hushåll avseende socialförsäkring ökade med 21 miljarder kronor netto. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 16 miljarder kronor till följd av att antalet ålderspensionärer blir fler, att nytillkommande pensionärer har högre intjänad pension och att pensionerna räknats upp med 3,5 procent. Premiepensioner har ökat 0,4 miljarder kronor. Den ökningen beror på att antalet pensionärer blir fler på grund av stora årskullar födda i mitten av 1940-talet och att varje ny årskull som går i pension har större andel i det nya pensionssystemet. Anslagsfinansierade pensioner och stöd minskade med totalt 0,3 miljarder kronor varav garantipension och efterlevandepensioner till vuxna minskade med 0,4 respektive 0,2 miljarder kronor medan bostadstillägg ökade med 0,4 miljarder kronor.

Fler har fått sjukpenning men färre har fått aktivitets- och sjukersättning

Kostnaden för sjukpenning ökade med 3,1 miljarder kronor eller 15 procent. Det förklaras både av att antalet nya sjukfall fortsätter öka och att fler dagar betalas ut till personer som återvänt till sjukförsäkringen, även om antalet nya "återvändare" är lägre än 2011. Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 2,5 miljarder kronor, 5,1 procent. Minskningen beror på ett fortsatt nettoutflöde till ålderspensionssystemet och ett lågt inflöde, då det nya regelverket ställer högre krav på stadigvarande nedsättning av arbetsförmågan.

Ökat antal assistanstimmar och högre timersättning

Stöd till personer med funktionsnedsättning inkluderar även kommunernas andel av kostnaden för assistansersättning och ökade med

1,7 miljarder kronor eller 7 procent. De ökade kostnaderna för assistansersättning beror främst på ett ökat antal assistanstimmar per person och en högre ersättning per timme.

Ökade kostnader för föräldraförsäkringen

Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen med 1,2 miljarder kronor och kostnaderna för barnbidragen marginellt med 0,1 miljarder kronor. Utgifterna för förmånerna inom familjepolitiken påverkas av flera faktorer såsom antal födda barn, barnkullarnas storlek, föräldrarnas löneutveckling och konjunkturen. Ökningen beror bland annat på att det finns fler barn i åldrarna 0–12 år och höjda löner vilket påverkar ersättningsnivån.

Arbetslöshetsersättning och lönegaranti har ökat

Bland de övriga transfereringarna till hushåll har kostnaderna för arbetsmarknadsområdet ökat med 1,2 miljarder kronor. Arbetslöshetsersättningen har ökat med 0,6 miljarder kronor och aktivitetsstöd har minskat något. I genomsnitt under året uppgick arbetslösheten till 8 procent enligt SCB:s arbetskraftsundersökning att jämföra med 7,8 procent under 2011. I december var arbetslösheten 7,7 procent mot 7,3 procent ett år tidigare. Lönegarantiensättning har ökat med 0,8 miljarder kronor och ökningen avser bland annat utbetalningar till Saab-anställda i Trollhättan.

Pensioner till ej statligt anställda

Statens tjänstepensionsverk har även kostnader för pensioner till anställda i andra än de statliga myndigheterna vilka har ökat 0,9 miljarder kronor, varav hälften avser förändring av avsättningar för pensioner. Den stora kostnadsökningen beror på att Chalmers tekniska högskola löst in sin pensionsskuld vilket ökar både intäkter och kostnader i staten.

Lägre reservation för förlust i CSN:s utlåningsverksamhet

Centrala studiestödsnämndens (CSN) kostnad för reservation för förlust i utlåningsverksamheten minskade med 3 miljarder kronor och blev därmed marginell. Minskningen beror på att CSN från 2011 beräknade förlust även för personer med pågående studier och beräkningsmetoden har inte ändrats mellan åren.

30 miljarder kronor till premiepensionssystemet

Nettoöverföring till premiepensionssystemet redovisas som en transferering till hushåll mot bakgrund av att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna. Beloppet avser de socialavgifter, allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som överförts till premiepensionssystemet, med avdrag för utbetalda premiepensioner (2,5 miljarder kronor), vilka ingår i utbetalda ålderspensioner.

Transfereringar till kommuner minskade

Efter att ha ökat 2010 och 2011 i samband med finanskrisen minskade bidrag till kommuner 2012. De allmänna bidragen till kommuner minskade med 4,1 miljarder kronor. Den kommunalekonomiska utjämningen till kommuner och landsting har minskat med 2,3 respektive 1,8 miljarder kronor.

Läkemedelsförmånerna minskade

Bidrag för läkemedelsförmånerna har minskat med 0,4 miljarder kronor med anledning av att högkostnadsskyddet för läkemedel m.m. höjdes från 1 800 kronor till 2 200 kronor den 1 januari 2012. Höjningen av högkostnadsskyddet innebär ökade inkomster för landstingen och därför reduceras bidraget för läkemedelsförmånerna.

Mindre till skolväsendet

Statligt stöd till vuxenutbildning minskade med 0,7 miljarder kronor. Främst minskade statsbidrag till yrkesutbildning inom Komvux och sär-vux. Fortbildning av lärare och förskolepersonal minskade 0,5 miljarder kronor. Ytterligare satsningar 2011 för utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet samt förstärkning av basfärdigheter minskade med 0,1 miljarder vardera 2012.

Mer i statliga bidrag till kommunala trafiksatsningar

Trafikverket har ökat bidragen till kommuner med 0,9 miljarder kronor avseende statlig medfinansiering. Ökningen jämfört med tidigare år beror dels på stora utbetalningar för projekt inom Stockholmsområdet, dels slututbetalningar för resecentrum på Botniabanan.

Högre EU-avgift

Bland transfereringar till utlandet har avgiften till EU ökat med 1,1 miljarder kronor till följd av BNI-utvecklingen. Avgiften redovisas här periodiserad till skillnad mot redovisningen på statens

budget. Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Sida ökade med 0,3 miljarder kronor.

3.1.4 Kostnaderna för statens egen verksamhet ökade

Kostnaderna för statens egen verksamhet (exklusive arbetsgivaravgifter för statsanställda) uppgick till 242 miljarder kronor 2012, vilket är en ökning med 8,1 miljarder kronor jämfört med 2011. Statens personalkostnader ökade med 5 miljarder kronor. Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 4,6 miljarder kronor eller 4,2 procent. Övriga driftkostnader ökade med 1,1 miljarder kronor.

3.1.5 Resultat från andelar i hel- och delägda företag förbättrades

Resultatet från andelar i hel- och delägda företag ökade med 7,3 miljarder kronor. Det resultat som redovisas baseras främst på bolagens redovisade nettoresultat enligt respektive årsbokslut.

Vattenfalls resultat har förbättrats med 5,9 miljarder kronor. Bland jämförelsestörande poster ingick bl.a. nedskrivning av tillgångar främst i Nederländerna på 8,6 miljarder kronor. Även föregående år belastades dock med en kostnad för nedskrivning och avveckling av kärnkraftverk i Tyskland med 10,4 miljarder kronor. Realisationsvinster om 8 miljarder kronor har förbättrat resultatet och avser försäljning av verksamhet främst i Finland. Föregående år uppgick realisationsvinsterna till 4,8 miljarder kronor. Ökad produktionsvolym hos kvarvarande enheter har uppvägt sjunkande elpriser och därmed förbättrat resultatet med 2,4 miljarder kronor. Förlorat resultatbidrag från avyttrade enheter har minskat resultatet med 2,6 miljarder kronor.

Resultatet för LKAB har försämrats med 2,2 miljarder kronor. Trots ökade volymer har intäkterna minskat till följd av lägre priser för järnmalm. Resultatet inkluderar avsättning för kostnader på 1,1 miljarder kronor relaterade till påverkan av gruvbrytning i Kiruna och Malmberget, vilket är i nivå med föregående år.

Sveaskog AB har förbättrat resultatet med 1,3 miljarder kronor främst hänförligt till den

positiva effekten av sänkt bolagsskattesats på uppskjuten skatt.

3.1.6 Nettokostnaden för statsskulden minskade

Under 2012 uppgick nettokostnaden för statsskulden till 20 miljarder kronor, vilket innebär att nettokostnaden minskat med 15 miljarder kronor. Det beror i huvudsak på att räntekostnaderna minskade med 8 miljarder kronor, varav räntekostnaderna avseende upplåning i svenska kronor minskat med 6 miljarder kronor.

Övriga finansiella intäkter minskade med 17 miljarder kronor, till största del beroende på att statens försäljning av aktier i Nordea 2011 gav en vinst på 17 miljarder kronor.

3.2 Balansräkning

I balansräkningen redovisas värdet av statens samtliga tillgångar, skulder och kapital per den 31 december 2012.

Tabell 3.2 Balansräkning

Miljoner kronor

TILLGÅNGAR	Not	2012-12-31	2011-12-31
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utveckling	15	6 937	6 761
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	16	876	829
Summa immateriella anläggningstillgångar	17	7 813	7 590
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Statliga väganläggningar	18	115 189	108 180
Statliga järnvägsanläggningar	19	112 296	97 773
Byggnader, mark och annan fast egendom	20	35 452	33 992
Förbättringsutgifter på annans fastighet	21	3 996	3 804
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	22	27 620	25 316
Pågående nyanläggningar	23	88 219	93 372
Beredskapstillgångar	24	93 199	93 375

Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	25	2 337	4 323
Summa materiella anläggningstillgångar		478 308	460 135
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i hel- och delägda företag	26	368 825	349 766
Andra långfristiga värdepappersinnehav	27	42 612	46 710
Långfristiga fordringar	28	2 921	4 161
Summa finansiella anläggningstillgångar		414 358	400 637
Summa anläggningstillgångar		900 479	868 362
Utlåning	29	268 640	279 483
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	30	1 635	1 674
Pågående arbeten	31	846	617
Fastigheter	32	170	176
Förskott till leverantörer	33	18	53
Summa varulager m.m.		2 669	2 520
Fordringar			
Kundfordringar	34	9 268	8 489
Övriga fordringar	35	73 360	70 876
Summa fordringar		82 628	79 365
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	36	10 161	10 100
Upplupna bidragsintäkter	37	2 805	2 014
Övriga upplupna intäkter	38	12 610	11 946
Summa periodavgränsningsposter		25 576	24 060
Kortfristiga placeringar			
Värdepapper och andelar	39	27 774	46 495
Summa kortfristiga placeringar		27 774	46 495
Kassa och bank	40	5 926	6 287
SUMMA TILLGÅNGAR		1 313 692	1 306 572

KAPITAL OCH SKULDER

	Not		
Nettoförmögenhet	41	-316 134	-311 368
Fonder	42	107 091	97 925
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	43	208 088	195 757
Övriga avsättningar	44	12 612	13 344
Summa avsättningar		220 700	209 101

Statsskulden			
Lån i Sverige		850 357	857 071
Lån utomlands		268 933	268 802
Summa statsskulden	45	1 119 290	1 125 873
Skulder m.m.			
Leverantörsskulder	46	19 360	19 225
Övriga skulder	47	65 694	84 523
Depositioner	48	1 325	1 210
Förskott från uppdragsgivare och kunder	49	206	270
Summa skulder m.m.		86 585	105 228
Periodavgränsningsposter			
Upplypna kostnader	50	28 982	30 142
Oförbrukade bidrag	51	9 906	9 648
Övriga förutbetalda intäkter	52	57 272	40 023
Summa periodavgränsningsposter		96 160	79 813
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 313 692	1 306 572
Garantiförbindelser	53	1 365 214	1 342 312
Övriga ansvarsförbindelser	54	18 166	29 088

3.2.1 Nettoförmögenheten

Statens nettoförmögenhet är lika med skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde. Statsskulden, som i huvudsak motsvarar statsbudgetens ackumulerade underskott över åren, svarar för den övervägande delen av skulderna och därmed den negativa nettoförmögenheten. Vid utgången av 2012 var nettoförmögenheten -316 miljarder kronor, dvs. staten hade en nettoskuld på motsvarande belopp. Det är en försämring med knappt 5 miljarder kronor jämfört med 2011 då nettoförmögenheten var -311 miljarder kronor.

Nettoförmögenhetens förändring fördelad på balansräkningens olika delar kan sammanfattas enligt nedan:

	Mdkr
Ökning av tillgångar	7
Minskning av skulder	9
Ökningar av avsättningar	-12
Ökning av fonder	-9
Summa	-5

Förändringen av nettoförmögenheten kan även beskrivas på följande sätt:

	Mdkr
Årets överskott enligt resultaträkningen	1
Värdeförändringar av aktier och andelar	-4
Övriga direkta förändringar av nettoförmögenheten	-2
Summa	-5

Förändringen av nettoförmögenheten är hänförlig dels till årets överskott i resultaträkningen på 1 miljard kronor, dels till påverkan på nettoförmögenheten av enstaka transaktioner som förändrar tillgångars eller skuldernas värde utan att de redovisas över resultaträkningen. En återkommande förklaringspost är förändringar av aktier och andelar som redovisas direkt i balansräkningen, t.ex. förändringar av statligt ägda bolags egna kapital som inte är hänförliga till periodens resultat. Under 2012 uppgick dessa effekter till -4 miljarder kronor. Vid eliminering av inomstatliga värdepapper uppstår ett saldo på grund av olika redovisningsprinciper. Detta har tillsammans med saldon som uppstår vid eliminering av andra inomstatliga fordringar och skulder resulterat i en negativ påverkan med knappt 2 miljarder kronor. Till det kommer några ytterligare mindre poster. Sammantaget minskar därmed nettoförmögenheten med 5 miljarder kronor trots resultaträkningens överskott.

Jämförelse med nettoförmögenheten enligt definitionen i nationalräkenskaperna

För att belysa sambandet mellan olika sätt att redovisa statens finansiella ställning görs en jämförelse mellan nettoförmögenheten i balansräkningen och nationalräkenskaperna (NR). NR:s beräkningar finns inte färdigställda för 2012 och jämförelsen görs därför för 2011. NR:s uppgifter har dessutom kompletterats på några punkter för att öka jämförbarheten. Skillnaden mellan balansräkningens nettoförmögenhet på -311 miljarder kronor och den beräkning i anslutning till NR som gjorts i 2013 års ekonomiska vårproposition på 325 miljarder kronor innebär att NR-beräkningen visar en positiv nettoförmögenhet som är 636 miljarder kronor högre än vad som redovisas i balansräkningen.

Skillnaderna beror dels på olika värderingsprinciper, dels på olika avgränsning av staten. Den enskilt största skillnaden beror på att fasta reallgångar i NR värderas till återanskaffningsvärdet, dvs. restvärdet efter avskrivningar räknas upp med prisindex samt med moms medan fasta reallgångar i balansräkningen värderas till ur-

sprungligt anskaffningsvärde exklusive moms. Detta står för 59 procent av skillnaden i förmögenheten. En annan stor del beror på att NR använder marknadsvärdering där sådan finns tillgänglig, t.ex. för vissa aktieinnehav och för skulder i form av bl.a. statsobligationer. Beredskapstillgångar ingår endast till den del det inte avser krigsmateriel och kringutrustning till krigsmateriel. I fråga om avgränsning ingår Riksbanken som kapitalandel i NR och inte endast med grundfonden. För tillgångar och skulder i övrigt tas främst vissa stora myndigheter med omfattande finansiell verksamhet med i NR. Fordringar och skulder av löpande karaktär är till största delen inte med i NR. Dessutom finns andra mindre skillnader. I anslutning till not 41 visas de viktigaste skillnaderna för 2011 och 2010.

3.2.2 Övriga förändringar i balansräkningen

Under räkenskapsåret 2012 ökade de totala tillgångarna med 7 miljarder kronor till 1 314 miljarder kronor.

Nya vägar och järnvägar

De materiella anläggningstillgångarna ökade med 18 miljarder kronor. Väganläggningar har under året invärderats som färdigställda till ett värde av drygt 11 miljarder kronor. Större objekt med en investeringskostnad över 100 miljoner kronor som öppnats för trafik under året är bland annat E6 Trelleborg-Vellinge, E22 Hörby Norra-Linderöd, E4 Södertälje-Stockholm (Hallunda), E6 Tanumshede-Lugnet, E45 Angeredsbron-Älvängen samt E45 Älvängen-Trollhättan.

Värdet av järnvägsanläggningar som färdigställt under året uppgår till 18 miljarder kronor. De projekt som står för den största delen av ökningen jämfört med föregående år är uppgradering av sträckan Sundsvall-Nyland (Ådalsbanan) och Trollhättan-Göteborg (Olskroken) samt dubbelspår inklusive stationer i Götaälvdalen. Ådalsbanan är en viktig länk mellan Botniabanan och Ostkustbanan och en stor del av person- och godstrafiken kommer att gå via denna bana. För att klara av nya trafikmängder har standardhöjningar gjorts.

Pågående nyanläggningar har minskat med 5,3 miljarder kronor. Trafikverkets pågående större investeringsprojekt omfattar bland annat

Citybanan i Stockholm, Västkustbanan inklusive tunnel genom Hallandsåsen, Norge/Vänernbanan, Ådalsbanan, E20 Norra länken, Norra Station i Stockholm och E45 Göteborg-Trollhättan.

Svenska kraftnät investerade i stamnätet

Maskiner, inventarier, installationer m.m. ökade med 2,4 miljarder kronor. Svenska kraftnäts tillgångar ökade med 2,2 miljarder kronor främst avseende investeringar i stamnätet. Förskott avseende materiella anläggningstillgångar minskade med 2 miljarder kronor. Bland annat minskade Försvarets materielverks förskott till utländska leverantörer för försvarsmateriel.

Värdet på Vattenfall ökade

De finansiella anläggningstillgångarna ökade med 14 miljarder kronor. Andelar i hel- och delägda företag ökade med 19 miljarder kronor.

Ökningen av andelsvärdet för Vattenfall AB uppgår till 14 miljarder kronor. Förändringen utgörs främst av årets resultat som uppgår till 17 miljarder kronor samt kassaflödessakring med en positiv påverkan med 3,2 miljarder kronor. Kassaflödessaeringen avser huvudsakligen orealiserade värdoförändringar av el-derivat som används för prissäkring av framtida försäljning. Ägarförändring i koncernföretag vid försäljning av aktier till minoritetsägare har medfört en ökning med 2,6 miljarder kronor. Kapitalandelen har minskats främst av utdelning av 4,4 miljarder kronor till staten och av negativa omräkningsdifferenser för verksamhet i utlandet på 7 miljarder kronor, som dock delvis har utjämnats av positiv påverkan från valutasäkring av utländskt eget kapital på 3 miljarder kronor. Omräkningsdifferenserna har uppstått när balansräkningar i utländska dotterbolag räknats om till svenska kronor.

LKAB:s resultat för året uppgår till 8,8 miljarder kronor, vilket bidragit till andelsvärdets ökning med 3,8 miljarder kronor. Utdelning av 5 miljarder kronor har reducerat värdet.

Långfristiga fordringar minskade med 1,2 miljarder kronor. Affärsverket Statens järnvägars fordringar på SJ AB avseende leasingavtal har reglerats under 2012 inför avvecklingen av myndigheten.

Minskad utlåning

Riksgäldskontorets utlåning minskade med totalt med 15 miljarder kronor. Det beror främst på att lånet till Botniabanan AB togs över av Tra-

fikverket i samband med att bolaget avvecklades. Lånet finns således kvar i Riksgäldskontoret men eftersom utlåningen numera sker till en myndighet elimineras lånet i årsredovisningen för staten.

Ökade fordringar

Övriga fordringar har ökat med 2,5 miljarder kronor. Skatteverkets fordringar på skattekontot har ökat med 2,6 miljarder kronor. I princip alla debiteringar av skatter och avgifter som Skatteverket gör ingår i skattekontosystemet. Riksgäldskontorets fordringar har däremot minskat med 2,1 miljarder kronor. Minskningen är hänförlig till regressfordringar som var höga 2011 i samband med infriande av garantier för Saab Automobil AB. Tullverkets övriga fordringar har ökat 1,1 miljarder kronor.

Stor minskning av värdet på värdepapper och andelar

Värdepapper och andelar har minskat med 19 miljarder kronor och minskningen avser Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar som var stora föregående år.

Fondvärdet och avsättningarna ökade

Fonder ökade med 9,2 miljarder kronor jämfört med 2011 och mest ökade Stabilitetsfondens behållning (4,6 miljarder kronor). Avsättningar för pensioner ökade med 11 miljarder kronor hos Statens tjänstepensionsverk. De viktigaste faktorerna som påverkade avsättningen var att räntan i beräkningsgrunderna sänktes, vilket ökade avsättningen med 5,2 miljarder kronor och basbeloppsindexering (värdesäkring) som ökade avsättningen med 5 miljarder kronor.

Statsskulden minskade med 6,6 miljarder kronor

Statsskulden minskade med 6,6 miljarder kronor och uppgick vid 2012 års utgång till 1 119 miljarder kronor. Lån i svenska kronor minskade med 6,7 miljarder kronor och lån i utländsk valuta ökade med 0,1 miljarder kronor. För en närmare beskrivning av statsskuldens utveckling, se avsnitt 4, Statsskuldens utveckling.

Övriga skulder minskade

Övriga skulder minskade med 19 miljarder kronor. Trafikverkets skulder minskade med 17 miljarder kronor till följd av att tidigare hyresavtal för Botniabanan, och därtill hörande leasingkuld, har upphört i och med att Trafikverket under 2012 övertagit ägandet av

anläggningen. Övertagandet har finansierats genom att Trafikverket har övertagit de lån i Riksgäldskontoret som tidigare innehades av Botniabanan AB.

Riksgäldskontorets övriga skulder minskade med 5,6 miljarder kronor på grund av affärsdagsredovisning. Skatteverkets skulder till kommuner och landsting avseende slutreglering av kommunalskatt står för 2,1 miljarder kronor av ökningen.

Övriga förutbetalda intäkter ökade

Övriga förutbetalda intäkter ökade med 17 miljarder kronor. Ökningen avser periodisering av skatter och innebär att den beräknade skatteintäkten 2012 är lägre än årets inbetalningar.

3.3 Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen visar statens betalningar fördelade på avsnitten statens verksamhet, investeringar, utlåning och finansiella aktiviteter. Finansieringsanalysen visar även förändringen av och respektive avsnitts påverkan på statens nettoupplåning under redovisningsperioden. Statens nettoupplåning definieras som förändringen av statsskulden justerad för orealiserade valutakursförändringar.

Uppgifterna avseende finansieringsanalysen har hämtats från resultat- och balansräkningarna samt från den information som myndigheterna rapporterat in till statsredovisningssystemet eller från myndigheternas årsredovisningar med eventuella kompletteringar.

Tabell 3.3 Finansieringsanalys

Miljoner kronor

	Not	2012	2011
Statens verksamhet			
Skatter	55	988 784	1 030 893
Avgifter och andra ersättningar	56	75 477	83 876
Intäkter av bidrag		45 685	31 586
<i>Summa justerade intäkter</i>		<i>1 109 946</i>	<i>1 146 355</i>
Transfereringar	57	-856 723	-833 542
Statens egen verksamhet	58	-205 532	-200 227
<i>Summa justerade kostnader</i>		<i>-1 062 255</i>	<i>-1 033 769</i>
Justeringar till betalningar	59	-3 526	-22 675
Saldo statens verksamhet		44 165	89 911
Investeringar			
Finansiella investeringar		-2 856	-4 187
Materiella investeringar		-42 216	-38 061
Immateriella investeringar		-2 434	-2 425
<i>Summa investeringsutgifter</i>		<i>-47 506</i>	<i>-44 673</i>
Försäljning av anläggningstillgångar		5 508	23 695
Summa investeringsverksamhet		-41 998	-20 978
Utlåning			
Nyutlåning		-20 602	-19 825
Amorteringar		30 785	12 180
Summa nettoutlåning		10 183	-7 645
Finansiella aktiviteter			
Finansiellt netto för statens upplåning	62	-25 959	-36 740
Övrigt finansiellt netto	63	14 181	14 367
Justeringar till betalningar	64	97	-2 577
Summa finansiella aktiviteter		-11 681	-24 950
Totalt		669	36 338
Statens nettouplåning			
Förändring av statsskulden		-6 583	-37 836
Orealiserade valutakursförändringar		5 914	1 498
Totalt		-669	-36 338

3.3.1 Statens verksamhet gav lägre kassaflöde

Kassaflödet i den del som avser statens verksamhet, dvs. intäkter, transfereringar och

statens egen verksamhet enligt resultaträkningen, uppgick under 2012 till 44 miljarder kronor, vilket netto är 46 miljarder kronor lägre än föregående år. Inbetalningarna avseende skatter m.m. har minskat med 42 miljarder kronor och utbetalningarna av transfereringar har ökat med 23 miljarder kronor. Även utdelningarna från statliga bolag har minskat. Kassaflödet påverkas positivt av att bidragsintäkterna ökat där nettobidraget till staten från AP-fonderna står för huvuddelen. Vidare ger förändringarna av fordringar och skulder som redovisas under posten Justeringar till betalningar en negativ påverkan på kassaflödet med nära 4 miljarder kronor.

3.3.2 Investeringarna ökade

Summa investeringar under 2012 uppgick till drygt 47 miljarder kronor, vilket är en ökning med 3 miljarder kronor.

De materiella investeringarna har ökat med 4 miljarder kronor. Ökningen avser huvudsakligen militära beredskapstillgångar, som ökade med drygt 3 miljarder kronor.

Inkomster från försäljning av finansiella anläggningstillgångar har begränsat det negativa kassaflödet med nära 6 miljarder kronor, till stor del från minskningar av placeringar i obligationer i utländsk valuta av Exportkreditnämnden.

3.3.3 Statens nettoutlåning var negativ

Statens nettoutlåning har varit negativ med 10 miljarder kronor, utlåningen har således totalt sett minskat, beroende på att lån till Botniabanan på 16 miljarder kronor har förts över till Trafikverket. Det innebär att lånet elimineras i årsredovisningen för staten. Årets nyutlåning vid Riksgäldskontoret i övrigt avser främst lån till Irland samt mindre förändringar av lånen till Island och Riksbanken, medan Centrala studie-stödsnämndens nyutlåning varit 15 miljarder kronor.

3.3.4 Kassaflödet från finansiella aktiviteter förbättrades

Nettobetalingar för finansiella aktiviteter under 2012 uppgick till -12 miljarder kronor, vilket

innebär att det negativa kassaflödet från finansiella aktiviteter minskade med 13 miljarder kronor. Det negativa kassaflödet från statens upplåningsverksamhet har minskat framför allt som en följd av att räntekostnader i svenska kronor har minskat jämfört med 2011.

3.3.5 Statens lån minskade

Statens nettoupplåning visar förändringen av statens upplåning justerad för valutakursförändringar i utländsk valuta. Statens nettoupplåning under 2012 var åter negativ, dvs. staten har minskat sina lån. Statsskulden minskade med nära 6,6 miljarder kronor och orealiserade valutakursförändringar påverkade upplåningen med knappt 6 miljarder kronor.

3.3.6 Samband mellan resultaträkningen och utfallet på statens budget

I nedanstående tabell visas sambandet mellan resultaträkningens överskott och saldot i statens budget 2012. Tabellen visar de huvuddelar som skiljer resultaträkningen från statens budget, nämligen poster som finns med i resultaträkningen men inte medför betalningar, förändringar av fordringar och skulder samt övriga transaktioner som medfört betalningar. Posterna finns med i finansieringsanalysen, men i en annan struktur. Genom dessa tre delar är det möjligt att gå från resultaträkningens saldo till finansieringsanalysens saldo. Därefter visas justeringsposter hänförliga till statsskulden som utgör skillnaden mellan finansieringsanalysens saldo och saldot i statens budget.

Tabell 3.4 Samband mellan resultaträkningens överskott och utfallet för statens budget

Miljoner kronor

Resultaträkningens överskott	863
Justeringar för poster som ej medför betalningar	-3 445
Justeringar för förändringar av fordringar och skulder	13 694
Övriga transaktioner som påverkar betalningar	-10 443
Finansieringsanalysens saldo	669
Justeringar hänförliga till statsskulden	-25 576

Varav förändring av Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar	-18 573
Varav förändring av inomstatliga innehav av värdepapper, skuldkorrigeringar samt övriga poster	-7 003
Statens budgetsaldo	-24 907

Transaktioner som ingår i resultaträkningen men inte medför betalningar omfattar resultatandelar i hel- och delägda företag som är intäkter som inte betalats och som för 2012 uppgår till nära 44 miljarder kronor samt orealiserade valutavinsterna med knappt 6 miljarder kronor. Kostnader som inte medför betalningar omfattar avskrivningar och nedskrivningar med 25 miljarder kronor och avsättningar och fondering med knappt 21 miljarder kronor, vilka påverkar nettot åt motsatt håll.

Förändringar av fordringar och skulder har medfört betalningar, men inte påverkat resultaträkningen. Skulderna avseende främst skatter har ökat som en följd av högre inbetalningar än de periodiserade intäkterna, vilket ger en positiv påverkan på likvida medel. Fordringarna har minskat avseende främst kortfristiga placeringar hos Riksgäldskontoret, vilket ger en positiv påverkan. Nettoförändringen av fordringar och skulder ger en positiv påverkan på likvida medel med 14 miljarder kronor.

Övriga transaktioner som påverkar betalningar är investeringar som gav ett utflöde av likvida medel netto, med hänsyn till sålda tillgångar, med 42 miljarder kronor. Statens utlåning, netto, påverkade kassaflödet positivt med 10 miljarder kronor, medan utdelningar från statliga bolag gav ett inflöde på 21 miljarder kronor. Nettoeffekten av dessa transaktioner är drygt -10 miljarder kronor.

Justeringar som är hänförliga till statsskulden

Finansieringsanalysens saldo var positivt med knappt 1 miljard kronor, vilket är 26 miljarder kronor högre än saldot i statens budget som var negativt med knappt 25 miljarder kronor. Att nettoupplåningen därmed är negativ innebär att staten amorterat på sina lån. Skillnaden mellan statens nettoupplåning och saldot på statens budget beror på att det finns transaktioner som påverkar statsskulden men som inte påverkar budgetens saldo. Å andra sidan finns transaktioner som påverkar budgetens saldo men som påverkar statsskulden först i efterföljande perioder, t.ex. kortfristiga placeringar.

Minskningen av Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar har medfört att statsskulden har minskat med 19 miljarder kronor utan att saldot på statens budget har påverkats. Andra poster har påverkat lånebehovet men inte statsskulden, bl.a. gäller det förändring av myndigheters innehav av statspapper och skuldskötselåtgärder, vilket sammantaget påverkat statsskulden med 7 miljarder kronor.

3.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Årsredovisningen för staten upprättas enligt bestämmelserna i 10 kap. budgetlagen (2011:203). Den grundas på de statliga myndigheternas årsredovisningar, vilka upprättas enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

3.4.1 Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning

Räkenskapsåret utgörs av kalenderår.

Kostnader och intäkter redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. oberoende av när betalning sker.

De konsoliderade resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen är uppställda enligt reglerna i 10 kap. 9 och 10 §§ budgetlagen och de mer detaljerade regler som regeringen beslutat i 13-15 §§ förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisning för staten.

Budgetlagen och förordningen om årsredovisning och budgetunderlag reglerar grundläggande principer. Dessa utgör, tillsammans med den praxis som utvecklats i årsredovisningen för staten och de praktiska ställningstaganden som varit nödvändiga vid upprättandet, de tillämpade redovisningsprinciperna. Denna praxis består i de lösningar för olika områden som, när de inte bedömts oväsentliga, anges nedan under rubrikerna Omklassificeringar av poster och Kommentarer till särskilda poster. När nya områden redovisas i årsredovisningen för staten, för vilka inomstatlig reglering eller praxis ännu inte utvecklats, hämtas i förekommande fall vägledning från principer som framgår av internationella redovisningsstandarder för offentlig sektor respek-

tive principer som tillämpas i den privata eller kommunala sektorn. Flera företeelser är dock specifika för statlig verksamhet i Sverige eller vägledning saknas i internationella standarder och ställning måste därför tas i enskilda fall.

Årsredovisningen för staten upprättas med de statliga myndigheternas årsredovisningar som grund och med information som rapporterats särskilt till statsredovisningen. Principerna för värdering och klassificering av intäkter och kostnader samt av tillgångar och skulder utgår därigenom från bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Undantag kan finnas om en myndighet har medgetts undantag från dessa regler och för sådana fall där särskilda principer tillämpas på den konsoliderade nivån.

Transfereringar

Transfereringar redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. det år som kostnaden hänförs till. I de flesta fall anses kostnaden sammanfalla med utbetalningen. Periodisering görs endast när kostnaden är tydligt hänförlig till ett visst år.

Skatter

Skatteinkomsterna redovisas fullt periodiserade, dvs. det år intäkterna hänförs till. Eftersom många skatter tas ut i efterhand per kalenderår, är det slutliga utfallet från beskattningen inte känt förrän drygt ett år efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatter i årsredovisningen för staten grundas därför till viss del på bedömningar av förväntat beskattningsutfall och inbetalningar.

Metoden för beräkning av periodiserade skatter bygger på modeller för olika skatteslag och för totalsammanställningar som är uppbyggda inom Finansdepartementet och Ekonomistyrningsverket under lång tid och har utvecklats och anpassats successivt. Denna struktur ger bättre information om skatterna för året än löpande skatteinbetalningar, eftersom metoden beaktar den makroekonomiska utvecklingen och förändringar i skattereglerna redan det år dessa avser och inte först när betalning sker.

Skatteverket och andra berörda myndigheter redovisar löpande debiterade och betalda skatter.

Skatterna kan delas in i två huvudkategorier. Den första är skatter som hänförs till en period (månad) i nära anslutning till inbetalningen eller deklARATIONEN, vilket gäller för mervärdesskatt, socialavgifter och de flesta punktskatter. Den andra är skatter som beslutas vid den årliga inkomstbeskattningen och där den löpande inbetalningen endast är preliminär. Det gäller hushållens och företagens inkomstskatter, fastighets-skatt, skattereduktioner m.m. När uppgifterna för årsredovisningen för staten för ett visst år tas fram, finns ett i det närmaste korrekt slutligt utfall för många av de nämnda skatterna som redovisas månadsvis.

Metoden innebär att framför allt för hushållens och företagens inkomstskatter bygger det redovisade utfallet på en bedömning som grundas på kontrolluppgifter, redovisade preliminärskatter, den ekonomiska utvecklingen, utvecklingen på aktie- och fastighetsmarknaden och annan information. Utifrån den informationen görs en prognos på de intäkter som slutligt kommer att betalas in för året och den ligger till grund för beräkning av den redovisade intäkten. Även för övriga skatter tas dock hänsyn till förväntade tilläggsdebiteringar, omprövningar m.m. som avser skatter för den aktuella redovisningsperioden.

Resultaträkningens skatteintäkter skiljer sig från de periodiserade skatterna i statens budget för det aktuella året på några punkter. Skillnaden mellan fjolårets beräknade periodiserade skatt och det utfall som nu finns tillgängligt hänförs i resultaträkningen till det senaste året, medan det periodiserade utfallet per år revideras i budgetens utfall. För varje skatteslag redovisas dock den senaste beräkningen i not till resultaträkningen. En annan skillnad är att avgifterna till ålderspensionssystemet och premiepensionssystemet läggs till, eftersom dessa avgifter ingår i skatterna så som de avgränsas i resultaträkningen. Kommunala utjämningsavgifter och inkomstutjämningsavgifter tillförs som följd av principen att bruttoredovisa dessa i årsredovisningen för staten. Slutligen avgår de eliminerings som görs i årsredovisningen för staten.

Avgränsning av redovisningsenheten

Balans- och resultaträkningen samt finansieringsanalysen omfattar statens samtliga intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt be-

talningar som påverkar statens nettoupplåning. Riksbankens grundfond anses i detta sammanhang utgöra en tillgång hos staten.

Intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som redovisas av Riksbanken samt Första, Fjärde, Sjätte och Sjunde AP-fonden omfattas inte. Inte heller ingår premiepensionssystemets tillgångar och skulder eller dess avkastning i resultat- och balansräkningen. Budgetlagens bestämmelser på denna punkt har preciserats i förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisning för staten, i enlighet med den bedömning som redovisades för riksdagen i propositionen En reformerad budgetlag (prop. 2010/11:40). För premiepensionsmedlen gäller det särskilda egendomsskyddet enligt 2 kap. 15 § regeringsformen. De är därför inte statens medel och att ta in dem i statens balansräkning skulle medföra att redovisningen inte gav en rättvisande bild. Riksbanken anses vara ett eget rättssubjekt med egna tillgångar och skulder och ska därför inte omfattas. AP-fonderna, utöver den del som tillhör premiepensionssystemet, undantas dels eftersom ålderspensionssystemet bör hanteras på ett enhetligt sätt, dels av praktiska skäl, eftersom de följer ett annat regelverk för redovisningen än övriga myndigheter, vilket skulle göra det alltför omständligt att konsolidera dem.

Konsolidering

Redovisningen utgör med angivna undantag en konsolidering av årsredovisningarna hos myndigheterna under riksdagen och regeringen. Det innebär att balans- och resultaträkningarna slås samman efter det att interna mellanhavanden i form av fordringar, skulder, intäkter och kostnader mellan myndigheterna eliminerats. Finansieringsanalysen upprättas därefter med den konsoliderade resultat- och balansräkningen som underlag.

En förteckning över vilka organisationer som omfattas av staten med denna avgränsning, och som ingår i den konsoliderade resultat- och balansräkningen och finansieringsanalysen, återfinns i bilaga 6 Statliga myndigheter m.m.

Gemensam brytdag

Den 5 januari gäller som gemensam brytdag för myndigheternas räkenskaper. Eftersom detta var en lördag 2013, gällde i stället närmast föregå-

ende dag. Det är den dag då den löpande bokföringen av händelser som berör räkenskapsperioden avslutas. Den gemensamma brytdagen är i första hand en teknik för att kunna stämma av mellanhavanden mellan myndigheter, men påverkar även externa kundfordringar, leverantörskulder och periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Myndigheter tillämpar normalt generella värderingsprinciper i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Det finns dock myndigheter som på grund av verksamhetens särart, genom dispens, särskilt regeringsbeslut eller av annat särskilt skäl avviker från dessa. Sådana avvikelser förekommer dock i mycket liten omfattning och bedöms därför inte ha någon väsentlig påverkan på årsredovisningen för staten.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas enligt lägsta värdets princip. Detta innebär att de tas upp till anskaffningsvärdet eller till det verkliga värdet om detta är lägre.

Anläggningstillgångar och avskrivningstider

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar. För materiella och immateriella anläggningstillgångar gäller i de flesta fall att endast tillgångar med en förväntad ekonomisk livslängd på lägst tre år, tas upp som anläggningstillgångar.

Avskrivningstiderna anpassas till respektive tillgångs förväntade ekonomiska livslängd och varierar därför mellan olika myndigheter. Vanligen tillämpas 3–5 års avskrivningstid. För byggnader och större anläggningar tillämpas längre avskrivningstid med hänsyn till myndighetens verksamhet. Även för de specifika särskilt väsentliga tillgångsslagen väganläggningar, järnvägsanläggningar och beredskapstillgångar, tillämpas längre avskrivningstid.

För statliga väganläggningar tillämpas schablonmässigt linjär avskrivning på 40 år. För statliga järnvägsanläggningar tillämpas differentierade avskrivningstider på mellan 25 och 110 år.

För beredskapstillgångar hos Försvarsmakten, tillämpas 15–25 år för stridsfordon, fartyg, flygplan och helikoptrar, 10 år för modifiering av materiel samt 3–10 år för övriga beredskapsinventarier. För övriga beredskapsvaror – beredskapslager – som är omkring 20 procent av de redovisade beredskapstillgångarna, sker ingen

planenlig avskrivning. Beredskapsvaror omsätts normalt i den löpande verksamheten eller skrivs ned när de inte längre har någon användning i verksamheten.

Aktier och andelar

Aktier och andelar i hel- och delägda företag värderas enligt kapitalandelsmetoden. Metoden innebär att statens andel av företagets egna kapital tas upp som en tillgång i balansräkningen. Årets andel av företagets resultat redovisas i resultaträkningen. Även affärsverkens hel- och delägda företag redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Omklassificeringar av poster

Vissa typer av transaktioner omklassificeras i årsredovisningen för staten i förhållande till myndigheternas redovisning. Anledningen till detta är att de ur statens perspektiv har en annan innebörd än för den enskilda myndigheten. De fall som bedömts påverka årsredovisningen för staten i väsentlig mening är följande:

- Kostnaderna för tjänstepensioner till statligt anställda redovisas i statens resultaträkning bland personalkostnader, medan de i Statens tjänstepensionsverks årsredovisning redovisas i ett eget avsnitt för tjänstepensionsrörelsen i resultaträkningen. Se vidare under rubriken Statens tjänstepensionsåtagande, nedan.
- Pågående arbeten i försvarssektorn (framför allt i Försvarets materielverk) och motsvarande förutbetalda intäkter läggs samman med militära beredskapstillgångar, eftersom de till övervägande del avser arbeten för Försvarsmaktens räkning.
- För myndigheter med en uppställningsform för balans- och resultaträkning som avviker från den generellt föreskrivna, främst Exportkreditnämnden, de affärsdrivande verken, Riksgäldskontoret, Statens tjänstepensionsverk och Statens fastighetsverk, hänförs respektive post i resultat- och balansräkningen i årsredovisningen för staten så som de hade gjort om myndigheten i fråga hade följt de generella uppställningsformerna. Vanligen görs det direkt genom de inrapporteringskoder som används vid rapportering till statsredovisningen.

- Ett antal intäktsposter klassificeras om utifrån utgångspunkten att Skatteintäkter avgränsas i enlighet med den definition av skatter som gäller i statens budget och i nationalräkenskaperna. I flera fall redovisar berörd myndighet intäkterna som avgifter eller andra ersättningar (exempel vissa socker- och jordbruksavgifter vid Statens jordbruksverk eller lokalradioavgift vid Myndigheten för radio och TV), som medel för finansiering av bidrag (exempel insättningsgarantiavgifter vid Riksgäldskontoret och Kärnavfallsfondens avgifter), som resultatandelar från hel- och delägda företag (exempel Systembolagets inlevererade överskott som redovisas av Kammarkollegiet) eller enbart i balansräkningen (inleverans av överskott från Svenska Spel AB som redovisas av Kammarkollegiet). Dessa redovisas i stället som Skatteintäkter i den konsoliderade resultaträkningen.
- Finansiella korrigeringar avseende EU-medel redovisas vanligen som kostnad i myndighetens resultaträkning (främst Statens jordbruksverk) eftersom de redovisas som utgifter på anslag enligt beslut om statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen omklassificeras de till intäktsreduktioner, eftersom de avser återbetalningar av eller avdrag på erhållna bidrag från EU.

Ändrade redovisningsprinciper m.m.

Definitionen av statsskulden har ändrats. Syftet med ändringarna är att göra rapporteringen av statsskulden mer konsekvent och transparent. Den ändrade definitionen av statsskulden innebär ett konsekvent genomförande av det regelverk för redovisning som ställts upp av EU. Riksgäldskontoret har gått över till den ändrade definitionen i sin analys av skulden och regeringen informerade riksdagen om den nya definitionen i 2012 års ekonomiska vårproposition (prop. 2011/12:100 avsnitt 10.3.2). Riksgäldskontoret har däremot av tekniska skäl ännu inte gått över till den nya definitionen i sin finansiella redovisning och årsredovisningen för staten avviker således från myndighetens redovisning på denna punkt.

Den nya definitionen innebär att de medel som mottas som säkerheter för fordringar på motparter i swappar m.m. inkluderas i statsskulden. Riksgäldskontorets repoplaceringar i egna statspapper påverkar inte längre statsskulden. Utestående premieobligationslån nettoredovisas av Riksgäldskontoret och ingår därför i den okonsoliderade statsskulden och finns inte längre med som en eliminering i den konsoliderade statsskulden. Principförändringen innebär också att statsskulden konsekvent redovisas enligt affärsdagsprincipen. Detta medför ingen systematisk förändring av statsskuldens storlek, även om storleken vid enskilda dagar kan bli anorlunda. Jämförelsetalen för 2011 har ändrats. Statsskulden har ökat med 50 miljarder kronor. Övriga skulder har minskat med 27 miljarder kronor. Övriga fordringar har ökat med 6,7 miljarder kronor och Värdepapper och andelar har ökat med 17 miljarder kronor.

För att ge en mer rättvisande bild av statens nyutlåning har redovisningen av kapitaliserad ränta (ränta som inte har betalats under året) ändrats i finansieringsanalysen i årsredovisningen för staten. Det avser för närvarande i sin helhet utlåning hos Centrala studiestödsnämnden. Kapitaliserad ränta som tidigare har justerats i finansieringsanalysen redovisas nu brutto. Det innebär att statens nyutlåning (se not 61) ökar med 941 miljoner kronor 2012 i jämförelse mot tidigare principer, vilket påverkar Summa nettoutlåning negativt. Övrigt finansiellt netto under rubriken finansiella aktiviteter (se not 63) förbättras med motsvarande belopp. Det totala saldot i finansieringsanalysen påverkas dock inte. Jämförelsetalen för 2011 har ändrats med 1 297 miljoner kronor för motsvarande uppgifter.

Ändrade redovisningsprinciper hos vissa myndigheter

Utöver ändringar i principerna för årsredovisningen för staten som sådan, förekommer att ändrade principer hos vissa myndigheter påverkar årsredovisningen för staten i mindre omfattning. I de fall berörd myndighet ändrat jämförelsetal eller gett motsvarande upplysningar, ändras jämförelsetalen även i årsredovisningen för staten såvida inte beloppet är oväsentligt. Har myndigheten inte ansett detta möjligt har inte heller jämförelsetalen i årsredovisningen för staten ändrats.

Försvarsmakten har ändrat redovisningsprincip för medel avsatta för kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder. Jämförelsetalen för 2011 har ändrats vilket innebär att Upplupna kostnader minskat och Övriga avsättningar ökat med 100 miljoner kronor.

Migrationsverket har ändrat redovisningsprincip för tillämpningen när det gäller främst periodisering av vissa bidrag från EU. Korrigeringar av jämförelsetal avseende föregående år har gjorts avseende Upplupna bidragsintäkter, Övriga upplupna intäkter, Övriga avsättningar, Övriga skulder, Upplupna kostnader samt Balanserad kapitalförändring. Vidare har vissa Balanserade kostnader för utveckling förts över till Rättigheter och andra immateriella tillgångar.

Kriminalvården har ändrat redovisningsprincip för ett antal investeringar i tele- och säkerhetsinstallationer som under 2012 har klassificerats om från materiella till immateriella anläggningstillgångar. Det sammanlagda värdet av de anläggningstillgångar som omklassificerats är 132 miljoner kronor. Exakta jämförelsetal från föregående år saknas dock och därför är jämförelsetalen inte ändrade i årsredovisningen för staten.

Andra ändringar av jämförelsetal har förekommit hos myndigheter, men inte bedömts väsentliga i årsredovisningen för staten.

För specifikationer i noter förekommer förändringar mellan delbelopp inom noterna i årsredovisningen för staten. De kan bero på omorganisationer av verksamhet, att ny information tillkommit eller korrigeringar.

Annan justering av jämförelsetal

En rättelse har gjorts av den beräkning som gjordes i årsredovisningen för staten 2011 avseende skatter hänförliga till tidigare år, som redovisades bland 2011 års skatteintäkter. Skatten hänförlig till 2010 angavs till 7 122 miljoner kronor i not 1, men skulle ha varit 12 313 miljoner kronor. Jämförelsetalen för 2011 har därför justerats i denna årsredovisning, så att Skatteintäkter ökar med 5 191 miljoner kronor och Förutbetalda intäkter minskar med motsvarande belopp. Årets överskott i resultaträkningen och nettoförmögenheten för 2011 ökar med motsvarande belopp.

Vissa intäkter i försvarssektorn har rättats med 370 miljoner kronor. Intäkter av avgifter och andra ersättningar och årets överskott i resultaträkningen ökar med detta belopp. I balans-

räkningen minskar förutbetalda intäkter och nettoförmögenheten ökar med motsvarande belopp.

<i>Miljoner kronor</i>	
Årets överskott i resultaträkningen i Årsredovisningen för staten 2011	37 173
Justering Ökning av Skatteintäkter	5 191
Ökning av avgiftsintäkter i försvarssektorn	370
Årets överskott i resultaträkningen enligt jämförelsekolumnen i Årsredovisningen för staten	42 734

Undantag från generella principer m.m.

Vissa väsentliga undantag från generella principer som tillämpas för enskilda myndigheter beskrivs nedan.

Pensionsmyndigheten redovisar marknadsvärden för sina tillgångar i premiepensions-systemet (placeringstillgångar) enligt de regler som gäller för försäkringsföretag och detta görs även för tillgångar som finns med i årsredovisningen för staten. Dessutom räknas upplupna ränteintäkter in i värdepapperets bokförda värde. I årsredovisningen för staten har dessa tillgångar värderats till upplupet anskaffningsvärde samtidigt som upplupna räntor särredovisas, i enlighet med den princip som gäller i staten i övrigt. Årsredovisningen för staten skiljer sig således från myndighetens årsredovisning på denna punkt.

Skatteverket har enligt regeringsbeslut den 10 december 1998 dispens från kravet på att redovisa fordringar och skulder avseende uppörd som redovisas på annat sätt än via skattekontot. Den utnyttjas för närvarande för ej restförda uppördsfordringar redovisade genom de gamla uppördsystemen, för arvs- och gåvoskatt samt för systemet för punktskatter.

Statens fastighetsverk har för bidragsfastigheter undantag från regler vilka innebär att kapitalutgifter för bidragsfastigheterna inte betraktas som anläggningstillgång.

Undantag från regler på finansieringsområdet, exempelvis rätten eller formerna för att ta ut avgifter, för att ta emot bidrag och donationer eller för att lånefinansiera tillgångar, förekommer, men eftersom dessa inte påverkar årsredovisningen för staten annat än indirekt redovisas de inte här.

Viss verksamhet eller vissa balansposter hos myndigheter med koppling till det försvars- och säkerhetspolitiska området är hemlig, och redovisas därför på ett förenklat sätt i årsredovisningen för staten. Så långt det är möjligt görs dock redovisningen i dessa fall på ett sätt som är jämförbart med redovisningen i övrigt, och på samma sätt mellan åren, varför de inte bedöms påverka årsredovisningen för staten i någon väsentlig grad.

Kommentarer till särskilda poster

Nedan kommenteras vissa poster i de konsoliderade resultat- och balansräkningarna. Det rör poster som i de flesta fall är unika för statens verksamhet och där kännedom om metoden för att ta fram uppgifterna kan ge ökad förståelse för postens innebörd. Samtidigt har beskrivningen bedömts vara alltför omfattande för att passa direkt i kommentarer till utfallet.

Statsskulden

Statsskulden värderas till det belopp som kommer att betalas ut på förfallodagen (nominellt slutvärde) och inte till det belopp som erhållits. Dessutom värderas den inklusive derivatinstrument, som skuldbytesavtal och valutaterminer. Måttet överensstämmer med hur skulden mäts i EU-sammanhang, bl.a. inom ramen för proceduren mot för stora underskott. I balansräkningen redovisas den konsoliderade statsskulden, dvs. efter avdrag för statliga myndigheters innehav av statspapper, till skillnad från Riksgäldskontorets redovisning av den okonsoliderade statsskulden (se även avsnitt 4 Utvecklingen av statsskulden).

Transfereringar m.m. med koppling till skattesystemet

Kommunernas mervärdesskatt nettoredovisas på statens budget. Kommunernas kompensation för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet redovisas på särskild inkomstitel, kommuner, vilket minskar inkomsterna i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen bruttoredovisas dessa medel som lämnade bidrag och skatteintäkter, vilket bedömts ge den mest rättvisande informationen (se not 1).

Den kommunalekonomiska utjämningen nettoredovisas under anslag på statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen i årsredovisningen för staten har det bedömts mest rättvisande att bruttoredovisa den kommunalekono-

miska utjämningen som skatteintäkter och transfereringar till kommuner (se not 1).

I vissa fall görs transfereringar i stället för att göras i form av utbetalda bidrag, genom kreditering av en skattskyldigs (t.ex. ett företag) skattekonto hos Skatteverket. Den skattskyldige får således en skattereduktion. Denna subvention redovisas bland transfereringarna i resultaträkningen för att på ett transparent sätt visa statens stöd till olika verksamheter i samhället. Samtidigt redovisas även skatteintäkterna brutto, dvs. opåverkade av subventionen. Omfattningen av detta har minskat och för 2012 avser det enbart jämställdhetsbonus med 144 miljoner kronor.

Momskompensation till statliga myndigheter

Statliga myndigheter ges kompensation för ingående mervärdesskatt i sin verksamhet enligt bestämmelserna i förordningen (2002:831) om myndigheters rätt till kompensation för ingående mervärdesskatt. I statens budget och i nationalräkenskaperna bruttoredovisas skatten som en del av statens skatteintäkter. I den konsoliderade resultaträkningen däremot, nettoredovisas skatteintäkten liksom motsvarande kostnad, eftersom det inte är en extern kostnad att staten ger kompensation till sig själv.

Bruttoredovisning av utbetalningarna av allmän pension

I nationalräkenskaperna redovisas premiepensionssystemet i hushållssektorn, i enlighet med de principer för denna typ av system som fastställts inom EU. Inkomstpensionssystemet (de pensioner som finansieras via AP-fonderna, med undantag för sjätte AP-fonden) redovisas i socialförsäkringssektorn.

I statens budget dras de arbetsgivaravgifter och egenavgifter som förs till premiepensionssystemet av från intäkterna, så att skatterna redovisas exklusive dessa avgifter. De avgiftsintäkter som ska föras till inkomstpensionssystemet redovisas brutto på inkomstitlar och ingår i den offentliga sektorns skatteintäkter, men dras av vid framräkningen av statens skatteintäkter. Bland utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisas utbetalda pensioner exklusive premiepensioner.

I den konsoliderade resultaträkningen redovisas däremot ålderspensionerna, liksom i Pensionsmyndighetens redovisning, i sin helhet, som en del av statens transfereringar (se not 4). Avgifterna till både inkomstpensionssystemet och

premiepensionssystemet redovisas som skatteintäkter (se not 1). Det har bedömts ha ett värde att ge en bild av de totala pensionsutbetalningarna från staten och motsvarande avgifter på både kostnads- och intäktssidan. I not 1 Skatteintäkter, har sambandet med motsvarande belopp i statens budget tydliggjorts.

Överföringar till och från pensionssystemet

Eftersom AP-fonderna och premiepensionssystemets medel i övrigt inte konsolideras i årsredovisningen för staten, utgör de överföringar som görs mellan dessa fonder och staten i övrigt externa transaktioner.

Socialavgifter och allmänna pensionsavgifter som inbetalas till staten redovisas brutto som Skatteintäkter i resultaträkningen. Dessa utbetalas löpande till AP-fonderna och premiepensionssystemet tillsammans med statliga ålderspensionsavgifter från vissa anslag för bl.a. transfereringar, enligt särskilda regler för fördelningen. Löpande rekvirerar därefter Pensionsmyndigheten medel för utbetalningar av pension. Pensionsutbetalningarna redovisas i sin helhet som transfereringar i resultaträkningen. I den konsoliderade resultaträkningen för staten elimineras de löpande överföringarna till och från pensionsfonderna. För inkomstpensionssystemet är avgifterna lägre än utbetalda pensioner. Mellanskillnaden mellan avgifter till AP-fonderna och rekvirerade medel från fondsystemet redovisas som en transferering från ålderspensionssystemet (se not 3) för inkomstpensionssystemets del. För premiepensionssystemet är avgifterna betydligt högre än utbetalda pensioner. För premiepensionssystemet redovisas därför mellanskillnaden som en transferering till hushåll, eftersom premiepensionssystemet ses som en del av hushållssektorn.

Statens tjänstepensionsåtagande

Den statliga tjänstepensionsskulden som redovisas av Statens tjänstepensionsverk (SPV) tas upp under posten Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser (se not 43). Skulden redovisas exklusive särskild löneskatt som är statens skuld till sig själv.

Den redovisade skulden omfattar hela försäkringsrörelsen, vilket även innefattar anställda vid vissa organisationer som inte är statliga myndigheter eller av andra skäl inte konsolideras i årsredovisningen för staten, bl.a. Chalmers Tekniska högskola, Riksbanken, Kungliga Operan och ett antal andra statligt ägda bolag. De premier som

betalas från statliga myndigheter elimineras i årsredovisningen för staten, men de premier som kommer från organisationer utanför den konsoliderade enheten redovisas som intäkter av bidrag (se not 3). Kostnaderna i pensionsrörelsen för anställda i de konsoliderade myndigheterna redovisas som personalkostnader i årsredovisningen för staten medan kostnaderna för anställda i andra organisationer redovisas som transfereringar (se not 4). Fördelningen av kostnader görs kalkylmässigt och grundas på den andel av premieintäkterna som kan hänföras till organisationer inom och utom den konsoliderade enheten. Fördelningen påverkar inte resultaträkningens saldo, utan endast fördelningen mellan poster.

Grunderna för beräkning av pensionsskulden fastställs av SPV:s styrelse. Försäkringstekniska antaganden ska vara aktsamma och sättas på ett sådant sätt att försäkringsrörelsen ska kunna fullgöra sina åtaganden.

Vid beräkningen av avsättningar för pensioner har följande antaganden använts:

- Räntheantagande: Den årliga räntan används för diskontering av framtida, förväntade betalningsflöden. Hänsyn ska tas till Finansinspektionens tryggningsgrunder. Per den 31 december 2012 är bruttoräntan 1,50 procent (1,70 procent 2011).
- För de flesta av åtagandena används ett driftkostnadsantagande på 0,1 procent av kapitalet. Därutöver belastas kapitalet med 0,75 procent för att täcka kostnader för framtida utbetalningar.
- Inget avdrag för avkastningsskatt görs vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna.
- Livslängdsantaganden: Olika livslängdsantaganden används sedan 2008 för olika generationer. De ska spegla skillnader i förväntad livslängd. Per den 31 december 2012 överensstämmer SPV:s livslängdsantaganden i huvudsak med de som gäller för Finansinspektionens tryggningsgrunder³.
- Räntekänslighet: En sänkning av räntesantagandet med en procentenhet ökar den

³ Finansinspektionens föreskrifter (2007:24) om försäkringstekniska grunder, senast ändrad genom FFFS 2007:31.

totala försäkringstekniska avsättningen före löneskatt med 30 208 miljoner kronor exklusive löneskatt. En höjning av räntetagandet med en procentenhet minskar avsättningarna med 24 158 miljoner kronor.

Stabilitetsfonden

Stabilitetsfonden som bildades efter beslut av riksdagen 2008 ska finansiera det stödsystem som införts i lagen om statligt stöd till kreditinstitut (prop. 2008/09:61, bet. 2008/09:FiU16, rskr. 2008/09:17). Fonden tillförs en särskild stabilitetsavgift där samtliga kreditinstitut deltar i finansieringen. När fonden bildades tillfördes den 15 miljarder kronor från anslag på statens budget. Överföringen gjordes direkt i balansräkningen, eftersom fonden är avsedd att i betydande grad inte finansiera kostnader utan för olika slag av finansiella tillgångar i samband med kapitaltillskott och köp av bolag. De kostnader som uppkommer avses i första hand avräknas mot de avgifter som kommit in, samt med fondens avkastning, och då med upplösning av fond som motsvarande tillförsel av medel. Först om fondens kapital går under 15 miljarder kronor är avsikten att resultaträkningens saldo ska påverkas. Regeringen kommer att bevaka utvecklingen så att redovisningsmetoderna långsiktigt ger en rättvisande bild av händelserna. Under 2012 har fonden fortsatt öka med stabilitetsavgifter och bankgarantiavgifter samt fondens avkastning, så att den vid årsskiftet uppgick till 29 miljarder kronor. Det är således för närvarande ingen oklarhet i denna fråga (se även not 42).

Fordran/skuld på Rundradiorörelsen hos Riksgäldskontoret

Riksgäldskontoret redovisar i sin årsredovisning en fordran för TV-licensmedel uppgående till 58 miljoner kronor och en skuld avseende s.k. distributionsmedel på 1 006 miljoner kronor, netto en skuld på 948 miljoner kronor, till Rundradiorörelsen. Riksgäldskontorets fordran och skuld har tagits bort i årsredovisningen för staten eftersom posterna är interna i staten samtidigt som Rundradiorörelsens redovisning inte ingår i någon statlig redovisningsenhet som redovisas som motpart till Riksgäldskontoret.

Sveriges förväntade överskott av utsläppsrätter från första åtagandeperioden under Kyotoprotokollet

Parter med kvantitativa åtaganden i klimatkonventionens Kyoto-protokoll har tillgodoskrivits en tilldelad mängd utsläppsutrymme (assigned amount) för perioden 2008–2012. Parterna ska se till att de sammanlagda antropogena utsläppen av de växthusgaser som är angivna i protokollets bilaga A inte överstiger deras tilldelade mängder. Sverige har för den första åtagandeperioden 2008–2012 tilldelats 375 864 317 enheter (AAU) dvs. motsvarande 104 procent av 1990 års utsläpp för vart och ett av åren 2008–2012. För att Sverige ska uppfylla sitt åtagande enligt Kyotoprotokollet för år 2008–2012 ska de faktiska svenska utsläppen inte överstiga den tilldelade mängden, där denna justerats i enlighet med protokollets artikel 3.

Aktuella beräkningar tyder på att Sverige kommer att få ett överskott i innehav av tilldelad mängd jämfört med de faktiska utsläppen. Det är dock inte möjligt att exakt uppge hur stort överskottet kommer att bli. Orsaken är att utsläppen för 2012 ännu inte är kända. Även i jämförelse med det av riksdagen beslutade och mer ambitiösa nationella målet om en utsläppsminskning på 4 procent under perioden 2008–2012 jämfört med nivån 1990 förväntas det uppstå ett överskott. En del av det svenska AAU-innehavet är kopplat till innehav av utsläppsrätter (EUA) hos de företag som är anslutna till EU:s utsläppshandelssystem. Denna del förfogar inte staten över. En mindre del AAU:er ska också avräknas mot projekt för gemensamt genomförande.

De svenska utsläppen av växthusgaser 2011 blev lägre än vad som förutsågs i Årsredovisningen för staten 2011. Det innebär att det förväntade överskottet för staten att hantera nu uppskattas uppgå till ca 48 miljoner AAU i förhållande till Kyoto-åtagandet och ca 21 miljoner AAU i förhållande till det nationella delmålet.

Det uppskattade svenska överskottet utgör en liten del av det förväntade sammanlagda internationella överskottet som har kalkylerats till mellan 10 och 12 miljarder AAU, främst i Ryssland och Ukraina. Sedan 2008 har det skett en viss handel med AAU-enheter mellan parter med åtaganden under Kyotoprotokollet. Handeln har dock varit begränsad och överlåtelsepriserna vid transaktionerna är inte offentliga. Under 2012 har en ökande omsättning men fallande

priser noterats. En fortsatt tendens till fallande priser förväntas allmänt mot bakgrund av det stora potentiella utbudsöverskottet. Vidare bör noteras att merparten av de potentiella köparländerna, däribland EU, Norge, Japan, Australien och Schweiz under klimatkonventionens 18:e partsmöte i Doha i december 2012 (COP 18) lovade att inte köpa några AAU från den första åtagandeperioden för användning i den andra åtagandeperioden, vilket tydligt begränsar efterfrågan på AAU.

Sammantaget gör dessa förhållanden att en värdering av ett förväntat överskott av AAU-enheter högst osäker. Någon värdering av överskottet har således inte kunnat göras och därmed kan inte någon tillgång redovisas i balansräkningen.

3.4.2 Redovisningsprinciper, statens budget

Statens budget redovisas enligt de principer som följer av budgetlagen (2011:203) och riksdagens beslut om budget.

Avgränsningen är den som följer av riksdagens budgetbeslut. Enligt budgetlagen omfattar statens budget alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Statens inkomster och utgifter ska budgeteras och redovisas brutto på inkomsttitlar och anslag med undantag för inkomster som riksdagen har beslutat ska specialdestineras till en viss verksamhet.

Utgifter på statens budget redovisas mot anslag. Inkomsterna redovisas mot inkomsttitlar. Utgifter för transfereringar redovisas det år då betalning sker medan förvaltningsutgifter redovisas det år som kostnaderna hänförs sig till. Övriga utgifter redovisas det budgetår som utgifterna hänförs sig till. Enligt budgetlagen redovisas inkomster av skatter och avgifter det år intäkterna hänförs sig till. Övriga inkomster redovisas det budgetår som inkomsterna hänförs sig till.

Universitet och högskolor tillämpar en särskild modell för redovisning mot anslag. Andra avvikelser från generella principer kan förekomma enligt riksdagens beslut. Till skillnad från vad som gäller för resultat- och balansräkningen, där olika redovisningsmetoder och principer för specifika poster förklaras i detta avsnitt, finns för budgetens anslag och inkomsttitlar riksdagsbeslut och motiveringar som har redovi-

sats för riksdagen i budgetpropositionen eller andra propositioner. Därför redovisas inte den typen av specifik information i årsredovisningen för staten.

Utöver anslagen och inkomsttitlarna innehåller statens budget en post för Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost. Riksgäldskontorets nettoutlåning utgörs av Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder respektive andra stater. Den kassamässiga korrigeringsposten på utgiftssidan är nödvändig för att budgetens saldo ska visa statens lånebehov. Ett negativt budgetsaldo ger ett positivt lånebehov, dvs. en ökning av statskulden, medan ett positivt budgetsaldo ger ett negativt lånebehov, dvs. i de flesta fall en minskning av statskulden.

3.4.3 Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget

Statens budget och resultaträkningen skiljer sig åt avseende såväl avgränsning och struktur som redovisningsprinciper.

Ett exempel på skillnader i avgränsningen är affärsverken som ingår i resultaträkningen men till helt övervägande del ligger utanför statens budget. Ett annat exempel är att avgifter och bidrag som får disponeras i verksamheten redovisas i resultaträkningen medan de endast påverkar budgeten till den del dessa verksamheter har en inverkan på statens lånebehov. Detsamma gäller affärsverkens verksamheter.

Redovisningsprinciperna i statens budget är blandade. Den innehåller redovisning av in- och utbetalningar (kassamässigt) och för vissa anslag eller inkomsttitlar kostnader och intäkter eller utgifter och inkomster. Redovisningen i resultaträkningen sker i sin helhet enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. den består av intäkter och kostnader.

I nedanstående tabell sammanfattas några av skillnaderna mellan resultaträkningen och statens budget.

Tabell 3.5 Jämförelse mellan resultaträkningen och statens budget

	Resultaträkningen	Statens budget
Skatt	Intäkt	Intäkt och betalning
Offentligrättsliga avgifter på inkomstittel	Intäkt	Intäkt
Avgift av tillfällig natur eller mindre omfattning	Intäkt	Kostnadsreduktion på anslag
Övriga avgifter	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar
Erhållna bidrag som används i verksamheten	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar
Transfereringar (lämnade bidrag m.m.)	Kostnad	Utbetalning
Avsättningar för framtida åtaganden	Kostnad	Kostnad
Löner, varor och tjänster	Kostnad	Kostnad
Andel av företagsvinst/förlust	Intäkt/kostnad enligt kapitalandelsmetoden	Inkomst vid utdelning
Orealiserad valutavinst/förlust och upplupen ränta	Intäkt/kostnad	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar

Statens budget har en ändamålsstruktur där anslagen är grupperade i utgiftsområden och inkomstitlarna i inkomsttyper. Resultaträkningen är däremot indelad i intäkts- och kostnadsslag. Jämförelser av poster i resultaträkningen och statens budget låter sig därmed ofta inte göras, utan dokumenten kompletterar varandra.

Resultaträkningen visar verksamhetens totala kostnader och intäkter under året. Balansräkningen visar den ekonomiska ställningen, dvs. tillgångar och skulder per den 31 december. För vissa kapitaltransaktioner som anslag för investeringar och utlåning, eller inkomstitlar för återbetalning av lån, påverkas endast balansräkningen av händelser i statens budget medan resultaträkningen är oförändrad.

En stor principiell skillnad är att i resultaträkningen elimineras alla ekonomiska mellanhavanden mellan myndigheter. I statens budget bruttoredo visas sådana transaktioner i de flesta fall som utgifter på anslag och inkomster på inkomstittel.

En annan stor skillnad är att ålderspensionsavgifterna från andra än statliga myndigheter bruttoredo visas som intäkt i resultaträkningen samtidigt som de faktiska utbetalningarna av

pensioner i ålderspensionssystemet redovisas som kostnader. I statens budget däremot netto-redovisas ålderspensionsavgifterna efter avdrag för utbetalningarna till pensionssystemet inklusive premiepensionssystemet, medan utbetalningarna av pensioner inte framgår av budgeten.

3.5 Noter

3.5.1 Noter till resultaträkningen

Not 1 Skatteintäkter

Miljoner kronor

	2012	2011
Direkta skatter på arbete		
Inkomstskatter	604 455	582 876
Skattereduktioner m.m.	-197 524	-189 120
Övriga direkta skatter på arbete	97 368	93 585
<i>Summa Direkta skatter på arbete</i>	<i>504 299</i>	<i>487 341</i>
Indirekta skatter på arbete		
Arbetsgivaravgifter	441 086	426 552
Övriga indirekta skatter på arbete	19 934	20 102
Avgifter till premiepensionssystemet	-29 817	-28 877
<i>Summa Indirekta skatter på arbete</i>	<i>431 203</i>	<i>417 777</i>
Skatt på kapital		
Skatt på kapital, hushåll	24 629	28 776
Skatt på företagsvinster	95 130	102 773
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	28 795	27 540
Övriga skatter på kapital	22 071	24 410
<i>Summa Skatt på kapital</i>	<i>170 625</i>	<i>183 499</i>
Skatt på konsumtion och insatsvaror		
Mervärdesskatt	333 376	333 052
<i>varav kommunmoms</i>	<i>49 525</i>	<i>49 687</i>
Skatt på alkohol och tobak	24 132	23 473
Skatt på energi och miljö	69 824	70 416
Skatt på vägtrafik	15 603	15 724
Inlevererat överskott från AB Svenska Spel	5 138	5 006
Skatt på import	5 255	5 660
Övriga skatter på konsumtion och insatsvaror	2 019	2 287
<i>Summa Skatt på konsumtion och insatsvaror</i>	<i>455 347</i>	<i>455 618</i>
Restförda och övriga skatter		
Restförda skatter m.m.	-3 127	-942
Intäkter som förs till fonder	7 291	4 422
<i>Summa Restförda och övriga skatter</i>	<i>4 164</i>	<i>3 480</i>
<i>Summa Totala skatteintäkter före justering</i>	<i>1 565 638</i>	<i>1 547 715</i>
Justering till belopp enligt ÅRS 2011		8 356
Totala skatteintäkter	1 565 638	1 556 071
Avgår: Kommunala inkomstskatter	-575 333	-552 654
Avgår: Avgifter till ålderspensionssystemet (inkomstpension)	-201 027	-195 208
Avgår: EU-skatter	-6 898	-7 224

<i>Summa Statens skatteintäkter före justering</i>	782 380	800 985
Justering till belopp enligt ÅRS 2011		-3 288
Statens skatteintäkter enligt statsbudgetavgränsning	782 380	797 697
Tillkommer, avgränsningsskillnader m.m.		
Skatter hänförliga till tidigare år		
varav 2011	-5 283	12 313
varav 2010	-950	-895
Avgifter till ålderspensionssystemet	201 027	195 208
Avgifter till premiepensionssystemet	29 818	28 877
EU-skatter	6 898	7 223
Kommunala utjämningsavgifter LSS	3 157	3 014
Inkomstutjämningsavgift, kostnadsutjämningsavgift	12 657	13 680
Elimineringar		
Eliminering av statliga myndigheters avräknade moms	-28 199	-26 944
Eliminering av statens arbetsgivaravgifter	-26 868	-25 568
Eliminering av särskild löneskatt på pensionskostnader	-3 380	-3 235
Eliminering av myndigheters skatter och nystartstöd	-85	-32
<i>Summa Total före justering</i>	<i>971 172</i>	<i>1 001 338</i>
Justering till belopp enligt ÅRS 2011		215
Total summa	971 172	1 001 553

30 miljarder kronor mindre i skatteintäkter

Skatteintäkterna minskade med 30 miljarder kronor (3 procent) jämfört med 2011. Eftersom många skatter fastställs per kalenderår är det slutliga utfallet för beskattningen inte känt förän i december året efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatteintäkter grundas därför till viss del på bedömningar. Även om det vid tidpunkten för årsredovisningen går att göra en någorlunda säker bedömning av intäkterna från skatt på arbete och skatt på konsumtion är osäkerheten fortfarande stor vad gäller skatt på kapital. Historiskt ligger avvikelser mellan den bedömning som redovisas i årsredovisningen och de slutliga utfallen på i storleksordningen 0,5 till 1 procent av de totala skatteintäkterna.

En ökad lönesumma gav högre intäkter av inkomstskatter och arbetsgivaravgifter

Direkta skatter på arbete ökade med 17 miljarder kronor jämfört med 2011. Förändringen förklaras framför allt av att lönesumman ökat med

3,9 procent. Timlönen ökade med 2,9 procent medan antalet arbetade timmar ökade med 0,9 procent mellan åren. Ökningen av timmarna kan jämföras med sysselsättningen, vilken ökade med 0,7 procent. Skattereduktionerna ökade med 8,4 miljarder kronor varav hälften förklaras av skattereduktion för den allmänna pensionsavgiften som är direkt kopplad till lönesumman. Resterande del beror på högre jobbskatteavdrag, vilket främst förklaras av fler sysselsatta och högre ROT-avdrag (reparation, underhåll, om- och tillbyggnad) och RUT-avdrag (hemtjänster). Sammantaget uppgick skattereduktionerna för ROT och RUT till drygt 16 miljarder kronor, varav 2 miljarder kronor avsåg RUT-tjänster. Arbetsgivaravgifterna ökade med 15 miljarder kronor eller motsvarande 3,4 procent. Arbetsgivaravgifterna utgörs i princip av avgiftssatsen gånger lönesumman. De statliga myndigheternas arbetsgivaravgifter är inomstatliga och har eliminerats vid beräkning av skatteintäkterna. Elimineringen bruttoredovisas i tabellen ovan.

Intäkterna från skatt på kapital minskade

Jämfört med 2011 minskade skatt på kapital med 13 miljarder kronor. Skatt på kapital från hushåll minskade med 4,1 miljarder kronor, 14 procent, till följd av lägre kapitalvinster vid försäljning av fastigheter och aktier. Skatt på företagsvinster minskade med 7,6 miljarder kronor (7,4 procent) och förklaras av minskade vinster. Fastighetsskatt och fastighetsavgift ökade med 1,3 miljarder kronor. Ökningen avser fastighetsavgiften.

Intäkterna från mervärdesskatten ökade

Skatt på konsumtion och insatsvaror var i princip oförändrade mellan åren. Intäkterna från mervärdesskatt ökade med 0,3 miljarder kronor. Hushållens konsumtionsutgifter i löpande priser ökade med 2,8 procent medan skatteintäkterna är oförändrade. Att intäkterna inte ökat förklaras av att skatten på restaurang- och cateringtjänster sänkts från 25 till 12 procent. Mervärdesskatt redovisas av Skatteverket och Tullverket. I beloppet mervärdesskatt, 333 miljarder kronor, ingår återbetald mervärdesskatt till statliga myndigheter med 28 miljarder kronor. Det beloppet utgör en inomstatlig transaktion som elimineras för att inte påverka det konsoliderade utfallet i statens resultaträkning.

Intäkter från skatt på alkohol och tobak ökade medan de från energi och miljö minskade

Skatt på alkohol och tobak ökade med 0,7 miljarder kronor. Skatt på energi och miljö minskade med 0,6 miljarder kronor. Det beror på att bensinförsäljningen minskade med ca 8 procent vilket medförde lägre intäkter från både energi- och koldioxidskatt.

Kommunal inkomstskatt och fastighetsavgift ökade

Kommunernas del av skatteintäkterna, kommunal inkomstskatt och fastighetsavgift, ökade med 23 miljarder kronor medan ålderspensionssystemets avgifter ökade med 5,8 miljarder kronor.

Statens arbetsgivaravgifter har eliminerats

Uppbörderna av skatterna sköts av Skatteverket och redovisas både i statens resultaträkning och i statens budget. De skatter och avgifter som avser kommunsektorn och ålderspensionssystemet utbetalas löpande av staten för att sedan slutregleras när beskattningen är fastställd. Den redovisning av skatteintäkter som görs i resultaträkningen skiljer sig på några punkter från den som görs på inkomstsidan i statens budget. I budgeten görs omföringar och en finare indelning av vissa poster för att tydligare redovisa fördelningen mellan olika skatteslag etc. Den del av ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet läggs i resultaträkningen till skatteintäkterna trots att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). En annan väsentlig skillnad jämfört med statens budget är att skatter och arbetsgivaravgifter som staten betalat till sig själv elimineras i resultaträkningen.

Den kommunalekonomiska utjämningen och kommunmomsen bruttoredovisas

I resultaträkningens skatteintäkter ingår den kommunalekonomiska utjämningen som netto-redovisas på utgiftssidan i statens budget. Inkomstutjämningsavgift och kostnadsutjämningsavgift från kommuner och landsting på sammanlagt nära 13 miljarder kronor redovisas under anslaget för kommunalekonomisk utjämning vilket innebär att utgifterna för statsbidrag till kommunerna minskats med motsvarande belopp på statens budget. I resultaträkningens skatteintäkter ingår också mervärdesskatt med knappt 50 miljarder kronor för kommuner och landsting som nettoredovisas på inkomstsidan i statens budget (nettoredovisningen går mot en

inkomstitel som inte ingår i statens skatteintäkter/skatteinkomster). I resultaträkningen har den kommunalekonomiska utjämningen och kommunmomsen bruttoredovisats, vilket innebär att både inkomster och transfereringar till kommuner är 62 miljarder kronor högre än i statens budget för 2012.

Tre justeringsbelopp

I kolumnen för jämförelsetalen från 2011 redovisas för varje skatteslag de utfall för 2011 som beräknats under våren 2013 efter det att beskattningen avseende 2011 års inkomster slutförts och som överensstämmer med motsvarande uppgifter i redovisningen av utfallet på statens budget. Dessa avviker något för varje enskilt skatteslag från de belopp som beräknades när resultaträkningen för 2011 togs fram eftersom de baseras på senare utfallsinformation. Tre justeringsbelopp har lagts till i ovanstående tabell så att överensstämmelse även uppnås med de periodiserade skatter som redovisades i årsredovisningen för staten 2011.

Skatteintäkterna 2011 blev lägre

Skatteintäkterna 2011 är 5,6 miljarder kronor lägre jämfört med den beräkning av 2011 års skatt som gjordes våren 2012. Skatt på företagsvinster blev 8,6 miljarder lägre än beräkningen våren 2012. Skatt på kapital för hushåll blev 4,9 miljarder kronor högre än beräkningen våren 2012. Direkta skatter på arbete och arbetsgivaravgifter blev 3,2 respektive 1,6 miljarder kronor lägre än beräkningen våren 2012. De kommunala inkomstskatterna som går till kommunerna blev 3,1 miljarder kronor lägre.

Not 2

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Miljoner kronor

	2012	2011
Offentligrättslig verksamhet		
Transportstyrelsen	2 510	2 512
Kronofogdemyndigheten	1 355	1 633
Trafikverket	1 236	1 134
Lantmäteriet	785	832
Rikspolisstyrelsen	680	687
Centrala studiestödsnämnden	536	553
Läkemedelsverket	533	508

Bolagsverket	455	474
Finansinspektionen	401	347
Elsäkerhetsverket	317	316
Strålsäkerhetsmyndigheten	313	284
Patent- och registreringsverket	289	293

Affärsverk

Luffartsverket	2 096	1 867
Sjöfartsverket	1 401	1 432
Svenska kraftnät	11	10
Statens järnvägar	-	2

Övriga	1 499	1 544
Summa offentligrättslig verksamhet	14 417	14 428

Uppdragsverksamhet

Trafikverket	5 430	6 156
Exportkreditnämnden	1 969	1 251
Statens institutionsstyrelse	1 333	1 295
Riksgäldskontoret	860	1 718
Pensionsmyndigheten	811	763
Statens fastighetsverk	615	603
Skatteverket	461	442
Lunds universitet	456	420
Statens jordbruksverk	439	432
Karolinska institutet	419	463
Försvarets materielverk	416	197
Lantmäteriet	385	421

Affärsverk

Svenska kraftnät	9 209	8 671
Luffartsverket	716	386
Sjöfartsverket	85	141
Statens järnvägar	73	72

Övriga	7 567	7 876
Summa uppdragsverksamhet	31 244	31 307

Andra ersättningar

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	5 193	4 957
Rikspolisstyrelsen	876	946
Trafikverket	324	209
Centrala studiestödsnämnden	265	237
Fortifikationsverket	220	132
Karolinska institutet	217	197
Statens fastighetsverk	179	25
Exportkreditnämnden	170	112
Post- och telestyrelsen	62	3 107

<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	58	12
Luftfartsverket	41	29
Sjöfartsverket	1	20
Statens järnvägar	0	12
Övriga	838	1 300
<i>Summa andra ersättningar</i>	<i>8 444</i>	<i>11 295</i>
Total summa	54 105	57 030

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har minskat med 2,9 miljarder kronor eller 5,1 procent. Det beror bl.a. på att Post- och telestyrelsen 2011 redovisade intäkter från spektrumauktioner bland Andra ersättningar som inte har någon motsvarighet 2012 och på att Trafikverkets och Riksgäldskontoret uppdragsintäkter minskade. Exportkreditnämndens uppdragsintäkter ökade däremot.

Intäkter av avgifter utgör ersättning som betalas till staten för en motprestation. Avgifterna utgör ersättning för kostnader som staten via myndigheterna har för att tillhandahålla varor och tjänster. Andra ersättningar som redovisas i noten utgör ersättningar som inte betraktas som avgifter.

I noten delas intäkterna upp beroende på om de genererats i offentligt verksamhet, uppdragsverksamhet eller är att betrakta som annan ersättning.

Offentligt rättsliga avgifter

De offentligt rättsliga avgifterna är så kallade tvingande avgifter där riksdagen beslutar att verksamhet ska bedrivas och att den ska vara avgiftsbelagd. En avgift betraktas som offentligt rättslig om den innebär ett ingrepp i enskildas ekonomiska förhållanden.

Under 2012 uppgick dessa intäkter till 14,4 miljarder kronor vilket motsvarar intäkterna föregående år. Totalt redovisar omkring 130 myndigheter offentligt rättsliga avgifter, vilka tas ut i en mängd olika verksamheter.

Transportstyrelsens offentligt rättsliga avgifter omfattar avgifter inom normerings-/regelgivnings-, tillstånds- och tillsynsverksamheten inom sjöfarts-, luftfarts-, järnvägs- och vägtrafikområdet. Avgifter tas också ut för registerhållningsverksamhet inom vägtrafikområdet och avgifter för undervägsverksamhet från Eurocontrol, flygtrafiktjänstverksamhet (CNS)

och gemensam avgift för säkerhetskontroll (GAS) inom luftfartsområdet. Därtill kommer administrationsavgifter avseende trängselskatt, felparkeringsavgifter m.m. inom vägtrafikområdet. Även registerhållningsavgifter, körkortsavgifter och avgifter för registreringsskyltar redovisas av Transportstyrelsen.

Kronofogdemyndighetens offentligt rättsliga avgifter omfattar huvudsakligen grundavgifter i allmänna och enskilda mål och avgifter i mål om betalningsföreläggande m.m. De minskade intäkterna med 278 miljoner kronor beror huvudsakligen på att Kronofogdemyndigheten under 2011 tog upp upplupna avgiftsintäkter från tidigare år som en fordran som avsåg den övergångseffekt som uppstod vid förändrad grund för redovisning mot inkomsttitel. Detta var en engångseffekt för 2011 på 251 miljoner kronor.

Trafikverkets offentligt rättsliga avgifter omfattar huvudsakligen banavgifter för trafik på statens järnvägsanläggningar, förarprovsavgifter och ansökningsavgifter. Ökningen på 102 miljoner kronor beror i huvudsak på att förarprovsavgifter har ökat med 39 miljoner kronor och banavgifter för trafik på statens järnvägsanläggningar har ökat med 63 miljoner kronor.

Lantmäteriet redovisar offentligt rättsliga avgifter inom fastighetsbildningsområdet och expeditonsavgifter som ska finansiera inskrivningsverksamheten, t.ex. ansökan om lagfart vid köp av fastighet.

Rikspolisstyrelsen tar ut offentligt rättsliga avgifter för stämningmannadelgivning, passhantering, nationella ID-kort och ansökan om prövning av olika ärenden.

Centrala studiestödsnämnden tar ut avgift bl.a. för att bevilja studiestöd och för att administrera återbetalningen av studielånen.

Läkemedelsverket tar ut avgifter för kontroll och tillsyn av läkemedel, medicintekniska produkter och vissa andra produkter som med hänsyn till egenskaper eller användning står läkemedel nära.

Bolagsverket tar ut avgifter för bolagsregistreringar.

Finansinspektionens offentligt rättsliga avgifter omfattar avgifter för tillstånd och anmälningar, exempelvis auktorisationer, ägarprövningar, bolagsordningsändringar, ledningsprövningar, prospektgranskning och gränsöverskridande verksamhet. Finansinspektionen tar även ut årliga

avgifter från alla som står under myndighetens tillsyn eller är registrerade hos myndigheten.

Elsäkerhetsverkets offentligrättsliga avgifter omfattar elsäkerhetsavgifter, elberedskapsavgifter och nätövervakningsavgifter. Dessutom tar myndigheten emot avgifter på elområdet t.ex. behörighetsavgifter och ersättning för provade produkter s.k. provningsavgifter.

Strålsäkerhetsmyndighetens offentligrättsliga avgifter omfattar dels avgifter från anläggningar som har tillstånd att bedriva kärnteknisk verksamhet, dels avgifter från de som i sin yrkesverksamhet använder utrustning med icke-joniserande strålning bl.a. för lasrar och röntgenutrustning.

Patent- och registreringsverket tar ut avgifter för bl.a. patent- och varumärkesregistreringar.

Luftfartsverkets offentligrättsliga avgifter omfattar i huvudsak undervägsavgifter.

Sjöfartsverkets intäkter omfattar främst farleds- och lotsavgifter.

Svenska kraftnät redovisar avgift för elcertifikat som offentligrättslig avgift.

Statens järnvägars intäkter omfattar intäkter av leasingadministration år 2011. År 2012 upphörde detta i samband med avvecklingen av affärsverket.

Uppdragsverksamhet

Uppdragsverksamhet omfattar samtliga avgifter som inte klassificerats som offentligrättsliga, i regel försäljning av sådana varor och tjänster som är frivilligt efterfrågade. Till uppdragsverksamhet räknas också den verksamhet som avses i det generella bemyndigandet i 4 § avgifts-förordningen (1992:191). Enligt paragrafen får myndigheten själv besluta om att ta ut en avgift för till exempel publikationer, uthyrning av lokaler, utbildning eller konsultuppdrag. Under 2012 var intäkterna av uppdragsverksamhet närmast oförändrade och det är ca 200 myndigheter som redovisar sådan avgiftsbelagd verksamhet.

Trafikverkets uppdragsverksamhet består huvudsakligen av försäljning av järnvägsmaterial till de entreprenörer som bygger och underhåller de statliga järnvägarna. Trafikverket säljer också el till de olika bolag som bedriver tågtrafik. I samband med de stora järnvägs- och vägprojekten händer det att Trafikverket bygger stationer och andra anläggningar som säljs till bl.a. kommuner. Exempel på några större projekt är Citybanan och Hagastaden i Stockholm samt E18 Hjulsta-Kista. De minskade avgiftsintäkterna beror

främst på färre uppdrag gentemot kommuner och andra i samband med investeringsprojekt samt på minskad materialförsäljning.

Exportkreditnämnden har till uppgift att stödja svensk export och utveckla svenskt näringsliv genom att erbjuda konkurrenskraftiga exportkreditgarantier och investeringsgarantier. Premieintäkterna (avgifterna) ska täcka garanti-tagarnas eventuella framtida kundförluster. Garantin är frivillig för företagen och premiens storlek sätts på marknadsmässiga grunder. Intäkterna ökade med 0,7 miljarder kronor där den största delen hänger samman med en stor minskning av fordringarna på efterskottspremier under 2011 som minskade intäkten.

Statens institutionsstyrelse ansvarar för vård och behandling på landets LVM-hem (lag 1988:870 om vård av missbrukare) och särskilda ungdomshem. Den del av verksamhetens kostnader som inte täcks av myndighetens anslag ska finansieras med avgifter från kommuner.

Riksgäldskontorets uppdragsverksamhet avser i huvudsak bankgarantiavgifter, som har minskat jämfört med 2011. Bankgarantiprogrammet stängdes för nyteckning den 30 juni 2011 vilket gör att avgifterna går ned, men det finns fortfarande garantier kvar i programmet.

Pensionsmyndighetens intäkter från uppdragsverksamhet omfattar till största delen ersättning från AP-fonden för administration av inkomstpensionssystemet.

Statens fastighetsverk tar huvudsakligen ut hyror och arrenden (avgifter) från hyresgäster men bedriver även annan uppdragsverksamhet, såsom konsultverksamhet inom byggenheten.

Skatteverkets uppdragsintäkter avser ersättning från AP-fonderna och premiepensionssystemet för arbete med uppbörd av ålderspensionsavgifter m.m.

Lunds universitet redovisar intäkter avseende uppdragsverksamhet i samband med uppdragsutbildning och forskning, tidskrifter och publikationer samt rådgivning och annan liknande service.

Statens jordbruksverks uppdragsverksamhet avser huvudsakligen distriktsveterinärorganisationen.

Karolinska institutet bedriver huvudsakligen uppdragsverksamhet inom medicinsk utbildning och forskning.

Försvarets materielverk redovisar intäkter avseende provningsverksamhet m.m.

Lantmäteriets avgiftsbelagda verksamhet omfattar bl.a. grundläggande geografisk information och fastighetsinformation.

I Svenska Kraftnäts nätverksamhet säljs överföringskapacitet för transport av elektricitet via stamnätet och utlandsförbindelserna. Svenska Kraftnät har dessutom ansvaret för att balansera den nationella produktionen och förbrukningen av el. Detta sker genom att ett antal företag (balansansvariga) åtagit sig att planera sin tillförsel av el (produktion och inköp) och sitt uttag (förbrukning) så att dessa balanserar varandra. Svenska Kraftnät gör i efterhand en ekonomisk reglering av obalanserna vilka redovisas som köpt respektive såld balanskraft i Svenska kraftnäts resultaträkning. Balanskraft redovisas under verksamhetsgrenen Systemansvar för el hos Svenska kraftnät. Uppdragsintäkterna ökade totalt med 0,5 miljarder kronor, vilket främst förklaras av höjda avgifter. Förutom höjningen av såväl effekt- som energiavgift har energiavgifterna ökat till följd av högre överföring på stamnätet under året jämfört med föregående år.

Intäkter i Luftfartsverkets uppdragsverksamhet består i huvudsak av hyror och arrenden samt konsulttjänster. Ökningen på 0,3 miljarder kronor avser huvudsakligen personaluthyrning till ett intresseföretag NUAC HB som ägs 50/50 av Luftfartsverket och Naviair (LFV motsvarighet i Danmark). Detta företag sköter flygledningen i det dansk/svenska luftrummet med inhyrd personal från både Sverige och Danmark.

Sjöfartsverkets intäkter från uppdragsverksamhet härrör bl.a. från försäljning av sjökort, sjömätning och från konsultuppdrag inom affärsverkets kompetensområde.

Affärsverket Statens järnvägars intäkter består i huvudsak av hyresintäkter för lok och vagn.

Andra ersättningar

Andra ersättningar är oftast intäkter utan motprestation. Dessa intäkter har under året minskat med 2,9 miljarder kronor.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen redovisar finansieringsavgifter och arbetslöshetsavgifter från arbetslöshetskassorna. Ökningen med 0,2 miljarder kronor kan förklaras av att den utbetalda arbetslöshetsersättningen ökade, vilket i sin tur gav en högre arbetslöshetsavgift.

Rikspolisstyrelsen redovisar i huvudsak böter som andra ersättningar.

Trafikverket redovisar i huvudsak intäkter från försäkringsbolag avseende skadeersättningar på väganläggningar som andra ersättningar.

Centrala studiestödsnämnden redovisar återkravsintäkter. Om en studerande avbrutit studierna utan att meddela CSN eller har en högre inkomst än vad som meddelats i ansökan, skapas ett återkrav.

Fortifikationsverket redovisar huvudsakligen intäkter för försäljningar av fastigheter som andra ersättningar.

Karolinska institutet redovisar intäkter för fakturerade pensionskostnader och lönekostnader mellan Karolinska institutet och Karolinska sjukhuset som andra ersättningar.

Statens fastighetsverk redovisar en ökning av andra ersättningar med 154 miljoner kronor, vilket främst avser fastighetsförsäljningar.

Exportkreditnämnden redovisar återvunna skadebelopp i form av kapital och räntor som andra ersättningar.

Den största minskningen av intäkter från andra ersättningar avser intäkter från spektrumauktioner, dvs. försäljning av frekvensutrymme för radiosändare, som endast förekommit med små belopp 2012. Under 2011 redovisade Post- och telestyrelsen sådana intäkter med 3,1 miljarder kronor.

Svenska kraftnät redovisar investeringsbidrag som andra ersättningar.

Luftfartsverket redovisar bl.a. EU-bidrag till utvecklingsprojekt som andra ersättningar

Not 3

Intäkter av bidrag

Miljoner kronor

	2012	2011
AP-fondsmedel	14 181	4 151
EU-bidrag		
<i>Statens jordbruksverk</i>		
- gårdsstöd och djurbidrag	6 645	6 140
- miljöstöd m.m.	2 705	2 402
- övriga stöd	271	-346
<i>Summa Statens jordbruksverk</i>	<i>9 621</i>	<i>8 196</i>
<i>Tillväxtverket och Länsstyrelsen i Jämtlands län</i>		
- bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	1 532	1 403
<i>Rådet för Europeiska Socialfonden i Sverige</i>		
- bidrag från Europeiska socialfonden period 2007-2013 m.m.	1 106	988
Migrationsverket		
- bidrag från Europeiska flyktingfonden och återvändandefonden	187	113
Trafikverket		
- bidrag till transeuropeiska nätverk	212	419
Övriga EU-bidrag		
Universitet och högskolor	979	927
Övriga myndigheter	846	683
<i>Summa EU-bidrag</i>	<i>14 483</i>	<i>12 729</i>
Erhållna bidrag vid universitet och högskolor (exklusive EU-bidrag)	6 074	5 771
Försäkringskassan		
- assistansersättning	4 472	4 425
- underhållsstöd	1 265	1 384
Trafikverket (exklusive bidrag från EU)	2 603	1 157
Statens tjänstepensionsverk	937	626
Erhållna bidrag vid övriga myndigheter	1 670	1 343
Total summa	45 685	31 586

Intäkter av bidrag är intäkter som inte är relaterade till utförda prestationer. Bidragsintäkterna har totalt sett ökat med 14 miljarder kronor.

Posten AP-fondsmedel avser Allmänna pensionsfondens nettobidrag till staten. Beloppet utgör skillnaden mellan de medel som löpande rekvireras från AP-fonden för utbetalning av ålderspensioner och de ålderspensionsavgifter (socialavgifter från arbetsgivare och egenföretagare), allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som löpande överförs till AP-fonden för förvaltning. För 2012 har utbetalda pensioner som finansieras via AP-fonden ökat med drygt 16 miljarder kronor, medan avgifterna som tillförs AP-fonden ökat med drygt 6 miljarder kronor. Det innebär att AP-fondens nettobidrag till staten har ökat med 10 miljarder kronor.

Intäkter av bidrag från EU har totalt ökat med 1,9 miljarder kronor. Statens jordbruksverk redovisar en stor del av bidragen från EU och dessa intäkter ökade totalt med 1,4 miljarder kronor varav 0,7 miljarder kronor avsåg kursdifferenser.

Bidragen till universitet och högskolor avser huvudsakligen forskning och lämnas från t.ex. företag inom och utom Sverige samt från olika forskningsstiftelser. Statliga bidrag från t.ex. forskningsråd är eliminerade. Utöver angivna belopp för universitet och högskolor utgörs knappt 1 miljard kronor av övriga EU-bidrag i sammantaget bidrag till universitet och högskolor.

Försäkringskassan redovisar intäkter från kommuner för kommunernas andel av kostnaden för statlig assistansersättning samt intäkter avseende underhållsstöd från bidragsskyldiga.

Trafikverket tar emot bidrag från främst kommuner för investeringar i infrastruktur. Under 2012 uppgick bidragen från primärkommuner till 1,9 miljarder kronor, vilket var en kraftig ökning från 0,8 miljarder kronor och förklarar huvuddelen av ökningen mellan åren.

Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar premieintäkter för den statliga tjänstepensionsrörelsen för anställda i vissa organisationer som inte är statliga myndigheter och därmed inte konsolideras i årsredovisningen för staten, men där tjänstepensionen ändå hanteras av SPV. Dessa intäkter ökade kraftigt 2012 i samband med att Chalmers tekniska högskola löste in sin pensionssskuld genom en stor engångspremie till SPV.

Not 4

Transfereringar

Miljoner kronor

	2012	2011
Socialförsäkring	450 911	429 805
Allmänna bidrag till kommuner	147 314	151 385
Arbetsmarknad	53 983	51 952
Överföring till premiepensionssystemet	30 648	29 893
Avgiften till Europeiska gemenskapen	31 452	30 389
Bistånd och andra internationella bidrag, migration	35 557	35 043
Utbildning, studiestöd	25 116	29 430
Övrigt	82 339	79 429
Summa	857 320	837 326

Transfereringar	2012	2011
-----------------	------	------

Transfereringar till hushåll inkl. hushållens övriga organisationer

Socialförsäkring

Pensioner

Ålderspensioner vid sidan av statens budget	236 033	219 673
Premiepensioner	2 465	2 022
Ersättning vid ålderdom	40 797	41 052
<i>Övrig Socialförsäkring (Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten)</i>		
Ersättning vid sjukdom och handikapp m.m.	78 125	77 761
varav sjukpenning och rehabilitering m.m.	22 939	19 890
varav aktivitets- och sjukersättning	46 750	49 271
Stöd till personer med funktionsnedsättning	26 258	24 540
Ekonomisk trygghet för familjer och barn (FK, PM)	67 233	64 757
Summa socialförsäkring till hushåll	450 911	429 805

Arbetsmarknad

Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	28 575	28 422
varav Arbetsförmedlingen	13 642	13 058
varav Försäkringskassan	14 933	15 364
Arbetsmarknadspolitiska program och insatser, Arbetsförmedlingen	4 422	4 231
Övrigt arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen	2 277	2 225
Lönegarantiersättning, Kammarkollegiet	2 667	1 909
Summa arbetsmarknad till hushåll	37 941	36 787

Utbildningspolitik

Studiestöd, Centrala studiestödsnämnden	14 470	14 426
Kostnad resp. återföring av reservation för förluster i utlåningsverksamheten, Centrala studiestödsnämnden	43	3 098
Bidrag till folkbildningsorganisationer, Kammarkollegiet	3 306	3 275
<i>Bistånd m.m., migration och integration</i>		
Bistånd och andra internationella bidrag (bidrag till organisationer), Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	3 583	3 292
Migrationsverket	1 041	1 044
SPV, pensionskostnader ej statliga	2 258	1 380

Nettoöverföring till premiepensionssystemet	30 648	29 893
---	--------	--------

Övriga transfereringar till hushåll	15 284	13 305
-------------------------------------	--------	--------

Summa transfereringar till hushåll	559 485	536 305
---	----------------	----------------

Transfereringar till företag

Arbetsmarknad

Lönebidrag och Samhall m.m., Arbetsförmedlingen	6 717	6 210
Lönebidrag och Samhall m.m., Kammarkollegiet	4 415	4 405
Köp av arbetsmarknadsutbildning m.m., Arbetsförmedlingen	1 645	1 414
Anställningsstöd, Skatteverket	157	128
Summa arbetsmarknad till företag	12 934	12 157
Gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m., Statens jordbruksverk	11 440	11 636
Utbildningspolitik, Bidrag till enskilda utbildningssamordnare, Kammarkollegiet	2 465	2 413
Räntebidrag m.m., Boverket	247	536
Forskning och utveckling m.m., Verket för innovationssystem	1 197	1 043
<i>Tillväxtverket</i>	<i>1 467</i>	<i>1 367</i>
Regionala tillväxtåtgärder m.m., länsstyrelserna	546	517
Energiforskning m.m., Statens Energimyndighet	702	822
Trafikupphandling, Trafikverket	808	771
Miljöpolitik, Naturvårdsverket	742	914
Kultur, Statens kulturråd	290	381
Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning, Mynd. för yrkeshögskolan	690	772

Mediefrågor, Presstödsnämnden	535	565
Transportstyrelsen	722	710
Övriga transfereringar till företag	4 431	4 548
Summa transfereringar till företag	39 216	39 152
Transfereringar till kommuner		
<i>Allmänna bidrag till kommuner</i>		
Kommun- och landstingsmoms, Skatteverket	49 525	49 687
Utjämningsbidrag LSS, kommuner, Skatteverket	3 157	3 015
Kommunalekonomisk utjämning till kommuner, Skatteverket	69 065	71 323
Kommunalekonomisk utjämning till landsting, Skatteverket	25 567	27 360
<i>Summa allmänna bidrag till kommuner</i>	<i>147 314</i>	<i>151 385</i>
Bidrag till läkemedelsförmånerna m.m. (Hälsa- och sjukvårdspolitik), Kammarkollegiet	22 151	22 557
Tandvårdsförmåner m.m. (Hälsa- och sjukvårdspolitik), Försäkringskassan	1 567	1 534
<i>Arbetsmarknadspolitik</i>		
Arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen	3 108	3 008
varav: Lönebidrag och Samhall m.m.	2 445	2 332
<i>Summa arbetsmarknadspolitik till kommuner</i>	<i>3 108</i>	<i>3 008</i>
<i>Skolverket (barn-, ungdoms- och vuxenutbildning)</i>		
Maxtaxa i barnomsorgen,	3 657	3 655
Statligt stöd till vuxenutbildning	453	1 179
Fortbildning av lärare och förskolepersonal	50	497
Övrigt, Skolverket	672	888
<i>Summa Skolverket till kommuner</i>	<i>4 832</i>	<i>6 219</i>
Migration, Migrationsverket	7 288	7 309
Ersättning vid sjukdom och handikapp, Försäkringskassan	1 659	2 051
Transportpolitik, Trafikverket	1 668	724
Övrigt transfereringar till kommuner	10 782	9 705
Summa transfereringar till kommuner	200 369	204 492
Transfereringar till utlandet		
BNI-baserad avgift, Kammarkollegiet	25 461	24 312
Mervärdesskattebaserad avgift, Skatteverket	1 643	1 564
Storbritanniens budgetreduktion, Kammarkollegiet	298	297
Tullavgift, Tullverket	4 004	4 192
Sockeravgifter m.m., Jordbruksverket	46	24

<i>Avgiften till Europeiska gemenskapen</i>	<i>31 452</i>	<i>30 389</i>
Bistånd och andra internationella bidrag, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	23 638	23 373
Bistånd och andra internationella bidrag, Regeringskansliet	7	25
Övriga transfereringar till utlandet	3 153	3 590
Summa transfereringar till utlandet	58 250	57 377
Total summa transfereringar	857 320	837 326

Transfereringar utgörs av medel som staten via myndigheterna förmedlar till olika mottagare. I huvudsak sker transfereringar från anslag på statens budget. Transfereringar kännetecknas av att staten inte erhåller någon motprestation.

Många transfereringar är dock förknippade med någon form av villkor. Ett exempel är aktivitetsstöd inom arbetsmarknadspolitiken där kravet är att mottagaren deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Noten inleds med en sammanfattande tabell med transfereringar uppdelade i delområden. Därefter specificeras transfereringarna utifrån mottagarkategori, syfte och utbetalande myndighet. Mottagarkategorierna visar de sektorer som erhållit transfereringen och är hushåll, företag, kommuner och utlandet. Hushåll innefattar enskilda personer, ideella organisationer och föreningar tillhörande hushållssektorn samt premiepensionssystemet.

Till området socialförsäkring har hänförs transfereringar som hanteras av Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan. Här ingår ålderspensioner, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ersättning vid sjukdom och handikapp som sjukpenning, aktivitets- och sjukersättning, arbetsskadeersättning samt vissa stöd till personer med funktionsnedsättning.

De totala kostnaderna för transfereringar i form av lämnade bidrag m.m. ökade med 20 miljarder kronor mellan 2011 och 2012.

Transfereringar till hushåll

Transfereringar till hushåll har under 2012 ökat med 23 miljarder kronor.

De transfereringar som redovisas avser utbetalningar exklusive statlig ålderspensionsavgift. Statlig ålderspensionsavgift ingår i budgetens utgifter för t.ex. sjukpenning och är en betalning från anslag till pensionssystemet för att finansiera pensionsrätterna för bl.a. de personer som

uppbär sjukpenning och andra sociala förmåner. Den del av den statliga ålderspensionsavgiften som går till premie-pensionssystemet (14,2 procent 2012) finns med bland transfereringar till hushållssektorn men redovisas separat. Nettoöverföringen till premiepensionssystemet är nära 31 miljarder kronor 2012, 0,8 miljarder kronor mer än 2011. Överföringarna till och från AP-fonderna ingår inte i transfereringar till hushåll, utan nettoöverföringen som är negativ redovisas som bidrag från AP-fonden (socialför-säkringssektorn), se not 3.

Fler ålderspensionärer och högre pensioner

Transfereringar till hushåll avseende socialförsäkringen ökade med 21 miljarder kronor netto. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 16 miljarder kronor till följd av att antalet ålderspensionärer blir fler och att pensionerna ökat med 3,5 procent. Premiepensioner har ökat med 0,4 miljarder kronor. Den ökningen beror på att antalet pensionärer blir fler på grund av stora årskullar födda i mitten av 1940-talet och att varje ny årskull som går i pension har större andel i det nya pensionssystemet. Ersättning vid ålderdom, som avser anslagsfinansierade pensioner och stöd, minskade totalt med 0,3 miljarder kronor varav garanti-pension och efterlevandepensioner till vuxna minskade med 0,4 respektive 0,2 miljarder kronor medan bostadstillägg ökade med 0,4 miljarder kronor.

Fler har fått sjukpenning men färre har fått aktivitets- och sjukersättning

Kostnaden för sjukpenning ökade med 3,1 miljarder kronor (15 procent). Det förklaras både av att antalet nya sjukfall fortsätter öka och att fler dagar betalas ut till personer som återvänt till sjukförsäkringen, även om antalet nya ”återvändare” är lägre än 2011. Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 2,5 miljarder kronor (5,1 procent). Minskningen beror på ett fortsatt nettoutflöde till ålderspensionssystemet och ett lågt inflöde.

Ökat antal assistanstimmar och högre timersättning

Stöd till personer med funktionsnedsättning inkluderar även kommunernas andel av kostnaden för assistansersättning och ökade med 1,7 miljarder kronor (7 procent). De ökade kostnaderna för assistansersättning beror främst

på ett ökat antal assistanstimmar per person och en högre ersättning per timme.

Ökade kostnader för föräldraförsäkringen

Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen med 1,2 miljarder kronor medan kostnaderna för barnbidragen ökade marginellt med 0,1 miljarder kronor. Utgifterna för förmånerna inom familjepolitiken påverkas av flera faktorer såsom antal födda barn, barnkullarnas storlek, föräldrarnas löneutveckling och konjunkturen. Ökningen beror bland annat på att det finns fler barn i åldrarna 0-12 år och höjda löner vilket påverkar ersättningsnivån.

Arbetslöshetsersättning och lönegaranti har ökat

Bland de övriga transfereringarna till hushåll har kostnaderna för arbetsmarknadsområdet ökat med 1,2 miljarder kronor. Arbetslöshetsersättningen har ökat med 0,6 miljarder kronor och aktivitetsstöd har minskat något. I genomsnitt under året uppgick arbetslösheten till 8 procent enligt SCB:s arbetskraftsundersökning att jämföra med 7,8 procent under 2011. I december var arbetslösheten 7,7 procent mot 7,3 procent ett år tidigare. Lönegaranti-ersättningen har ökat med 0,8 miljarder kronor och ökningen avser bland annat utbetalningar till Saab-anställda i Trollhättan.

Pensioner till ej statligt anställda

Statens tjänstepensionsverk har även kostnader för pensioner till anställda i andra än de statliga myndigheterna vilka har ökat med 0,9 miljarder kronor varav hälften avser förändring av avsättningar för pensioner. Den stora kostnadsökningen beror på att Chalmers tekniska högskola löst in sin pensionsskuld vilket ökar både intäkter och kostnader i staten.

30 miljarder kronor till premiepensionssystemet

Nettoöverföring till premiepensionssystemet redovisas som en transferering till hushåll mot bakgrund av att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt 3.4.1 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). Beloppet avser de socialavgifter, allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som överförts till premiepensionssystemet, med avdrag för utbetalda premiepensioner (2,5 miljarder kronor), vilka ingår i utbetalda ålderspensioner.

Lägre nedskrivning av fordringar i CSN:s utlåningsverksamhet

Centrala studiestödsnämndens (CSN) kostnad för förlust i utlåningsverksamheten minskade med 3 miljarder kronor och blev därmed marginell. Minskningen beror på att CSN från 2011 beräknar förlust även för personer med pågående studier vilket ökade kostnaden för 2011. Beräkningsmetoden har inte ändrats för 2012.

Transfereringar till företag ökade

Transfereringar till företag har ökat något. Inom området arbetsmarknad ökade kostnaderna för lönebidrag och Samhall med 0,5 miljarder kronor och köp av arbetsmarknadsutbildning med 0,2 miljarder kronor. Transfereringar finansierade med EU-medel avseende gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m. minskade med 0,2 miljarder kronor. Kostnaderna för räntebidrag minskade med 0,3 miljarder kronor.

Transfereringar till kommuner minskade

Efter att ha ökat 2010 och 2011 i samband med finanskrisen minskade bidrag till kommuner 2012.

Bruttoredovisning i resultaträkningen, mindre i kommunalekonomisk utjämning

Transfereringarna till kommuner minskade totalt med 4,1 miljarder kronor. De allmänna bidragen till kommuner minskade med 4,1 miljarder kronor. De innefattar den kommunalekonomiska utjämningen som nettoredovisas på statens budget varvid det generella statsbidraget sammanförts med utjämningsystemet. Inkomstutjämningsavgift och kostnadsutjämningsavgift från kommuner och landsting på sammanlagt nära 13 miljarder kronor redovisas under anslaget för kommunalekonomisk utjämning varför statsbidragen till kommunerna minskat med motsvarande belopp i statens budget. I de allmänna bidragen till kommuner ingår också mervärdesskatt för kommuner och landsting som nettoredovisas på statens budgets inkomstsida. Samtidigt justeras statsbidragen till kommuner ned med motsvarande belopp. Kommunernas kompensation för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet redovisas på inkomstitel, vilket minskar kommunbidragen och skatteintäkterna på statens budget med knappt 50 miljarder kronor. I resultaträkningen har den kommunalekonomiska utjämningen och kommunmomsen bruttoredovisats, vilket innebär att både transfereringar till

kommuner och skatteintäkter är 62 miljarder kronor högre än i utfallet på statens budget.

Den kommunalekonomiska utjämningen till kommuner och landsting har minskat med 2,3 respektive 1,8 miljarder kronor.

Läkemedelsförmånerna minskade

Bidrag för läkemedelsförmånerna har minskat med 0,4 miljarder kronor med anledning av att högkostnadsskyddet för läkemedel m.m. höjdes från 1 800 kronor till 2 200 kronor den 1 januari 2012. Höjningen av högkostnadsskyddet innebär ökade inkomster för landstingen och därför reduceras bidraget för läkemedelsförmånerna.

Mindre till skolväsendet

Statligt stöd till vuxenutbildning minskade med 0,7 miljarder kronor. Främst minskade statsbidrag till yrkesutbildning inom Komvux och sär-vux. Fortbildning av lärare och förskolepersonal minskade 0,5 miljarder kronor. Ytterligare satsningar 2011 för Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet samt Förstärkning av basfärdigheter minskade 0,1 miljarder kronor vardera mellan åren.

Mindre till kommuner avseende ersättning vid sjukdom och handikapp

Kostnader för bidrag till kommuner inom området Ersättning vid sjukdom och handikapp har minskat med 0,4 miljarder kronor. Bidrag för sjukskrivningsprocessen är ett nytt anslag 2012 som består bland annat av några delar som tidigare ingick i anslaget Sjukpenning och rehabilitering m.m. Kostnaderna för företagshälsovård och rehabiliteringsgarantin redovisas nu under anslaget och för 2012 betalades 0,4 miljarder kronor mindre till landsting än föregående år.

Mer i statliga bidrag till kommunala trafiksatsningar

Trafikverket har ökat bidragen till kommuner med 0,9 miljarder kronor avseende statlig medfinansiering. Ökningen jämfört med tidigare år beror dels på stora utbetalningar för projekt inom Stockholmsområdet, dels på slututbetalningar för resecentrum på Botniabanan.

Transfereringar till utlandet ökade – Högre EU-avgift

Bland transfereringar till utlandet har avgiften till EU ökat med 1,1 miljarder kronor till följd av BNI-utvecklingen. Avgiften redovisas här periodiserad till skillnad mot redovisningen på statens

budget. Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Sida ökade med 0,3 miljarder kronor.

Not 5

Avsättning till/upplösning av fonder

Miljoner kronor

	2012	2011
Stabilitetsfonden	4 648	4 204
Kärnavfallsfonden	2 488	2 483
Insättningsgarantifonden	2 089	2 009
Kammarkollegiets fonder	-67	21
Batterifonden	-32	-22
Försäkringskassans fonder	31	24
Övriga fonder	9	-14
Summa	9 166	8 705

Avsättning till fonder i staten avser främst Stabilitetsfonden och Insättningsgarantifonden som förvaltas av Riksgäldskontoret samt Kärnavfallsfonden.

Stabilitetsfonden bildades 2008 och tillfördes då 15 miljarder kronor från anslag på statens budget. Avsättningen till fonden under 2012 uppgick till 4 648 miljoner kronor, vilket är drygt hälften av den totala avsättningen till fonder under året. Under 2012 har stabilitetsavgifter tillförts fonden med 3 003 miljoner kronor och bankgarantiavgifter med 636 miljoner kronor. Finansiella intäkter, netto, uppgår till 958 miljoner kronor, varav utdelning på fondens innehav av aktier i Nordea 648 miljoner kronor. Inga bidrag har betalats ut från fonden under året. Fonden redovisas av Riksgäldskontoret. Fondens förändring är drygt 300 miljoner kronor lägre än den kassamässiga ökning av fondens behållning som redovisas under Riksgäldskontorets nettoutlåning. Det beror till största delen på att en fordran i samband med Carnegieaffären som periodiserades tidigare år, har reglerats kassamässigt under året.

Avsättningen till Insättningsgarantifonden, även den hos Riksgäldskontoret, är direkt kopplad till det ekonomiska resultatet i garantiverksamheten. Årets avsättning har ökat med 80 miljoner kronor främst beroende på att intäkterna från insättningsgarantiavgifter ökat med 75 miljoner kronor till 1 213 miljoner kronor. Det finansiella nettot uppgick till 876 miljoner kronor.

Avsättningen till Kärnavfallsfonden är i det närmaste oförändrad netto, men avgifterna har ökat kraftigt samtidigt som det finansiella nettot minskat. Avgifterna från reaktorinnehavarna betalas i förhållande till levererad energi och bestäms årligen av regeringen. De har höjts kraftigt och dessa intäkter ökade därför från 1 041 till 2 412 miljoner kronor. Nettot av de finansiella intäkterna och kostnaderna minskade från 2 869 till 1 821 miljoner kronor. Främst har realisationsvinsterna minskat men även räntan både på reala och nominella placeringar. Ersättningar till reaktorinnehavarna ökade med 330 miljoner kronor till 1 651 miljoner kronor.

Övriga fonder i staten är numera förhållandevis små och har under de senaste åren förändrats marginellt. Fondernas ändamål och vilka myndigheter som redovisar olika fonder, framgår i övrigt av not 42.

Not 6 Kostnader för personal

Miljoner kronor

	2012	2011		
<i>Lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter</i>				
Rikspolisstyrelsen	13 306	12 785	Skatteverket	569 544
Försvarmakten	10 583	10 238	Lunds universitet	498 456
Arbetsförmedlingen	5 487	4 689	Domstolsverket	465 440
Försäkringskassan	5 366	5 013	Trafikverket	460 538
Skatteverket	4 927	4 646	Göteborgs universitet	386 368
Kriminalvården	4 101	4 031	Uppsala universitet	377 351
Trafikverket	3 911	3 864	Kriminalvården	339 354
Lunds universitet	3 696	3 467	Karolinska institutet	325 349
Regeringskansliet	3 483	3 238	Stockholms universitet	313 308
Domstolsverket	3 348	3 254	Umeå universitet	295 272
Uppsala universitet	2 967	2 773	Kungl. Tekniska högskolan	249 222
Göteborgs universitet	2 770	2 722	Linköpings universitet	226 224
Karolinska institutet	2 395	2 291	Sveriges lantbruksuniversitet	216 202
Stockholms universitet	2 391	2 277	Migrationsverket	152 144
Umeå universitet	2 045	1 958	Åklagarmyndigheten	145 132
Kungl. Tekniska högskolan	2 004	1 860	Försvarets materielverk	145 191
Linköpings universitet	1 822	1 720		
Sveriges lantbruksuniversitet	1 675	1 607	Affärsverk	
Migrationsverket	1 586	1 418	Lufftartsverket	506 295
Statens institutionsstyrelse	1 433	1 371	Sjöfartsverket	309 218
Tullverket	1 040	1 016	Svenska kraftnät	62 48
Försvarets materielverk	985	956	Statens järnvägar	96 27
Riksdagsförvaltningen	873	1 344		
			Övriga myndigheter	4 161 4 010
Affärsverk				
Lufftartsverket	1 019	1 026	Statens tjänstepensioner:	
Sjöfartsverket	660	649	Utbetalda pensioner	9 196 8 767
Svenska kraftnät	204	183	Förändring av försäkringstekniska avsättningar	11 318 11 431
Statens järnvägar	85	4	Eliminering av premieintäkt för statliga ålderspensioner m.m.	-12 143 -12 576
Övriga myndigheter	30 645	29 817	<i>Summa pensionskostnader</i>	<i>24 238 22 454</i>
<i>Summa lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter</i>	<i>114 807</i>	<i>110 217</i>	<i>Övriga personalkostnader</i>	
Eliminering av arbetsgivaravgifter	-26 868	-25 568	Försvarmakten	349 435
<i>Summa lönekostnader efter eliminering av arbetsgivaravgifter</i>	<i>87 939</i>	<i>84 649</i>	Regeringskansliet	305 302
			Rikspolisstyrelsen	268 254
<i>Pensionskostnader</i>			Arbetsförmedlingen	176 126
Rikspolisstyrelsen	1 906	1 853	Trafikverket	168 160
Försvarmakten	1 864	1 602	Karolinska institutet	149 142
Arbetsförmedlingen	627	530	Kriminalvården	137 145
Försäkringskassan	590	599	Domstolsverket	135 137
Regeringskansliet	586	555	Försäkringskassan	129 120
			Uppsala universitet	127 121
			Stockholms universitet	123 127
			Kungl. Tekniska högskolan	115 111
			Lunds universitet	100 113
			Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete	100 94

Affärsverk		
Lufftartsverket	13	94
Sjöfartsverket	20	20
Svenska kraftnät	20	19
Statens järnvägar	0	0
Övriga myndigheter	1 653	1 671
<i>Summa övriga personalkostnader</i>	<i>4 087</i>	<i>4 191</i>
Total summa kostnader för personal	116 264	111 294

Statens kostnader för personal ökade med knappt 5 miljarder kronor eller 4,4 procent. Lönerna, inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 4,2 procent medan pensionskostnaderna ökade med 8 procent och övriga personalkostnader minskade med 2,5 procent. Att pensionskostnaderna har ökat mer än löneökningen kan till viss del förklaras av förändringen av försäkringstekniska avsättningar. Räntan i beräkningsgrunderna har vidare sänkts till 1,5 procent från 1,7 procent och prisbasbeloppet har ökat med 2,8 procent mellan 2011 och 2012. Dessa två förändringar har medfört en ökning av tjänstepensionsskulden på drygt 10 miljarder kronor.

Löner

Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 4,6 miljarder kronor, vilket motsvarar 4,2 procent. Lagstadgade arbetsgivaravgifter uppgick under 2012 till 31,42 procent av lönesumman, vilket är samma procentsats som för 2011. Myndigheternas inbetalda arbetsgivaravgifter, löneskatter m.m. är statsinterna transaktioner och således inga kostnader för staten och de har därför eliminerats.

Rikspolisstyrelsens lönekostnad ökade med 4 procent. Antalet poliser har minskat med 132 anställda. En del av minskningen kan förklaras med föräldraledighet och övrig tjänstledighet. Antalet civilanställda har ökat. Lönekostnaderna har ökat beroende på löneökningar och utbetalda engångsbelopp enligt kollektivavtal.

Försvarsmaktens lönekostnader ökade med drygt 0,3 miljarder kronor eller 3,4 procent. Antalet anställda har ökat med cirka 600 personer, men antalet årsarbetskrafter är i det närmaste oförändrat. Det beror på att en stor del av de nyanställda är s.k. tidvis tjänstgörande eller anställda sent under året, vilket gör att antalet årsarbetskrafter sett över hela året endast påverkas marginellt.

Försäkringskassans lönekostnad har ökat med 7 procent. Antalet årsarbetskrafter har också ökat med 6 procent. Såväl antalet visstidsanställda som tillsvidareanställda har ökat vilket framförallt beror på ökad bemanning till följd av samordningsuppdraget tillsammans med Arbetsförmedlingen samt på att it-verksamheten har växlat över från ett större antal konsulter till egna anställda.

Både lönekostnaden och antalet årsarbetskrafter vid Arbetsförmedlingen har ökat med 17 procent. Detta beror på ett utökat förvaltningsanslag eftersom regeringen i regleringsbrevet för 2012 betonar vikten av det personliga mötet. Under året har drygt 2 700 personer anställts, varav ca 2 000 är en personalförstärkning.

Skatteverkets lönekostnader har ökat med 6 procent och antalet årsarbetskrafter har ökat med 4,3 procent.

Antalet årsarbetskrafter vid Lunds universitet har ökat med drygt 400 personer eller knappt 7 procent, och lönekostnaderna ökade med nästan 7 procent. Antalet anställda har ökat kraftigt under senare år beroende på ökade externa medel och även ökade anslag.

Lönekostnaderna vid Regeringskansliet har ökat med drygt 7 procent och antalet årsarbetskrafter har ökat med 4,7 procent.

Migrationsverkets lönekostnader har ökat med nästan 12 procent och antalet årsarbetskrafter har ökat med nästan 8 procent. Anledningen till de ökade lönekostnaderna är ett utökat personalbehov till följd av den kraftigt ökade inströmningen av asylsökande.

Riksdagsförvaltningens lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter har minskat med 35 procent sedan 2011. Antalet årsarbetskrafter har dock bara minskat med 3 procent. Den stora minskningen beror på skillnader i lönekostnader för riksdagsledamöter då det 2011 bokfördes en stor kostnad för inkomstgaranti för riksdagsledamöterna eftersom det bedömdes att en avsättning behövde beräknas även för sittande ledamöter.

Pensionskostnader

Statens tjänstepensionsåtagande hos Statens tjänstepensionsverk (SPV) har påverkats dels av att räntan i beräkningsgrunderna sänkts till 1,5 procent från 1,7 procent 2011, vilket ökat tjänstepensionsskulden med 5,2 miljarder kronor dels att prisbasbeloppet ökat med 2,8 procent sedan 2011, vilket ger en skuldökning på

5 miljarder kronor. Mellan 2010 och 2011 ökade prisbasbeloppet bara med 0,94 procent och påverkade då skulden med 1,6 miljarder kronor. Pensioner som betalas ut och fribrev enligt pensionsavtalet PA 03 är värdesäkrade vilket betyder att de omräknas med hänsyn till prisbasbeloppet. En mer detaljerad beskrivning av de faktorer som ingår i förändringen av pensionsavsättning finns i not 43.

Myndigheternas pensionskostnader utgörs främst av premier för statens avtalsenliga tjänstepensioner och andra liknande försäkringar, vilket utöver premien till SPV innefattar avgifter till kompletterande ålderspension (Kåpan) och den individuella ålderspensionen (Iåp). Premierna för avtalsförsäkringarna påverkas av åldersfördelningen och löneläget hos personalen vid respektive myndighet. Premierna betalas till och hanteras till största delen av SPV och har därför eliminerats i resultaträkningen. Däremot hantearas avgifterna för den kompletterande och individuella ålderspensionen av enskilda försäkringsgivare och dessa avgifter elimineras därför inte. Detsamma gäller också för några myndigheter som gör egna pensionsavsättningar. Kostnaderna för dessa ingår ovan och elimineras inte.

På myndighetsnivån har Försvarsmaktens pensionskostnader ökat med 16 procent vilket till stor del beror på omstrukturering som inneburit ökade kostnader för pensionsersättningar enligt det statliga trygghetsavtalet. Arbetsförmedlingens ökade kostnader för pensioner, 18 procent, hänger samman med ökningen av antalet anställda. Vissa myndigheter har lägre pensionskostnader 2012 än 2011 där en förklaring är att ett antal myndigheter fått stora krediteringar av pensionspremier betalda till SPV under åren 2003–2012 på grund av ändrade beräkningsregler hos SPV.

Övriga personalkostnader

Övriga personalkostnader utgörs av kostnader för personalutbildning, traktamenten m.m. De har sammantaget minskat med 2,5 procent.

Årsarbetskrafter

I nedanstående tabell visas antalet årsarbetskrafter vid de myndigheter som ingår i den konsoliderade resultaträkningen och därmed i de redovisade personalkostnaderna.

	2012	2011
Rikspolisstyrelsen	25 210	25 342
Försvarsmakten	19 512	19 557
Försäkringskassan	12 151	11 461
Arbetsförmedlingen	11 606	9 964
Skatteverket	9 849	9 440
Kriminalvården	8 856	9 056
Lunds universitet	6 686	6 289
Trafikverket	6 169	6 197
Domstolsverket	5 539	5 515
Uppsala universitet	5 263	4 996
Göteborgs universitet	5 158	5 128
Regeringskansliet	4 427	4 229
Stockholms universitet	4 336	3 986
Karolinska institutet	4 192	4 109
Umeå universitet	3 941	3 885
Linköpings universitet	3 655	3 579
Kungl. Tekniska högskolan	3 542	3 375
Sveriges lantbruksuniversitet	3 080	2 992
Statens institutionsstyrelse	3 044	3 066
Migrationsverket	3 035	2 814
Kronofogdemyndigheten	2 045	1 976
Tullverket	1 887	1 918
Lantmäteriverket	1 838	1 966
Linnéuniversitetet	1 826	1 831
Transportstyrelsen	1 614	1 575
Försvarets materielverk	1 464	1 471
Luleå tekniska universitet	1 320	1 282
Malmö högskola	1 289	1 223
Åklagarmyndigheten	1 245	1 212
Statistiska centralbyrån	1 199	1 165
Statens jordbruksverk	1 180	1 182
Luffartsverket	1 113	1 134
Övriga myndigheter	41 325	40 594
Totalt	208 596	203 509

Måttet årsarbetskrafter ska visa de anställdas arbetsvolym under ett räkenskapsår räknat i antalet heltidstjänster. Som anställd räknas inte den som bara är uppdragstagare (konsult) även om denna arbetar med samma uppgifter som anställda. Anställda i utlandet, vars löner betalas med myndighetens medel, ska ingå när antalet årsarbetskrafter räknas fram.

Den arbetstid som inräknas ska vara den tid som myndigheten utbetalt lön eller annan ersättning för i utbyte mot arbete. Omräkning till heltidstjänster innebär att deltidsanställd personal ingår i summa antal personer med den procentandel av en heltidstjänst som deras tjänstgör-

ring utgör. Uppgifterna i tabellen bygger på myndigheternas rapportering i statens informationssystem Hermes.

Under 2012 har antalet årsarbetskrafter totalt ökat med 5 087 personer eller med 2,5 procent. Arbetsförmedlingen är den enskilda myndighet som ökat procentuellt mest i antalet årsarbetskrafter, med nästan 17 procent. Enligt regeringen bör myndigheten satsa på det personliga mötet och ett utökat förvaltningsanslag har möjliggjort nyanställning av över 2 700 medarbetare. I övrigt är det främst inom universitets- och högskolesektorn som antalet årsarbetskrafter stiger.

Not 7

Kostnader för lokaler

Miljoner kronor

	2012	2011
Försvarmakten	2 485	2 465
Rikspolisstyrelsen	1 977	1 927
Kriminalvården	1 422	1 475
Regeringskansliet	1 392	1 291
Lunds universitet	901	862
Domstolsverket	776	763
Migrationsverket	770	556
Stockholms universitet	710	720
Karolinska institutet	667	586
Försäkringskassan	646	643
Kungl. Tekniska högskolan	644	622
Göteborgs universitet	636	630
Uppsala universitet	635	623
Arbetsförmedlingen	598	568
Skatteverket	549	577
Linköpings universitet	449	432
Trafikverket	446	367
Umeå universitet	398	348
Sveriges lantbruksuniversitet	334	344
Statens institutionsstyrelse	295	276
Linnéuniversitetet	199	198
Försvarets materielverk	196	183
Luleå tekniska universitet	171	167
Malmö högskola	167	158
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	157	174
Örebro universitet	152	162
Tullverket	146	147

Affärsverk

Sjöfartsverket	42	41
Svenska kraftnät	38	53
Luftfartsverket	37	37
Statens järnvägar	2	2
Övriga myndigheter	4 610	4 562
Eliminering av inomstatliga lokalkostnader	-4 563	-4 453
Summa	18 084	17 506

Som kostnader för lokaler redovisas myndigheternas kostnader för hyrda lokaler. Redovisning görs brutto och inkluderar hyra till andra statliga myndigheter. Elimineringarna utgörs av myndigheternas lokalkostnader som betalas till Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk.

Regeringskansliets lokalkostnader har ökat med 101 miljoner kronor. Detta är en följd av kostnader i samband med renovering av Regeringskansliets lokaler i bl.a. kvarteret Loen i Stockholm, samt ökade hyreskostnader med anledning av övertagandet av det administrativa ansvaret för nio utlandsmyndigheter från Sida.

Migrationsverkets ökning med 214 miljoner kronor förklaras till stor del av att antalet asylsökande ökat kraftigt. Andelen personer som valt att bo i anläggningsboenden har också ökat under året. Detta har inneburit att Migrationsverket hyrt tillfälliga anläggningsboenden som varit kostsammare än ordinarie anläggningsboenden. Kostnaderna för tillfälliga boenden har ökat med 174 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Not 8

Vissa garanti- och kreditkostnader

Miljoner kronor

	2012	2011
<i>Exportkreditnämnden</i>		
Skadekostnader	437	374
Förändring av försäkringstekniskt beräknat nettovärde på skadefordringar	-41	33
Utlösen självriskandelar	9	-
Förändring i avsättningar för försäkringstekniskt beräknad risk i engagemang	-314	-27
<i>Summa Exportkreditnämndens kostnader i garantiverksamheten</i>	<i>91</i>	<i>380</i>
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Kostnad för infriade garantiåtaganden	-	2 116
Intäkter, regressfordringar	-	-2 114
Reservering för framtida förlustrisker	-350	-519
Övrigt	428	92
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>78</i>	<i>-425</i>
Boverket	-29	-51
Summa	140	-96

Under posten vissa garanti- och kreditkostnader redovisas kostnader för statlig garanti- och utlåningsverksamhet som inte redovisas bland transfereringar. Kostnaderna skiljs från övriga driftkostnader eftersom de kan variera kraftigt mellan åren och därför stör jämförelser mellan åren, samtidigt som de har en annan karaktär än de flesta myndigheters driftkostnader i övrigt.

Exportkreditnämndens kostnader i garantiverksamheten minskar med 289 miljoner kronor och merparten avser förändring i reserveringar för försäkringstekniskt beräknad risk i engagemang. Under året har Exportkreditnämndens reserveringsbehov minskat, vilket innebär att 291 miljoner kronor av reserven för förväntade förluster har lösts upp. Skadekostnaderna har ökat med 63 miljoner kronor. De politiska skadutbetalningarna svarar för den största delen av ökningen och beror på att sanktionerna mot Iran medförde problem med att genomföra betalningar till och från landet.

Riksgäldskontorets kostnader i garantiverksamheten har ökat vilket främst beror på nedskrivning av finansiella tillgångar med 250 miljoner kronor samt ökning av befarade förluster på regressfordringar med 198 miljoner

kronor. Nedskrivningen avser Riksgäldskontorets innehav av aktier i Saab Automobile Parts AB (se not 39).

Den verksamhet som Statens bostadskreditnämnd bedrivit fördes den 1 oktober 2012 över till Boverket. Boverket redovisar en kostnadsreduktion avseende förändring av avsättningar för garantier.

Not 9

Övriga driftkostnader

Miljoner kronor

	2012	2011
<i>Övriga driftkostnader - tjänster</i>		
Trafikverket	37 981	37 421
Försvarsmakten	14 035	13 912
Försvarets materielverk	6 337	5 936
Rikspolisstyrelsen	2 192	2 016
Kärnavfallsfonden	1 671	1 340
Fortifikationsverket	1 533	1 340
Skatteverket	1 342	1 174
Försäkringskassan	1 332	1 204
Karolinska institutet	1 238	1 177
Statens fastighetsverk	1 215	1 332
Transportstyrelsen	1 112	1 155
Göteborgs universitet	1 045	1 018
Arbetsförmedlingen	994	667
Lunds universitet	994	980
Naturvårdsverket	950	995
Regeringskansliet	804	782
Umeå universitet	791	747
Uppsala universitet	754	729
Kriminalvården	709	793
Pensionsmyndigheten	694	699
Statens skolverk	659	604
Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete	610	551
Domstolsverket	575	566
Kronofogdemyndigheten	480	478
Linköpings universitet	474	459
Övriga myndigheter	14 317	16 539
<i>Summa tjänster</i>	<i>94 838</i>	<i>94 614</i>
<i>Övriga driftkostnader - varor</i>		
Försvarets materielverk	10 705	7 680
Trafikverket	4 975	4 536
Försvarsmakten	3 257	3 285
Rikspolisstyrelsen	873	922

Fortifikationsverket	469	496	Sveriges lantbruksuniversitet	99	95
Karolinska institutet	430	375	Uppsala universitet	96	91
Kriminalvården	416	419	Umeå universitet	95	92
Uppsala universitet	333	303	Försvarets materielverk	93	151
Lunds universitet	330	296			
Migrationsverket	263	155	Affärsverk		
Statens fastighetsverk	243	247	Svenska kraftnät	347	260
Göteborgs universitet	202	212	Luftfartsverket	122	116
Stockholms universitet	189	216	Sjöfartsverket	50	65
Kungl. Tekniska högskolan	187	187	Statens järnvägar	9	6
Sveriges lantbruksuniversitet	178	184			
Arbetsförmedlingen	171	134	Övriga myndigheter	1 664	1 638
Skatteverket	168	262	<i>Summa övriga driftkostnader – reparationer, diverse m.m.</i>	<i>7 265</i>	<i>7 050</i>
Transportstyrelsen	156	186			
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	139	140	<i>Aktivering utveckling av anläggnings- tillgångar i egen regi</i>		
Umeå universitet	134	137	Trafikverket	-23 934	-23 812
Statens jordbruksverk	110	107	Myndigheter i försvarssektorn	-7 653	-3 319
Regeringskansliet	106	113	Försäkringskassan	-434	-350
Statens institutionsstyrelse	99	102	Transportstyrelsen	-209	-241
Linköpings universitet	97	97	Rikspolisstyrelsen	-129	-74
Övriga myndigheter	1 832	1 865	Skatteverket	-102	-83
<i>Summa varor</i>	<i>26 062</i>	<i>22 656</i>	Riksdagsförvaltningen	-95	-20
			Kronofogdemyndigheten	-67	-47
<i>Affärsverk, övrig drift – varor och tjänster</i>			Naturvårdsverket	-56	-69
Svenska kraftnät	7 079	7 088			
Sjöfartsverket	1 219	1 147	Affärsverk		
Luftfartsverket	820	466	Sjöfartsverket	-390	-249
Statens järnvägar	-198	13			
<i>Summa affärsverk, övrig drift – varor och tjänster</i>	<i>8 920</i>	<i>8 714</i>	Övriga myndigheter	-368	-316
			<i>Summa Aktivering utveckling av an- läggnings tillgångar i egen regi</i>	<i>-33 437</i>	<i>-28 580</i>
<i>Övriga driftkostnader - reparationer, diverse m.m.</i>			Eliminering av inomstatliga transaktioner	-20 725	-22 598
Försvarsmakten	2 033	2 011			
Trafikverket	548	652	Total summa övriga driftkostnader	82 923	81 856
Kriminalvården	297	272			
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	235	221			
Rikspolisstyrelsen	232	228			
Regeringskansliet	214	195			
Riksdagsförvaltningen	167	98			
Arbetsförmedlingen	166	134			
Lunds universitet	134	136			
Försäkringskassan	119	107			
Kustbevakningen	116	92			
Migrationsverket	114	97			
Sveriges lantbruksuniversitet	110	108			
Domstolsverket	104	92			
Karolinska institutet	101	93			

Övriga driftkostnader utgörs av myndigheternas köp av tjänster, varor, reparationer och diverse andra driftkostnader. Elimineringarna avser köp av varor och tjänster mellan myndigheterna. Totala övriga driftkostnader har ökat med 1 067 miljoner kronor.

Trafikverket upphandlar entreprenader och konsulter för byggande och underhåll av vägar och järnvägar samt för planering och projektering. Trafikverkets övriga driftkostnader har ökat såväl avseende köp av tjänster som köp av varor. Trafikverket har aktiverat något mer än föregående år för investeringar i anläggnings-

tillgångar i egen regi. Aktiveringarna avser järnvägsanläggningar, produktionsanläggningar samt väganläggningar. Aktivering innebär att kostnader för köp av varor och tjänster förs bort från resultaträkningen och tas upp som investering i balansräkningen.

Försvarsmaktens kostnader för tjänster har ökat något, främst för materiella tjänster såsom driftstöd, vidmakthållande och systemstöd som lagts som uppdrag mot Försvarets materielverk. Försvarsmakten har något lägre kostnader för köp av varor jämfört med föregående år. Materiel har anskaffats enligt plan men beroende på vilken typ av materiel som anskaffas samt leveranstidpunkter kan kostnaderna variera mellan åren. Internationella insatser har haft minskade materielkostnader, förutom drivmedel som har ökat.

Ökade kostnader för tjänster hos Försvarets materielverk avser framförallt sjöområdet. Kostnadsökningarna avser främst Visby-projektet, men även inom ubåtssystem, sonar (utrustning för minröjning och ubåtsjakt) och marina mät-system ökar kostnaderna. Försvarets materielverks kostnader för varor har minskat och avser i huvudsak marksystem. Det är framförallt finkalibersystem som minskat, men även inom hjulfordon och indirekt eld har kostnaderna minskat. Försvarets materielverks inköp av varor 2011 påverkas av stora periodiseringar avseende pågående arbeten. Detta ger en ökning av posten mellan åren i sammanställningen ovan. Aktiveringarna hos myndigheter i försvarssektorn har ökat jämfört med föregående år varav den största ökningen är hos Försvarets materielverk och avser beredskapsinventarier.

Polisens övriga driftkostnader avseende köp av tjänster har ökat. Den största ökningen avser köp av datatjänster till följd av Polisens nationella it-strategi. Även kostnaderna för bevakningstjänster har ökat vilket förklaras av ökad bevakning vid högriskrättegångar, ökat utnyttjande av bevakningsföretag samt större behov av tolktjänster. Kostnaderna för köp av varor har minskat. Detta beror bland annat på en pris-sänkning av passböcker samt minskat inköp av datorer och kringutrustning.

Svenska kraftnät har ökade övriga driftkostnader vilket främst förklaras av högre kostnader för förlustkraft. Hög överföring av el från norra till södra Sverige till följd av god vattentillgång ger upphov till ökade nätförluster som Svenska Kraftnät kompenserar för genom inköp av så

kallad förlustkraft. Den goda vattentillgången har dock medfört att kostnaderna för inköp av balanskraft minskat.

Statens järnvägar redovisar en kostnadsreduktion under året. Orsaken till det är att när det sista lånet kopplat till leasingverksamheten amorterades i oktober 2012 upplöstes den därmed sammanhängande reserven vilket gav en positiv resultatpåverkan.

Not 10 Avskrivningar och nedskrivningar

Miljoner kronor

	2012	2011
Trafikverket	7 882	7 258
Försvarsmakten	7 615	7 133
Rikspolisstyrelsen	793	762
Försäkringskassan	707	722
Fortifikationsverket	633	805
Statens fastighetsverk	373	388
Skatteverket	308	334
Kriminalvården	290	322
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	284	317
Domstolsverket	280	264
Lunds universitet	264	237
Affärsverk		
Svenska kraftnät	642	522
Luffartsverket	188	210
Sjöfartsverket	145	259
Statens järnvägar	49	33
Övriga myndigheter	3 938	3 619
Summa	24 391	23 185

Trafikverkets avskrivningar har under året ökat med 624 miljoner kronor och består till allra största delen av avskrivningar på väg- och järnvägsanläggningar (se not 18 och 19). Försvarsmaktens avskrivningar har ökat med 482 miljoner kronor och avser främst beredskapsinventarier som stridsfordon, självgående pjäser, fartyg och båtar (se not 24).

Not 11

Resultat från andelar i hel- och delägda företag

Miljoner kronor

	2012	2011
Resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande		
Vattenfall AB	16 936	11 083
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	8 789	10 960
Akademiska Hus AB	3 147	2 394
Sveaskog Holding AB (Sveaskog AB)	2 155	899
Specialfastigheter Sverige AB	1 328	686
AB Svensk Exportkredit	709	1 400
Jernhusen AB	568	176
Green Cargo AB	521	9
SJ AB	471	36
Swedavia AB	437	375
Apoteket AB	367	390
SBAB Bank AB (Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag SBAB)	363	341
Teracom Holding AB (Teracom AB)	236	168
AB Svensk Bilprovning	189	56
PostNord AB (Posten Norden AB)	155	742
Vasallen AB	56	-88
Samhall AB	47	126
Fouriertransform AB	43	-77
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB	36	82
Almi Företagspartner AB	28	27
Vectura Consulting AB	24	33
Systembolaget AB	20	-83
Kungliga Dramatiska Teatern AB	16	-5
Innovationsbron AB	13	-87
RISE Holding AB	11	40
Kungliga Operan AB	8	7
Svenska Rymdaktiebolaget	8	-122
Inlandsinnovation AB	7	13
Metria AB	7	-5
AB Göta Kanalbolag	0	0
AB Svenska miljöstyrningsrådet	0	0
Infranord AB	0	-62
Preaktio AB	0	0
Arbetslivsresurs AR AB	-	7
Svenska Spel AB	-	-
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB)	-	-
Voksenåsen A/S	-1	2
Swedesurvey AB	-8	-4
Ersättningsmark i Sverige AB	-10	-3
Apotek Produktion & Laboratorier AB	-14	9
Statens Bostadsomvandling AB	-15	4

Apotekens Service AB	-45	-2
Lernia AB	-96	-28
Swedfund International AB	-224	-45
European Spallation Source ESS AB	-256	-131
Svevia AB	-320	-101

Övriga företag som redovisas av Kammarkollegiet	0	-1
Summa Kammarkollegiet	35 706	29 221

Affärsverk		
Svenska kraftnät - SwePol Link AB m.fl.	23	30
Luftfartsverket - LFV Holding AB	-5	4
Sjöfartsverket - Sjöfartsverket Holding AB	2	-121
Övriga myndigheter	-48	-2
Summa resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	35 678	29 132

Resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande		
TeliaSonera AB	7 415	6 840
Nordiska Investeringsbanken NIB	772	710
AB Bostadsgaranti	26	4
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	-10	5
VisitSweden AB	-4	-4
Norrland Center AB	-	0
SAS AB	-211	-361

Affärsverk		
Svenska kraftnät - Nord Pool ASA m.fl.	-6	9
Summa resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	7 982	7 203

Resultat från andelar i hel- och delägda företag - totalt		
Resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	35 678	29 132
Resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	7 982	7 203
Total summa	43 660	36 335

Med bestämmande statligt inflytande avses när statens ägarandel överstiger 50 procent. Med väsentligt statligt inflytande avses när statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent.

Det resultat som redovisas ovan baseras på det redovisade nettoresultatet hos bolagen enligt årsbokslut för respektive år, utom i några fall då ett tidigare delårsbokslut använts. Resultatandelarna har ökat med 7,3 miljarder kronor jämfört med 2011.

Vattenfalls resultat har förbättrats med 5,9 miljarder kronor. Bland jämförelsestörande poster ingår bl.a. nedskrivning av tillgångar främst i Nederländerna på 8,6 miljarder kronor. Även föregående år belastades dock med en kostnad för nedskrivning och avveckling av kärnkraftverk i Tyskland med 10,4 miljarder kronor. Realisationsvinster på 8 miljarder kronor har förbättrat resultatet och avser försäljning av verksamhet främst i Finland. Föregående år uppgick realisationsvinsterna till 4,8 miljarder kronor. Ökad produktionsvolym hos kvarvarande enheter har uppvägt sjunkande elpriser och därmed förbättrat resultatet med 2,4 miljarder kronor. Förlorat resultatbidrag från avyttrade enheter har minskat resultatet med 2,6 miljarder kronor.

Resultatet för LKAB har försämrats med 2,2 miljarder kronor. Trots ökade volymer har intäkterna minskat på grund av lägre priser för järnmalm. Resultatet inkluderar avsättning för kostnader på 1,1 miljarder kronor relaterade till påverkan av gruvbrytning på samhällena Kiruna och Malmberget, vilket är i nivå med föregående år.

Akademiska hus AB visar 0,8 miljarder kronor högre resultat än föregående år. Förbättringen förklaras främst av en positiv skatt på 1,3 miljarder kronor orsakad av effekten av lägre skattesats på uppskjuten skatt. Värdeförändringarna på fastigheter är negativ och medför en försämring av resultatet med 0,6 miljarder kronor.

Sveaskog AB har förbättrat resultatet med 1,3 miljarder kronor, främst hänförligt till den positiva effekten av sänkt bolagsskattesats på uppskjuten skatt.

Specialfastigheter Sverige AB har ökat resultatet med 0,6 miljarder kronor, främst beroende på fastigheternas värdeökning som är 0,2 miljarder kronor högre samt på ett förbättrat finansnetto med 0,2 miljarder kronor. Dessutom har den sänkta bolagsskattesatsen medfört en positiv effekt om 0,3 miljarder kronor.

AB Svensk Exportkredit redovisar försämrat resultat med 0,7 miljarder kronor. Det är främst orealiserade förluster av värdeförändringar på finansiella tillgångar och skulder samt derivat som medfört lägre resultat med 1,2 miljarder kronor.

Jernhusen AB har förbättrat resultatet med 0,4 miljarder kronor, främst avseende den positiva effekten av lägre skattesats på uppskjuten skatt med 0,3 miljarder kronor samt förbättrad orealiserad värdeförändring på finansiella instrument på 0,2 miljarder kronor.

Green Cargo AB har förbättrat resultatet med 0,5 miljarder kronor, vilket främst avser resultat från avyttrade verksamheter på 0,6 miljarder kronor.

Resultatandelen från PostNord AB har försämrats med 0,6 miljarder kronor, vilket främst förklaras av ökade omstrukturingskostnader med 0,5 miljarder kronor.

Resultatandelen från Systembolaget har ökat med 0,1 miljarder kronor. Andelen har reducerats med respektive års betalda utdelning på 0,2 miljarder kronor respektive 0,3 miljarder kronor, som i stället betraktas som skatteintäkt. Resultatet före denna omföring uppgår till 0,2 miljarder kronor för båda åren.

Svevia AB har försämrat det negativa resultatet med 0,2 miljarder kronor beroende på sjunkande omsättning och nedskrivningar av förlustbringande projekt.

Resultatet i Svenska Spel AB uppgår till 5,1 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 0,1 miljarder kronor. Resultatet behandlas inte som resultat från andelar i årsredovisningen för staten, utan redovisas som skatteintäkt.

SVEDAB redovisar en förlust på 0,3 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 0,3 miljarder kronor och avser främst resultatandelen i Öresundsbrokonsortiet som förbättrats med 0,7 miljarder kronor. Resultatet redovisas dock inte som resultatandel så länge det egna kapitalet är negativt.

Resultatet från TeliaSonera har ökat med 0,6 miljarder kronor till 7,4 miljarder kronor. Den främsta förklaringen utgörs av sänkt skattesats på uppskjuten skatt som förbättrat resultatandelen med 0,5 miljarder kronor. Försäljning av andelar i ett ryskt intresseföretag har medfört en ökning av realisationsvinster med 2,8 miljarder kronor, vilket dock helt utjämnats av ökade nedskrivningar på verksamheter i Norge och Litauen.

Nordiska Investeringsbanken NIB har förbättrat sitt resultat med 0,1 miljarder kronor. Det är främst resultatet från finansiella instrument som förbättrats. Resultatet avser perioden den 1 september 2011 till och med den 31 augusti 2012.

SAS har minskat sin förlust med 0,2 miljarder kronor. Resultatet 2012 avser, i samband med byte av beskattningsår, perioden januari t.o.m. oktober och för 2011 avses kalenderåret. Resultaten är därför inte jämförbara. Dock inkluderar 2011 en nedskrivning av ett spanskt flygbolag med 0,3 miljarder kronor som inte har någon motsvarighet under 2012.

Not 12

Nettokostnad för statsskulden

Miljoner kronor

	2012	2011
Ränteintäkter för förvaltning av statsskulden		
Ränteintäkter avseende upplåning i svenska kronor	15 920	15 252
Ränteintäkter avseende upplåning i utländsk valuta	1 885	4 142
Summa ränteintäkter	17 805	19 394
Räntekostnader för förvaltning av statsskulden		
Räntekostnader avseende upplåning i svenska kronor	-38 521	-45 020
Räntekostnader avseende upplåning i utländsk valuta	-4 594	-6 484
Summa räntekostnader	-43 115	-51 504
Övriga finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden		
Realiserade valutaförluster (netto)	2 861	-3 964
Orealiserade valutakursförändringar (netto)	5 914	1 498
Överkurs vid emission (netto)	9 072	9 163
Intäktsförda, preskriberade obligationer m.m.	30	43
Realiserade kursförändringar (netto)	-12 526	-9 798
Provisioner till banker m.fl.	-86	-74
Nettokostnad för förvaltning av statsskulden	-20 045	-35 242

Finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden redovisas av Riksgäldskontoret. De innefattar även intäkter respektive kostnader för skuldskötselåtgärder.

Under 2012 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser och valutakursförändringar m.m.) till 20 miljarder kronor, vilket innebär att nettokostnaden minskat med 15 miljarder kronor. Det beror i huvudsak på att räntekostnaderna minskade med 8 miljarder kronor, varav räntekostnaderna avseende upplåning i svenska kronor minskat med 6 miljarder kronor.

De realiserade valutakursförändringarna ökade med 7 miljarder kronor jämfört med 2011 samtidigt som de orealiserade valutakursförändringarna ökade med 4 miljarder kronor. Samtidigt ökade kostnaden avseende realiserade kursförändringar med 3 miljarder kronor.

Not 13

Övriga finansiella intäkter

Miljoner kronor

	2012	2011
Riksbankens inlevererade överskott	7 500	6 200
Centrala studiestödsnämnden	2 897	3 690
Skatteverket	1 630	1 232
Kärnavfallsfonden	1 510	1 123
Utdelning på aktier i Nordea Bank AB	1 248	1 415
Riksgäldskontoret	421	1 010
Exportkreditnämnden	172	479
Pensionsmyndigheten	146	23
Kammakollegiet, övrigt	136	15
Försäkringskassan	135	130
Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete	28	66
Trafikverket	26	29
Reavinster vid försäljning av aktier	-	16 881
Affärsverk		
Statens järnvägar	131	172
Luftfartsverket	48	42
Svenska kraftnät	4	8
Sjöfartsverket	2	3
Övriga myndigheter	35	194
Summa	16 069	32 712

De finansiella intäkterna och kostnaderna för förvaltning av statsskulden redovisas i not 12 Nettokostnader för statsskulden.

Riksbankens inlevererade överskott uppgick till 7 500 miljoner kronor. Detta redovisas av Kammarkollegiet.

Centrala studiestödsnämndens finansiella intäkter avser bl.a. räntor på studielån.

Skatteverket redovisar främst räntor i skattekontosystemet

Kärnavfallsfondens intäkter omfattar huvudsakligen ränteintäkter för nominella placeringar.

Utdelningar på aktier i Nordea AB redovisas både av Riksgäldskontoret och Kammarkollegiet. Den del som redovisas av Riksgäldskontoret uppgick till 649 miljoner kronor och har tillförts Stabilitetsfonden. Den del som redovisas av Kammarkollegiet uppgick till 599 miljoner kronor och har redovisats mot inkomsttitel.

Riksgäldskontoret redovisar intäkter kopplade till repotransaktioner i förvaltningen av insättningsgarantifonden.

Reavinster vid försäljning av aktier föregående år avser främst vinst vid Statens försäljning av 255 miljoner aktier i Nordea Bank AB i februari 2011 med 16 796 miljoner kronor.

De finansiella intäkterna hos Statens järnvägar utgörs bl.a. av ränteintäkter på långfristiga värdepappersinnehav samt på leasingtillgångar (lok, färjor och fordon i egen förvaltning).

Not 14

Övriga finansiella kostnader

Miljoner kronor

	2012	2011
Trafikverket	354	506
Exportkreditnämnden	332	10
Riksgäldskontoret	154	293
Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete	35	2
Regeringskansliet	33	52
Riksdagsförvaltningen	22	29
Försvarmakten	17	14
Tullverket	0	208
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	399	188
Sjöfartsverket	55	33
Svenska kraftnät	33	2
Statens järnvägar	21	50
Övriga myndigheter	112	166

Aktivering av finansiella kostnader	-72	-89
Summa	1 495	1 464

Trafikverkets kostnader avser huvudsakligen finansiella avgifter för Botniabanan med 295 miljoner kronor.

Exportkreditnämndens finansiella kostnader avser huvudsakligen kursdifferenser och beräknade kursförluster för premier.

Riksgäldskontoret redovisar kostnader kopplade till repotransaktioner i förvaltningen av insättningsgarantifonden.

I Tullverkets finansiella kostnader från 2011 ingick 205 miljoner kronor i finansiella avgifter som betalats till EU mot bakgrund av en dom i EU-domstolen.

Luftfartsverkets finansiella kostnader avser ränteandel av pensionskostnader.

I noten redovisas finansiella kostnader per myndighet brutto. Några myndigheter har aktiverat räntekostnader i samband med anläggningsprojekt, eftersom räntan är en del av de utgifter för att bygga anläggningen som tas upp som tillgång.

3.5.2 Noter till balansräkningen

Not 15

Balanserade utgifter för utveckling

Miljoner kronor

	2012	2011
Försäkringskassan	1 407	1 394
Försvarmakten	1 306	1 409
Transportstyrelsen	559	400
Skatteverket	521	545
Rikspolisstyrelsen	381	342
Migrationsverket	201	191
Kronofogdemyndigheten	198	202
Trafikverket	162	183
Lantmäteriet	145	113
Verket för högskoleservice	112	136
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	222	215
Sjöfartsverket	16	28
Övriga myndigheter	1 707	1 603
Summa	6 937	6 761

Under posten Balanserade utgifter för utveckling redovisas främst egenutvecklade it-system.

Försäkringskassans balanserade utgifter avser it-stöd för ärendehantering, självbetjäningstjänster samt ny infrastruktur för it. Försäkringskassan har kvar it-stöden för pensionshantering även efter Pensionsmyndighetens bildande och vidareutvecklar dessa samt hanterar nyutveckling enligt uppdrag från Pensionsmyndigheten. Kostnader för avskrivningar avseende dessa tillgångar faktureras Pensionsmyndigheten.

Försvarsmaktens post avser i huvudsak fortsatt utveckling av systemet PRIO som lanserades i början av 2009 och som därefter etappvis införts i verksamheten. Med systemet ska ett samlat och integrerat resurs- och ekonomiledningssystem skapas för hela Försvarsmakten. Under året har produktionen inom Försvarsmakten påverkats av störningar i materielförsörjningen vad gäller tillförsel av reservdelar i anslutning till införande av PRIO etapp 3 och 4.

Transportstyrelsens balanserade utgifter avser projekt Trängselskatt Göteborg som bedrivits i samverkan med Trafikverket. Det nya systemet är utvecklat för att hantera både trängselskatt i Stockholm och trängselskatt i Göteborg samt de kommande infrastrukturavgifterna på Motalabron, bron över Sundsvallsfjärden och Skurubron.

Skatteverkets post avser utgifter för utveckling av bland annat ett nytt beskattningssystem och ett system för att hantera månadsuppgifter. Skatteverket har också, tillsammans med andra myndigheter inom rättsväsendet, ingått en överenskommelse om att delta i ett regeringsuppdrag som ska förbättra rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Samarbetet syftar till att utveckla it-system som gör att uppgifter om brott och misstänkta personer ska kunna registreras, utbytas och göras tillgängliga för myndigheterna i rättskedjan i elektronisk form. För Skatteverkets del innebär projektet bland annat att utveckla it-stöden Brottsanmälan och Brottsutredning där Skatteverket kan hantera uppgifter om misstänkta personer och brott samt utbyta uppgifter med åklagare.

Not 16

Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

Miljoner kronor

	2012	2011
Kriminalvården	148	5
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	136	184
Rikspolisstyrelsen	68	65
Försäkringskassan	44	52
Tullverket	30	15
Riksgäldskontoret	27	9
Post- och telestyrelsen	25	21
Försvarets radioanstalt	21	17
Pensionsmyndigheten	15	23
Skatteverket	15	22
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	84	92
Sjöfartsverket	15	9
Luftfartsverket	1	2
Övriga myndigheter	247	313
Summa	876	829

Under posten Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar redovisas i första hand köpta it-system och program.

Kriminalvårdens post har ökat med 143 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det beror på att ett antal investeringar i tele- och säkerhetsinstallationer tidigare i sin helhet har klassificerats som materiella anläggningstillgångar hos Kriminalvården. Delar av investeringarna avser dock immateriella anläggningstillgångar och har därför omklassificerats under året. Investeringarna har räknats om och korrigerats för flertalet häkten och anstalter i landet.

Tillgångarna hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap avser främst investeringar i växlar och licenser för det nationella radio-kommunikationssystemet Rakel. Postens minskning jämfört med föregående år beror på att stora anskaffningar gjordes under 2010 och 2011 som nu börjat skrivas av. Dessutom har en justering av avskrivningstiden för växlar gjorts. Anpassningen avser tilläggsinvesteringar där avskrivningstiden korrigerats med hänsyn tagen till huvudinvesteringens anskaff-

ningstidpunkt. Detta har inneburit en nedskrivning med 9 miljoner kronor.

Affärsverket Svenska kraftnäts post består av markrättigheter i form av servitut och ledningsrätter samt nyttjanderättigheter för optoförbindelser.

Not 17

Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar

Posten ingår i uppställningsformen för balansräkningen men saknade utfall både 2012 och 2011.

Not 18

Statliga väganläggningar

Miljoner kronor

	2012	2011
Ingående anskaffningsvärde	175 122	165 692
Årets anskaffning	-	-
Årets färdigställande från pågående investering	11 178	9 429
Försäljning/utrangering	-	0
Utgående anskaffningsvärde	186 300	175 121
Ingående avskrivningar	-66 942	-63 025
Årets avskrivningar	-4 169	-3 916
Försäljning/utrangering	0	-
Akkumulerad avskrivning	-71 111	-66 941
Nedskrivningar	-	-
Summa	115 189	108 180

Investeringar i statliga väganläggningar redovisas av Trafikverket. Avskrivningstiden är normalt 40 år.

Väganläggningar har under året invärderats som färdigställda till ett värde av 11 178 miljoner kronor (överfört från Pågående nyanläggningar). Större objekt med en investeringskostnad över 100 miljoner kronor som öppnats för trafik under året är bland annat E6 Trelleborg-Vellinge, E22 Hörby Norra-Linderöd, E4 Södertälje-Stockholm (Hallunda), E6 Tanumshede-Lugnet, E45 Ange-

redsbron-Älvängen samt E45 Älvängen-Trollhättan.

Not 19

Statliga järnvägsanläggningar

Miljoner kronor

	2012	2011
Ingående anskaffningsvärde	140 875	135 280
Årets anskaffning	93	38
Årets färdigställande från pågående investering	17 706	5 568
Försäljning/utrangering	-5	-11
Utgående anskaffningsvärde	158 669	140 875
Ingående avskrivningar	-43 102	-40 227
Årets avskrivningar	-3 272	-2 876
Försäljning/utrangering	1	1
Akkumulerad avskrivning	-46 373	-43 102
Nedskrivningar	-	-
Summa	112 296	97 773

Trafikverket redovisar investeringar i järnvägsanläggningar. Anskaffningskostnad för mark för järnvägsändamål ingår också i redovisat värde för järnvägsanläggningen. Trafikverket tillämpar differentierade avskrivningstider, mellan 25 och 110 år, på samtliga järnvägsanläggningar.

Värdet av järnvägsanläggningar som färdigställt under året uppgår till 17 706 miljoner kronor (överfört från pågående nyanläggningar). De projekt som står för den största delen av ökningen jämfört med föregående år är uppgradering av sträckan Sundsvall-Nyland (Ådalsbanan) samt Trollhättan-Göteborg (Olskroken), dubbelspår inklusive stationer i Götaälvdalen. Ådalsbanan är en viktig länk mellan Botniabanan och Ostkustbanan, och en stor del av person- och godstrafiken kommer att gå via denna bana. För att klara av nya trafikmängder har standardhöjningar gjorts. Slutkostnaden har ökat med ca 50 procent, vilket beror på omfattande innehållsförändringar, införande av ny teknik, betydligt längre genomförandetid för projektet samt bristande bergkvalitet.

Not 20**Byggnader, mark och annan fast egendom***Miljoner kronor*

	2012	2011
Statens fastighetsverk	13 645	13 273
Fortifikationsverket	9 709	9 417
Naturvårdsverket	6 950	6 703
Riksdagsförvaltningen	942	967
Sveriges lantbruksuniversitet	792	505
Affärsverk		
Sjöfartsverket	1 103	1 090
Lufftartsverket	977	890
Svenska Kraftnät	370	232
Övriga myndigheter	964	915
Summa	35 452	33 992

Statens fastighetsverk förvaltar den del av statens fasta egendom som regeringen bestämmer. Större delen av fastigheterna tillhör det nationella kulturarvet. Exempel på fastigheter är de kungliga slotten, ett trettiotal fästningar, nationalteatrarna, museerna, regeringens byggnader, landshövdingarnas residens och ambassadbyggnader i utlandet. De markegendomar som redovisas av Statens fastighetsverk består till stora delar av markområden väster om odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län samt renbetesfjällen i Jämtlands län. I mellersta och södra Sverige förvaltas ett antal kungsgårdar som av kulturhistoriska skäl ägs av staten. Det bokförda värdet för byggnader har ökat under 2012, vilket främst kan hänföras till flera avslutade och tillgångsredovisade projekt. De större tillgångsredovisade projekten är ombyggnad av Loen (del av regeringskvarteren), Kammarrättens hus/Sparreska palatset och Afrikahuset i Uppsala. En generell översyn av fastigheterna ledde till en nedskrivning av det bokförda värdet avseende Borgen, Djurgården.

Fortifikationsverket förvaltar fastigheter avsedda för försvarsändamål. Utgifter för investeringar avseende ny- och ombyggnader samt markinköp uppgick till 1 007 miljoner kronor, varav 929 miljoner kronor avser denna balanspost. Exempel på större investeringsprojekt som pågått under året är nybyggnation av

räddningsstation på Malmen i Linköping, ombyggnad av rullbana i Linköping, rotrenovering av kasern i Boden samt tillbyggnad av gymnastiksal i Kvarn.

Naturvårdsverket redovisar främst nationalparker och naturreservat. Dessa är dock i många fall upptagna till ett lågt värde. Under 2012 har värdet ökat med 247 miljoner kronor, vilket främst avser investeringar i markinköp för bildande av naturreservat och nationalparker. Under året har staten genom Naturvårdsverket bland annat förvärvat mark där betalningen reglerats genom statligt ägda Ersättningsmark AB.

Riksdagsförvaltningen förvaltar riksdagsbyggnaderna och ombyggnader och förbättringar under året är förhållandevis små.

Not 21**Förbättringsutgifter på annans fastighet***Miljoner kronor*

	2012	2011
Rikspolisstyrelsen	744	728
Regeringskansliet	496	432
Försvarsmakten	237	234
Lunds universitet	201	113
Kungl. Tekniska högskolan	166	163
Arbetsförmedlingen	146	84
Umeå universitet	144	146
Göteborgs universitet	127	144
Försvarets materielverk	119	108
Övriga myndigheter	1 616	1 652
Summa	3 996	3 804

Förbättringsutgifter på annans fastighet avser sådana utgifter som myndigheten har haft för att anpassa hyrda lokaler till den egna verksamheten, exempelvis om- och tillbyggnationer, kabeldragningar för nätverk, larmanordningar samt reparationer och underhåll i fall där utgifterna uppgått till väsentliga belopp.

Rikspolisstyrelsens förbättringsutgifter avser diverse om- och tillbyggnationer av polislokaler runt om i landet.

Regeringskansliets förbättringsutgifter har ökat med 64 miljoner kronor beroende på investeringar i kontorslokaler i Klarakvarteren i

Stockholm och investeringar avseende nya kansli-
er för vissa utlandsmyndigheter.

Lunds universitets förbättringsutgifter har
ökat med 88 miljoner kronor och avser bl.a.
anpassningar på Max IV-laboratoriet, attrak-
tiva studiemiljöer på Lunds tekniska högskola
och Universitetsbiblioteket.

Arbetsförmedlingens förbättringsutgifter
har ökat med 62 miljoner kronor. Ökningen
avser främst anpassningar med säkerhetszoner
och säkerhetsinstallationer i samband med
flyttning till nya lokaler.

Not 22

Maskiner, inventarier, installationer m.m.

Miljoner kronor

	2012	2011
Kustbevakningen	2 523	2 067
Försvarmakten	1 394	1 486
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 319	1 348
Rikspolisstyrelsen	1 199	1 210
Kriminalvården	923	1 146
Lunds universitet	692	642
Domstolsverket	691	744
Trafikverket	689	761
Karolinska institutet	663	606
Uppsala universitet	612	606
Regeringskansliet	538	499
Moderna Museet	434	419
Göteborgs universitet	418	399
Sveriges lantbruksuniversitet	366	327
Kungl. Tekniska högskolan	354	363
Linköpings universitet	339	241
Umeå universitet	324	278
Skatteverket	213	274
Försäkringskassan	169	218
Nationalmuseum med Prins Eugens Wal- demarsudde	157	121
Stockholms universitet	142	150
Luleå tekniska universitet	120	94
Riksarkivet	115	98
Arbetsförmedlingen	111	128
Affärsverk		
Svenska kraftnät	9 454	7 320
Sjöfartsverket	643	599
Statens järnvägar	151	156
Luftfartsverket	33	33

Övriga myndigheter	2 834	2 983
Summa	27 620	25 316

Datorer och kringutrustning, möbler, maski-
ner, installationer, bilar, fartyg, flyg och trans-
portmedel är exempel på tillgångar som redo-
visas under denna post. Även tillgångar som
innehas genom finansiell leasing ingår.

Ökningen för Kustbevakningen,
456 miljoner kronor, beror i huvudsak på an-
skaffning av kombinationsfartyg av typ KBV
031.

Svenska kraftnäts tillgångar består främst av
kraftledningar, stationer, byggnader och mark,
sjökablar, kontrollanläggningsdelar, optoför-
bindelser och tele- och informationssystem.
Ökningen under 2012 på 2 243 miljoner kro-
nor består främst i investeringar i stamnätet.

Not 23

Pågående nyanläggningar

Miljoner kronor

	2012	2011
Trafikverket	80 798	86 091
Fortifikationsverket	855	796
Statens fastighetsverk	586	853
Försvarmakten	340	135
Kustbevakningen	331	123
Lunds Universitet	321	155
Riksdagsförvaltningen	109	16
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	104	96
Sveriges lantbruksuniversitet	35	360
Affärsverk		
Svenska kraftnät	3 546	3 556
Luftfartsverket	374	550
Sjöfartsverket	311	180
Övriga myndigheter	509	461
Summa	88 219	93 372

Trafikverkets pågående större investerings-
projekt omfattar bl.a.: Citybanan i Stockholm,
Väst kustbanan inklusive tunnel genom Halland-
såsen, Norge/Vänernbanan, Ådals-banan, E20
Norra länken, Norra Station i Stockholm och
E45 Göteborg-Trollhättan.

Bland de största investeringarna hos Svenska Kraftnät kan nämnas:

- SydVästlänken som syftar till att förstärka och öka kapaciteten i stamnätet till södra Sverige och till Norge; hittills har 1 698 miljoner kronor investerats,
- Stockholm Ström som syftar till att bygga ut och förbättra elförsörjningen inom Stockholmsområdet, där pågående investeringar uppgår till 457 miljoner kronor, och
- NordBalt som är en utlandsförbindelse som byggs mellan Sverige och Litauen för att koppla samman den nordiska elmarknaden med den baltiska; hittills investerat 383 miljoner kronor.

Not 24 Beredskapstillgångar

Miljoner kronor

	2012	2011
IB Anskaffningsvärde beredskapsinventarier	155 331	152 492
Årets anskaffning	7 104	4 184
Årets försäljningar/utrangeringar	-2 978	-1 345
UB Anskaffningsvärde beredskapsinventarier	159 457	155 331
IB Beredskapsvaror i lager	16 091	15 750
Årets anskaffning	353	
Årets övriga förändring	190	341
UB Beredskapsvaror i lager	16 634	16 091
UB Anskaffningsvärde beredskapstillgångar	176 091	171 422
IB Ackumulerade avskrivningar	-78 047	-72 339
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-6 945	-6 682
Årets försäljningar/utrangeringar	2 100	974
UB Ackumulerade avskrivningar (avser beredskapsinventarier)	-82 892	-78 047
Summa	93 199	93 375

Beredskapstillgångar avser tillgångar för både civil och militär beredskap.

Posten omfattar främst Försvarsmaktens tillgångar för militär beredskap. Tillgångar för civil beredskap omfattar t.ex. läkemedel, fordon samt medicinsk utrustning.

Försvarsmakten delar in sina beredskapstillgångar i dels beredskapsinventarier, dels beredskapsvaror, vilka redovisas som anläggningstillgångar. Beredskapsinventarierna uppgår till 78,6 miljarder kronor och utgörs av t.ex. flyg-

plan, fartyg och stridsvagnar. Beredskapsvaror som t.ex. ammunition, reservmateriel och beklädnadsmateriel uppgår till 16,6 miljarder kronor. I posten ingår även tillgångar under uppbyggnad i Försvarets materielverk. Sammanlagt är 92,8 miljarder kronor av det utgående värdet hänförligt till militära beredskapstillgångar inklusive tillgångar under uppbyggnad och förskottering för sådana.

Nyanskaffning av militära beredskapsinventarier uppgår till 7,0 miljarder kronor och av- och nedskrivningar uppgår till 6,8 miljarder kronor under 2012. Anskaffningen innefattar bl.a. mottagande av ett antal helikoptrar och modifiering av JAS 39 Gripen. Under året har försäljningar och utrangeringar genomförts för 0,8 miljarder kronor. Beredskapslagrets värde har ökat med 0,5 miljarder kronor under året.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har beredskapstillgångar bestående av materiel för räddningstjänst, andningsskydd och anläggningar för varningssignaler. Av det utgående värdet avser knappt 0,2 miljarder kronor MSB.

Socialstyrelsen har beredskapstillgångar avseende läkemedel och sjukvårdsförnödenheter. Även Socialstyrelsens andel av utgående värde är knappt 0,2 miljarder kronor.

Not 25 Förskott avseende materiella anläggningstillgångar

Miljoner kronor

	2012	2011
Försvarets materielverk	1 358	2 208
Trafikverket	926	1 505
Kustbevakningen	30	609
Övriga myndigheter	23	1
Summa	2 337	4 323

Under denna post redovisas förskott som myndigheten lämnat vid anskaffning av materiella anläggningstillgångar.

Försvarets materielverks post avser till övervägande del förskott till utländska leverantörer för försvarsmateriel varav 884 miljoner kronor avser FMS (Foreign Military Sales).

Trafikverkets förskott avser byggandet av järnvägsanläggningar och väganläggningar, bland annat bro över Sundsvallsfjärden, projekt Hall-

andsåsen, Norra Länken och Norra Station i Stockholm, ny bro över befintlig järnväg i Rotebro, E45 Edet Rasta samt riksväg 50 Mjölby-Motala.

Kustbevakningens post avser förskott för fartygsprojekt för övervakningsfartyg av typ KBV312. Förskott betalas i samband med kontraktstecknandet och vid uppnådda milstolpar under byggnationen.

Not 26

Andelar i hel- och delägda företag

Miljoner kronor

	2012	2011
Summa andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	315 691	294 129
Summa andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	52 134	54 637
Riksbankens grundfond	1 000	1 000
Summa	368 825	349 766

Andelar i hel och delägda företag är uppdelad på de företag där staten har ett bestämmande inflytande (när statens ägarandel överstiger 50 procent) och på väsentligt statligt inflytande (när statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent).

Förutom de förändringar som specificeras nedan är postens totala förändring en följd av förändringar i företagets justerade egna kapital, utbetalda utdelningar samt förvärv och avyttringar

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande

Miljoner kronor

	2012	2011	Statens ägarandel
Vattenfall AB	146 428	131 988	100%
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	41 671	37 893	100%
Akademiska Hus AB	28 427	26 521	100%
Sveaskog Holding AB (Sveaskog AB)	16 333	18 674	100%
AB Svensk Exportkredit	14 412	13 968	100%
SBAB Bank AB (Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag SBAB)	8 761	8 384	100%
PostNord AB (Posten Norden AB)	7 013	7 238	60,7%

Specialfastigheter Sverige AB	6 628	5 612	100%
Almi Företagspartner AB	6 150	6 122	100%
SJ AB	4 886	4 419	100%
Jernhusen AB	4 548	4 080	100%
Swedavia AB	4 290	3 992	100%
Swedfund International AB	3 141	2 965	100%
Fouriertransform AB	2 979	2 936	100%
Apoteket AB	2 820	2 656	100%
Inlandsinnovation AB	2 020	2 013	100%
Teracom Holding AB (Teracom AB)	1 837	1 773	100%
Green Cargo AB	1 732	1 220	100%
Samhall AB	1 560	1 513	100%
Systembolaget AB	1 411	2 087	100%
Ersättningsmark i Sverige AB	1 146	156	100%
Svevia AB	923	1 236	100%
Vasallen AB	891	835	100%
RISE Research Institutes of Sweden Holding AB (IRECO Holding AB)	772	740	100%
Infranord AB	629	631	100%
Statens Bostadsomvandling AB	542	556	100%
AB Svensk Bilprovning	512	367	52%
Svenska Rymdaktiebolaget	438	436	100%
Vectura Consulting AB	426	425	100%
Innovationsbron AB	407	411	83,7%
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB	402	525	100%
Lernia AB	402	498	100%
Apotek Produktion & Laboratorier AB	188	204	100%
Metria AB	106	99	100%
Apotekens Service AB	54	99	100%
AB Göta Kanalbolag	42	42	100%
Kungliga Dramatiska Teatern AB	31	14	100%
Kungliga Operan AB	27	19	100%
Miljömärkning i Sverige AB	21	0	100%
European Spallation Source ESS AB	17	38	73,7%
SweRoad (Swedish National Road Consulting AB)	15	18	100%
Swedesurvey AB	14	21	100%
Arlandabanan Infrastructure AB	10	10	100%
Voksenåsen A/S	9	9	100%
Svenska Miljöstyrningsrådet AB	3	3	85%
Svenska Spel AB	0	0	100%
Svensk-Danska Proförbindelsen AB (SVEDAB)	0	0	100%

Botniabanan AB	1	100%
Preaktio AB	1	100%
Affärsverk		
Luftfartsverket - LFV Holding AB	164	170 100%
Svenska kraftnät - SwePol Link AB m.fl.	186	192 -
Sjöfartsverket Holding AB	7	5 100%
Övriga andelar	260	314 -
Summa	315 691	294 129

Andelsvärdet ovan är baserat på det justerade egna kapitalet hos företagen enligt bokslut per den 31 december, utom i några fall då senaste delårsbokslut använts.

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande har ökat med 21,6 miljarder kronor.

Ökningen av andelsvärdet för Vattenfall AB uppgår till 14,4 miljarder kronor. Förändringen utgörs främst av årets resultat som uppgår till 16,9 miljarder kronor samt kassaflödessäkring med en positiv påverkan med 3,2 miljarder kronor. Kassaflödessäkringen avser huvudsakligen orealiserade värdeförändringar av el-derivat som används för prissäkring av framtida försäljning. Ägarförändring i koncernföretag vid försäljning av aktier till minoritetsägare har medfört en ökning med 2,6 miljarder kronor. Kapitalandelen har minskats främst av utdelning av 4,4 miljarder kronor till staten och av negativa omräkningsdifferenser för verksamhet i utlandet på 7 miljarder kronor, som dock delvis har utjämnats av positiv påverkan från valutasäkring av utländskt eget kapital på 3 miljarder kronor. Omräkningsdifferenserna har uppstått när balansräkningar i utländska dotterbolag räknats om till svenska kronor.

LKAB:s resultat för året uppgår till 8,8 miljarder kronor, vilket bidragit till andelsvärdets ökning med 3,8 miljarder kronor. Utdelning av 5 miljarder kronor har reducerat värdet.

Andelsvärdet för Akademiska Hus AB har ökat med 1,9 miljarder kronor mellan åren. Årets resultat på 3,1 miljarder kronor har utjämnats av betald utdelning av 1,2 miljarder kronor.

Andelsvärdet för Sveaskog AB har minskat med 2,3 miljarder kronor. Förändringen förklaras av utdelning till staten av 4,5 miljarder kronor samt årets resultat på 2,2 miljarder kronor.

Svensk Exportkredit AB har ökat med 0,4 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets resultat på 0,7 miljarder kronor, positiv påverkan från omvärdering av finansiella tillgångar med 0,2 miljarder kronor samt utdelning till staten av 0,4 miljarder kronor.

SBAB Bank AB har ökat i värde med 0,4 miljarder kronor, främst som en följd av årets resultat.

Andelen i PostNords resultat uppgår till 0,2 miljarder kronor, vilket tillsammans med utdelningen till staten av 0,2 miljarder kronor och negativa omräkningsdifferenser i eget kapital på 0,2 miljarder kronor förklarar minskningen av kapitalandelen med 0,2 miljarder kronor.

Specialfastigheter i Sverige visar en ökning med 1 miljard kronor, mest bestående av årets resultat på 1,3 miljarder kronor minskat med 0,3 miljarder i nedsättning och återbetalning av aktiekapital.

SJ AB har ökat med 0,5 miljarder kronor, vilket väsentligen avser årets resultat på 0,5 miljarder kronor.

Jernhusen AB har ökat med 0,5 miljarder kronor, vilket beror på årets resultat på 0,6 miljarder kronor samt utdelning av 0,1 miljarder kronor.

Swedavia har ökat andelsvärdet med 0,3 miljarder kronor, vilket är hänförligt till årets resultat på 0,4 miljarder kronor minskat med 0,1 miljarder kronor i negativ effekt av säkrande derivat.

Swedfund International AB har i form av bidrag erhållit ett aktieägartillskott på 0,4 miljarder kronor, vilket tillsammans med årets underskott på 0,2 miljarder kronor förklarar andelsvärdets ökning på 0,2 miljarder kronor.

Apoteket AB har ökat andelsvärdet med 0,2 miljarder kronor främst förklarat årets resultat på 0,4 miljarder kronor samt av utdelning till staten på 0,2 miljarder kronor.

Systembolaget har minskat med 0,7 miljarder kronor, vilket främst avser att 2012 års belopp endast avser moderbolaget, då inget koncernbokslut upprättats. Koncernbokslutet har tidigare innefattat även några dotterbolag och en pensionsstiftelse. Årets resultat på 0,2 miljarder kronor har utjämnats av en utdelning till staten av 0,2 miljarder kronor.

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB har minskat med 0,1 miljarder kronor. Förändringen förklaras främst av utdelning till staten av 0,2 miljarder kronor.

Ersättningsmark i Sverige AB har erhållit ett kapitaltillskott på 1 miljard kronor, vilket förklarar andelens ökning.

Svenska Spel AB bokförs till värdet av aktiekapital och reservfond (värdet uppgår till 260 000 kronor som i tabellen avrundats till noll miljoner kronor). Resultatet i form av utdelning till staten redovisas som skatteintäkt och uppgår till 5 miljarder kronor. Företagets egna kapital uppgick till 5,1 miljarder kronor vid årsskiftet och redovisas som upplupen skatteintäkt.

Innehavet i SVEDAB har skrivits ned till noll i enlighet med kapitalandelsmetoden eftersom SVEDAB-koncernens egna kapital uppgår till minus 2 miljarder kronor. Efter övergång till redovisning enligt IFRS täcks moderbolaget SVEDAB:s förlust av balanseerade vinstmedel och bolaget behöver därför inte något aktieägartillskott. Trafikverket redovisar dock sen tidigare en skuld till SVEDAB för betalningsutfästelser på 2 miljarder kronor.

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande

Miljoner kronor

	2012	2011	Statens ägarandel
TeliaSonera AB	40 810	43 510	37,3%
Nordiska Investeringsbanken (NIB)	8 596	8 132	34,6%
SAS AB	2 387	2 661	21,4%
AB Bostadsgaranti	162	140	50%
SOS Alarm Sverige AB (SO-SAB)	72	82	50%
VisitSweden AB	12	16	50%
Norrland Center AB	-	5	
Dom Shvetsii	0	0	36%
Affärsverk			
Svenska kraftnät – Nord-Pool Spot As m.fl.	95	91	–
Summa	52 134	54 637	

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande är 2,5 miljarder kronor lägre än föregående år främst på grund av att andelen i TeliaSonera minskat i värde med 2,7 miljarder kronor. Utdelning av 4,6 miljarder kronor till staten har minskat värdet med motsvarande belopp. Andelsvärdet i TeliaSonera har påverkats positivt med 7,4 miljarder kronor av ande-

len i årets resultat och negativt av transaktioner med minoritetsandelar på 3 miljarder kronor, transaktioner i eget kapital i intressebolag på 1,1 miljarder kronor, 0,8 miljarder kronor i valutakursdifferenser, 0,2 miljarder kronor avseende övriga poster i totalresultatet samt minskning av den preliminära ingående balansen med 0,4 miljarder kronor. Marknadsvärdet på statens aktier i TeliaSonera uppgick vid årsskiftet till 71,1 miljarder kronor.

Nordiska Investeringsbanken har ökat med 0,5 miljarder kronor, främst med periodens resultatandel som uppgår till 0,8 miljarder kronor. Uppgifterna avser värdet enligt delårsbokslut per den 31 augusti för respektive år.

SAS har minskat i värde med 0,3 miljarder kronor till 2,4 miljarder kronor, vilket till största delen beror på 0,2 miljarder kronor avseende andel i periodens förlust. Uppgiften för 2012 avser värdet per den 31 oktober. Marknadsvärdet på statens aktier i SAS AB uppgick vid årsskiftet till 0,6 miljarder kronor.

Förutom de ovan nämnda förändringarna är postens totala förändring en följd av förändringar i företagens justerade egna kapital, utbetalda utdelningar samt förvärv och avyttringar.

Not 27

Andra långfristiga värdepappersinnehav

Miljoner kronor

	2012	2011
Kärnavfallsfonden, bostadsobligationer	24 800	24 265
Statens aktier i Nordea Bank AB	7 844	7 844
Exportkreditnämnden, obligationer	3 017	6 866
Kammarkollegiet, Europeiska investeringsbanken EIB	1 677	1 677
Kammarkollegiet, Europeiska utvecklingsbanken EBRD	1 040	1 040
Kammarkollegiet, Världsbanken IBRD	593	593
Karolinska institutet, aktier, andelar och obligationer	236	245
Kammarkollegiet, Europarådets utvecklingsbank CEB	34	34
Affärsverk		
Statens järnvägar	2 909	3 726
Övriga myndigheter	462	420
Summa	42 612	46 710

Det största innehavet av värdepapper avser Kärnavfallsfonden, som ytterligare ökat fondmedel placerade i bostadsobligationer med 0,5 miljarder kronor.

Statens aktier i Nordea redovisas dels av Kammarkollegiet som en del av statens aktieförvaltning med 2,2 miljarder kronor, dels av Riksgäldskontoret som deltog i Nordeas nyemission 2009 genom stabilitetsfonden med 5,6 miljarder kronor. Statens ägarandel i Nordea uppgår till 13,5 procent. Marknadsvärdet för aktieinnehavet uppgick vid årsskiftet till 33,8 miljarder kronor.

Exportkreditnämndens innehav av obligationer har minskat med 3,8 miljarder kronor. Som ett led i garantiverksamheten placerar Exportkreditnämnden erhållna premier i olika finansiella tillgångar och har under året minskat innehavet av obligationer i utländska valutor. Innehavet ska balansera nämndens åtaganden i respektive valuta.

Statens Järnvägars innehav avser till största delen nollkupongobligationer i syfte att återbeta resterande lån som ursprungligen avsett finansiering av anläggningstillgångar uthyrda till SJ AB och Green Cargo AB. Obligationerna har överförts till Riksgäldskontoret vid årsskiftet.

Not 28

Långfristiga fordringar

Miljoner kronor

	2012	2011
Exportkreditnämnden		
- Skadefordringar	1 239	1 198
- Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	372	395
Summa Exportkreditnämnden	1 611	1 593
Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete	210	240
Riksgäldskontoret	169	519
Göteborgs universitet	115	120
Affärsverk		
Luffartsverket	648	464
Svenska kraftnät	88	121
Sjöfartsverket	25	41
Statens järnvägar	-	987

Övriga myndigheter	55	76
Summa	2 921	4 161

Exportkreditnämnden (EKN) redovisar försäkringstekniskt beräknat nettovärde på skadefordringar. Fordringarna utgår från de skadebelopp som betalats ut. Avdrag görs för återvunna eller avskrivna belopp. Till detta läggs kapitaliserade räntor samt förfallna, obetalda och upplupna, ej förfallna avtalsräntor. Värderingen av EKN:s fordringar görs utifrån olika kriterier. En utgångspunkt vid bedömning av fordringar på andra länder är det aktuella landets skuldsättning och inkomstnivå samt hur landet skött sina skuldbetalningar. Detta kompletteras med det allmänna riskläget på landet vad gäller krediter och på den återstående löptiden av EKN:s utestående fordran.

Försäkringstekniskt beräknat nettovärde på skadefordringar uppgår till 1 239 miljoner kronor och har förändrats marginellt under året. Värdet före reservering av förväntade förluster på EKN:s fordringar uppgår till 5 677 miljoner kronor (se not 44). Reserveringen uppgår till 4 438 miljoner kronor.

Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete (Sida) garanterar och subventionerar U-landskrediter i projekt som Sida bedömer kan få betydande utvecklingseffekter i landet. Posten består främst av det försäkringstekniskt beräknade nettovärdet på skadefordringar inom säkerhetsreserven som är knutet till U-kreditsystemet, 134 miljoner kronor, och av premiefordringar på garantitagare inom U-kreditsystemet, 49 miljoner kronor. Omfattningen minskar eftersom inga nya garantier längre utfärdas (jfr not 44).

Riksgäldskontorets fordringar avser kvarstående fordringar kopplat till Lehman Brothers- och Carnegie-affärerna.

Göteborgs universitets fordringar avser utlåning av donationsmedel till Akademiska Hus.

Luftfartsverket redovisade långfristiga fordringar utgörs av en fordran på Eurocontrol avseende terminal och undervägsavgifter.

Affärsverket Statens järnvägars tidigare fordringar avsåg till största delen fordringar på SJ AB avseende leasingavtal, vilka amorterats under 2012 inför avvecklingen av myndigheten.

Not 29

Utlåning

Miljoner kronor

	2012	2011
Centrala studiestödsnämnden		
Annuitetslån (beviljade efter den 30 juni 2001)	110 533	101 105
Studielån (lån med villkorad återbetalning, beviljade mellan 1989 och 2001)	52 664	57 415
Studiemedel och äldre lån (beviljade före 1989)	3 368	4 236
Hemutrustningslån	874	960
Summa Centrala studiestödsnämnden	167 439	163 716
Riksgäldskontoret		
Riksbanken	88 462	86 367
Svensk-Danska Broförbindelsen AB	4 361	4 261
Irland	2 575	-
Island	1 759	4 410
Premiepensionssystemet	1 134	1 042
A-train AB	921	800
Swedavia AB	918	1 608
7:e AP-fonden	63	111
Botniabanan AB	-	16 237
Övrigt	397	461
Summa Riksgäldskontoret	100 590	115 297
Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete	286	248
Statens energimyndighet	267	158
Övriga myndigheter	58	64
Summa	268 640	279 483

Centrala studiestödsnämnden (CSN) administrerar ett flertal lånetyper som kan delas in i två huvudkategorier. Första kategorin är annuitetslån och studielån som finansieras med lån i Riksgäldskontoret. Den andra kategorin är lån som ursprungligen finansierades med anslag på statens budget och benämns som studiemedel i sammanställningen. CSN:s fordringar har ökat med 3,7 miljarder kronor och uppgår till 167,4 miljarder kronor, efter att hänsyn tagits till reservation för osäkra fordringar.

CSN:s modell för att beräkna de osäkra fordringarna och nedskrivningarna utgår från tre värderingsprinciper. Dessa principer är betalningsbenägenhet, reservation enligt de trygghetsregler som finns vid återbetalning och slutligen framtida förluster på grund av dödsfall. Med

bristande betalningsbenägenhet menas att inga eller få inbetalningar gjorts under de senaste åren trots påminnelser och kravåtgärder. Vid reservation enligt trygghetsreglerna görs en bedömning av möjligheterna att betala tillbaka lån utifrån individens ekonomiska förutsättningar i förhållande till skuldens storlek. Beräkning enligt den tredje värderingsprincipen görs utifrån köns- och åldersspecifika dödsfallsrisker från Statistiska centralbyrån.

Den totala lånefordran uppgår till 195,1 miljarder kronor och vid utgången av 2012 är den totala reserveringen 27,7 miljarder kronor. Det är främst lånefordran som har ökat under året, medan reserveringen för osäkra fordringar endast har ökat marginellt. Ökningen av lånefordran beror dels på att antalet personer med lån ökat under året, dels på att studiemedelsbeloppen höjts jämfört med föregående år.

Riksgäldskontorets utlåning minskade totalt sett med 14,7 miljarder kronor. Det beror främst på att lånet till Botniabanan AB togs över av Trafikverket i samband med att bolaget avvecklades. Lånet finns således kvar i Riksgäldskontoret men eftersom utlåningen numera sker till en myndighet elimineras lånet i årsredovisningen för staten. Utlåningen till Riksbanken ökade med 2 miljarder kronor. Lånet är upptaget i utländsk valuta för att förstärka valutareserven i samband med lågkonjunkturen och finanskrisen. Under året fick Riksgäldskontoret i uppdrag att ställa ut ett lån om maximalt 600 miljoner euro till den irländska staten. Lånet är ett tillägg till det lånepaket som Internationella valutafonden (IMF), och EU ställt ut till Irland på villkor att landet genomför ett ekonomiskt reformprogram. Lånet ska betalas ut i fyra delar efter att EU och IMF godkänt Irlands framsteg under reformprogrammet. Riksgäldskontoret betalade ut lånets två första delar under 2012, totalt 300 miljoner euro. Lånet ska vara helt återbetalt 2022.

I Riksgäldskontorets utlåning ingår också utlåning till premiepensionssystemet och AP-fonderna, eftersom pensionssystemets tillgångar och skulder inte konsolideras i årsredovisningen för staten.

Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbetes (Sida) utlåning avser biståndskrediter och villkorlån.

Not 30**Varulager och förråd***Miljoner kronor*

	2012	2011
Trafikverket	657	646
-Försvarmakten	363	357
Rikspolisstyrelsen	114	117
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	106	139
Försvarets materielverk	84	89
Kriminalvården	64	68
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	82	80
Svenska kraftnät	2	2
Luftfartsverket	1	1
Övriga myndigheter	162	175
Summa	1 635	1 674

Med varulager och förråd avses råmaterial, råvaror, halvfabrikat och färdiga produkter samt förnödenheter som förbruknings- och till-satsmaterial.

Trafikverkets post avser järnvägsspecifikt material, såsom räls, elmaterial etc.

Försvarmaktens varulager och förråd avser i huvudsak Försvarmaktens drivmedelslager.

Not 31**Pågående arbeten***Miljoner kronor*

	2012	2011
Försvarets materielverk	508	305
Lantmäteriet	240	228
Trafikverket	25	17
Försvarmakten	23	21
Fortifikationsverket	18	15
Statens väg- och transportforskningsinstitut	12	11
Skogsstyrelsen	11	11
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	0	0
Övriga myndigheter	9	9
Summa	846	617

Pågående arbeten hos Försvarets materielverk avser uppdragsbeställningar som ännu inte levererats till kund.

Pågående arbeten hos Lantmäteriet avser i huvudsak fastighetsbildning, vilket innebär t.ex. avstyckning och reglering med gränsdragning mellan fastigheter. Ökningen av värdet på pågående arbeten från föregående år beror främst på stora omarronderingar inom fastighetsbildningen.

Not 32**Fastigheter***Miljoner kronor*

	2012	2011
Länsstyrelsen i Dalarnas län	143	145
Länsstyrelsen i Värmlands län	20	21
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	5	7
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	2	2
Övriga länsstyrelser	0	1
Summa	170	176

Länsstyrelsen i Dalarnas län innehar ett stort antal fastigheter i Jordfonden, där bytesprojekt pågår eller är planerade.

Not 33**Förskott till leverantörer***Miljoner kronor*

	2012	2011
Trafikverket	15	47
Uppsala universitet	2	0
Sveriges geologiska undersökning	-	4
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	1	1
Övriga myndigheter	0	1
Summa	18	53

Myndigheternas förskott avser bland annat varuleveranser.

Not 34 Kundfordringar

Miljoner kronor

	2012	2011
Exportkreditnämnden	3 635	3 330
Trafikverket	1 503	1 581
Statens institutionsstyrelse	200	189
Transportstyrelsen	151	110
Karolinska institutet	145	122
Försvarmakten	136	97
Lantmäteriet	134	115
Uppsala universitet	91	56
Lunds universitet	86	104
Göteborgs universitet	79	82
Statens fastighetsverk	77	79
Statens tjänstepensionsverk	72	90
Försvarets materielverk	71	97
Statens jordbruksverk	57	58
Riksgäldskontoret	54	66
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	638	681
Lufftartsverket	210	54
Sjöfartsverket	155	188
Statens järnvägar	20	3
Övriga myndigheter	1 754	1 387
Summa	9 268	8 489

Myndigheternas redovisning av kundfordringar avser främst försäljning av tjänster.

Exportkreditnämndens fordringar utgörs av fordringar på garantitagare avseende förskotts- och efterskottspremier.

Not 35 Övriga fordringar

Miljoner kronor

	2012	2011
Skatteverket		
- Fordringar på skattekonto, inkl. restfördä samt värdering	50 613	48 005
- Övriga fordringar	5	7
Summa Skatteverket	50 618	48 012
Riksgäldskontoret		
- Depositioner för handel med futures	6 769	7 014

- Regressfordringar från infriade garantier	153	2 033
- Övrigt	-274	-258
Summa Riksgäldskontoret	6 648	8 789
Statens jordbruksverk	6 766	6 172
Tullverket	2 775	1 705
Försäkringskassan	2 371	2 295
Kronofogdemyndigheten	1 013	1 005
Centrala studiestödsnämnden	947	888
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	360	269
Lantmäteriet	241	170
<i>Affärsverk</i>		
Lufftartsverket	180	177
Svenska kraftnät	47	35
Sjöfartsverket	10	9
Statens järnvägar	1	0
Övriga myndigheter	1 383	1 350
Summa	73 360	70 876

Övriga fordringar har ökat med 2,5 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Skatteverkets fordringar på skattekontot har ökat med 2,6 miljarder kronor. I princip alla debiteringar av skatter och avgifter som Skatteverket gör ingår i skattekontosystemet.

Riksgäldskontorets fordringar har minskat med 2,1 miljarder kronor. Minskningen är i allt väsentligt hänförlig till regressfordringar som var höga föregående år i samband med infriande av garantier för Saab Automobile AB.

Statens jordbruksverk redovisar huvudsakligen fordringar på EU för gjorda utbetalningar av bidrag inom jordbruksfonderna samt fordran på EU för produktionsavgift för socker. Fordran på EU uppgår till totalt 6,6 miljarder kronor. Övriga fordringar inom posten utgörs av bl.a. återkrav.

Tullverkets övriga fordringar består till största delen av obetalda tullräkningar avseende uppbörd. Den faktor som har störst betydelse för hur stora uppbördsfordringarna är vid en viss tidpunkt, som vid årsskiftet, är om det är två veckors utställda tullräkningar som inte förfallit till betalning, eller bara en. År 2011 var det endast en veckas tullräkningar som inte var förfallna medan det 2012 var två.

Försäkringskassans fordringar utgörs till största delen av fordringar på bidragsskyldiga av-

seende underhållsstöd, återkravsfordringar samt fordringar för EU-vård.

Not 36 Förutbetalda kostnader

Miljoner kronor

	2012	2011
Riksgäldskontoret		
- underkurser, upplåning i svenska kronor	4 433	4 155
- underkurser, upplåning i utländsk valuta	123	78
- underkurser, statsskulden till nominellt belopp i svenska kronor	39	323
- underkurser, statsskulden till nominellt belopp i utländsk valuta	36	45
- förutbetalda kostnader	13	11
- fordran ränta, Riksgäldsspar	67	115
Summa Riksgäldskontoret	4 711	4 727
Rikspolisstyrelsen	517	518
Kriminalvården	356	345
Trafikverket	275	391
Lunds universitet	249	244
Försäkringskassan	237	203
Skatteverket	183	180
Domstolsverket	178	185
Arbetsförmedlingen	175	146
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	149	138
Göteborgs universitet	145	150
Uppsala universitet	143	139
Karolinska institutet	140	126
Stockholms universitet	132	136
Linköpings universitet	130	127
Transportstyrelsen	130	128
Kungl. Tekniska högskolan	122	112
Fortifikationsverket	116	118
Affärsverk		
Sjöfartsverket	59	67
Luffartsverket	35	66
Svenska kraftnät	30	30
Statens järnvägar	1	1
Övriga myndigheter	1 948	1 823
Summa	10 161	10 100

En förutbetald kostnad är en utgift som har betalats ut under året och som avser ej förbrukade resurser eller ej utnyttjade tjänster som normalt

kommer att omvandlas till en kostnad kommande år. Syftet med att periodisera förutbetalda kostnader är att resultaträkningen enbart ska visa årets kostnader för förbrukade resurser och utnyttjade tjänster. En förutbetald kostnad kostnadsförs när resurser har förbrukats eller tjänster har utnyttjats och då reduceras den förutbetalda kostnaden.

Underkurser uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är lägre än det nominella värdet. Mellanskillnaden utgör underkurs och bokförs som en förutbetald kostnad som periodiseras över lånets löptid.

Rikspolisstyrelsens redovisar förutbetalda kostnader avseende hyror på 418 miljoner kronor och övriga förutbetalda kostnader som leasingavgifter, telefonkostnader, försäkringar samt drift, underhåll och support av datasystem.

Posten förutbetalda kostnader vid Kriminalvården utgörs huvudsakligen av förutbetalda hyror och nyttjanderätter.

I posten förutbetalda intäkter för Trafikverket ingår bland annat projektkostnader för Citybanan med 91 miljoner kronor.

Lunds universitet redovisar förutbetalda hyreskostnader på 228 miljoner kronor.

Förutbetalda kostnader i övrigt avser exempelvis hyror eller licensavgifter för kommande kvartal eller år.

Not 37 Upplupna bidragsintäkter

Miljoner kronor

	2012	2011
Trafikverket	1 042	397
Kungl. Tekniska högskolan	231	181
Karolinska institutet	182	172
Migrationsverket	175	174
Lunds universitet	160	148
Göteborgs universitet	146	109
Försäkringskassan	122	94
Uppsala universitet	89	71
Linköpings universitet	80	60
Sveriges lantbruksuniversitet	78	64
Stockholms universitet	68	88
Luleå tekniska universitet	60	53
Umeå universitet	54	48
Övriga myndigheter	318	355
Summa	2 805	2 014

Som upplupna bidragsintäkter redovisas överenskommen ersättning för genomförd verksamhet som ännu inte utbetalats till myndigheten.

Vad gäller Trafikverket består posten huvudsakligen av bidrag för investeringar som till största delen finansieras av kommuner. Cirka 540 miljoner kronor av Trafikverkets upplupna bidragsintäkter avser Västsvenska paketet som är en infrastruktursatsning som började 2011 och beräknas avslutas 2027. Satsningen syftar till att fördubbla resandet med kollektivtrafik och avser Västlänken, Marieholmstunneln, en delfinansiering av ny Göta Älvbro samt miljö och trafiksäkerhetsåtgärder. Paketet omfattar satsningar på 34 miljarder kronor och ska medfinansieras bland annat med bidrag från kommuner i regionen.

Upplupna bidragsintäkter vid universitet och andra lärosäten avser främst pågående forskningsprojekt.

Migrationsverket redovisar upplupna bidragsintäkter på 175 miljoner kronor avseende EU-medel.

Not 38 Övriga upplupna intäkter

Miljoner kronor

	2012	2011
Riksgäldskontoret		
Upplupna ränteintäkter, svenska kronor	5 169	5 503
Upplupna ränteintäkter, utländsk valuta	1 294	1 695
Övriga upplupna intäkter	310	283
Summa Riksgäldskontoret	6 773	7 481
Kärnavfallsfonden	1 853	993
Tillväxtverket	513	165
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	501	-
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	435	447
Försäkringskassan	367	356
Trafikverket	303	494
Affärsverk		
Svenska kraftnät	924	905
Luffartsverket	213	208
Sjöfartsverket	42	22
Statens järnvägar	1	4
Övriga myndigheter	685	871
Summa	12 610	11 946

Som upplupna intäkter redovisas räntor och andra intäkter som upparbetats, men där fakturering eller betalning inte skett till och med brytdagen.

Riksgäldskontorets upplupna ränteintäkter avseende skuldskötselinstrument avser ränteintäkter förknippade med statsskulden som är intjänade under året men som ännu inte är inbetalda till Riksgäldskontoret.

Kärnavfallsfondens upplupna intäkter avser upplupna avgifter för producerad el som kärnkraftsbolagen i efterhand betalar till Kärnavfallsfonden med 1 324 miljoner kronor och 545 miljoner kronor upplupna ränteintäkter på placeringar.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige redovisar upplupna intäkter avseende medel från EU:s socialfond och integrationsfond.

Upplupna intäkter hos Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens består av finansieringsavgifter från arbetslöshetskassor och arbetslöshetsavgifter.

Av Tillväxtverkets upplupna intäkter avser 172 miljoner kronor en fordran på EU avseende TA-medel (Technical Assistance).

Svenska kraftnät redovisar upplupna nätintäkter på 335 miljoner kronor samt upplupna systemintäkter på 579 miljoner kronor.

Not 39 Värdepapper och andelar

Miljoner kronor

	2012	2011
Riksgäldskontoret	26 272	44 845
Försäkringskassan	975	944
Pensionsmyndigheten	477	486
Affärsverk		
Luffartsverket	50	99
Övriga myndigheter	0	121
Summa	27 774	46 495

Riksgäldskontorets värdepapper och andelar avser huvudsakligen kortfristiga placeringar om 24 698 miljoner kronor. Dessa placeringar utgörs av repor i statspapper (21 771 miljoner kronor) trepartsrepor (2 575 miljoner kronor) och placerade dagslån i utländsk valuta (352 miljoner kronor). 1 450 miljoner kronor avser aktierna i Saab Automobile Parts AB som anskaffades genom

en pantrealisation. Anskaffningsvärdet är satt till 1 700 miljoner kronor. Vidare redovisar Riksgäldskontoret köpta köpoptioner för premier till ett värde av 125 miljoner kronor. Vid föregående årsskifte hade Riksgäldskontoret en hög nivå på kortfristiga placeringar.

Försäkringskassans värdepapper och andelar avser huvudsakligen hypoteksobligationer i de fonder Försäkringskassan redovisar, främst Trafiklivräntefonden.

Pensionsmyndigheten redovisar obligationer, främst hypoteksobligationer, som hör till den frivilliga pensionsförsäkringen och Sjömanspensionsfonden.

Luftfartsverket redovisar företagscertifikat.

Not 40

Kassa och bank

Miljoner kronor

	2012	2011
Exportkreditnämnden	868	988
Kronofogdemyndigheten	403	322
Kustbevakningen	208	137
Regeringskansliet	170	152
Trafikverket	152	65
Kungl. Tekniska högskolan	150	112
Länsstyrelsen i Norrbottens län	148	149
Karolinska institutet	144	193
Tillväxtverket	128	18
Lunds universitet	120	113
Länsstyrelsen i Västerbottens län	110	114
Skatteverket	73	-
Försvarets materielverk	59	93
Göteborgs universitet	54	95
Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete	41	343
Affärsverk		
Luftfartsverket	2 384	1 650
Svenska kraftnät	140	700
Sjöfartsverket	87	67
Statens järnvägar	23	69
Övriga myndigheter	464	907
Summa	5 926	6 287

Exportkreditnämnden redovisar banktillgodohavanden i valuta till motvärdet av 787 miljoner kronor samt banktillgodohavanden i svenska

kronor i svenska affärsbanker om 82 miljoner kronor.

Kronofogdemyndighetens belopp avser till största delen klienters bankmedel (deponerade medel samt ansökningsavgifter som inbetalats men ännu ej redovisats mot inkomsttitel).

Kustbevakningen har valutakonto i euro som används för valutasäkring av betalningar i samband med investeringar.

Sida redovisar likvida medel avseende säkerhetsreserven samt tillgodohavanden vid utlandsmyndigheterna.

Luftfartsverkets likvida medel har ökat med 734 miljoner kronor. Under våren 2011 betalade Luftfartsverket en inlösenpremie till Statens tjänstepensionsverk om 1 863 miljoner kronor inklusive löneskatt för pensionsavtal i samband med bildandet av Swedavia AB vilket minskade kassan 2011. Under 2012 ökade kassan med inflödet från avgiftsverksamheten och även en erhållen ränteintäkt på 50 miljoner kronor.

Not 41

Nettoförmögenheten

Miljoner kronor

	2012	2011
Uppskrivningskapital	62	64
Donationskapital	581	526
Resultatandelar i hel- och delägda företag	243 131	232 090
Balanserad kapitalförändring	-560 771	-586 782
Årets över-/underskott enligt resultaträkningen	863	42 734
Summa	-316 134	-311 368

Nettoförmögenheten är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Eftersom statens skulder är större än tillgångarna är statens nettoförmögenhet negativ. Förändringen av nettoförmögenheten mellan två år samvarierar i huvudsak med statsskuldens förändring. Nettoförmögenheten påverkas i första hand av resultaträkningens överskott. Därutöver påverkas nettoförmögenheten av andra transaktioner som förändrar tillgångarnas eller skuldernas värde utan att de redovisas i resultaträkningen. Under 2012 minskade nettoförmögenheten med 4,8 miljarder kronor trots årets överskott, på grund av negativa belopp för transaktioner redovisade direkt mot resultatandelar i hel- och delägda företag. Nedan redogörs för förändring-

ar av poster som ingår i nettoförmögenheten. Vissa händelser som i sig inte innebär att nettoförmögenheten påverkas utgör ändå förklaringar till förändringar av ingående delposter.

Uppskrivningskapital

Uppskrivningskapitalet har minskat med 2 miljoner kronor under året. Kapitalet minskar med avskrivningsbeloppen på uppvärderade anläggningar samt med omföring till balanserad kapitalförändring vid försäljning av tillgångar.

Donationskapital

Donationskapitalet har ökat med 55 miljoner kronor under året. Ökningen beror till största delen på att gåvor av kulturtillgångar mottagits av Nationalmuseet samt att Moderna museet har erhållit donationer i form av konstverk och likvida medel.

Resultatandelar i hel- och delägda företag

Kammarkollegiet svarar för merparten av posten. Andelsvärdet är vid årets beräkning till största delen baserat på bolagens egna kapital enligt årsbokslut. Ökningen på 11 miljarder kronor under året består av föregående års resultatandelar (36,3 miljarder kronor), utdelningar betalda under 2012 (-21,2 miljarder kronor), samt övriga förändringar av eget kapital i de hel- och delägda företagen (-4,2 miljarder kronor). Den del av Systembolaget AB:s resultat, motsvarande årets utdelning, och som redovisas som skatteintäkt omförs från balanserad kapitalförändring till resultatandel påföljande år (0,3 miljarder kronor).

Vattenfall AB redovisar en ökning av det egna kapitalet vid sidan av resultatet. Förändringen uppgår till 1,9 miljarder kronor och består till största delen av kassaflödessäkring (3,2 miljarder kronor), ägarförändring i koncernföretag vid försäljning av aktier till minoritetsägare (2,6 miljarder kronor), omräkningsdifferenser vid konsolidering av verksamhet i utlandet (-7 miljarder kronor) och valutasäkring av utländskt eget kapital (3 miljarder kronor).

TeliaSonera AB rapporterar en direkt minskning av eget kapital med 5,5 miljarder kronor avseende främst transaktioner med minoritetsandelar (-3 miljarder kronor), transaktioner i eget kapital i intressebolag (-1,1 miljarder kronor) valutakursdifferenser (-0,8 miljarder kronor) samt övriga poster (-0,2 miljarder kronor). Dessutom har den preliminära ingående balansen minskat (-0,4 miljarder kronor).

Systembolaget AB har upphört att konsolidera dotterbolag och pensionsstiftelse, vilket medfört en direkt minskning av eget kapital med 0,7 miljarder kronor.

Balanserad kapitalförändring

Den balanserade kapitalförändringen har ökat med 26 miljarder kronor under året. Den del av föregående års överskott som ej är hänförligt till resultatandelar har ökat kapitalförändringen med 6,4 miljarder kronor.

Utdelningar från hel- och delägda företag enligt föregående stycke ökar denna delpost med motsvarande belopp dvs. 21,2 miljarder kronor.

Systembolaget AB:s resultat förs till en del som skatteintäkt, vilket påföljande år omförs till resultatandel från kapitalförändring (-0,3 miljarder kronor).

Saldot vid avräkning av inomstatliga betalningar avseende anslag och inkomsttitlar uppgick vid årsskiftet till 0,5 miljarder kronor och redovisas som en minskning av nettoförmögenheten.

Skilda principer vid värdering av inomstatliga värdepapper har medfört en utjämningspost på 0,9 miljarder kronor som redovisas som balanserad kapitalminskning.

Eliminering av inomstatliga ensidiga periodiseringar samt diverse fordringar och skulder medför ett saldo på 0,3 miljarder kronor som minskar nettoförmögenheten.

Summan av statens interna fordringar och skulder avseende moms har ökat nettoförmögenheten med 0,3 miljarder kronor.

Eliminering av premiepensionssystemets tillgångar och skulder har medfört en direkt ökning av nettoförmögenheten med 0,1 miljarder kronor.

Nedanstående tabell visar de poster som lett fram till nettoförmögenhetens förändring. Se även avsnitt Nettoförmögenheten i kapitel 3 Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys.

Nettoförmögenhetens förändring

Miljoner kronor

	Uppskrivnings- kapital	Donations- kapital	Resultat- andelar i hel och delägda företag	Balanserad kapital- förändring	Årets över- /underskott	Summa
Utgående balans 2011	64	526	232 090	-586 895	37 173	-317 042
Ändrad redovisningsprincip avse- ende fordringar och skulder gentemot EU-kommissionen, Mi- grationsverket				113		113
Justering av avgiftsintäkter					370	370
Justering av periodiserade skatter					5 191	5 191
Ingående balans 2012	64	526	232 090	-586 782	42 734	-311 368
Föreg. års kapitalförändring	-2		36 336	6 400	-42 734	0
Utdelning från hel- och delägda företag			-21 235	21 235		0
Förändring av eget kapital hos hel- och delägda företag			-4 211			-4 211
Omföring av resultatandel från Systembolaget redovisad som skatteintäkt			302	-302		0
Saldo inomstatlig betalningsav- räkning				-458		-458
Utjämningspost avser eliminering statspapper				-924		-924
Saldo vid eliminering av ensidiga inomstatliga periodavgränsnings- poster samt diverse fordringar och skulder				-315		-315
Eliminering av inomstatliga ba- lansposter avseende moms				267		267
Pensionsmyndighetens redovis- ning av premiepensionssystemet				129		129
Övriga förändringar		55	-151	-21		-117
Årets över-/underskott					863	863
Summa årets förändring	-2	55	11 041	26 011	-41 871	-4 766
Utgående balans	62	581	243 131	-560 771	863	-316 134

I tabellen nedan redovisas en beräkning av skillnaderna mellan balansräkningens nettoförmögenhet för 2011 och 2010 jämfört med statens förmögenhet beräknad i anslutning till nationalräkenskapernas principer.

Miljarder kronor

	2011	2010
Statens nettoförmögenhet enligt årsredovisningen för staten	-311	-351
<i>Avgående poster ur Nettoförmögenheten</i>		
Beredskapstillgångar	-93	-95
Affärsverkens anläggningstillgångar	-15	-13
Fordringar och skulder hos andra myndigheter än Riksgäldskontoret, Centrala studiestödsnämnden m.fl.	120	86
Värdejusteringar, Centrala studiestödsnämnden och Exportkreditnämnden	32	30
<i>Tillkommande poster i Statens förmögenhet enligt NR-principer</i>		
Uppvärdering av börsnoterade aktier till marknadsvärde	51	89
Pålägg av moms och indexuppräknning till aktuell prisnivå av anläggningstillgångar/förbrukningsinventarier samt utökad aktivering av mjukvaruutveckling	378	355
Omvärdering av statskuld och övriga finansiella poster till marknadsvärde	-30	5
Riksbankens egna kapital utöver grundfond	114	72
Löneskatt på kommunsektorns pensionskuld	87	79
Värdepapper hos Norrlandsfonden, Riksbankens jubileumsfond, Allmänna arvsfonden m.fl.	-12	24
Övrigt	4	-4
Statens förmögenhet enligt NR-principer	325	277

Not 42 Fonder

Miljoner kronor

	2012	2011
Kärnavfallsfonden	48 184	45 697
Stabilitetsfonden (Riksgäldskontoret)	29 383	24 734
Insättningsgarantifonden (Riksgäldskontoret)	26 697	24 609
Trafiklivräntefonden (Försäkringskassan)	864	835
Batterifonden (Naturvårdsverket)	747	779
Kammarkollegiet, försäkringsverksamheten m.m.	354	421
Bygdemedel m.m. (länsstyrelser)	308	316

Försäkringskassans övriga fonder	291	289
Övriga	263	245
Summa	107 091	97 925

Som fonder i staten redovisas medel som reserverats för särskilda ändamål, men där det reserverade beloppet inte bestäms av en fastställd skuld eller en försäkringstekniskt beräknad risk. De viktigaste förändringarna i fondkapitalet beskrivs i not 5 Avsättning till/upplösning av fonder.

Kärnavfallsfonden redovisas av myndigheten Kärnavfallsfonden och förvaltas av Kammarkollegiet. Fonden består av avgifter från kärnkraftsföretagen, baserade på produktionen av elektrisk kraft. Avgifterna ska täcka alla kostnader nu och i framtiden för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och annat avfall. Kärnavfallsfonden har ökat kraftigt under ett antal år. Fondmedlen är placerade i säkerställda obligationer utgivna av bostadsfinansieringsinstitut, i statspapper och på konto i Riksgäldskontoret. Vid utgången av 2012 utgörs 52 procent av tillgångarnas bokförda värde av säkerställda obligationer.

Stabilitetsfonden inrättades enligt riksdagens beslut i samband med finanskrisen under hösten 2008 för att finansiera framtida stödåtgärder. Inledningsvis tillfördes 15 miljarder kronor genom särskilt anslag på statens budget. Avsikten är att fonden genom de inbetalda stabilitetsavgifterna och bankgarantiavgifterna från banker och andra institut med avkastning, ska öka så att den inom 15 år uppgår till motsvarande 2,5 procent av BNP. Under året har fondens behållning ökat med drygt 4 miljarder kronor (jfr not 5). Fondens tillgångar innefattar aktier i Nordea AB som är värderade till anskaffningsvärde. Om dessa värderas till marknadsvärde som vid årsskiftet var 12 miljarder kronor högre, blir Stabilitetsfondens totala behållning drygt 41 miljarder kronor.

Insättningsgarantifonden förvaltas av Riksgäldskontoret och utgörs av avgifter från institut som omfattas av garantin. Avgiftens storlek, som baseras på institutens kapitaltäckningsgrad, används till att bygga upp en fond varifrån ersättning betalas ut till kunder i kreditinstitut eller värdepappersbolag som omfattas av garantin och som går i konkurs. Insättningsgarantin gäller för såväl privatpersoner som företag och andra juridiska personer. Insättningsgarantimedlen är placerade i statspapper och på konto i Riksgälds-

kontoret. Insättningsgarantifonden har ökat med 2,2 miljarder kronor under året.

Försäkringskassan redovisar ett antal fonder som förvaltas av Kammarkollegiet och från vilka bl.a. vissa livräntor enligt äldre bestämmelser betalas ut. Den största är Trafiklivräntefonden och utöver den finns bl.a. Frivilliga yrkesskadefonden och Affärsverksfonden.

Batterifonden redovisas av Naturvårdsverket och används för bl.a. omhändertagande av miljöfarliga batterier.

Kammarkollegiets fonder avser kollegiets försäkringsverksamhet, men även bl.a. Viltvårdsfonden, Kulturfonden för Sverige och Finland samt Författarfonden.

Länsstyrelserna redovisar bygdemedel (vattenregleringsmedel) och älgvårdsfonder. Cirka 47 procent av beloppet redovisas av Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Bland fonder som inte specificeras i tabellen finns främst medel från vattendomar m.m. hos Havs- och vattenmyndigheten, Brottsofferfonden samt Sjömanspensionsfonden hos Pensionsmyndigheten.

Not 43

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Miljoner kronor

	2012	2011
Statens tjänstepensionsverk	198 041	186 723
Riksdagsförvaltningen	2 904	2 719
Försvarsmakten	489	252
Rikspolisstyrelsen	132	161
Trafikverket	64	91
Försvarets materielverk	59	80
Försäkringskassan	40	68
Skatteverket	38	75
Affärsverk		
Lufftartsverket	3 270	2 609
Sjöfartsverket	2 012	1 827
Svenska kraftnät	509	433
Statens järnvägar	-	86
Övriga myndigheter	530	633
Summa	208 088	195 757

Statens pensionsåtagande vid SPV

Det stora flertalet myndigheter betalar premier för de förmånsbestämda tjänstepensionerna och

övriga avtalsförsäkringarna till Statens tjänstepensionsverk (SPV). Premierna bestäms inom ramen för en försäkringsmodell med en fiktiv försäkringsrörelse. SPV ansvarar och gör avsättningar för merparten av statens tjänstepensionsåtaganden i försäkringsrörelsen. Undantag från denna försäkringslösning är de myndigheter som gör egna avsättningar för pensioner, främst affärsverken utom Statens järnvägar.

Den av SPV redovisade pensionskulden har ökat med drygt 11 miljarder kronor (även föregående år en ökning med drygt 11 miljarder kronor). I nedanstående tabell redovisas förändringens viktigaste delposter enligt den maskinella skuldanalys som SPV gjort. Analysen omfattar personer som omfattas av PA03, PA91 och äldre avtal, men för några mindre bestånd inom övriga förmåner har en förenklad analys gjorts.

Förklaring till förändring av den försäkringstekniska avsättningen i SPV:s tjänstepensionsverksamhet

Miljoner kronor

	2012	2011
Ingående skuld	186 225	174 788
Justering av ingående skuld	-431	-148
Ändrade beräkningsgrunder	5 169	6 528
Nyintjänande	6 211	5 497
Utbetald pension	-8 650	-8 229
Basbeloppsindexering	5 029	1 601
Nyanslutning	371	1 426
Grundränta, brutto	2 924	3 113
Grundränta, frigjorda omkostnader	-196	-185
Antaganden om livslängd	18	57
Nya sjukpensioner och tillfälliga sjukpensioner	103	111
Nyavsättning premiebefrielse	118	-57
Nyavsättning icke aktuell, temporär efterlevandepension	306	282
Avveckling riskförmåner	-22	-106
Nya pensionsersättningar och särskilda pensionsersättningar	51	75
Förändring av antastbar förmån	-112	-61
Nya temporära efterlevandepensioner	94	121
Utbetalning, frigjorda omkostnader	-70	-67
Aktualisering	-70	-257
Övrigt	439	1 736
Summa utgående skuld¹	197 507	186 225

¹ Till detta kommer tjänstegruppliv- och personskadeersättningar med 534 miljoner kronor (498 miljoner kronor föregående år) vilket förklarar avvikelsen i belopp i not 43.

Ändrade beräkningsgrunder avser den skuldeffekt som uppstår när de försäkringstekniska beräkningsgrunderna ändras. Per den 1 januari 2012 hade räntan i beräkningsgrunderna sänkts från 1,7 till 1,5 procent. Det ökade skulden med 5 169 miljoner kronor.

Nyintjänande avser den skuldförändring som beror på att de aktiva har tjänat in ytterligare rätt till pension under året.

Utbetald pension motsvarar den skuldminskning som utbetalningarna medfört.

Basbeloppsindexering avser omräkning med förändringen av prisbasbeloppet som görs av pensioner som betalas ut och av fribrev. Mellan 2011 och 2012 var denna ökning 2,8 procent, vilket gav en skuldökning med 5 029 miljoner kronor.

Nyanslutning avser den skuldökning som uppstår i samband med inlösen av förmåner. Per den 1 januari löste Chalmers tekniska högskola in pensionsåtaganden i försäkringsrörelsen. Per den 1 december 2012 övertog SPV ansvaret för tillkommande åtaganden för affärsverket Statens järnvägar. Detta ökade skulden med 355 respektive 16 miljoner kronor.

Grundränta avser den uppräknings av skulden som enligt de försäkringstekniska riktlinjerna ska göras med antagen ränta (1,5 procent under 2012).

Övriga avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Riksdagsförvaltningen tar upp avsättning för pensioner och inkomstgarantier till förutvarande och nuvarande ledamöter. Av det totala beloppet avser knappt 600 miljoner kronor inkomstgarantier. Cirka 63 procent av den totala avsättningen avser avgångna ledamöter, medan återstoden avser aktiva ledamöter. Årets ökning fördelar sig ungefär lika mellan avgångna och aktiva ledamöter.

Ökningen av avsättningar vid Försvarsmakten beror på att avsättningar gjorts för pensionersättning som beviljats inför omstrukturering av Försvarsmaktens organisation 2013.

Den relativt stora ökningen vid Luftfartsverket beror till stor del på att SPV beslutat om ändrade beräkningsgrunder för skuldberäkning av affärsverkens pensionsavsättningar, vilket ökat avsättningen med cirka 300 miljoner kronor exklusive särskild löneskatt.

Not 44

Övriga avsättningar

Miljoner kronor

	2012	2011
Exportkreditnämnden	7 697	8 011
Trafikverket	1 075	646
Försvarsmakten	930	1 136
Riksgäldskontoret	756	1 106
Pensionsmyndigheten, frivillig pensionsförsäkring	482	506
Boverket, bostadskreditgarantier	187	232
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	164	186
Affärsverk		
Luftfartsverket	122	128
Statens järnvägar	69	268
Sjöfartsverket	5	4
Övriga myndigheter	1 125	1 121
Summa	12 612	13 344

Balansposten Övriga avsättningar består till största delen av Exportkreditnämndens (EKN) avsättningar för risker i garantiengagemang. Reserveringar har gjorts för förväntad förlustrisk i affärerna. Reserveringen vid utgången av 2012 uppgår till 7 697 miljoner kronor (netto med hänsyn till återförsäkrars andel 7 325 miljoner kronor) vilket innebär en minskning med 314 miljoner kronor eller 4 procent under året. Engagemanget ligger kvar på samma nivå som förra året samtidigt som den genomsnittliga risken sjunkit något. Koncentrationsriskerna i engagemanget värderas till 6 629 miljoner kronor (6 858 miljoner kronor föregående år), vilket bedöms vara ytterligare en förlustrisk och som enligt tidigare tillämpade redovisningsprinciper även ingick i avsättningen.

Riksgäldskontoret reserverar medel för framtida garantiförluster. Reserveringen avser till största delen garantin avseende Öresundsbron. Garantiportföljen har minskat med 2 miljarder kronor, till största delen beroende på att Volvo Personvagnar återbetalat sitt lån till Europeiska investeringsbanken. Avsättningar för beräknade förluster har minskat med 350 miljoner kronor till stor del beroende på att Riksgäldskontoret inte längre gör avsättningar för framtida administrativa kostnader, som följd av den nya förordningen om utlåning och garantier.

Försvarsmaktens avsättning för framtida utgifter för omstrukturering enligt främst Försvarsbeslut 2004 har fortsatt minska under 2012. De kvarstående avsättningarna för omstrukturering avser till 70 procent avsättningar för avveckling av materiel, medan de återstående delarna bl.a. avser avsättningar för sanering, uppsagd personal, hyra och rivning. I avsättningen ingår även avsättning för kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder med 105 miljoner kronor.

Avsättningar hos Trafikverket avser till stor del avsättningar för miljöåtgärder men under 2012 har även drygt 400 miljoner kronor avsatts för skadeståndskostnader.

Pensionsmyndighetens avsättning för frivillig pensionsförsäkring avser verksamhet enligt äldre lagstiftning. Nyteckning till försäkringen upphörde i början av 1980-talet och avsättningen minskar successivt, eftersom inga premier inbetalas, med skillnaden mellan kapitalavkastning och pensionsutbetalningar.

Avsättningar avseende kreditgarantier för bostäder gjordes t.o.m. 2011 av Statens Bostadskreditnämnd, men redovisas nu av Boverket.

Styrelsens för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) avsättningar för risker i engagemang avser garantier som EKN administrerar för Sidans räkning avseende u-krediter. U-krediterna avser f.n. nio länder för export som av Sida bedömts få betydande utvecklingseffekter i länder som inte själva kan bära kostnaden för normal finansiering på kommersiella villkor. De största avser Sri Lanka och Kina. Till följd av nya regler har inga nya utfästelser utfärdats under de senaste tre åren. Engagemanget avseende u-krediter har därför fortsatt minska under året från 1 151 miljoner kronor till 1 010 miljoner kronor. Avsättningen för förväntade förluster inom u-kreditsystemet har minskat något som följd av det minskade engagemanget och kortare risktid i engagemanget. Koncentrationsrisken, för vilken avsättning tidigare gjordes, har värderats till 286 miljoner kronor. I avsättningen ingår, förutom u-krediter, även en mindre del som avser fristående garantier samt en del som avser uppsagda lokaler och uppsagd personal.

Affärsverket Statens järnvägars avsättning avseende riskreserv för leasing har i huvudsak reglerats inför myndighetens avveckling i samband med årsskiftet 2012/2013.

Not 45 Statsskulden

Lån i Sverige

Miljoner kronor

	2012	2011
Nominella statsobligationer	540 488	547 169
Ränte- och valutaswappar	-280 525	-269 475
Statsskuldväxlar	105 238	72 054
Ränteswappar	138 550	138 750
Privatmarknadslån	49 629	57 429
Likviditetsförvaltningsinstrument	47 531	79 491
Valutaterminer i svenska kronor	73 142	34 561
Säkerheter i svenska kronor	17 350	13 877
Real skuld i svenska kronor	192 325	214 877
Summa	883 728	888 733
Eliminering, myndigheters innehav av statspapper	-33 371	-31 662
Summa	850 357	857 071

I Riksgäldskontorets definition av den svenska statsskulden ingår de låneinstrument som kontoret använder, och har använt sig av, i sin finansiering av statens lånebehov (se Redovisningsprinciper). Lån i Sverige redovisas till nominellt slutvärde, dvs. de marknadsvärderas inte med avseende på förändringar i marknadsräntorna.

I årsredovisningen används Riksgäldskontorets definition av statsskulden minskat med elimineringar av de statliga myndigheternas innehav av statliga obligationer. Från och med 2012 redovisas statsskulden enligt en förändrad definition (jmf avsnitt 3.4.1). Riksgäldskontoret har dock i sin balansräkning redovisat statsskulden enligt den gamla definitionen. Det kan därför finnas en viss osäkerhet i den inbördes fördelningen mellan de olika posterna i noten. Enligt den gamla definitionen uppgick den konsoliderade statsskulden till 1 052 miljarder kronor för 2012 och 1 075 miljarder kronor för 2011.

Det är endast ett fåtal myndigheter som innehar statsobligationer. Kärnavfallsfondens innehav var vid årsskiftet 9,4 miljarder kronor och Riksgäldskontoret innehav för insättningsgarantifonden var 23,8 miljarder kronor. Övriga myndigheters innehav avser främst Riksgäldskontorets eget innehav av premieobligationer.

Lån utomlands

Miljoner kronor

	2012	2011
Obligationer m.m. i utländsk valuta	186 165	158 189
Säkerheter i utländsk valuta	30 277	24 766
Valutaswappar	127 285	119 758
Terminskontrakt m.m.	-74 794	-33 911
Summa	268 933	268 802

Lån i utländsk valuta upptas i balansräkningen till sitt aktuella värde, dvs. den räknas om till de valutakurser som gällde på bokslutsdagen (till skillnad från lån i Sverige, se ovan). De redovisade lånen i utländsk valuta minskade med 2 miljarder kronor.

Statsskulden totalt

Miljoner kronor

	2012	2011
Lån i Sverige	850 357	857 071
Lån utomlands	268 933	268 802
Summa	1 119 290	1 125 873

**Not 46
Leverantörsskulder**

Miljoner kronor

	2012	2011
Trafikverket	6 789	6 545
Försvarets materielverk	2 053	2 494
Arbetsförmedlingen	859	611
Försvarmakten	829	913
Rikspolisstyrelsen	557	573
Fortifikationsverket	459	337
Försäkringskassan	422	391
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	346	289
Göteborgs universitet	310	139
Migrationsverket	294	147
Statens fastighetsverk	291	327
Transportstyrelsen	263	183
Lunds universitet	255	158
Karolinska institutet	247	193
Skatteverket	240	236
Kriminalvården	235	276
Regeringskansliet	203	214
Domstolsverket	172	188

Uppsala universitet	161	132
Lantmäteriet	131	80
Statens institutionsstyrelse	131	62
Umeå universitet	124	132
Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete	114	103
Affärsverk		
Svenska kraftnät	515	1 191
Luftfartsverket	160	131
Sjöfartsverket	113	94
Övriga myndigheter	3 087	3 086
Summa	19 360	19 225

Leverantörsskulder avser skulder som uppkommer vid köp av varor och tjänster. Posten kan visa stora variationer på grund av skuldernas kortfristiga karaktär.

**Not 47
Övriga skulder**

Miljoner kronor

	2012	2011
Riksgäldskontoret		
Skuld till premiepensionssystemet	12 419	10 803
Skuld affärsdagsredovisning m.m.	673	4 531
EU-avgifter	78	3 178
Avistamedel	23	22
Obligationer som förfallit, vinster, räntor	4	33
Övrigt, Riksgäldskontoret	226	492
Summa Riksgäldskontoret	13 423	19 059
Skatteverket		
Kontoöverskott, skattekonto	21 268	20 702
Skuld till kommuner och landsting	10 903	8 825
Övrigt, Skatteverket	351	369
Summa Skatteverket	32 522	29 896
Försäkringskassan	8 238	7 904
Trafikverket	4 884	21 855
Statens tjänstepensionsverk	372	354
Rikspolisstyrelsen	361	307
Försvarmakten	314	277
Exportkreditnämnden	281	229

Affärsverk		
Svenska kraftnät	2 478	825
Luftfartsverket	69	30
Sjöfartsverket	54	87
Statens järnvägar	0	925
Övriga myndigheter	2 698	2 775
Summa	65 694	84 523

Riksgäldskontorets skuld till premiepensionssystemet avser huvudsakligen inbetalda ålderspensionsavgifter som övergångsvis placerats på konto i Riksgäldskontoret för finansiering av framtida pensioner.

Riksgäldskontorets skuld i samband med affärsdagsredovisning m.m. har minskat med 4 miljarder kronor under året.

Medel för EU-avgiften avser medel som har satts in på EU-kommissionens konto i Riksgäldskontoret, men ännu inte rekviderats av kommissionen och betalats från statens centralkonto i Riksbanken. Beloppet varierar över tid beroende på EU-kommissionens aktuella likviditetsbehov och minskade kraftigt under 2012, efter att ha ökat de närmast föregående åren.

Avistamedel avser inlåning i Statens internbank. Den del som avses här gäller inlåning från statliga bolag och andra organ som inte ingår i den konsoliderade balansräkningen och därför inte elimineras.

Skatteverkets skuld avseende kontoöverskott på skattekonto utgörs huvudsakligen av skattebetalares kompletteringsinbetalningar för att täcka den slutliga skatten, vilken avräknas först 2013. Till viss del utgörs överskotten också av oreglerade skulder avseende överskjutande ingående mervärdesskatt eller andra återbetalningar som inte hunnit effektueras per balansdagen. Skatteverkets skulder till kommuner och landsting avser slutavräkning av kommunalskatt. Slutavräkningen görs i januari månad andra året efter inkomståret. Då justeras de totala slutliga kommunalskattemedlen mot de preliminära medel som betalades ut till kommuner och landsting under inkomståret.

Försäkringskassans övriga skulder avser skatt på pensioner som betalas ut för Pensionsmyndighetens räkning samt på sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, föräldrapenning och andra skattepliktiga socialförsäkringsförmåner.

I Trafikverkets övriga skulder ingår i huvudsak betalningsutfästelse till SVEDAB med 2 020 miljoner kronor, förskotteringar med 1 523 miljoner kronor, innehållna garantibelopp med 1 122 miljoner kronor, 90 miljoner kronor avser hyra av matarledningar. Minskningen med 16 971 miljoner kronor beror till största delen på att tidigare hyresavtal för Botniabanan, och därtill hörande leasingskulld, har upphört i och med att Trafikverket under 2012 övertagit ägandet till anläggningen. Övertagandet har finansierats genom att Trafikverket har övertagit de lån i Riksgäldskontoret som tidigare innehades av Botniabanan AB. Lånet är därmed inomstatligt och elimineras i årsredovisningen för staten.

Svenska kraftnäts övriga skulder har ökat med 1 653 miljoner kronor på grund av ökade kapacitetsavgifter, som framför allt beror på den höga fyllnadsgraden i vattenmagasinen och den indelning av Sverige i elområden som genomfördes 2011. De kapacitetsavgifter som inte motsvaras av kostnader för mothandel redovisas såsom skuld i balansräkningen.

Affärsverket Statens järnvägar har minskat sina övriga skulder med 925 miljoner kronor. Vid årets början fanns ett kvarvarande låneavtal där 7 snabbtåg (X2000) lämnats som pant som säkerhet för lånet. Fordonen hyrdes ut till SJ AB och i samband med återbetalningen av lånet övergick äganderätten till SJ AB.

Not 48 Depositioner

Miljoner kronor

	2012	2011
Kronofogdemyndigheten	670	586
Länsstyrelsen i Stockholms län	278	241
Länsstyrelser, övriga	127	172
Övriga myndigheter	250	211
Summa	1 325	1 210

Depositioner utgörs bl.a. av indrivna medel hos Kronofogdemyndigheten och av hyror som deponerats av privatpersoner hos länsstyrelserna i samband med tvist med fastighetsägare.

Not 49 Förskott från uppdragsgivare och kunder

Miljoner kronor

	2012	2011
Trafikverket	80	113
Kemikalieinspektionen	18	24
Patent- och registreringsverket	17	20
Affärsverk		
Svenska kraftnät	61	75
Övriga myndigheter	30	38
Summa	206	270

Förskott från uppdragsgivare och kunder består av medel som erhålls för finansiering av större projekt, t.ex. infrastrukturprojekt och forsknings- och utvecklingsprojekt, som pågår under en längre tid och där arbetet ej har avslutats eller slutavräknats.

Svenska kraftnäts förskott består av avtal med kunder inom optoverksamheten, dvs. infrastruktur för tele- och datakommunikation. Avtalstiden varierar mellan 15 och 25 år och förskotten intäktsförs under denna tid.

Not 50 Upplupna kostnader

Miljoner kronor

	2012	2011
Riksgäldskontoret	14 230	15 630
Trafikverket	2 261	2 207
Migrationsverket	2 229	1 732
Försvarsmakten	1 075	1 045
Försäkringskassan	1 003	1 043
Rikspolisstyrelsen	956	1 118
Arbetsförmedlingen	475	346
Försvarets materielverk	338	240
Skatteverket	327	285
Kriminalvården	322	334
Lantmäteriet	313	236
Statens jordbruksverk	294	962
Göteborgs universitet	240	220
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	232	321
Lunds universitet	226	239
Regeringskansliet	218	200
Domstolsverket	181	175
Uppsala universitet	162	156
Kammarkollegiet	146	136
Stockholms universitet	130	116
Sveriges lantbruksuniversitet	129	131
Affärsverk		
Svenska kraftnät	801	765
Sjöfartsverket	112	117
Luffartsverket	112	88
Statens järnvägar	2	8
Övriga myndigheter	2 468	2 292
Summa:	28 982	30 142

Upplupna kostnader redovisas för under redovisningsperioden utförda tjänster och levererade varor som faktureras eller betalas först under nästkommande räkenskapsår.

Riksgäldskontorets upplupna kostnader avser räntekostnader för upplåning i svenska kronor och utländsk valuta samt skuldskötsel-instrument.

Trafikverket redovisar upparbetade kostnader uppgående till 456 miljoner kronor avseende personalrelaterade kostnader, 137 miljoner kronor utgör upplupna utgiftsräntor och 452 miljoner kronor avser markinlösen. Dessu-

tom ingår övriga upplupna kostnader för investeringsverksamheten och för underhållsverksamheten.

Migrationsverket redovisar bl.a. upplupna kostnader för placering av barn med 1 298 miljoner kronor, sjuk- och hälsovård med 341 miljoner kronor, utbildning med 157 miljoner kronor samt schablonersättningar vid flyktmottagande med 215 miljoner kronor.

Upplupna kostnader hos Försvarsmakten avser i huvudsak semesterlöneskuld och annan löneskuld på 1 011 miljoner kronor.

Försäkringskassan redovisas bl.a. upplupna kostnader för EU-vård, tandvård och andra försäkringskostnader uppgående till 694 miljoner kronor.

Svenska kraftnät redovisar bl.a. upplupna kostnader för balanskraft.

I övrigt består upplupna kostnader även av semester- och löneskulder som redovisas av de flesta myndigheter samt konsult- och revisionsarvoden m.m.

Not 51

Oförbrukade bidrag

Miljoner kronor

	2012	2011
Karolinska institutet	1 526	1 503
Lunds universitet	1 200	1 130
Statens jordbruksverk	1 137	1 180
Göteborgs universitet	1 001	975
Uppsala universitet	820	767
Kungl. Tekniska högskolan	422	462
Umeå universitet	337	330
Stockholms universitet	296	380
Linköpings universitet	275	266
Sveriges lantbruksuniversitet	230	261
Södertörns högskola	169	182
Kustbevakningen	141	128
Trafikverket	136	30
Örebro universitet	129	131
Luleå tekniska universitet	111	100
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	867	718
Luftfartsverket	26	34
Övriga myndigheter	1 083	1 071
Summa	9 906	9 648

Som oförbrukade bidrag redovisas bidragsmedel som erhållits, men som ännu inte förbrukats för sitt ändamål.

De oförbrukade bidragsmedel som redovisas hos universitet och högskolor avser främst finansiering av olika forskningsprojekt. I det totala beloppet för oförbrukade bidrag ingår uppbundna medel för framtida avskrivningar för investeringar som finansierats med erhållna bidrag.

Posten oförbrukade bidrag hos Statens jordbruksverk utgörs huvudsakligen av förskott från EU:s landsbygdsfond om 1,1 miljarder kronor.

Svenska Kraftnät redovisar här bidrag från markägare till investeringar, investeringsbidrag från intressenter och skuldförda kapacitetsavgifter. Ökningen förklaras av det höga inflödet av kapacitetsavgifter som inte motsvaras av periodens kostnader för mothandel och investeringar.

Totala oförbrukade bidrag

Miljoner kronor

	2012	2011
Universitet och högskolor	14 484	13 921
Inomstatligt	7 600	7 042
Utomstatligt	6 884	6 879
Länsstyrelser	1 661	2 106
Inomstatliga	1 559	2 020
Utomstatliga	102	86
Övriga	5 127	4 910
Inomstatliga	2 207	2 227
Utomstatliga	2 920	2 683
Total inomstatliga	11 366	11 289
Total utomstatliga	9 906	9 648
Summa	21 272	20 937

De totala oförbrukade bidragen i staten står för en begränsad ökning, med drygt 0,3 miljarder kronor eller 1,6 procent, under 2012. Ökningen avser inomstatliga oförbrukade bidrag i högskolesektorn som ökat med 0,6 miljoner kronor eller nära 8 procent. Oförbrukade bidrag hos länsstyrelserna har minskat och hos gruppen Övriga myndigheter finns en ökning med drygt 4 procent, som dock helt avser de utomstatliga bidragen.

För oförbrukade bidrag från utomstatliga finansierare framgår jämförelser för de myndigheter som har störst oförbrukade belopp av not 51 ovan. Där framgår att den största ökningen avser Svenska kraftnäts investeringsbidrag och bland universitet och högskolor är det Lunds universitet som har störst ökning, dock under 0,1 miljarder kronor.

Oförbrukade inomstatliga bidrag elimineras i årsredovisningen för staten, men redovisas här som tilläggsinformation. Dessa bidrag har i de flesta fall redovisats mot anslag hos den givande myndigheten. Högskolesektorn står för 67 procent av dessa oförbrukade medel som vanligen avser forskningsmedel, ofta från Vetenskapsrådet eller andra forskningsråd eller andra myndigheter med uppgift att fördela sådana medel. Ökningen med nära 0,6 miljarder kronor är högre än 2011, men lägre än de närmaste åren dessförinnan. Lunds universitet redovisar störst belopp vid utgången av 2012 med 1,7 miljarder kronor och även störst ökning med drygt 0,3 miljarder kronor. Uppsala universitet redovisar 1,0 miljarder kronor och en ökning med nära 0,3 miljarder kronor. Karolinska institutet redovisar 0,8 miljarder kronor men en marginell ökning, medan Stockholms universitet redovisar 0,7 miljarder kronor och en ökning på 0,1 miljarder kronor.

Inomstatliga bidrag hos länsstyrelserna avser vanligen medel från centrala myndigheter som ska förmedlas till olika regionala projekt.

Bland övriga myndigheter med väsentliga oförbrukade bidrag från andra myndigheter, kan främst nämnas Socialstyrelsen med nära 0,6 miljarder kronor och Vetenskapsrådet med 0,4 miljarder kronor.

Not 52

Övriga förutbetalda intäkter

Miljoner kronor

	2012	2011
Riksgäldskontoret, förutbetalda överkurser vid upplåning m.m.	27 778	27 005
Periodisering av skatter	27 473	9 897
Försvarets materielverk	546	552
Karolinska institutet	248	311
Lunds universitet	198	219
Statens fastighetsverk	125	125

Göteborgs universitet	116	117
Trafikverket	58	237
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	-	590
Tillväxtverket	-	171
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	31	23
Svenska kraftnät	6	10
Luffartsverket	4	4
Övriga myndigheter	689	762
Summa	57 272	40 023

Övriga förutbetalda intäkter är inkomster för varor och tjänster som ännu inte har levererats eller utförts. Förutbetalda intäkter uppstår på grund av att varor och tjänster faktureras i förskott eller förskottsbetalas innan prestationer har utförts.

Överkurser uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden utgör överkurs och bokförs som förutbetalda intäkt som periodiseras över lånets löptid.

Periodisering av skatter avser mellanskillnaden mellan de skatter som inbetalats och de skatteintäkter som beräknas i samband upprättande av årsredovisningen för staten. Att en förutbetalda intäkt redovisas innebär att de periodiserade intäkterna är lägre än de betalda skatterna som Skatteverket m.fl. myndigheter redovisat. För 2012 är den beräknade skatteintäkten lägre än årets inbetalningar och därför ökar de förutbetalda intäkterna.

Försvarets materielverks förutbetalda intäkter avser pågående arbeten.

Som Övriga förutbetalda intäkter hos andra myndigheter redovisas främst avgifts- eller uppdragsintäkter som betalats före årsskiftet, men som är hänförliga till kommande år.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige redovisade föregående år en förutbetalda intäkt som bestod av skillnaden mellan utbetalda projektbidrag från EU-anslag och erhållna medel från EU:s fonder. Detta år redovisas i stället en upplupen intäkt (se not 38) då erhållna medel från EU understiger utbetalda projektbidrag.

Not 53 Garantiförbindelser

Miljoner kronor

	2012	2011
Garantier för vilka avsättning ej görs (alla hos Riksgäldskontoret)		
Insättningsgarantin och investerarskyddet	1 225 531	1 138 533
<i>Kreditgarantier</i>		
Bankgarantier	30 355	90 735
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Garantikapital	107 438	111 419
<i>Övriga garantier</i>		
Affärsverk m.fl.	1 890	1 625
Summa	1 365 214	1 342 312
Garantier för vilka avsättning görs		
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Grundfondsförbindelser, RGK	405	405
Övrigt	-	0
<i>Exportgarantier m.m.</i>		
Exportgarantier, EKN	204 396	210 398
U-kreditgarantier, Sida	930	1 033
Fristående krediter, Sida	254	167
<i>Kreditgarantier</i>		
Infrastruktur, RGK	22 168	22 282
Bostadskrediter, Boverket	1 700	2 208
Internationella åtaganden, RGK	6 081	6 287
Fordonsindustri	-	1 700
Övrigt, RGK	13	23
<i>Övriga garantier</i>		
Pensionsgarantier, RGK	8 227	8 253
Summa	244 174	252 756
Total summa	1 609 388	1 595 068

De statliga garantiåtagandena hanteras av fyra myndigheter: Riksgäldskontoret (RGK), Exportkreditnämnden (EKN), Sida och Boverket.

Garantiverksamheten beskrivs närmare i avsnitt 5.

I noten har garantiåtagandena delats upp i garantier för vilka ingen avsättning för förluster görs och garantier för vilka avsättning görs. Inom linjen tas de åtaganden upp för vilka ingen avsättning görs och det är därför dessa som beskrivs något här nedan (se även Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar samt det särskilda underlaget). De garantier för vilka avsättningar görs, kommenteras i viss mån i not 44, Övriga avsättningar.

Garantiförbindelser avseende insättningsgarantin avser förhållandet den 31 december 2011. Beloppet avser insättningsgarantin. För investerarskyddet saknas uppgift om storleken på de skyddade tillgångarna.

Insättningsgarantin skyddar insättningar på konto upp till ett belopp på 100 000 euro, vilket vid årsskiftet motsvarade 860 000 kronor. De garanterade insättningarna uppgick till 1 226 miljarder kronor per den 31 december 2011, vilket var en ökning med 87 miljarder kronor. Uppgift om belopp per den 31 december 2012 finns ännu inte tillgänglig.

Bankgarantierna avser det garantiprogram som beslutades 2008 och som gav banker, bostadsinstitut och vissa kreditmarknadsbolag möjlighet att träffa avtal med staten om garantier för en del av sin upplåning. Programmet stängdes för nyteckning under 2010 och utestående garantier har därför minskat till 30 miljarder kronor vid utgången av 2012.

Garantikapital avser medlemsåtaganden i nio internationella finansieringsinstitut som består av inbetalt kapital och garantikapital. Garantikapitalet innebär att staten förbinder sig att under vissa omständigheter tillskjuta ett bestämt kapitalbelopp till instituten. Åtagandet minskade något under 2012 från 111 miljarder kronor till 107 miljarder kronor.

Not 54

Övriga ansvarsförbindelser

Miljoner kronor

	2012	2011
Riksgäldskontoret	8 072	8 125
Statens kulturråd	2 896	14 106
Statens tjänstepensionsverk	2 159	2 448
Trafikverket	2 020	1 975
Kriminalvården	1 189	1 184
Södertörns högskola	680	690
Karolinska institutet	184	-
Totalförsvarets forskningsinstitut	176	181
Tillväxtverket	144	-
Rikspolisstyrelsen	116	166
Stockholms universitet	91	-
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	260	84
Luftfartsverket	25	25
Övriga myndigheter	154	104
Summa	18 166	29 088

Ansvarsförbindelser är förpliktelser som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen på grund av att det inte är troligt att de kommer att regleras eller på grund av att deras storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan också vara möjliga förpliktelser, dvs. det är osäkert om det förekommer en förpliktelse eller inte. Som Övriga ansvarsförbindelser redovisas de ansvarsförbindelser som inte är garantiförbindelser.

Riksgäldskontorets ansvarsförbindelser avser skuldbevis för utbetalningar från anslag till kapitalhöjning i internationella finansieringsinstitutioner.

Statens kulturråd redovisar ansvarsförbindelser avseende statliga utställningsgarantier. Minskningen från 2011 beror främst på en extra högt värderad utställning på Moderna museet på ca 8 miljarder kronor under 2011 som nu avslutats. Ytterligare tre utställningar med värdering på ca 1,2 miljarder kronor vardera under 2011 har också bidragit till skillnaden mellan 2012 och 2011 års totala garantivärde.

Statens tjänstepensionsverk redovisar delar av utfästelserna för antastbara pensionsförmåner som ansvarsförbindelser.

Trafikverkets ansvarsförbindelser på 2 020 miljoner kronor avser en förbindelse att när så erfordras lämna ett villkorat aktieägartillskott till Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB. Utöver detta redovisar Trafikverket flera åtaganden som inte beräknats med belopp. Det innefattar ansvar för avhjälpande enligt 10 kap. miljöbalken i vissa fall till följd av den flygplatsverksamhet som bedrivits av Luftfartsverket och den verksamhet som bedrivits av Trafikverket. Trafikverket redovisar även åtaganden rörande den av staten utställda miljögarantin i avtalet om bolagisering av Statens järnvägar. Slutligen finns en kapitaltäckningsgaranti till Arlandabanan Infrastructure AB som i första hand belastar Riksgäldskontorets garantireserv, men som under vissa förutsättningar kan belasta Trafikverket.

Kriminalvården redovisar ansvarsförbindelser gällande hyrda lokaler, i beloppet ingår även projekteringsgarantier. Södertörns högskola, Totalförsvarets forskningsinstitut och Stockholms universitet redovisar också ansvarsförbindelser gällande hyrda lokaler. Södertörns högskolas jämförelsetal för 2011 har lagts till avseende hyrda lokaler. Karolinska institutet ansvarsförbindelser avser projekteringsgarantier.

Migrationsverket redovisar åtaganden, som förfaller till betalning 2013–2016, för avtal om boendeplatser, schablonersättning, grundersättning samt ersättning för ensamkommande barn på sammanlagt 11,5 miljarder kronor. Dessa åtaganden omfattas inte av bemyndiganderedovisningen.

Rikspolisstyrelsen redovisar vitesbelopp i hyreskontrakt vid förtida avflyttning.

Försvarsmakten har tagit upp avsättningar för bl.a. sanering av förorenade områden (se not 44 Övriga avsättningar). Utöver detta kommer Försvarsmakten efter 2020 att ha ytterligare utgifter för sådan sanering. Dessa utgifter är dock osäkra både till tidpunkt och belopp och har därför inte angivits med något belopp här.

Fortifikationsverket anger i sin årsredovisning att det i dag saknas rutin inom staten att planera för framtida skadeståndskrav eller förädlingskostnader för att göra områden försäljningsbara. Fortifikationsverket bedömer att kostnader för en återställning, med nolltolerans vad avser kvarvarande risker i områden Försvarsmakten har lämnat, kan uppgå till miljardbelopp.

Sjöfartsverkets post utgörs av antastbara pensionsförpliktelser och ansvarsförbindelser avse-

ende restvärden i räddningshelikoptrar. Luftfartsverkets belopp avser borgensåtagande till dotterföretag och pensionsåtaganden till dotter- och intresseföretag.

3.5.3 Noter till finansieringsanalysen

Not 55

Skatter

Miljoner kronor

	2012	2011
Enligt resultaträkningen	971 172	1 001 553
Tillkommer/avgår:		
Förändring av fordringar och skulder	17 612	29 340
Summa	988 784	1 030 893

Vid periodisering av skatteintäkter tas upplupna eller förutbetalda intäkter upp i årsredovisningen för staten avseende de skatter som är hänförliga till året, men ännu inte betalats eller omvänt. Skatteintäkterna enligt resultaträkningen justeras för dessa. Detsamma gäller fordringar och skulder avseende skatter som tas upp av Skatteverket. För 2012 överstiger inbetalningarna de beräknade skatteintäkterna, vilket ökat kassaflödet.

Not 56

Avgifter och andra ersättningar

Miljoner kronor

	2012	2011
Enligt resultaträkningen	54 105	57 030
Tillkommer: Utdelningar	21 372	26 846
Avgår: realisationsvinster	-	-
Summa	75 477	83 876

Statens hel- och delägda företag värderas enligt kapitalandelsmetoden vilket innebär att utdelningar inte redovisas i resultaträkningen. Det innebär att utdelningar från dessa företag måste läggas till för att komma fram till statens nettoupplåning. Statens utdelningar redovisas i allt väsentligt av Kammarkollegiet. Under året har bl.a. LKAB delat ut 5 miljarder kronor, TeliaSonera AB 4,6 miljarder kronor, Sveaskog Holding

AB 4,5 miljarder kronor och Vattenfall AB 4,4 miljarder kronor.

Not 57

Transfereringar

Miljoner kronor

	2012	2011
Enligt resultaträkningen	866 486	846 031
Avgår:		
Avsättningar till fonder	-9 166	-8 705
Nedskrivning och avskrivning av lån, CSN	-692	-3 770
Förändring av fordringar, socialförsäkring	95	-14
Summa	856 723	833 542

Avsättningar till fonder och nedskrivningar av lån medför inte några betalningar och dessa kostnader tas därför bort.

Avsättning till fonder i staten för 2012 avser främst Stabilitetsfonden, Kärnavfallsfonden och Insättningsgarantifonden (se not 5).

Nedskrivningar och avskrivningar av lån hos CSN är ett netto av avskrivningar på grund av ålder och andra orsaker och återföring av tidigare reservering för osäkra fordringar. CSN:s nedskrivningar av fordringar är betydligt lägre än föregående år, då de var höga i samband med en ändring av beräkningsmodellen 2011.

Till transfereringar hänförs även förändringar i återkravsfordringar m.m. hos Försäkringskassan.

Not 58

Statens egen verksamhet

Miljoner kronor

	2012	2011
Enligt resultaträkningen	241 802	233 745
Avgår:		
Avskrivningar	-24 391	-23 185
Avsättningar (se not 43 och 44)	-11 599	-10 227
Värdereglering lån, Riksgäldskontoret	121	-
Realisationsförluster	-401	-106
Summa	205 532	200 227

Kostnader för avskrivningar, avsättningar och nedskrivning av lån medför inte några betalningar och tas därför bort.

Ökningen av avsättningar avser i allt väsentligt statens tjänstepensioner (se not 44).

Kostnaderna för statens verksamhet justeras även för realisationsförluster vid försäljning av egendom som redovisats som kostnad utan att medföra någon betalning och för värdereglering av lån som inte heller medfört någon betalning.

Not 59

Justeringar till betalningar

Miljoner kronor

	2012	2011
Förändring av långfristiga fordringar	2 066	-1 898
Förändring av omsättningstillgångar	15 771	-26 085
Förändring av kassa och bank	361	151
Förändring av skulder	-21 724	5 157
Summa	-3 526	-22 675

Långfristiga fordringar har minskat vilket ger en positiv påverkan på kassaflödet, som främst beror på minskning av affärsverket Statens järnvägars avveckling av fordringar på SJ AB i samband med avvecklingen av affärsverket (se not 28).

Omsättningstillgångarna har minskat kraftigt, vilket innebär en positiv påverkan på kassaflödet. Det beror på att Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar vid årsskiftet är 18,5 miljarder kronor lägre än vid föregående årsskifte då de var ovanligt höga.

Skulderna har minskat med nära 22 miljarder kronor under året, vilket medför att statens nettouplåning ökat. En viktig del av förändringen avser Trafikverkets leasingsskulder kopplade till hyresavtal för Botniabanen. Under året har den ersatts genom att Trafikverket övertagit Botniabanans lån i Riksgäldskontoret som elimineras i årsredovisningen för staten.

Not 60

Investeringar

Miljoner kronor

	2012	2011
<i>Finansiella investeringar</i>		
Aktier och andra värdepapper	2 856	4 187
<i>Materiella investeringar</i>		
Beredskapstillgångar	7 458	4 172

Väganläggningar	11 596	10 611
Järnvägsanläggningar	12 115	13 033
Maskiner och inventarier	4 560	4 685
Fastigheter och markanläggningar	1 589	1 672
Övriga investeringar	4 898	3 888
<i>Summa materiella investeringar</i>	<i>42 216</i>	<i>38 061</i>

Immateriella investeringar

Datasystem, rättigheter m.m.	2 434	2 425
Total summa	47 506	44 673

De finansiella investeringarna uppgick till 2,9 miljarder kronor under 2012.

Kammarkollegiet har ökat aktieinnehavet i Ersättningsmark i Sverige med 1 miljard kronor. Till det kommer bl.a. investeringar i obligationer i utländsk valuta hos Exportkreditnämnden med 0,8 miljarder kronor och Kärnavfallsfondens nettoinvesteringar i bostadsobligationer med 0,6 miljarder kronor.

Materiella investeringar uppgick till drygt 42 miljarder kronor vilket är en ökning med 4 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Investeringar i beredskapstillgångar uppgick till 7,5 miljarder kronor, en ökning med drygt 3 miljarder kronor från föregående år (se not 24).

Investeringar i väganläggningar uppgick till 11,6 miljarder kronor, vilket är en ökning med 1,0 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Investeringar i järnvägsanläggningar uppgick till 12,1 miljarder kronor, vilket är en minskning med 0,9 miljarder kronor från föregående år.

Investeringar i maskiner och inventarier uppgick till 4,6 miljarder kronor vilket är en marginell minskning mot föregående år.

Investeringar i fastigheter och markanläggningar uppgick till 1,6 miljarder kronor, vilket är samma nivå som 2011. Fortifikationsverket står för cirka 60 procent av dessa investeringar.

Övriga investeringar ökar med 1 miljard kronor. Därav avser 2,9 miljarder kronor pågående nyanläggningar vid affärsverket Svenska kraftnät, men även hos andra stora myndigheter, bl.a. Statens fastighetsverk.

Investeringar i immateriella tillgångar som i huvudsak avser it-system uppgick till 2,4 miljarder kronor 2012, vilket är samma nivå som föregående år. De största investeringarna i immateriella tillgångar finns hos Försäkringskassan med 0,6 miljarder kronor, Försvarsmakten

med 0,3 miljarder kronor och Skatteverket med 0,2 miljarder kronor.

Not 61 Utlåning

Nyutlåning

Miljoner kronor

	2012	2011
Centrala studiestödsnämnden, studielån och hemutrustningslån	14 989	14 470
Riksgäldskontoret	5 421	5 244
Övriga myndigheter	192	111
Summa nyutlåning	20 602	19 825

Amorteringar

Miljoner kronor

	2012	2011
Centrala studiestödsnämnden	10 405	10 167
Riksgäldskontoret	20 340	1 970
Övriga myndigheter	40	43
Summa amorteringar	30 785	12 180

Centrala studiestödsnämndens nyutlåning, som till största delen består av studielån, uppgick till 15 miljarder kronor, vilket är en ökning med 0,5 miljarder kronor. Amorteringarna ökade med 0,2 miljarder kronor.

Riksgäldskontorets nyutlåning avser framför allt ökning av utlåning till Irland. Både nyutlåning och amorteringar har dessutom förekommit vid omsättning av delar av lånet till Riksbanken. Den största delen av amorteringarna avser Botniabanans amortering av lån som övertagits av Trafikverket under året. Trafikverkets lån eliminerar i årsredovisningen för staten.

Not 62 Finansiellt netto för statens upplåning

Miljoner kronor

	2012	2011
Ränteintäkter	17 805	19 394
Räntekostnader	-43 115	-51 504
Övriga poster, netto	5 265	-3 132
<i>Avgår:</i>		
Orealiserade valutadifferenser	-5 914	-1 498
Summa	-25 959	-36 740

Det finansiella nettot som är hänförligt till statens upplåning har förbättrats med 11 miljarder

kronor jämfört med föregående år. Det är främst räntekostnader i svenska kronor som minskat.

Orealiserade poster påverkar inte statens nettoupplåning. De realiserade valutakursvinster som ingår i resultaträkningens saldo, avgår därför och ökar det negativa beloppet.

Not 63 Övrigt finansiellt netto

Miljoner kronor

	2012	2011
Finansiella intäkter enligt resultaträkningen	16 069	32 712
Finansiella kostnader enligt resultaträkningen	-1 496	-1 464
Avgår reavinster vid försäljning av aktier m.m.	-392	-16 881
Summa	14 181	14 367

Under Övrigt finansiellt netto redovisas räntor och andra finansiella transaktioner som inte är hänförliga till statsskuldförvaltningen (se not 13 och 14).

Realisationsvinster vid försäljning av aktier och andra värdepapper ingår i finansieringsanalysens post Försäljning av anläggningstillgångar och dras därför av från de finansiella intäkterna. För 2011 fanns en stor vinst vid försäljning av aktier i Nordea Bank AB.

Not 64 Justeringar till betalningar

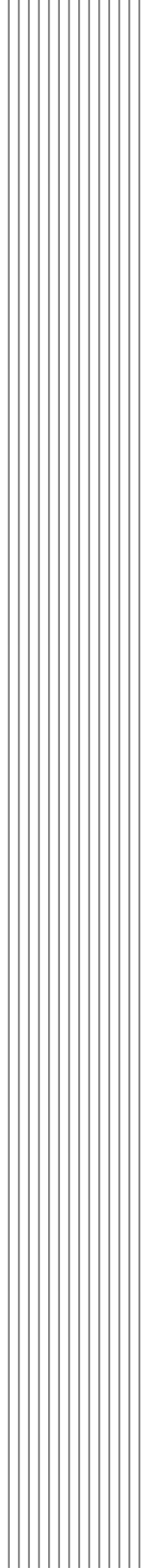
Miljoner kronor

	2012	2011
Förändring av tillgångar hänförliga till statens upplåning	724	2 168
Förändring av skulder hänförliga till statens upplåning	-627	-4 745
Summa	97	-2 577

Upplupna och förutbetalda räntor som är hänförliga till statens upplåning redovisas i balansräkningen under periodavgränsningsposter och påverkar således inte statsskulden. Förändringar av tillgångar och skulder som är hänförliga till statens upplåning har påverkat statens nettoupplåning i liten omfattning under 2012, med 0,7 miljarder kronor respektive -0,6 miljarder kronor under året.

4

Utvecklingen av statskulden

4 Utvecklingen av statsskulden

Statens budget visade ett underskott på 25 miljarder kronor 2012. Det är en förändring av budgetsaldot med 93 miljarder kronor jämfört med 2011. Då visade budgeten ett överskott på 68 miljarder kronor. Statens lånebehov är definitionsmässigt lika med saldot på statens budget fast med omvänt tecken.

Den konsoliderade statsskulden minskade från 1 126 miljarder kronor 2011 till 1 119 miljarder kronor 2012. Att statsskulden minskade trots att statens budget visade ett underskott beror i huvudsak på valutakurseffekter och på att Riksgäldskontorets kortsiktiga placeringar var lägre i slutet av 2012 än vid utgången av 2011. Effekten av de kortfristiga placeringarna är tillfällig och får ingen bestående inverkan på statsskulden.

Från och med 2012 har Riksgäldskontoret genomfört ändringar i hur statsskulden redovisas. Den ändrade definitionen av statsskulden innebär ett konsekvent genomförande av det regelverk för redovisning som ställts upp av EU. Ändringarna gäller redovisningen av dels säkerheter, som betalas i samband med marknadsvärdesförändringar i swappar och räntefutures, dels omvända repor i Riksgäldskontorets egna statspapper. Förändringen innebär också att statsskulden konsekvent redovisas enligt affärsdagsprincipen. Det sista medför ingen systematisk förändring av statsskuldens storlek, även om storleken vid enskilda dagar kan bli annorlunda. Riksgäldskontoret har inte ändrat statsskuldsmåttet i sin balansräkning varför det finns en viss osäkerhet i den inbördes fördelningen mellan posterna i tabell 4.4. Enligt den gamla definitionen uppgick den konsoliderade statsskulden till 1 052 miljarder kronor för 2012 och 1 075 miljarder kronor för 2011.

Den statsskuld som redovisas i årsredovisningen för staten (konsoliderad) skiljer sig från den som Riksgäldskontoret redovisar (okonsoliderad) på grund av elimineringar för myndigheters innehav av svenska statsobligationer. Vissa myndigheter som hanterar medel avsatta för ändamål vid sidan av statens budget har rätt att placera på den svenska statspappersmarknaden. Dessa tillgångar räknas bort vid beräkningen av den konsoliderade statsskulden. Därigenom påverkas statsskulden i årsredovisningen även av förändringar i myndigheters innehav av statspapper.

Elimineringen av statliga myndigheters innehav av statspapper uppgick till 33,4 miljarder kronor 2012 (se tabell 4.1). Nästan hela beloppet avser Insättningsgarantifondens och Kärnavfallsfondens innehav. Övriga myndigheters innehav har varit mindre än 1 miljard kronor de senaste åren. Pensionsmyndighetens innehav av statspapper för premiepensionssystemet elimineras inte eftersom dessa tillgångar inte ingår i den konsoliderade balansräkningen för staten. Sammantaget innebär detta att den okonsoliderade statsskulden som Riksgäldskontoret redovisar är 33,4 miljarder kronor högre än vad som redovisas i balansräkningen.

Tabell 4.1 Statliga myndigheters innehav av statspapper vid utgången av 2012

Miljarder kronor

	Insättnings- garantifonden	Kärnavfalls- fonden	Övriga myndig- heter	Elimi- neras i ÅRS
Nominella statsobli- gationer	23,8	0,6	0,1	24,5
Reala statsobli- gationer		8,8		8,8
Totalt	23,8	9,4	0,1	33,4

Definition av statsskulden

Statsskulden redovisas till nominellt belopp inklusive upplupen inflationskompensation för realobligationer till och med bokslutsdagen. Att statsskulden redovisas till nominellt belopp betyder att nollkuponglån och statsskuldväxlar tas upp till det belopp som kommer att betalas ut på förfallodagen och inte till det belopp som betalats in. Även derivatinstrument inkluderas, t.ex. de skuldbytesavtal (swappar) som Riksgäldskontoret ingår för att påverka sammansättningen och löptiden av statsskulden. Instrumenten i utländska valutor är värderade till de valutakurser som gällde på bokslutsdagen.

Nuvarande mått överensstämmer i huvudsak med hur skulden mäts i EU-sammanhang.

4.1 Statsskuldens fördelning och löptid

Det lagfästa målet för statsskultsförvaltningen är att långsiktigt minimera kostnaden för statsskulden utan att ta för stora risker. Därutöver ska förvaltningen ske inom ramen för de krav som penningpolitiken ställer.

Det övergripande målet för statsskultsförvaltningen konkretiseras genom de riktlinjer som regeringen årligen fastställer efter förslag från Riksgäldskontoret. Riktlinjerna styr hur statsskulden ska fördelas mellan de tre skuldslagen nominell skuld i kronor, real skuld i kronor och valutaskuld. Av riktlinjerna framgår också vilken löptid de olika delarna av skulden ska styras mot. I tabellen nedan redovisas huvuddragen i regeringens riktlinjer för 2012.

Tabell 4.2 Regeringens riktlinjer för 2012

	Andel, procent	Löptid, år
Nominell skuld i kronor ¹	60	2,7–3,2
Real skuld i kronor	25	7–10
Valutaskuld	15 (±2 procenten- heter)	0,125

¹ Därutöver kan Riksgäldskontoret ha maximalt 60 miljarder kronor i nominell kronskuld med löptider över 12 år.

Den största delen av statsskulden består av nominella lån i kronor. I övrigt består statsskulden av real kronskuld och valutaskuld. Att fördela statsskulden på flera skuldslag är ett sätt att minska risken i förvaltningen.

Upplåningen görs huvudsakligen genom att Riksgäldskontoret ger ut värdepapper i form av nominella statsobligationer och statsskuldväxlar. En del av upplåningen täcks genom realobligationer, som ger investerarna ett inflationskydd. Riksgäldskontoret deltar även på den utländska räntemarknaden genom att ge ut värdepapper i utländsk valuta. Köpare är i första hand inhemska och utländska fonder, försäkringsbolag och finansiella institutioner. En mindre del av statsskulden finansieras genom sparprodukter som är riktade till privatpersoner och andra mindre placerare.

Inom ramen för regeringens riktlinjer fattar Riksgäldskontoret strategiska beslut rörande förvaltning och upplåning. Det gäller t.ex. vilka valutor som ska ingå i valutaskulden och deras inbördes fördelning. Riksgäldskontoret har även möjlighet att fatta beslut om ränte- och valuta-positioner.

Det riktvärde som regeringen anger för den genomsnittliga räntebindningstiden baseras på en avvägning mellan kostnad och risk.

Den nominella kronskuldens löptid varierar kring riktvärdet, bland annat beroende på att statsskuldens storlek följer ett visst säsongsmönster. Under 2012 var räntebindningstiden i genomsnitt knappt 2,9 år för lån med löptid under 12 år. Den var således inom riktlinjernas intervall.

Den reala kronskuldens löptid förlängdes något från knappt 8,4 år i början av 2012 till 8,5 år vid årets slut. Orsaken till att den genomsnittliga löptiden blev längre var att ett reallån förföll den 1 april 2012. Realskuldens andel av den totala skulden varierade kring riktvärdet på 25 procent. Mot slutet av året sjönk andelen till strax under 24 procent. Riktvärdet på 25 procent är långsik-

tigt. Realskulden är svår att styra eftersom Riksgäldskontoret ger ut små belopp i förhållande till den utestående skulden. Till skillnad från övriga skuldsdrag finns det heller inga derivatinstrument som kan användas för att påverka andelen realskuld. Realandelen kan därför variera kring riktvärdet utan att Riksgäldskontoret behöver vidta åtgärder.

Under hela året låg valutaskuldens räntebindningstid på riktvärdet 0,125 år. Eftersom valutaskulden kan styras med hjälp av derivat, varierar löptiden inte nämnvärt över året. Andelen valutaskuld varierade under året mellan 13 och 15 procent och låg därmed inom riktlinjernas intervall.

Fördelningen av skuldslagen i riktlinjerna (tabell 4.2) bygger på det s.k. SSK-måttet (statsskuldens summerade kassaflöde) som är ett annat skuldmått än den konsoliderade statsskulden. De procentuella andelarna enligt riktlinjerna som beskrivs ovan överensstämmer således inte med andelarna i tabell 4.3.

Tabell 4.3 Statsskuldens utveckling och sammansättning

Miljarder kronor

	2008	2009	2010	2011	2012
Nominella lån i svenska kronor	651	631	632	652	667
Reala lån i svenska kronor	186	190	211	205	183
Nominella lån i utländsk valuta	225	328	270	269	269
Summa konsoliderad statsskuld	1 062	1 149	1 113	1 126	1 119

Anm.: Statsskulden redovisas för 2011 och 2012 i denna tabell enligt den nya definitionen medan den tidigare definitionen använts för 2008-2010.

Nominella lån i svenska kronor ökade med 15 miljarder kronor till 667 miljarder kronor i slutet av 2012.

Den reala lånestocken uppgick till 183 miljarder kronor i slutet av 2012, vilket är en minskning med 22 miljarder kronor jämfört med 2011. Minskningen beror på att ett reallån förföll under 2012.

Genom att Riksgäldskontoret har gett ut reallån i stället för nominella lån med motsvarande löptider gjordes en besparing på uppskattningsvis 6,7 miljarder kronor under 2012. Vid jämförelser av detta slag beräknar man skillnaden mellan den reala räntan vid emissionstidpunkten plus den realiserade inflationstakten under perioden och räntan på en nominell obligation med

motsvarande löptid emitterad vid samma tidpunkt. Den sammanlagda besparingen sedan reallån infördes 1994 var vid utgången av 2012 ungefär 39 miljarder kronor, varav 34 miljarder kronor är ännu inte realiserad vinst. En stor del av vinsten hänförs till att inflationen varit lägre än vad som var förväntat när reallånen gav ut.

Valutaskulden minskade med 0,1 miljarder kronor under 2012. Valutaskulden består delvis av lån i utländsk valuta. Riksgäldskontoret skapar även valutaskuld med hjälp av s.k. valutawappar. Det innebär att Riksgäldskontoret ingår avtal om att byta åtaganden i kronor mot åtaganden i utländsk valuta. Omkring hälften av valutaskulden är finansierad i kronor som omvandlats till åtaganden i annan valuta genom valutawappar.

Tabell 4.4 Nominella lån i svenska kronor

Miljarder kronor

	2008	2009	2010	2011	2012
Nominella statsobligationer	473	475	518	525	516
Ränte- och valutawappar	-228	-249	-256	-269	-281
Statsskuldväxlar	139	115	85	72	105
Ränteswappar	134	121	126	139	139
Privatmarknadslån	81	70	62	57	50
Likviditetsförvaltningsinstrument	50	108	45	79	48
Valutaterminer i svenska kronor	2	-9	52	35	73
Säkerheter i svenska kronor	-	-	-	14	17
Nominella lån i svenska kronor	651	631	632	652	667

Anm.: Statsskulden redovisas för 2011 och 2012 i denna tabell enligt nya definitionen medan den tidigare definitionen använts för 2008-2010

Finansieringen via statsskuldväxlar ökade under 2012. Den utestående stocken statsskuldväxlar ökade med 33 miljarder kronor. Det avspeglar det större lånebehovet under 2012 jämfört med 2011. Samtidigt märkte Riksgäldskontoret periodvis av en begränsad efterfrågan på statsskuldväxlar i så måtto att vid några auktioner såldes mindre än den utbudna volymen. Riksgäldskontoret har dock många finansieringskällor, varför detta inte utgjorde ett egentligt problem.

I nominella lån i svenska kronor ingår också privatmarknadslån. Privatmarknadslån består dels av premieobligationer, dels av Riksgäldsspar. Under 2012 minskade privatmarknadsupplåningen med 7 miljarder kronor och var vid

årets slut 50 miljarder kronor, eller 4,5 procent av statsskulden.

Den totala volymen av Riksgäldsspar fortsatte att minska och slutade på totalt 21 miljarder kronor 2012. Utflödet är en följd av den låga räntan. Utflödestakten har dock mattats av något under 2012 jämfört med 2011. Premieobligationer minskade 2012 med 5 miljarder kronor till 28 miljarder kronor. Under 2012 gavs bara ett premieobligationslån ut. Årets andra planerade lån ställdes in. Även här var orsaken den låga räntan. Eftersom Riksgäldsspar och premieobligationer utvärderas mot kostnaden för Riksgäldskontoret upplåning via vanliga statsobligationer, har Riksgäldskontoret inte möjlighet att betala räntor som motsvarar vad privata aktörer på sparmarknaden erbjuder.

Upplåningen på privatmarknaden minskade kostnaderna för statsskulden med drygt 0,1 miljarder kronor jämfört med annan upplåning på kapitalmarknaden under 2012. För femårsperioden 2008–2012 var den sammanlagda kostnadsbesparingen 0,8 miljarder kronor, varav premieobligationer stod för 0,7 miljarder kronor.

Positionstagning

Riksgäldskontoret tar aktiva positioner baserat på bedömningar av den framtida ränte- och växelkursutvecklingen i syfte att sänka statens kostnader. Positioner tas med hjälp av derivat som gör att skuldens löptid och fördelning mellan valutor justeras. Riksgäldskontoret kan ta valuta-positioner och räntepositioner, men räntepositioner tas endast i utländsk valuta. Dessutom bedriver Riksgäldskontoret en löpande aktiv förvaltning både i egen regi och med hjälp av externa förvaltare. Där tas normalt relativt små positioner. En vinst i den aktiva förvaltningen minskar statens räntekostnader med samma belopp. Utrymmet för risktagande styrs av regeringens årliga riktlinjer.

Den senaste femårsperioden har Riksgäldskontoret sparat i genomsnitt 2,2 miljarder kronor per år, till största delen tack vare den strategiska positionen för en starkare krona som byggdes upp under 2009 och avvecklades under 2010 och 2011. Den totala realiserade vinsten blev 8,1 miljarder kronor.

Under 2012 styrdes rörelserna på finansmarknaderna i stor utsträckning av politiska faktorer och mindre av hur den faktiska ekonomin ut-

vecklades. Positionstagande är extra vanskligt i en sådan miljö. Både Riksgäldskontoret och de externa förvaltarna redovisade således ett negativt resultat för 2012. Den externa positionstagningen gav en förlust på 25 miljoner kronor och Riksgäldskontorets egen positionstagning gav en förlust på 185 miljoner kronor. Under den senaste femårsperioden har den externa förvaltningen bidragit med ett överskott på 103 miljoner kronor per år. Den interna löpande förvaltningen har gett ett underskott på 38 miljoner kronor per år.

4.2 Statsskuldens kostnader

Utgifterna för statsskuld räntor m.m., som redovisas i utfallet för statens budget, uppgick till 27 miljarder kronor 2012. Jämfört med 2011 minskade ränteutgifterna med 7 miljarder kronor.

Beloppen i statens budget redovisas enligt utgiftsmässiga principer och utgör ett netto av inkomster och utgifter i upplåningsverksamheten. Den utgiftsmässiga redovisningen innehåller dock svagheter när det gäller att beskriva statsskuld räntornas utveckling över tiden. Exempelvis har valet av upplåningsteknik stor påverkan på anslagsbelastningen ett visst år. En kostnadsmässig redovisning ger därför en bättre bild av hur räntekostnaderna under en viss period påverkas av underliggande skuld-, ränte- och valutautveckling.

I resultaträkningen för staten redovisas räntor enligt kostnadsmässiga principer efter eliminering av räntor till/från statliga myndigheter. I kostnaderna ingår även en omvärdering av skulden i utländsk valuta. I tabellen nedan visas statsskuldens kostnader, vilket är en sammanfattning och specificering av uppgifterna i resultaträkningen (se not 12 till resultaträkningen, Nettokostnad för statsskulden).

Enligt resultaträkningen för 2012 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser, valutakursförändringar m.m.) till 20 miljarder kronor, vilket är en minskning med 15 miljarder kronor jämfört med 2011. Minskningen beror främst på lägre räntekostnader för upplåning i svenska kronor och positiva realiserade och orealiserade valutakursdifferenser.

Tabell 4.5 Statsskuldens kostnader

Miljarder kronor

	2008	2009	2010	2011	2012
Räntekostnader på lån i svenska kronor	55	37	38	45	38
Räntekostnader på lån i utländsk valuta	21	12	7	6	5
Realiserade valutakursdifferenser	-6	14	8	4	-3
Realiserade kursdifferenser	5	2	8	10	13
Orealiserade valutakursdifferenser	17	-16	-8	2	-2
Över-/underkurs vid emission m.m.	-7	-6	-7	-9	-9
Summa kostnader	85	43	46	58	42
Ränteintäkter i upplåningsverksamheten	-28	-24	-20	-19	-18
Nettokostnader efter intäkter, exklusive skuldskötselåtgärder	57	19	26	39	24
Orealiserade valutakursdifferenser hänförliga till skuldskötselinstrument och vidareutlåning	19	-14	-14	-4	-4
Nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder	76	5	12	35	20

Nettot av årets räntekostnader och ränteintäkter är 7 miljarder kronor lägre än 2011. Förändringen beror främst på lägre orealiserade räntekostnader på lån i svenska kronor.

Realiserade valutakursdifferenser påverkas framför allt av kronans växelkurs mot andra valutor när ett lån förfaller, men också av inbördes förändringar mellan andra valutors växelkurser eftersom Riksgäldskontoret i förvaltningen av valutaskulden använder olika derivatinstrument. Utfallet för de realiserade valutakursdifferenserna uppgick till -3 miljarder kronor (minskad kostnad), vilket innebär en realiserad valutakursvinst för 2012.

Under 2012 ökade kostnaderna för de realiserade kursdifferenserna med 3 miljarder kronor, till 13 miljarder kronor.

De totala orealiserade valutakursdifferenserna uppgick för 2012 till totalt -6 miljarder kronor. Det innebär att valutavinsterna har ökat med 4 miljarder kronor jämfört med 2011, då motsvarande belopp var -2 miljarder kronor. Orealiserade valutakursdifferenser hänförliga till skuldskötselinstrument och vidareutlåning var oförändrad 2012 jämfört med 2011.

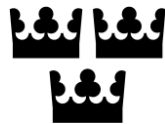
Över- och underkurser vid emission av statspapper m.m. är på samma nivå som tidigare år; denna post minskade statsskuldens kostnader med 9 miljarder kronor 2012.

Skillnaden mellan statsskuldens nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder på 20 miljarder kronor och utfallet på anslaget Räntor på statsskulden på 27 miljarder kronor förklaras av olika principer för redovisning mot an

slag och den kostnadsmissiga redovisningen i resultaträkningen. Det är endast realiserade utgifter som redovisas mot anslaget, medan orealiserade räntor och orealiserade valutakursdifferenser redovisas som nettokostnad. År 2011 var motsvarande belopp 34 miljarder kronor i utgifter på statens budget, jämfört med 35 miljarder kronor i nettokostnad i resultaträkningen, dvs. en skillnad på 1 miljard kronor.

5

Redovisning och riskanalys av statliga garantier och krediter

5 Redovisning och riskanalys av statliga garantier och krediter

5.1 Statliga garantier

Ett statligt garantiåtagande innebär att staten går i borgen för någon annans betalningsåtagande, vilket leder till en finansiell risk för staten. Generella regler för hanteringen av statliga garantier finns i lag och förordning.

Enligt budgetlagen får regeringen ställa ut kreditgarantier och göra andra liknande åtaganden för det ändamål och med högst det belopp som riksdagen bestämmer. En garantiavgift ska tas ut som motsvarar statens ekonomiska risk och övriga kostnader för åtagandet, om inte riksdagen beslutar annat. Avgifterna sätts in på konton hos Riksgäldskontoret, i bank eller placeras i värdepapper. Avgifterna ska täcka förväntade kostnader för garantierna, vilka består av förväntade förluster (eller eventuella återvinningar) i de fall garantitagaren inte kan fullgöra sina förpliktelser samt administrationskostnader. Denna statliga garantimodell ska säkerställa att garantiverksamheten på lång sikt är självfinansierad. Exempel på stora garantiåtaganden som omfattas av garantimodellen är exportkreditgarantier och kreditgarantier för infrastrukturprojekt. Riksdagen har dock möjlighet att besluta om att undanta specifika garantier från modellen.

Vid sidan av de garantier som regleras i budgetlagen finns det garantier som regleras i särskilda lagar. Avgifterna för sådana garantier är vanligen angivna direkt i lag och sätts ofta på andra grunder än att de ska täcka de förväntade kostnaderna. Insättningsgarantin, investerarskyddet och bankgarantiprogrammet är exempel

på garantier som hanteras utanför garantimodellen.

5.1.1 Garantiportföljens sammansättning

Statens garantiportfölj ökade med 14 miljarder kronor under 2012 och uppgick till 1 609 miljarder kronor vid utgången av 2012, jämfört med 1 595 miljarder kronor 2011. Störst av åtagandena var insättningsgarantin (1 226 miljarder kronor per den 31 december 2011) följt av kreditgarantier (266 miljarder kronor) och garantier om tillförsel av kapital (108 miljarder kronor). Pensionsgarantier inklusive övriga garantier uppgick till sammanlagt 10 miljarder kronor.

Tabell 5.1 Statliga garantiåtaganden och utfästelser 2012-12-31

Miljoner kronor

Utgifts- område	Garantier	Utfästelser
2	Insättningsgarantin¹	1 225 531
2	Investerarskyddet²	
	Kreditgarantier	265 896 133 850
2	Bankgarantier	30 355
24	Exportkreditgarantier ³	204 396 131 774
7	U-kreditgarantier	930 80
7	Fristående garantier	254 1 996
22	Infrastruktur	22 168
18	Bostadskrediter	1 700
2, 7	Internationella åtaganden	6 081
24	Fordonsindustri	0
6, 23,5	Övrigt	13
	Garantier om tillförsel av kapital	107 843
22	Kapitaltäckningsgarantier ⁴	
22	Grundfundsförbindelser	405
2, 7	Garantikapital	107 438
2, 16, 22, 24	Pensionsgarantier⁵	8 227
	Övriga garantier	1 890
	Affärsverkens garantier, m.fl.	1 890
Totalt	1 609 388	133 850

¹ Åtagandet för Insättningsgarantin avser den 31 december 2011.² För investerarskyddet saknas uppgifter om storleken på de skyddade tillgångarna.³ Avser såväl bundna som obundna utfästelser.⁴ Det finns två kapitaltäckningsgarantier för vilka inte några värden uppskattats eftersom garantierna är obegränsade till tid och belopp.⁵ Åtagandet Pensionsgarantier avser den 31 december 2011.

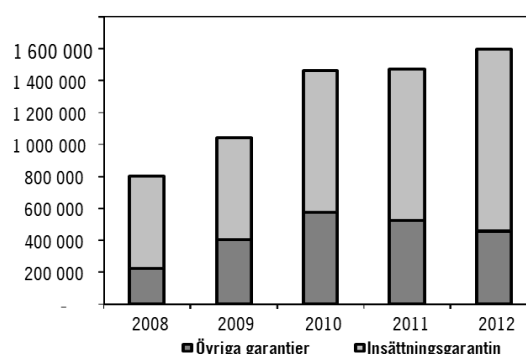
I beloppet ingår inte de två utestående kapitaltäckningsgarantierna till Arlandabanan Infrastructure AB och Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB, eftersom dessa åtaganden inte kan beloppsbestämmas. Även för investerarskyddet saknas det uppgifter om storleken på statens åtagande.

Utöver dessa utfärdade garantier finns det utfästelser om nya garantier på 134 miljarder kronor, i huvudsak i form av exportkreditgarantier.

Garantierna hanteras av fyra myndigheter: Riksgäldskontoret (RGK), Exportkredit-nämnden (EKN), Statens bostadskreditnämnd (BKN) vars verksamhet i detta avseende fördes över till Boverket under året, samt Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida). Garantikapital till internationella finansieringsinstitut hanteras av Regeringskansliet men redovisas av Riksgäldskontoret.

Diagram 5.1 Garantiåtaganden 2008–2012

Miljoner kronor

I tabell 5.1 visas en sammanställning av de garantier och utfästelser som regeringen och myndigheterna har utfärdat. Garantierna motsvarar de garantiförbindelser som redovisas i balansräkningen. Utfästelserna omfattar såväl bundna som obundna. I tabell 5.2 visas en sammanställning över av riksdagen beslutade garanti-ramar respektive utfärdade garantier per myndighet. För EKN och Sidas garantier ingår i utfallsbeloppen i tabell 5.2 utöver garantier även bundna och hälften av de obundna utfästelserna.

Skillnaderna i totalbelopp mellan tabell 5.1 och 5.2 förklaras främst av att garantikapital, grundfundsförbindelser och affärsverkens garantier ingår i tabell 5.1 men inte i tabell 5.2.

Tabell 5.2 Garantiramar och utfärdade garantier 2012-12-31

Miljoner kronor

Utgiftsområde		Beslutade garantiramar	Utfärdade garantier	
2	RGK	Insättningsgarantin ¹	Obegränsad	1 225 531
2		Garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige ²	Obegränsad	
2		Investerarskyddet ³	Obegränsad	
2		Garantier till banker m.fl. för skuldförbindelser ⁴	750 000	30 355
24		Kreditgarantier till företag inom fordonsindustrin för lån i EIB för omställning till grön teknologi m.m. ⁵	20 000	
22		Kreditgarantier till Öresundsbro Konsortiets upplåning	Obegränsad	22 168
2		Nordiska investeringsbanken, garantier för projektinvesteringsslån ⁶	5 780	5 780
7		Nordiska investeringsbanken, garantier för miljöinvesteringsslån ⁶	894	280
2, 16, 22, 24		Pensionsgarantier	30 000	8 227
5		Kreditgarantier till UD-anställda	50	0,2
24	EKN	Exportkreditgarantier (garantier och utfästelser) ⁷	500 000	274 747
24		därav för s.k. SLV-garantier (stipulated loss value-garantier avseende export av civila flygplan)	5 000	842
24		Investeringsgarantier	10 000	4 724
7	Sida	Totalram	10 000	
7		därav biståndsgarantier (garantier och utfästelser)		1 010
7		därav fristående garantier och utfästelser		2 250
18	Boverket	Kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder ⁸	10 000	1 700
18		Förvärvsgarantier	5 000	0
Summa				1 576 771

¹ Åtagandet för insättningsgarantin avser den 31 december 2011.² Garantien innebär endast en möjlighet att skydda dessa filialer och den är en följd av finanskrisen.³ För investerarskyddet saknas uppgifter om storleken på de skyddade tillgångarna.⁴ Bankgarantiprogrammet är en följd av finanskrisen.⁵ Garantierna är en följd av finanskrisen och konjunkturnedgången.⁶ Avvikelsen från posten Internationella åtaganden i tabell 5.1 beror på garantiåtagandet till Dom Shvetsii på 21,3 mnkr.⁷ I beloppet 274 747 mkr ingår garantier, samtliga bundna utfästelser och hälften av de obundna utfästelserna, vilket förklarar skillnaden mot tabell 5.1.⁸ Såväl garantier för färdigställda fastigheter som för fastigheter under byggtiden. I ramen ingår även avlösen av kommunala borgensåtaganden på 1 000 mnkr.

5.1.2 De olika garantityperna

I detta avsnitt presenteras de olika garantityperna. Som tidigare nämnts hamnar de flesta garantier inom garantimodellen. Flera av de beloppsmässigt största garantierna, exempelvis insättningsgarantin och bankgarantierna, hanteras dock utanför garantimodellen.

Insättningsgarantin

Syftet med insättningsgarantin är att bidra till stabilitet i det finansiella systemet och att ge ett starkt konsumentskydd för allmänhetens insättningar. Garantin infördes i Sverige 1996 och baseras på ett EU-direktiv. Motsvarande garanti finns i övriga EU-länder och även i flera länder utanför EU. De institut som omfattas av insätt-

ningsgarantin betalar en avgift till staten. Den 31 december 2010 höjdes det maximala ersättningsbeloppet för den svenska insättningsgarantin. Förändringen var en anpassning till EU:s regelverk som innebär att ersättningsbeloppen inom EU ska vara 100 000 euro oavsett land. Regeringen har också möjlighet att ställa ut garantier för att insättare i ett utländskt instituts filial i Sverige ska få ersättning motsvarande vad som skulle ha betalats ut i institutets hemland. Detta kan bli aktuellt om det finns risk att garantiåtagandet inte kan uppfyllas inom det utländska systemet och att det bedöms medföra störningar i det svenska finansiella systemet. De garanterade insättningarna uppgick till 1 226 miljarder kronor per den 31 december 2011.

Erfarenheter från den finansiella krisen har lett till att det pågår ett omfattande arbete inom EU för att uppdatera och förändra regelverket

för insättningsgarantin. En ökad harmonisering inom EU väntas stärka konsumentskyddet ytterligare samt bidra till att förstärka den finansiella stabiliteten.

Inga ersättningsfall avseende insättningsgarantin inträffade under året.

Eftersom garantin ligger utanför garanti-modellen och avgiften bestäms på andra grunder finns det i dag ingen värdering av statens ekonomiska risk i insättningsgarantin. Avgiften regleras i lagen (1995:1571) om insättningsgarantin.

Investerarskyddet

När en kund anlitar ett värdepappersinstitut för köp, försäljning eller deponering av värdepapper är institutet skyldigt att hålla kundens värdepapper skilda från sina egna. Om institutet trots detta inte kan lämna ut kundens egendom vid en konkurs, t.ex. därför att det efter konkursen inte går att klargöra vad som är kundens respektive institutets tillgångar, har kunden rätt till ersättning. Ett ersättningsfall förutsätter därmed en konkurs i kombination med grovt slarv eller brottslig handling hos institutet. Ersättningsbeloppet är maximalt 250 000 kronor per kund och institut.

Inga nya ersättningsfall inträffade under året. Riksgäldskontoret har dock arbetat vidare med ett tidigare ersättningsfall – värdepappersbolaget CTA Lind & Co Scandinavia (CTA). Avgifterna för detta ersättningsfall kan dock behöva justeras i framtiden då det slutliga utfallet av ärendet ännu inte är helt klart.

De institut som omfattas av investerarskyddet betalar en årlig administrativ avgift. Ersättningsfall som uppstår finansieras i efterhand av de institut som omfattades av investerarskyddet då ersättningsfallet uppstod.

Kreditgarantier

Den vanligaste formen av enskilda garantiåtaganden är kreditgarantier. Dessa innebär att staten tar på sig hela eller delar av kreditrisken vid bankers upplåning eller för finansiering av investeringar i exportaffärer, infrastruktur, bostäder etc., men överlåter själva kreditgivningen till andra långgivare.

Garantiprogram för att underlätta bankernas upplåning

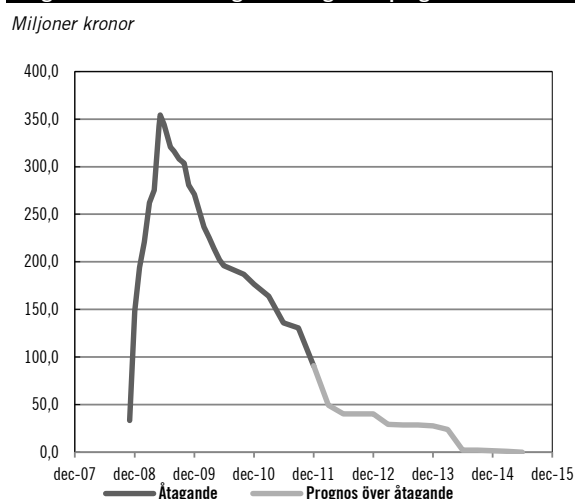
Under hösten 2008 beslutade regeringen med stöd av lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut om ett garantiprogram för att underlätta bankernas och bostadsinstitutens upplåning under den rådande globala finanskrisen. Garantiprogrammet är en direkt följd av den finansiella krisen och löpte efter flera förlängningar fram till den 30 juni 2011.

Den totala beloppsgränsen för garanti-programmet var inledningsvis 1 500 miljarder kronor men regeringen beslutade 2010 att halvera beloppsgränsen till 750 miljarder kronor. Under 2012 har Volvofinans Bank avvecklat sina garanterade lån och vid utgången av året var Carnegie Investment Bank, Sparbanken Öresund och Swedbank de enda som fortfarande hade garanterade lån.

I slutet av 2012 hade de utestående garantierna minskat till 30 miljarder kronor, från 91 miljarder kronor i slutet av 2011. Utestående garantier löper tills de garanterade lånen förfaller.

I diagram 5.2 visas hur omfattningen beräknas att avta kontinuerligt under de kommande åren, under förutsättning att inga nya garantier ställs ut och att de utestående garantierna behålls löptiden ut.

Diagram 5.2 Omfattning av bankgarantiprogrammet

Exportkreditgarantier

EKN har i uppdrag att främja svensk export genom att erbjuda konkurrenskraftiga exportkreditgarantier och investeringsgarantier. Efterfrågan på exportkreditgarantier ökade kraftigt under senare delen av 2008 och var rekordhög under 2009. För att möta efterfrågan utökades

ramen för exportkreditgarantier i januari 2009 till 350 miljarder kronor. Den 1 januari 2010 höjdes ramen till 500 miljarder kronor.

Finanskrisen och den pågående lågkonjunkturen har haft stor inverkan på företagens möjligheter att genomföra exportaffärer och få risk-skydd. Den ökade efterfrågan på EKN-garantier gäller i lika hög grad för små som för medelstora och stora företag.

Under 2012 utfärdade EKN nya offerter för 77 miljarder kronor och garantier för 49 miljarder kronor. Det innebär att efterfrågan på EKN:s garantier har varit fortsatt stor. Offertergivningen ökade med 12 miljarder kronor medan garantigivningen minskade med 14 miljarder kronor jämfört med 2011.

Engagemanget i form av garantier och offerter var vid årsskiftet 336 miljarder kronor fördelade på 138 länder. De femton länder där EKN har störst riskexponering svarade vid utgången av året för 85 procent av den totala riskexponeringen. Exponeringen mot företag i Sverige utgjorde drygt en tredjedel av den totala riskexponeringen. Den stora exponeringen mot svenska företag uppstod under finanskrisen då EKN tillfälligt erbjöd rörelsekreditgarantier till stora företag.

Av de nya garantier som utfärdades under 2012 täcker drygt hälften risker i affärer i Asien, Latinamerika, Mellanöstern och Afrika, en tiondel risker i affärer på Balkan och i länder inom OSS⁴ samt mer än en tredjedel risker kopplade till företag i Sverige och andra OECD-länder. Den genomsnittliga risken i portföljen är i stort sett oförändrad jämfört med 2011. Telekombranschen stod för 31 procent och försvarsindustrin stod för 22 procent av de utestående offerterna och garantierna vid årsskiftet.

Skadeutbetalningarna ökade till 437 miljoner kronor jämfört med 373 miljoner kronor under 2011.

U-kreditgarantier

En u-kreditgaranti är en exportkredit som staten garanterar och subventionerar genom Sida. Garantierna har fram till den 1 juni 2009 ställts ut till projekt som Sida bedömt kommer att få betydande utvecklingseffekter i berörda länder och

som inte kan bära kostnaderna för en normal finansiering på kommersiella villkor. EKN administrerar u-kreditgarantierna på uppdrag av Sida.

Sidas totala engagemang av u-kreditgarantier inklusive utfästelser uppgick till 1 miljard kronor vid årsskiftet. Inga nya utfästelser för u-kreditgarantier kommer att utfärdas. Den 1 juni 2009 trädde förordning (2009:320) om finansiering av utvecklingslån och garantier för utvecklings-samarbete i kraft. Enligt de nya reglerna ska Sida i stället kunna kombinera utvecklingslån med garantier.

Inga skadeersättningar avseende u-kreditgarantier har utbetalats under året.

Fristående garantier

I och med införandet av förordningen om finansiering av utvecklingslån och garantier för utvecklings-samarbete får Sida besluta om finansiering med utvecklingslån och garantier (låne-bistånd). Sida får därmed ställa ut fristående garantier för risker i samband med transaktioner på marknaden.

Vid utgången av 2012 hade Sida totala engagemang för fristående garantier om 2,2 miljarder kronor. Engagemanget består av garantier som uppgår till totalt 0,3 miljarder kronor samt utfästelser på 2 miljarder kronor.

Infrastruktur

Öresundsbron finansierades genom att Öresundsbro Konsortiet emitterade obligationer på kreditmarknaden. Svenska staten genom Riksgäldskontoret och danska staten genom Nationalbanken garanterar solidariskt denna upplåning som vid årsskiftet var drygt 22 miljarder kronor.

Fordonsindustrin

Riksdagen bemyndigade i december 2008 regeringen att ställa ut statliga kreditgarantier till företag inom fordonsindustrin för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken (EIB). Garantierna gäller för omställning till grön teknologi m.m. inom en ram av 20 miljarder kronor.

Regeringen gav i juni 2009 Riksgäldskontoret uppdraget att förhandla med Saab Automobile AB (Saab) om kreditgarantier för lån i EIB. Då Saab försattes i konkurs infriades garantin och Riksgäldskontoret löste Saabs lån på motsvarande 2,2 miljarder kronor och fick samtidigt en fordran på motsvarande belopp på Saabs konkursbo. Under 2012 tog Riksgäldskontoret över

⁴ I Oberoende staters samvalde (OSS) ingår republikerna i det forna Sovjetunionen exklusive de baltiska staterna och Georgien.

ägandet i Saab Automobile Parts AB (Saab Parts) som hade utgjort säkerhet för garantin. Förvaltningen av aktierna, och därmed ägandet, fördes över till Regeringskansliet i januari 2013. Köpeskillingen från en framtida försäljning av Saab Parts AB, minskat med försäljningsomkostnaderna, samt all eventuell framtida utdelning från bolaget kommer att föras till garantireserven.

Under 2010 tecknade Volvo Personvagnar AB ett avtal om en statlig kreditgaranti för ett projektlån om högst 3,6 miljarder kronor från EIB. Volvo Personvagnar löste under 2012 lånet i EIB vilket innebär att det vid slutet av 2012 inte fanns någon garanti. När lånet löstes hade 2,6 miljarder kronor lånats ut.

Bostadskreditgarantier

Den ökade efterfrågan på bostadskreditgarantier, som direkt kunde härledas från marknadsoron, har mattats av. Såväl beträffande kreditgarantier under byggtiden som kreditgarantier avseende färdigställda fastigheter ligger nytillskottet av garantier på ungefär samma nivå som under 2011. Under året minskade den totala garantistocken något och uppgick vid årsskiftet till 1,7 miljarder kronor. Stocken omfattar nu knappt 1 000 garantier.

Boverket tillhandahåller även förvärvsgarantier, vilka är till för grupper som har svårt att få tillträde till bostadsmarknaden.

Internationella åtaganden

De internationella åtagandena om 6,1 miljarder kronor gäller främst garantier för utlåning från Nordiska investeringsbanken (NIB) till enskilda projekt i flera länder. Detta görs genom NIB:s projektinvesteringsslån och miljöinvesteringsslån. Risken i garantiåtagandena för NIB:s projektinvesteringsslån har de senaste åren minskat till följd av att NIB vid tre tillfällen avsatt medel i en kreditriskfond, vilken ska tas i anspråk innan garantin kan återopas.

Övrigt

Staten har tidigare haft garantiprogram för att främja sysselsättningen inom lantbruk och glesbygd men programmen är stängda för ny garantigivning. Det finns fortfarande kvar ett antal kreditgarantier inom dessa program på (relativt) små belopp.

Dessutom har AB Svensk Exportkredit en garantiram för upplåning om 250 miljarder kronor som hittills inte har utnyttjats.

Garantier om tillförsel av kapital

I stället för att staten ger ett direkt kapitaltillskott till ett företag kan garantier ställas ut där staten åtar sig att under vissa omständigheter tillskjuta kapital. En sådan garanti är en relation mellan två parter: företaget och staten som utfärdare av garantin. Men garantin skyddar i praktiken tredje part, dvs. företagets långivare, kunder och andra intressenter.

Kapitaltäckningsgarantier

En kapitaltäckningsgaranti innebär att staten åtar sig att ovillkorligen tillskjuta kapital till ett bolag i ett utsatt läge. Eftersom det inte går att ange en gräns för hur stort kapitalbehov ett bolag kan ha eller när det ska inträffa, är dessa garantier o begränsade i tid och belopp. De är mycket svåra att prissätta på ett tillförlitligt sätt och är därför problematiska ur ett riskperspektiv.

De kapitaltäckningsgarantier som finns kvar är till två statliga bolag inom infrastrukturuområdet: Arlandabanan Infrastructure AB och Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB.

Grundfondsförbindelser

En grundfondsförbindelse liknar kapitaltäckningsgarantin, men åtagandet är begränsat i belopp och oftast även i tid. Riksgäldskontoret har sådana åtaganden om sammanlagt 405 miljoner kronor till Skeppshypotekskassan och Fonden för den mindre skeppsfarten.

Garantikapital

Sverige har medlemsåtaganden i nio internationella finansieringsinstitut (Världsbanken, Europeiska investeringsbanken, Nordiska investeringsbanken med flera). Åtagandena består av inbetalt kapital och garantikapital. Garantikapitalet innebär att svenska staten, precis som de övriga medlemsländerna, förbinder sig att under vissa omständigheter tillskjuta ett bestämt kapitalbelopp till instituten – utöver det kapital som Sverige har betalt in direkt. Åtagandena var 107 miljarder kronor vid utgången av 2012.

Finansieringsinstitutet är exponerade mot landspecifika risker, till stor del i länder med relativt hög kreditrisk. Men instituten är prioriterade långivare med god kapacitet att hantera kreditförluster. De har även en konservativ syn på kreditgivning. Åtagandena bedöms därför ha en relativt låg risk. Dessutom är det praxis att medlemsstaterna utökar andelen inbetalt kapital i stället för att infria garantikapitalet. Mot den

bakgrunden har riksdagen beslutat att ingen garantiavgift ska utgå för garantikapitalet, dvs. det tillhör den grupp av garantier som är undantagna från garantimodellen.

Pensionsgarantier

Garantier för pensionsåtaganden ska trygga upp- arbetade avtalspensioner för de som har varit an- ställda i statliga myndigheter som har bolagise- rats, t.ex. Posten AB, Akademiska hus AB och Sveaskog AB. I vissa fall har de aktuella delarna av företagens (de tidigare myndigheternas) pens- ionsskulder tryggats direkt genom statliga garan- tier. I andra fall finns försäkringar hos PRI Pens- ionsgaranti, som sedan garanteras indirekt genom en efterborg från staten.

Riksgäldskontorets åtagande är 8,2 miljarder kronor, varav Posten står för merparten. Posten har fonderat den största delen av sina pensions- åtaganden i en pensionsstiftelse.

Pensionsgarantierna har en varierande risk. Riskerna bedöms totalt sett som små tack vare att den genomsnittliga kreditvärdigheten hos bo- lagen är god, att PRI Pensionsgaranti har till- gängligt buffertkapital samt att Postens pens- ionsstiftelse har en konservativ placeringspolicy.

5.1.3 Förväntade kostnader i statens samlade garantiportfölj

Som ett mått på risken för garantiåtaganden som hanteras enligt garantimodellen värderar myn- digheterna löpande de förväntade förlusterna. Myndigheterna gör avsättningar på skuldsidan i sina balansräkningar för de förväntade kost- naderna, som består av förväntade förluster samt administrativa kostnader för att hantera garanti- erna.

Insättningsgarantin, investerarskyddet och bankgarantierna regleras inte av budgetlagen utan i särskild lagstiftning. Det görs därför var- ken någon värdering eller avsättning för den för- väntade förlusten. Avgifterna för bank- garantierna förväntas överstiga de förväntade kostnaderna enligt Riksgäldskontorets be-

räkningar.⁵ För dessa garantier är det också mycket svårt att beräkna den förväntade kostna- den och sannolikt behöver riskerna uppskattas utifrån andra angreppssätt och metoder än de som används för garantier som regleras av bud- getlagen och förordningen om krediter och utlå- ning.

Det finns flera anledningar till varför det är svårt att beräkna den förväntade kostnaden för exponering som staten har mot den svenska fi- nanssektorn. Den främsta orsaken är att statens exponering mot svensk finanssektor inte är be- gränsad till varken utestående belopp eller ramar. Oavsett garantier eller inte så behöver staten förhindra finansiell instabilitet. Risken kan där- för inte härledas från dessa utestående garanti- volymer. I avsnitt 5.4.3 återfinns en fördjupad diskussion om statens åtaganden i den finansiella sektorn.

I tabell 5.3 redovisas avsättningar för förvän- tade kostnader för de garantier som hanteras en- ligt den statliga garantimodellen. I tabellen fram- går också hur avsättningarna står i relation till respektive ansvarig myndighets totala åtaganden samt hur avsättningarna har förändrats under 2012.

Tabell 5.3 Avsättningar för förväntade garantikostnader 2012-12-31 (exklusive insättningsgarantin, investerarskyddet, bankgarantier och garantikapital)

Miljoner kronor

Myndighet	Garantienga- gemang ¹	Avsättningar för förvän- tade kost- nader	Avsättning- arna som del av engage- mangen	Förändring i avsättning- arna under 2012
RGK	36 894	756	2,0 %	-350
EKN ²	215 781	7 697	3,6 %	-314
Sida	3 259	149	4,6 %	-13
Boverket	1 700	186	10,9%	-46
Summa	257 634	8 787	3,4 %	-723

¹ I engagemangen för EKN ingår bundna utfästelser vilket förklarar skillnaden mellan tabell 5.3 och tabell 5.1 samt not 53 till balansräkningen. I engage- mangen för Sida ingår alla utfästelser. I Riksgäldens engagemang ingår inte insättningsgarantin och investerarskyddet, bankgarantier, garantikapital eller andra åtaganden där avsättningar inte görs för förväntade förluster.

² EKN återförsäkrar en del av sitt engagemang. Genom återförsäkringar har EKN reducerat sina förväntade kostnader från 7 697 miljoner kronor till 7 325 miljoner kronor. EKN har alltså täckt förväntade kostnader om 372 miljoner kronor via återförsäkringar. (Se även not 28 till balansräkningen). I beloppet 215 781 miljoner kronor ingår garantier (204 396) och bundna utfästelser (18 376) samt övrigt (-6 991) vilket förklarar avvikelserna från beloppen i tabell 5.1 och 5.3.

⁵ Se Riksgäldskontorets PM "Riksgäldens åtgärder för att stärka stabiliteten i det finansiella systemet", (Dnr 2012/1890), 2012-11-15.

De totala avsättningarna för förväntade kostnader, i den del av statens garantiportfölj som värderas enligt garantimodellen, minskade under 2012 från 9,5 miljarder kronor till 8,8 miljarder kronor. En stor del av minskningen beror på att Riksgäldskontoret inte längre gör avsättningar för framtida administrativa kostnader vilket är en justering i enlighet med den nya förordningen (2011:211) om utlåning och garantier. Samtliga myndigheters avsättningar minskade under 2012. Förutom att avsättningar påverkas av mängden åtaganden påverkas avsättningsbehovet även av exempelvis ränte- och valutakursförändringar.

Den grupp av garantier som har störst avsättning i förhållande till sitt åtagande är Boverkets bostadskreditgarantier. Boverkets avsättningar har dock minskat med 46 miljoner kronor till 186 miljoner kronor jämfört med 2011. Minskningen beror främst på att vissa garantier har sagts upp under året. Dessutom har avsättningarna bland annat påverkats av marknadsförändringar och förändringar i garanterat belopp.

Utfallet kan skilja sig från förväntade förluster

Som framgår av föregående avsnitt görs avsättningar för förväntade förluster. Det slutliga utfallet av garantiverksamheten kan dock bli bättre eller sämre än det som beräknats, även om utfallet över en mycket lång tidsperiod tenderar att röra sig mot det förväntade. Sämre utfall brukar benämnas oförväntade förluster. Med liten sannolikhet kan utfallet bli mycket sämre än förväntat, med andra ord kan oförväntade förluster bli stora – speciellt med avseende på relativt korta tidsperioder. Därmed behöver analysen av förväntade kostnader kompletteras med analyser av mycket negativa scenarier.

Tidigare gjordes endast övergripande beskrivningar av statens totala portfölj av garantier och krediter. I takt med att garantiåtaganden och utlåning med kreditrisk har ökat, har även behovet av en fördjupad analys av statens samlade risker ökat. Regeringen gav 2011 Riksgäldskontoret i uppdrag att i samverkan med övriga garanti- och kreditmyndigheter analysera riskerna avseende statens samlade garantier och krediter. Avsikten är att denna analys ska genomföras årligen. Riksgäldskontorets analys sammanfattas i avsnitt 5.4.

Redovisning av åtaganden utanför garantimodellen

De garantiåtaganden som inte har riskbedömts enligt garantimodellen, och för vilka det därmed inte gjorts några avsättningar för förväntade förluster, redovisas som ansvarsförbindelser. Detta gäller för insättningsgarantin, investerarskyddet och bankgarantierna, liksom för garantikapital till internationella finansieringsinstitutioner (där eventuella infrianden för de senare belastar anslag). Tillsammans är de åtaganden som redovisas som ansvarsförbindelser 1 365 miljarder kronor (se även not 53 till balansräkningen).

5.1.4 Tillgångar i garantiverksamheten

Garantiverksamheten finansieras i normalfallet av avgifter som betalas av garantitagarna. I vissa fall täcks avgiften dock av anvisade anslag. Avgiften ska motsvara statens ekonomiska risk i åtagandet. Avgifterna redovisas på räntebärande konton i Riksgäldskontoret, på bankkonton eller i värdepapper som reserv för framtida infrianden och redovisas som en tillgång i myndigheternas balansräkningar. Staten har även tillgångar i form av regressfordringar från tidigare infriade garantier.

Behållningen på de räntebärande kontona konsolideras med statens övriga finanser. Influtna avgifter avräknas direkt mot statens upplåningsbehov, vilket minskar lånebehovet och därmed också statsskulden. Kontobehållningarna i Riksgäldskontoret är således inte reserver med likvida medel för eventuella infrianden. Ett infriande belastar kontona, men det är enbart en redovisningsmässig hantering. Finansieringen av infrianden sker i praktiken genom statlig upplåning.

Värdepappersinnehav och långfristiga placeringar

Inkomsterna från avgifterna för insättningsgarantin placeras i statsobligationer som förvaltas av Kammarkollegiet på uppdrag av Riksgäldskontoret. Kammarkollegiet placerar avgifterna i statsobligationer som har en löptid på 10 år. Placeringarna utgör den så kallade insättningsfonden, vilken hade ett bokfört värde på 26,7 miljarder kronor vid utgången av året. För att höja avkastningen på portföljen får

Kammarkollegiet sedan 2010 bedriva repoverksamhet med portföljens värdepapper. Det innebär att värdepapper lånas ut och likviden placeras i omvända repor på motsvarande löptid i stats-skuldväxlar samt i nominella och reala statsobligationer.

EKN och Sida placerar avgiftsmedel i utländsk valuta från exportkreditgarantier och u-kreditgarantier på valutakonton samt i valuta-depositioner och obligationer.

Räntekonton i Riksgäldskontoret

En stor del av avgifterna i garantiverksamheten redovisas på räntebärande konton i Riksgäldskontoret. Även återvinningar från tidigare infrianden tillförs kontona. Från de räntebärande kontona i Riksgäldskontoret hämtas medel för framtida infrianden och för myndigheternas administrationskostnader. En obegränsad kredit är kopplad till räntekontona. Överskott på ett konto ger ränteintäkter, medan en utnyttjad kredit medför räntekostnader.

Kortfristiga placeringar och banktillgodohavanden

Myndigheterna har en mindre del av sina tillgångar som kortfristiga placeringar och banktillgodohavanden.

Regressfordringar

Förutom värdepappersinnehav och andra placeringar samt kontobehållningar i Riksgäldskontoret har myndigheterna även tillgångar i form av regressfordringar om 7,6 miljarder kronor från tidigare infriade garantier. Större delen av dessa fordringar får betraktas som osäkra men det bedömda värdet är betydande, inte minst för exportkreditgarantierna. Det totala nettovärdet på regressfordringarna uppskattas till 1,6 miljarder kronor.

Tabell 5.4 Tillgång i garantiverksamheten 2012-12-31 (exklusive stabilitetsfonden)

Miljoner kronor

Myndighet	Värdepappersinnehav och långfristiga placeringar	Räntekonton hos RGK	Kortfristiga placeringar och banktillgodohavanden	Regressfordringar (netto)	Totalt
RGK, insättningsgarantin ¹	26 136	37			26 173
RGK, övriga garantier utom bankgarantierna ²	1 450	355		153	1 958
EKN	3 017	20 169	891	1 239	25 315
Sida		1 656	32	134	1 823
Boverket		2 165		34	2 200
Summa	30 602	24 383	923	1 560	57 469

¹ Avser obligationerna som ingår i fonden till anskaffningsvärde på 26 136 miljoner kronor. Insättningsgarantifonden uppgår till 26 697 miljoner kronor (inkl. räntekonton, obligationer och periodiserade intäkter).

² Avgifterna för bankgarantierna tillförs stabilitetsfonden

5.1.5 Jämförelse mellan avsättningar för förväntade kostnader och tillgångar i garantiverksamheten

I bedömningen av garantiverksamhetens funktionalitet analyseras förhållandet mellan dels avsättningarna för förväntade kostnader, dels de tillgångar som finns i form av inbetalda och kommande garantiavgifter och administrativa kostnader.

Garantiverksamhetens skuld- och tillgångssida visas i tabell 5.5. Jämförelsen görs på myndighetsnivå, men insättningsgarantin, investerarskyddet, bankgarantierna samt garantikapital till internationella finansieringsinstitut ingår inte eftersom de förväntade kostnaderna i dessa garantier inte har värderats.

Tabell 5.5 Jämförelse mellan avsättningar för förväntade kostnader och tillgångar i garantiverksamheten 2012-12-31 (exklusive insättningsgarantin, investerarskyddet, bankgarantier och garantikapital)

Miljoner kronor

Myndighet	Garanti-engagemang	Avsättningar för förväntade kostnader	Garanti-tillgångar	Nuvärde av framtida avgifter
RGK ¹	36 894	756	1 958	70
EKN ²	215 781	7 697	25 315	3 515
Sida ³	3 259	149	1 823	63
Boverket	1 700	186	2 200	31
Summa	257 634	8 787	31 296	3 679

¹ Summan 31 296 miljoner kronor motsvarar de totala tillgångarna i garantiverksamheten enligt tabell 5.4 exklusive insättningsgarantins tillgångar på 26 173 miljoner kronor.

² I beloppet 215 781 miljoner kronor ingår garantier (204 396) och bundna utfästelser (18 376) samt övrigt (- 6 991) vilket förklarar avvikelser från beloppen i tabell 5.1 och 5.2.

³ I engagemangen för Sida ingår alla utfästelser.

Jämförelsen visar att för denna del av garantiportföljen täcks avsättningarna för förväntade kostnader väl av de avgifter som redan inbetalats (redovisas som garantitillgångar i tabell 5.5) och till det tillkommer nuvärdet av framtida avgifter. EKN:s garantiverksamhet utgör i dagsläget en väsentlig del av detta överskott.

Trots att Sverige befinner sig i en långvarig konjunktur nedgång är tillgångarna fortfarande större än avsättningarna. Under 2012 ökade tillgångarna medan avsättningarna minskade. Dock hade avsättningarna åren dessförinnan relativt sett ökat med mer än garantitillgångarna på grund av den finansiella oron och konjunktur nedgången.

5.1.6 Flöden i garantiverksamheten och dess påverkan på statens finanser

Statligt subventionerade avgifter

I vissa fall kan riksdagen besluta att subventionera hela eller delar av avgiften för en viss garanti. När detta inträffar anvisar riksdagen normalt anslag för att betala avgiften.

År 2012 utbetalades 6,6 miljoner kronor i statliga subventioner för garantiavgifter. Dessutom finns det fortfarande några garantiåtaganden som vid infrianden helt eller delvis belastar anslag. Det gäller åtaganden i form av garantikapital, ukreditgarantier och kapitaltäckningsgarantier. I tabell 5.6 visas vilka anslag som finansierat dessa

subventioner samt de övriga anslag vars ändamål omfattar garantiverksamhet.

Tabell 5.6 Anslag vars ändamål omfattade garantiverksamhet 2012

Miljoner kronor

Utgifts-område	Anslag	Garantiåtagande	Utfall 2012
2	1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	A/O Dom Shvetsii Vissa internationella finansieringsinstitut	0,65
7	1:1 Biståndsverksamhet	Garantier under Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet	-
7	1:1 Biståndsverksamhet	U-kreditgarantier	-
7	1.1 Biståndsverksamhet	NIB	4,98
7	1.1 Biståndsverksamhet	NIB	1,02
16	2:10 Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning	Fysikhuset Stockholm KB	-
16	2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning	Fysikhuset Stockholm KB	-
22	1:4 Banverket: Banhållning och sektorsavgifter	Arlandabanan Infrastructure AB Ådalsbanan	-

Flöden i garantiverksamheten

Garantiverksamheten påverkar i flera fall statens lånebehov och därmed statsskulden. Denna påverkan består av flöden in till och ut från statens konsoliderade centralkonto, t.ex. externa betalningar av garantiavgifter, infrianden, återvinningar och kostnader för administration. I den mån dessa betalningar går via räntekonton i Riksgäldskontoret påverkar de statens finanser direkt via statens centralkonto. I tabell 5.7 visas dessa flöden under 2012.

Tabell 5.7 Flöden i garantiverksamheten under 2012

Miljoner kronor

Myndighet	Avgifter	Återvinningar	Infrianden	Kostnader för administration	Summa
RGK, insättningsgarantin	1 226			-17	1 209
RGK, bankgarantier	636			-1	635
RGK, övriga garantier	66	2	0	-33	35
EKN	1 969	170	-437	-198	1 503
Sida	-3	12	0	-1	8
Boverket	6	12	0	-5	13
Summa	3 901	195	-437	-256	3 403

Avgifter

Garantitagarna betalade 3,9 miljarder kronor i avgifter under 2012 varav huvuddelen var avgifter för insättningsgarantin, bankgarantierna och exportkreditgarantierna. Avgifterna för bankgarantier innehåller inbetalningar som avser dels sista kvartalet 2011, dels de tre första kvartalen 2012.

Återvinningar

Från tidigare utbetalningar vid infrianden återvanns 195 miljoner kronor, varav huvuddelen gällde exportkreditgarantier.

Infrianden

Utbetalningarna för infriade garantier var 437 miljoner kronor, uteslutande rörande exportkreditgarantier.

Kostnader för administration

Administrationskostnaderna var 256 miljoner kronor. I förhållande till de totala åtagandena utgör administrationen en mycket liten del, men den varierar beroende på typ av garanti.

Flöden i garantiverksamheten och dess påverkan på lånebehovet

Posterna avgifter, infrianden, återvinningar och administration påverkar lånebehovet i olika grad. Flöden i den del av garantiverksamheten som enbart har tillgångar i form av räntekonton i Riksgäldskontoret, eller finansiering genom anslag, påverkar direkt statens lånebehov. Däremot har flöden i den del av garantiverksamheten som

har tillgångar i form av utomstatliga placeringar inte någon påverkan på lånebehovet.

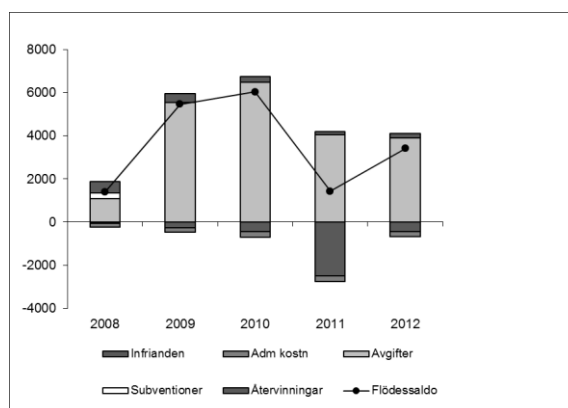
En analys av flödena pekar på att nettoflödet i garantiverksamheten totalt sett innebar att inbetalningarna till garantiverksamheten översteg utbetalningarna med 3,4 miljarder kronor 2012.

Tillbakablick på de senaste fem åren

Mellan 2008 och 2010 ökade de årliga infriandena från 75 miljoner kronor till 444 miljoner kronor. Under 2011 var infriandena 2,5 miljarder kronor, vilket till stor del förklaras av infriandet av garantin till förmån för Saab. Under 2012 minskade nivån på infriandena återigen. Återvinningarna har sjunkit från 546 miljoner kronor 2008 till 195 miljoner kronor 2012. Det är främst tidigare infriade exportkreditgarantier som återvunnits.

Diagram 5.3 Återvinningar, statliga subventioner, avgifter, infrianden och administrationskostnader samt saldo för betalningsflödet 2008-2012

Miljoner kronor

5.2 Statlig utlåning med kreditrisk

Statliga lån, liksom statsbidrag och statliga garantier, ges till verksamheter som staten finner angelägna. Den statliga kreditgivningen utgör ett komplement till den övriga kreditmarknaden. Riksdag och regering beslutar om all statlig utlåning, antingen genom särskilda beslut för ett enskilt lån eller genom lagar och förordningar om låneprogram, t.ex. studielån.

Ett lån med kreditrisk innebär samma risk för staten som en kreditgaranti. Skillnaden är att finansieringen av lånet sköts av staten och vid

garantier av en bank eller annat kreditinstitut. Merparten av statens utlåning finansieras direkt genom upplåning genom Riksgäldskontoret.

Som nämnts i avsnitt 5.1 är garanti-verksamheten i enlighet med garantimodellen självfinansierad på lång sikt eftersom garanti-avgifterna ska täcka de förväntade kostnaderna. Från och med 2012 finns det även för utlåning ett generellt krav på att en riskavspeglade avgift ska tas ut och att en reserv ska byggas upp för framtida kreditförluster. Hanteringen av studielånen har dock ännu inte anpassats fullt ut till kreditmodellen.

Kostnaderna för Riksgäldskontorets utlåning motsvaras av dess intäkter över en längre tidsperiod genom att avgiftsättningen sker till försäkringsmässiga principer⁶. Avgifterna för kreditrisken (exklusive administrativa kostnader) sätts in på ett räntebärande konto hos Riksgäldskontoret och disponeras för att täcka uteblivna amorteringar och räntor på utgivna lån.

Räntan för ett lån ska motsvara statens finansieringskostnad för ett lån med samma löptid, ett räntepåslag som motsvarar förväntad förlust beräknad utifrån samma principer som gäller för statliga garantier och ett påslag för finansiering av administrationskostnaderna.

5.2.1 Kreditportföljens sammansättning

Statens utlåning till privatpersoner, företag och projekt, dvs. lån med kreditrisk, uppgick den 31 december 2012 till 208 miljarder kronor före nedskrivning för osäkra fordringar. Den dominerande posten är studielånen från Centrala studiestödsnämnden (CSN) om 193,7 miljarder kronor, vilket motsvarar 93 procent av statens utlåning med kreditrisk. CSN har också beviljat hemutrustningslån till flyktingar om 1,4 miljarder kronor.

Riksgäldskontorets utlåning om 11,7 miljarder kronor går främst till olika infrastrukturprojekt. Övriga myndigheter har en utlåning som tillsammans är knappt 1 miljard kronor (inom biståndet samt till småföretagare, jordbrukare, fiskare med flera). En beskrivning av de större lånen finns i avsnitt 5.2.2.

Enligt grundläggande redovisningsregler ska lånefordringar skrivas ned till det värde som förväntas inflyta. Kreditmyndigheterna har uppskattat de osäkra fordringarna till 29 miljarder kronor eller 14 procent av utlånat belopp. CSN:s studielån står för 27,1 miljarder kronor eller 94 procent av de osäkra fordringarna.

Tabell 5.8 Statens utlåning med kreditrisk 2012-12-31

Miljoner kronor

Utgifts- område	Kreditmyndighet respektive lån- tagare/ändamål	Utlånat belopp	Ned- skrivning för osäkra fordringar	Utlåning efter ned- skrivning för osäkra fordringar	Utlånings- ram
15	CSN, studielån ¹	193 697	27 124	166 573	176 800
*	CSN, hemutrust- ningslån	1 434	569	866	
22	RGK, A-train AB (Arlandabanan)	1 000	79	921	1 000
22	RGK, Svedab AB ² (Öresundsbrons landförbindelser)	5 061	700	4 361	5 300
22	RGK, Swedavia	918		918	2 313
24	RGK, Svensk Ex- portkredit	0	0	0	100 000
22	RGK, SAS	0	0	0	749
5	RGK, Island	1 759		1 759	4 249 ³
5	RGK, Irland	2 575		2 575	5 150 ⁴
17,24	RGK, övriga	400		400	1 115
*	Sida, bistånds- krediter	111	9	102	Obe- gränsad
*	Sida, villkorslån	278	95	183	Obe- gränsad
*	Tillväxtverket, loka- liseringslån m.m.	96	75	20	
*	Energimyndigheten	326	59	267	
*	Länsstyrelserna, lantbrukslån m.m.	56	18	38	
*	Kammarkollegiet, näringslån m.m.	0,0	-0,07	0,1	
	Summa	207 713	28 729	178 984	

Anslagsfinansierad utlåning

¹ Det utlånade beloppet överstiger låneramen på grund av att även kapitaliserade räntor och äldre anslagsfinansierade studielån ingår i det utlånade beloppet.

² Utlåningsram exklusive kapitaltjänstkostnader och mervärdesskatt är

5 300 miljoner kronor.

³ Utlåningsramen är begränsad till det maximala utlåningsbeloppet. För Island är detta belopp 495 miljoner euro.

⁴ Utlåningsramen är begränsad till det maximala utlåningsbeloppet. För Irland är detta belopp 600 miljoner euro.

Anm. I denna tabell redovisas statens utlåning med kreditrisk varför beloppet inte stämmer överens med posten Utlåning i balansräkningen. Skillnaden utgörs av RGK:s utlåning till AP-fonden, Premiensionssystemet samt Riksbanken med 63 miljoner kronor, 1 134 miljoner kronor respektive 88 462 miljoner kronor. Denna utlåning betraktas inte som lån med kreditrisk.

Anm. Tillväxtverket, Energimyndigheten, Länsstyrelserna och Kammarkollegiet finansierar sin utlåning med anslag varför utlåningsramar saknas

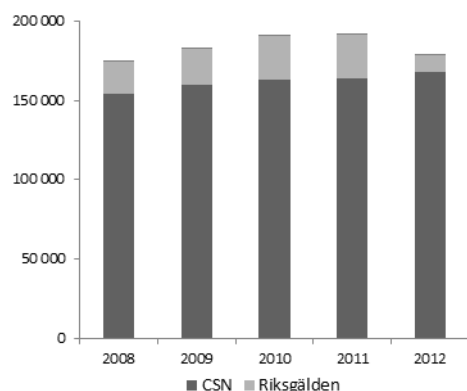
Under perioden 2008-2011 ökade utlåningen efter nedskrivning för osäkra fordringar från

⁶ Se t.ex. regleringsbrev för budgetåret 2011 avseende Riksgäldskontoret (Dnr Fi2011/4902).

174 miljarder kronor till 192 miljarder kronor. Under 2012 minskade den till 179 miljarder kronor.

Diagram 5.4 Statens utlåning med kreditrisk efter nedskrivning för osäkra fordringar 2008-2012

Miljoner kronor

Utöver den utlåning som redovisas ovan finns hos Försvarets Materielverk samt affärsverken Svenska Kraftnät och Statens Järnvägar viss utlåning, leasing- och leaseholdavtal med mera som redovisas under andra fordringsrubriker. Enligt redovisningsreglerna klassificeras inte dessa åtaganden som lån med kreditrisk, men det finns stora likheter ur ett riskperspektiv.

I tabell 5.9 redovisas CSN:s och Riksgäldskontorets utlåning efter lånekategori.

Tabell 5.9 Statens utlåning med kreditrisk efter lånekategori 2012-12-31

Miljoner kronor

Myndighet respektive lånekategori	Utlånat belopp	Nedskrivning för osäkra fordringar	Utlåning efter nedskrivning för osäkra fordringar
CSN¹			
Lånefordringar	125 850	11 069	114 781
Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet	69 286	16 624	52 662
Delsumma	195 136	27 693	167 443
RGK			
Lånefordringar	10 318	700	9 618
Utvecklingskapital/Royalty	1 396	79	1 317
Delsumma	11 714	779	10 934
Summa	206 850	28 472	178 377

¹ I CSN:s utlåning är oplacerade betalningar på 4,2 miljoner kronor medräknade vilket gör att beloppet i denna tabell är högre än motsvarande belopp för CSN i tabell 6.8. Däremot överensstämmer beloppet med posten Utlåning i balansräkningen (se not 29 till balansräkningen).

5.2.2 De olika lånen med kreditrisk

Studielån

Studielånen regleras i studiestödslagen och särskilda förordningar. Knappt 1,5 miljoner personer har studieskulder till CSN om sammanlagt 193,7 miljarder kronor. CSN bedömer de osäkra fordringarna till 27,1 miljarder kronor vilket motsvarar 14 procent av det utlånade beloppet.

CSN administrerar flera olika typer av lån, vilka skiljer sig åt från finansierings- och redovisningssynpunkt. Lånen kan delas in i två huvudkategorier:

- Lån som beviljats före 1989 och som har finansierats genom anslag på statens budget. Låntagarnas återbetalningar redovisas mot inkomsttitel på statens budget.
- Lån som beviljats från och med 1989 finansieras genom upplåning i Riksgäldskontoret. Den ränta som CSN betalar till Riksgäldskontoret belastar anslaget 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.* under utgiftsområde 15 Studiestöd. Räntebetalningar från låntagarna till CSN redovisas via inkomsttitel.

CSN:s låntagare betalar en ränta som motsvarar 70 procent av CSN:s upplåningsränta i Riksgäldskontoret. Denna ränta fastställs årligen av regeringen och baseras på den ovägda genomsnittsräntan för emission av statskuldväxlar och statsobligationer under de tre senaste åren.

Avdraget på 30 procent från räntan kompenseras av att låntagarna inte medges avdrag för räntekostnader på studielån i sina självdeklarationer. Därmed blir nettoeffekten på budget-saldot som helhet neutral.

Om en låntagare inte betalar hela räntekostnaden läggs den obetalda räntan till kapital-skulden vid nästa årsskifte. Dessa kapitaliserade räntor har dock inte lånats upp hos Riksgäldskontoret.

När studielån skrivs av på grund av dödsfall, uppnådd åldersgräns eller av andra skäl amorterar CSN av sin skuld till Riksgäldskontoret med motsvarande belopp. Medel tas från anslaget 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.* Avskrivning av kapitaliserade räntor leder däremot inte till någon avräkning utan minskar CSN:s myndighetskapital.

Hemutrustningslån till flyktingar

Sedan 1991 beviljar CSN lån till flyktingar för inköp av hemutrustning. De utestående lånen var vid årsskiftet 1,4 miljarder kronor varav 0,6 miljarder kronor betraktas som osäker fordran.

Hemutrustningslånen har fram till 2011 finansierats genom lån i Riksgäldskontoret men från och med 2012 finansieras denna utlåning med anslag. Utlåningen belastar anslaget 1:5 *Hemutrustningslån* under Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Regeringen fastställer vilken ränta som låntagarna ska betala till CSN. Låntagarnas räntebetalningar till CSN redovisas mot inkomsttitel 2394 Övriga ränteinkomster.

Lån till infrastrukturprojekt

För vissa infrastrukturprojekt har riksdagen genom särskilda beslut gett Riksgäldskontoret i uppdrag att ställa ut lån till statliga eller privata företag. Det gäller byggandet av Arlandabanan, de svenska landanslutningarna till Öresundsbron och till Swedavia AB. Vid årsskiftet var 7 miljarder kronor utlånade till dessa projekt. Under året tog Trafikverket över det lån som Botniabanan AB tidigare hade.

Svensk-Danska Broförbindelsen (SVEDAB)

Lånet till SVEDAB för finansiering av de svenska landanslutningarna till Öresundsbron uppgick vid årsskiftet till 5 miljarder kronor. Återbetalningen av lånet, liksom Öresundsbro Konsortiets egna obligationslån, ska finansieras med intäkter från Öresundsbron. Som tidigare nämnts garanteras Öresundsbro Konsortiets obligationslån solidariskt av den svenska och den danska staten. Värdet på lånet är nedskrivet med 0,7 miljarder kronor för framtida kreditförluster.

A-Train AB

Lånet till A-Train, det privata företag som driver Arlandabanan, är ett villkorlån om 1 miljard kronor. I stället för vanlig återbetalning äger staten rätt till en årlig vinstdelning när de privata ägarna fått en viss, på förhand bestämd, avkastning på sitt insatta kapital. Värdet på lånet är nedskrivet med 0,1 miljarder kronor för framtida kreditförluster.

Swedavia AB

Den 1 april 2010 bolagiserades Luftfartsverkets flygplatsverksamhet och flyttades till det statliga bolaget Swedavia AB. Bolaget övertog flygplatsverksamhetens tillgångar och skulder inklusive Luftfartsverkets befintliga lån från Riksgäldskontoret. Swedavia AB betalar en ränta till Riksgäldskontoret som avspeglar risken för de statliga lånen. Lånen var 1 miljard kronor vid utgången av 2012. Swedavia AB ska ha omvandlat alla lån hos Riksgäldskontoret till lån på den öppna marknaden senast den 31 mars 2013.

Lån till exportfinansiering och flygindustrin

Exportfinansiering

Riksdagen bemyndigade i december 2008 regeringen att bevilja AB Svensk Exportkredit (SEK) en låneram för finansieringen av långfristiga krediter intill ett belopp om högst 100 miljarder kronor i Riksgäldskontoret. SEK har inte utnyttjat låneramen under perioden 2008–2012. Den bidrog dock till att underlätta företagets utlåning till exportindustrin. Låneramen har förlängts i flera omgångar och gäller nu till den 31 december 2013.

Saab AB och Volvo Aero AB

Riksgäldskontoret har lämnat royaltylån till Saab och Volvo Aero AB för delfinansiering av utvecklingskostnaderna för vingbalkar respektive komponenter till flygmotorer.

Återbetalningarna är beroende av försäljningsintäkterna från projekten. Riksgäldskontoret har bedömt att det inte finns något nedskrivningsbehov i utlåningen.

Lån till Island och Irland

Riksdagen beslutade i början av 2009 att Sverige, tillsammans med de övriga nordiska länderna, skulle ge Island rätt att låna totalt 1,8 miljarder euro (ca 15,9 miljarder kronor). Lånet samordnades i ett finansiellt stödprogram från Internationella valutafonden (IMF) och hanterades för Sveriges del av Riksgäldskontoret. Totalt uppgår den svenska utlåningen till ca 1,8 miljarder kronor.

Under 2012 fick Riksgäldskontoret i uppdrag att ställa ut lån om maximalt 600 miljoner euro till Irland. Lånet var ett tillägg till de lån som

Internationella valutafonden och EU ställt ut. Vid slutet av året hade Riksgäldskontoret lånat ut 2,6 miljarder kronor.

Låneram till SAS-koncernen

Riksgäldskontoret fick under 2012 i uppdrag att handlägga svenska statens del av ett villkorat lånelöfte till flygbolaget SAS. Lånet är om högst 749 miljoner kronor och vid årsskiftet hade ingen utlåning skett.

Övriga lån med kreditrisk

Övrig utlåning omfattar lån från Sida, Tillväxtverket, Energimyndigheten, Kammarkollegiet samt länsstyrelserna. Totalt uppgår dessa lån till 867 miljoner kronor varav 256 miljoner kronor, motsvarande 30 procent av beloppet, bedöms vara osäkra fordringar.

Dessa lån finansieras via anslag på statens budget. Framtida kreditförluster är därmed redan finansierade. Låntagarnas betalningar av räntor och amorteringar redovisas mot inkomsttitel.

Störst är Sidas utlåning om 390 miljoner kronor, varav 111 miljoner kronor som biståndskrediter för finansiering av infrastruktur och 278 miljoner kronor som villkorlån för näringsutveckling och kapitalmarknadsutveckling. De osäkra fordringarna bedöms vara 104 miljoner kronor, vilket är drygt en fjärdedel av det utlånade beloppet.

5.3 Stabilitetsfonden

Riksdagen beslutade 2008 att anvisa medel till en stabilitetsfond i form av ett räntebärande konto hos Riksgäldskontoret som skulle finansiera statens åtgärder för att stödja det finansiella systemet. Inledningsvis tillförde staten 15 miljarder kronor genom ett särskilt anslag. Stabilitetsfonden har därefter fyllts på genom att banker och andra kreditinstitut betalar en årlig stabilitetsavgift. Utöver avgiften från bankerna läggs också intäkter som garantiavgifter, utdelningar och pengar för försäljningar in i fonden. Avgifterna för bankgarantierna ska också tillföras fonden och eventuella infrianden av dessa garantier ska belasta fonden.

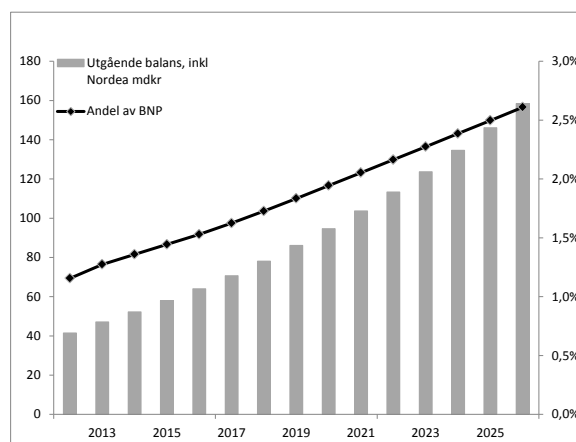
Målet är att stabilitetsfonden senast 2023 ska uppgå till motsvarande 2,5 procent av BNP. Enligt Riksgäldskontorets bedömning kommer målet att uppnås 2025.⁷

Alla kostnader för stödåtgärderna ska bäras av stabilitetsfonden. Eventuella återvinningar för genomförda åtgärder kommer att gå tillbaka till fonden. Avgifter och kostnader för bankgaranti-programmet påverkar resultatet för stabilitetsfonden men fondens resultat påverkas också av kapitaltillskott och andra statliga stödåtgärder till kreditinstitut.

Fondens sammanlagda behållning var 23,8 miljarder kronor i slutet av 2012 inklusive fakturerade garantiavgifter för de tre första kvartalen 2012. Om man inkluderar de Nordea-aktier som ingår i fonden, värderade till anskaffningsvärde, var behållningen 29,4 miljarder kronor. Värderas aktierna i stället till marknadsvärde blir stabilitetsfondens behållning 41,4 miljarder kronor, vilket kan jämföras med 34,2 miljarder kronor 2011.

Diagram 5.5 Stabilitetsfondens utveckling över tiden, inklusive Nordeaaktierna värderade till marknadsvärde

Miljarder kronor

5.4 Samlad analys av statens risker

Portföljen av statens garantier och utlåning ökade markant under den finansiella oron. Det var främst åtaganden gentemot den finansiella sektorn, såsom insättningsgarantin och bankgaranti-programmet, som stod för ökningen men även exportkreditgarantierna ökade i omfatt-

⁷ Se rapport: "Riksgäldens åtgärder för att stärka stabiliteten i det finansiella systemet (2012:3)" (Dnr 2012/1890).

ning. Dessutom tillkom nya åtaganden, till exempel utlåning till andra stater.

Denna ökning av statens garanti- och utlåningsportfölj innebär att behovet av en fördjupad portföljanalys har ökat. Det gäller oberoende av vad analysen visar, eftersom ökad transparens och förbättrad information om portföljen och dess risker är positivt i sig. Skulle analysen visa på stora, eller på något annat sätt obekväma risker, kan det utgöra ett betydelsefullt underlag i bedömningen av huruvida det finns behov av att vidta åtgärder för att minska eller på annat sätt hantera riskerna. Visar analysen däremot att riskerna är små och hanterbara är även det värdefull information som kan kommuniceras till exempelvis statens långgivare.

Regeringen har sedan 2011 gett Riksgäldskontoret i uppdrag att i samverkan med EKN, CSN, Sida, BKN (numera Boverket) och övriga berörda myndigheter göra en samlad riskanalys av statliga garantier och krediter.⁸ Analysen ska utgå från två riskperspektiv, kreditrisken och likviditetsrisken. Syftet med analysen av kreditrisken är att ge en tydlig bild av risken för att staten ska drabbas av stora förmögenhetsförluster kopplade till garanti- och utlåningsverksamheten. Syftet med analysen av likviditetsrisken är att ge en tydlig bild av risken för att staten måste ta fram finansiering för infrianden inom garantiverksamheten och därmed vilka effekter detta kan väntas få för lånebehov och upplåningskostnader. Dessutom bör analysen belysa de implicita garantiåtaganden som finns inom den finansiella sektorn, i de fall det finns en tydlig koppling till stora explicita garantiåtaganden. Uppdraget redovisas årligen i en särskild rapport. Regeringen lämnade en första redovisning till Riksdagen i Årsredovisning för staten 2011. Nedan följer de väsentligaste iakttagelserna från den senaste rapporten.⁹

5.4.1 Kreditrisk – den ordinarie portföljen

Staten tar på sig kreditrisk genom att utfärda garantier och lån. Kreditrisken blir i princip lika stor i båda fallen, vilket innebär att engage-

mangen ger upphov till en lika stor förväntad kostnad för staten. En kreditförlust i samband med ett lån innebär att värdet på en tillgång måste skrivas ned, vilket slår mot statens nettoförmögenhet. Ett infriande av en garanti innebär att staten måste fullgöra låntagarens skyldigheter gentemot långgivaren. Utbetalningen måste normalt finansieras med ny statlig upplåning och följaktligen slår även den mot statens nettoförmögenhet. För att analysera kreditrisker finns det således ingen anledning att skilja på garantier och krediter.

Som underlag till analysen av kreditrisken så har en fördjupad redovisning av den ordinarie portföljens innehåll och sammansättning sammanställts. Denna redogörelse visar inte på något uppseendeväckande. För att kunna analysera kreditrisken med utgångspunkt i att staten skulle kunna göra stora samlade förluster i den ordinarie portföljen behöver dock de oförväntade förlusterna analyseras.

I den analys av oförväntade förluster som inlett bedöms att sannolikheten att enskilt stora exponeringar, som ger upphov till volymkoncentration, skulle leda till stora samlade förluster i dagsläget är förhållandevis låg.

Motsvarande inledda, men ännu inte slutförda, analyser av systematiska riskfaktorer pekar mot att större konjunktursvängningar (tillväxt) är en relevant faktor för att bedöma oförväntade förluster. Den tydligaste branschkoncentrationen, förutom svensk bank- och finanssektor, gäller företag inom telekom och informationsteknologi. Portföljens geografiska koncentration har av naturliga skäl en tydlig vikt mot företag och hushåll i Sverige. I övrigt bedöms portföljen vara väldiversifierad utifrån geografiska aspekter.

För att kunna bedöma hur ogynnsamma förändringar påverkar risken för stora samlade förluster behöver fördjupade analyser vidareutvecklas och genomföras.

⁸ Dnr Fi2010/5311

⁹ Statens garantier och utlåning – en riskanalys, Riksgälden 15 mars 2013, dnr Fi2013/1117

Tabell 5.10 Den ordinarie garanti- och kreditportföljens omfattning

	2008	2009	2010	2011	2012
Garantier och utlåning med kreditrisk (mdkr)	455,9	513,3	564,1	586,7	572,6
Som andel av BNP	14,5%	16,5%	16,9%	16,8%	16,1%
Som andel av takbe-gränsade utgifter	48,3%	53,2%	57,2%	59,3%	56,0%
Som andel av stats-skulden	42,9%	44,7%	50,7%	52,1%	51,2%
Som andel av statens redovisade balansom-slutning	41,8%	42,1%	45,3%	44,9%	43,6%

Kommentar: Exklusive insättningsgarantin, investerarskyddet och bankgaranti-programmet.

Källor: Årsredovisning för staten, SCB och ESV.

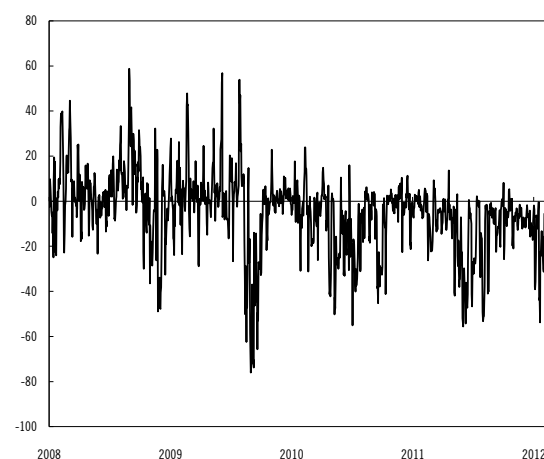
5.4.2 Likviditetsrisk – den ordinarie portföljen

Ett infriande av en garanti, eller ett påkallande av en låneutfästelse, leder som nämnts ovan till att staten måste göra en utbetalning. Om dessa utbetalningar blir mycket stora på kort tid riskerar staten att på marginalen få högre upplåningskostnader.

De likviditetsrisker som är förknippade med den ordinarie portföljen är i dagsläget mycket små. Statens likviditetsförvaltning är anpassad till högre belopp, och ett större behov av flexibilitet, än vad som rimligen krävs med anledning av statens aktuella garanti- och utlåningsportfölj. Risker för potentiella fördyringar av statens upplåningskostnad är också isolerad till specifika utbetalningar, samtidigt som effekten skulle vara begränsad i tid. I diagram 5.6 visas statens lån och placeringar på dagslånemarknaden. Diagrammet visar storleksförhållandena på de flöden som Riksgäldskontoret normalt hanterar och är ett exempel på hur omfattande och flexibel statens likviditetsförvaltning är.

Diagram 5.6 Statens lån och placeringar på dagslånemarknaden 2008-2012

Miljarder kronor

Anm.: Negativa tal motsvarar underskott (lån) och positiva tal motsvarar över-skott (placeringar).

5.4.3 Åtaganden i den finansiella sektorn

Budgetlagen omfattar endast explicita statliga garantier och utlåning, dvs. sådana åtaganden som staten genom lag eller avtal förbundit sig att svara för. Storleken på dessa åtaganden framgår av tabell 5.10.

Utöver de explicita åtagandena finns även implicita åtaganden som inte är formellt bindande för staten. Dessa kan inte värderas på samma sätt som konventionella garantier eftersom det inte på förhand går att avgöra var gränserna för ett implicit åtagande går. Det specifika fallet är när staten har möjlighet och motiv att agera på ett sådant sätt att explicita åtaganden inte kommer att behöva infrias. Ytterst kan ett sådant agerande härledas till att värna den finansiella stabiliteten.

De åtaganden som är kopplade till den finansiella sektorn, främst insättningsgarantin och bankgarantin, behöver analyseras utifrån perspektivet att staten har goda skäl, och möjlighet, att undvika situationer där det explicita åtagandet infrias och i stället vidta åtgärder för att undvika stora finansiella störningar. Givet en sådan slutsats är det nödvändigt att också belysa statens implicita åtagande mot den finansiella sektorn.

Analysen av statens åtaganden i den finansiella sektorn har ännu inte kommit lika långt som för den ordinarie portföljen. Såväl förväntade som oförväntade förluster är svårare att analysera för

denna sektor – vilket gäller både kvalitativt och kvantitativt.

I årets analys har Riksgäldskontoret dock vidareutvecklat denna del av analysen genom att göra indikativa beräkningar av statens förväntade kostnader både för explicita och implicita åtaganden i den finansiella sektorn.

Insättningsgarantin är den explicita garanti som har analyserats utifrån sannolikhet för fallissemang, förlustgrad vid fallissemang och statens förväntade förlust. Vad gäller statens implicita åtagande mot den finansiella sektorn, så har Riksgäldskontoret resonerat kring vad det implicita statliga åtagandet kan tänkas omfatta, sannolikhet för fallissemang, förväntade och oförväntade förluster samt uppskattade subventioner till den finansiella sektorn.

5.4.4 Fortsatt utvecklingsbehov

Mot bakgrund av att en samlad riskanalys av statliga garantier och utlåning är ett pågående utvecklingsarbete kvarstår ett fördjupningsarbete för att kunna dra mer långtgående slutsatser.

6

Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU

6 Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU

I detta avsnitt lämnar regeringen ett intygande avseende EU-medel och en redovisning av avgifter till och bidrag från EU. Redovisningen omfattar medel hänförliga till både den innevarande fleråriga budgetramen 2007–2013 och den tidigare budgetramen 2000–2006. I redovisningen ingår även de medel som tas emot direkt från Europeiska kommissionen av svenska myndigheter och inte redovisas mot inkomstitlar och anslag på statens budget. I avsnittet redogörs även för Europeiska revisionsrättens granskningar avseende kommissionens genomförande av budgeten 2011.

Avsnitten 6.1–6.4 lämnas även till kommissionen och revisionsrätten. Av den anledningen innehåller avsnittet en redogörelse för dels den svenska förvaltningsmodellen, dels en kort beskrivning av de redovisningsprinciper som tillämpas i årsredovisningen för staten.

6.1 Redovisningsskyldighet för EU-medel i den svenska statsförvaltningen

Regeringen är inför riksdagen ansvarig för hur den styr riket. Regeringen är redovisningsskyldig inför riksdagen för statens medel och de övriga tillgångar som står till dess disposition. Regeringen lämnar årligen en årsredovisning för staten till riksdagen. Årsredovisningen innehåller bl.a. utfallet på budgetens inkomstitlar och anslag, konsoliderade resultat- och balansräkningar samt finansieringsanalys avseende samtliga statliga myndigheter, inklusive affärsverken, under

riksdagen och regeringen samt de fonder och andelar i bolag som myndigheterna innehar. Sveriges avgift till EU och återflödet från EU-budgeten redovisas i såväl budgetens inkomstitlar och anslag som i de konsoliderade resultat- och balansräkningarna i årsredovisningen för staten.

Regeringen har i hög grad delegerat beslutsfattandet avseende genomförande av EU-program till förvaltningsmyndigheterna, som är regeringens organ för att verkställa den fastlagda politiken. Riksdagen och regeringen beslutar om inriktningen och förutsättningarna för den statliga verksamheten och vilka verksamhets- och ansvarsområden som tilldelas myndigheterna. Myndigheterna har sedan långtgående befogenheter i sitt dagliga och operativa arbete. Det är dock regeringens uppgift att styra myndigheterna och försäkra sig om att myndigheterna fullgör sitt verksamhetsansvar.

6.1.1 Innehållet i regeringens intygande avseende EU-medel

Regeringens intygande avseende EU-medel omfattar de EU-medel som hänförs till innevarande fleråriga budgetram 2007–2013. Intygandet begränsas till denna period eftersom ramverket för intern styrning och kontroll trädde i kraft 2008. Genom ramverket ställer regeringen krav på att ansvariga myndigheter lämnar en försäkran vilken möjliggör för regeringen att utfärda ett nationellt intygande.

Regeringens intygande innehåller en årlig räkenskapsammanställning över medel mottagna

från EU:s budget samt en redogörelse för hur dessa medel har använts. Med EU-medel avses i detta sammanhang de medel som förvaltas inom ramen för delad förvaltning mellan medlemsstaten Sverige och kommissionen. Medlen redovisas på budgetens anslag och inkomsttitlar. Intygandet, som ingår som en del i årsredovisningen för staten, överlämnas till riksdagen, med kopia till kommissionen och Europeiska revisionsrätten.

I intygandet bedömer regeringen huruvida EU-räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande samt intygar att det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen. Räkenskaperna som ligger till grund för sammanställningen är upprättade enligt god redovisningssed och har varit föremål för Riksrevisionens granskning.

Regeringens intygande syftar dels till att öka riksdagens insyn i hur Sverige fullgör sitt förvaltningsansvar och hur tilldelade EU-medel används, dels till att stärka den interna styrningen och kontrollen hos de myndigheter som ansvarar för att förvalta medlen. Regeringens övergripande ambition är att säkerställa ett effektivt förvaltnings- och kontrollsystem kring EU-medlen i syfte att med rimlig säkerhet garantera de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet.

6.1.2 Ramverket för intern styrning och kontroll

En god intern styrning och kontroll ger myndighetens ledning förutsättningar att driva verksamheten på ett effektivt sätt och med träffsäkerhet uppnå önskat resultat. Inom det ekonomiadministrativa området kan brister och ofullständigheter i redovisningen, ekonomiska rapporter och beslutsunderlag motverkas. Med en god intern styrning och kontroll kan både avsiktliga och oavsiktliga fel begränsas och oegentligheter och andra former av bedrägligt beteende undvikas.

Samtliga svenska myndigheter som har ett förvaltande ansvar för EU-medel omfattas av ramverket för intern styrning och kontroll. Ramverket utgörs av flera samverkande förordningar:

- myndighetsförordningen (2007:515),
- internrevisionsförordningen (2006:1228),

- förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll och
- förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

I myndighetsförordningen fastställs att myndighetens ledning ansvarar för att myndighetens verksamhet ska bedrivas effektivt, enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel. För ett antal myndigheter har regeringen dessutom i instruktion föreskrivit att de ska inrätta internrevision, vilket regleras i internrevisionsförordningen. Myndigheter som omfattas av internrevisionsförordningen omfattas även av förordningen om intern styrning och kontroll samt vissa särskilda bestämmelser i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag innebär att myndigheten i sin årsredovisning ska uttala sig huruvida myndighetens interna styrning och kontroll har varit betryggande samt att myndigheten ska upprätta delårsrapport.

Genom att inrätta internrevision på utpekade myndigheter kan regeringen med rimlig säkerhet förvissa sig om att regelverken implementeras ändamålsenligt och följs. I internrevisionens uppgifter ingår att granska och lämna förslag till förbättringar av myndighetens process för intern styrning och kontroll.

6.2 Räkenskapssammanställning av EU-medel

Räkenskapssammanställningen av EU-medel omfattar en resultaträkning, en balansräkning samt en kassamässig redovisning av utfall på anslag och inkomsttitlar.

Genom medlemskapet i EU hanterar svenska myndigheter olika typer av medel från och till EU:s budget. De medel som Sverige erhåller i form av återflöde från EU-budgeten kommer huvudsakligen från EU:s jordbruksfonder och strukturfonder. Sverige får också stöd till transeuropeiska nätverk samt forsknings- och utbildningsprogram. För den senare bidragskategorin ligger dock ansvaret för att administrera och förvalta dessa medel på kommissionen och

andra institutioner inom EU och inte på medlemsstaten. Det är enbart de medel som Sverige erhåller och förvaltar gemensamt med kommissionen som omfattas av regeringens intygande. Ett delat förvaltningsansvar innebär i korthet att kommissionen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av EU:s budget men att medlemsstaten är ansvarig för att nationellt bygga upp ett förvaltnings- och kontrollsystem som garanterar en sund ekonomisk förvaltning av EU:s medel.

De utbetalningar som gjorts under 2012 avser i stort sett enbart den innevarande fleråriga budgetramen 2007–2013. Detta innebär att i princip samtliga EU-medel med gemensam förvaltning som utbetalats under 2012 omfattas av regeringens intygande. För 2012 omfattar intygandet den svenska förvaltningen av jordbruksfonderna, strukturfonderna, fiskerifonden, integrationsfonden, flyktingfonden och återvändandefonden.

På de områden där det föreligger ett delat förvaltningsansvar mellan Sverige och kommissionen finns på resultaträkningens intäktssida (EU-budgetens utgiftssida) för den aktuella fleråriga budgetramen 2007–2013 totalt åtta myndigheter som är utsedda att förvalta medlen.

Nedan redogörs för de olika fonderna.

Jordbruksfonder

Stödet till jordbruket utbetalas i innevarande fleråriga budgetram från två fonder – Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) är ansvarigt utbetalningsställe för båda fonderna och har därmed det yttersta ansvaret för att dessa medel används på ett korrekt och effektivt sätt. Attesterande organ är Ekonomistyrningsverket (ESV).

EGFJ finansierar bl.a. olika direktstöd till jordbrukare samt interventioner i syfte att stabilisera jordbruksmarknaden. EJFLU ska både främja miljön och verka för ökad konkurrenskraft och livskvalitet på landsbygden.

Strukturfonder

I innevarande fleråriga budgetram är antalet strukturfonder två, Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF). Strukturfonderna ska bidra till att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan Europas regioner och invånare.

I Sverige är ERUF uppdelad i åtta regionala program och fem territoriella program som Sve-

rige förvaltar, medan ESF omfattas av ett nationellt program. För varje program finns förvaltande myndighet, attesterande myndighet och revisionsmyndighet. För de åtta regionala programmen finns en gemensam förvaltande myndighet. Den förvaltande myndigheten har ansvaret för att de operativa programmen förvaltas och genomförs på ett effektivt och korrekt sätt. Den förvaltande myndigheten betalar även ut strukturfondsmedlen till de slutliga stödmottagarna.

Den attesterande myndigheten upprättar en utgiftsdeklaration och intygar bl.a. att utgifterna är stödberättigande och att utgiftsdeklarationen är korrekt.

För ERUF är Tillväxtverket förvaltande och attesterande myndighet för åtta regionala program samt ett territoriellt program. För fyra territoriella program är Länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens respektive Jämtlands län förvaltande och attesterande myndigheter.

För ESF är Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) förvaltande och attesterande myndighet.

ESV är revisionsmyndighet för ESF och de ERUF-program som förvaltas i Sverige.

Ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar

För att ge finansiellt stöd till asyl- och migrationspolitiken i EU har ett ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar inrättats under den innevarande fleråriga budgetramen och omfattar fyra olika fonder – Europeiska flyktingfonden (2008–2013), Europeiska fonden för de yttre gränserna (2007–2013), Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare (2007–2013) samt Europeiska återvändandefonden (2008–2013).

Fonderna kan användas för att finansiera samarbetsprojekt som rör flyktingmottagning, gränskontroll, integration och återvändande.

Migrationsverket har utsetts till ansvarig myndighet för att sköta de nationella insatser som får stöd från flyktingfonden samt återvändandefonden i enlighet med tillämplig gemenskapslagstiftning och principen om en sund ekonomisk förvaltning. Svenska ESF-rådet har utsetts till ansvarig myndighet för integrationsfonden och Rikspolisstyrelsen för gränsfonden. ESV är utsedd till att vara revisionsmyndighet för samtliga fonder inom ramprogrammet.

Fiskerifonden

Stödet till fiskerinäringen utbetalas från Europeiska fiskerifonden (EFF). Jordbruksverket tog den 1 juli 2011 över uppgiften som förvaltande och attesterande myndighet för denna fond när Fiskeriverket lades ner. ESV är utsedd till att vara revisionsmyndighet.

6.2.1 Redovisningsprinciper för räkenskapssammanställningen

Räkenskapssammanställningen består av en resultaträkning, en balansräkning samt en kassamässig redovisning av de flöden på statens budget som avser medel med gemensamt förvaltningsansvar avseende den innevarande fleråriga budgetramen. Dessa medel bruttoredo visas på statens budget. Sammanställningen bygger på uppgifter som lämnats av de ansvariga myndigheterna. Uppgifterna har stämts av mot dessa myndigheters årsredovisningar. Redovisningsprinciperna för dessa medel är därmed desamma som de som gäller för årsredovisningen för staten i övrigt när det gäller kostnader, intäkter, fordringar och skulder samt utgifter och inkomster på statens budget. Principerna kan i fråga om dessa medel sammanfattas på följande sätt.

I resultaträkningen redovisas kostnader och intäkter, dvs. medlen redovisas det år de är hänförliga till. Kostnaderna avser huvudsakligen transfereringar till olika stödberättigande ändamål, som periodiseras i den mån berörd myndighet bedömt dem tydligt hänförliga till en viss period. När denna period sammanfaller med betalningstidpunkten eller om utgiften inte tydligt kan hänföras till en viss period, redovisas den vid utbetalningstillfället. En intäkt som bedöms som säker redovisas i samband med att den transferering som ska finansieras med medlen betalas ut. Annars redovisas den i den period då den bedöms säker.

På balansräkningens tillgångssida redovisas en fordran eller periodavgränsningspost i fråga om en intäkt för vilken betalning ännu inte har mottagits. För en mottagen betalning som avser en senare period eller som bedöms komma att behöva återbetalas, redovisas en skuld eller periodavgränsningspost på balansräkningens skuldsida. Skillnaden mellan fordran eller skuld och periodavgränsningspost är vanligen

att om anspråk på betalning ställts redovisas en fordran respektive skuld, annars redovisas en periodavgränsningspost.

Utgifter på statens budget som finansieras från EU-budgeten avser i allt väsentligt transfereringar. Dessa redovisas mot anslag det år betalning sker. Undantag gäller för mindre belopp som avser förvaltningskostnader, vilka redovisas mot anslag det år som kostnaderna hänförs till. Inkomsterna på statens budget avser bidrag från EU. De redovisas mot inkomstitel på statens budget det år betalning sker.

6.2.2 Resultaträkning

Resultaträkningen visar i sammandrag återflödet från EU-budgeten och dess användning.

Tabell 6.1 Resultaträkning avseende fleråriga budgetramen 2007–2013

Miljoner kronor	2012	2011
Intäkter av bidrag från EU		
Jordbruksstöd	9 621	8 196
Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 532	1 403
Europeiska socialfonden	1 084	972
Europeiska flyktingfonden och återvändandefonden	187	113
Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare	22	18
<i>Summa intäkter av bidrag från EU m.m.</i>	<i>12 446</i>	<i>10 702</i>
Verksamhetens kostnader		
Kostnader för personal	-114	-122
Kostnader för lokaler	-13	-18
Övriga driftkostnader	-83	-77
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	<i>-210</i>	<i>-217</i>
Lämnade bidrag		
Jordbruksstöd	-8 713	-9 025
Europeiska regionala utvecklingsfonden	-1 546	-1 348
Europeiska socialfonden	-1 051	-903
Europeiska flyktingfonden och återvändandefonden	-62	-51
Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare	-22	-16
<i>Summa lämnade bidrag</i>	<i>-11 394</i>	<i>-11 343</i>
<i>Summa kostnader</i>	<i>-11 604</i>	<i>-11 560</i>
Nettointäkt/-kostnad	842	-858

Intäkter – återflöde från EU-budgeten

De intäkter som redovisas 2012 avser till största delen medel från jordbruksfonderna för finansiering av gårdsstöd och landsbygdsutveckling. Jordbruksverket redovisar intäkter på 9 621 miljoner kronor. Cirka 70 procent avser gårdsstöd och djurbidrag och övrigt jordbruksstöd avser främst landsbygdsutveckling. Intäkterna avseende jordbruksstöd har ökat vilket förklaras av ökade fordringar och återförda orealiserade kursdifferenser.

Tillväxtverket och till en mindre del Länsstyrelsen i Jämtlands län redovisar intäkter på sammanlagt 1 532 miljoner kronor från regionala utvecklingsfonden. Svenska ESF-rådet redovisar intäkter på 1 084 miljoner kronor från socialfonden och 22 miljoner kronor från integrationsfonden. Migrationsverket redovisar 187 miljoner kronor från flyktingfonden och återvändandefonden.

Kostnader – användningen av de medel som erhållits från EU-budgeten

Jordbruksverkets bidragskostnader utgör liksom tidigare huvuddelen av de bidrag som finansieras med EU-medel. Av totalt 8 713 miljoner kronor utgör gårdsstöd och djurbidrag 5 918 miljoner kronor och medel från landsbygdsprogrammet 2 659 miljoner kronor. Tillväxtverket och Länsstyrelsen i Jämtlands län redovisar lämnade bidrag finansierade från regionala utvecklingsfonden med 1 546 miljoner kronor.

Svenska ESF-rådets utbetalningar av bidrag finansierade från ESF uppgår till 1 051 miljoner kronor och integrationsfonden uppgår till 22 miljoner kronor. Migrationsverket har betalt ut bidrag från flyktingfonden respektive återvändandefonden på sammanlagt 62 miljoner kronor.

Jordbruksstödet har minskat jämfört med tidigare år vilket huvudsakligen beror på att handjursbidrag har upphört från och med stödår 2012. Sammantaget har utbetalda bidrag finansierade med EU-medel ökat marginellt jämfört med 2011.

6.2.3 Balansräkning

Balansräkningen visar i sammandrag fordringar och skulder avseende medel från EU-budgeten.

Tabell 6.2 Balansräkning avseende fleråriga budgetramen 2007–2013

Miljoner kronor	2012-12-31	2011-12-31
Övriga fordringar	6 587	6 021
Upplupna intäkter	1 188	221
Summa tillgångar	7 775	6 242
Kapital	6 279	3 359
Leverantörsskulder	0	1
Upplupna kostnader	275	896
Oförbrukade bidrag	1 180	1 180
Förutbetalda intäkter	41	806
Summa kapital och skulder	7 775	6 242

Fordringar

Fordringarna avser främst Jordbruksverkets fordringar på EGFJ för i första hand gårdsstöd utbetalat i slutet av 2012 med sammanlagt 5 761 miljoner kronor. Fordran avseende landsbygdsstöd uppgår till 777 miljoner kronor. Svenska ESF-rådet redovisar upplupna intäkter på 501 miljoner kronor, Tillväxtverket med 513 miljoner kronor och Migrationsverket med 174 miljoner kronor.

Kapital och skulder

Skulderna avser till störst del oförbrukade bidrag på 1 104 miljoner kronor i form av förskott främst från EJFLU. Vidare redovisar Jordbruksverket framställda eller förväntade krav på återbetalning av tidigare erhållet återflöde från EU-budgeten med 231 miljoner kronor som upplupna kostnader.

6.2.4 Redovisning på statens budget – kassamässig redovisning

I tabellen redovisas årets utfall på anslag och inkomstitlar avseende den aktuella fleråriga budgetramen 2007–2013.

Tabell 6.3 Utfall på anslag och inkomstitlar fleråriga budgetramen 2007–2013

Tusental kronor

UO/Anslag		Utfall 2012
08 1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	45 188
13 1:6	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	22 530
14 1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007-2013	1 083 622
19 1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	1 546 078
23 1:11	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	5 922 181
23 1:12	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	175 478
23 1:15	Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	37 333
23 1:18	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EU-budgeten	6 500
23 1:22	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 659 386
Summa anslag		11 498 296
Inkomstitlar		
6111	Gårdsstöd ¹	5 608 421
6113	Övriga interventioner	150 566
6114	Exportbidrag	570
6115	Djurbidrag	312 071
6116	Offentlig lagring	62 691
6119	Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	-238 979
6124	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007-2013	2 564 427
6213	Bidrag från Europeiska fiskefonden 2007-2013	2 257
6313	Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007-2013	991 861
6413	Bidrag från Europeiska socialfonden 2007-2013	0
6911	Övriga bidrag från EU	82 448
6912	Bidrag till EU:s omstruktureringsfond för sockersektorn	23 946
Summa inkomstitlar		9 560 279
Saldo		1 938 017

¹ Inkluderar finansiell korrigerings som förts från inkomstittel 2714 enligt regeringens beslut med 220 miljoner kronor.

Inkomster

Inkomsterna avser främst gårdsstöd och förskottsmedel från EJFLU som liksom övriga jordbruksstöd ovan (inkomstittel 6111-6119) redovisas av Jordbruksverket.

Bidrag från ERUF redovisas av Tillväxtverket och Länsstyrelsen i Jämtlands län. Även länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län är förvaltande och attesterande myndigheter men redovisar inga inkomster 2012. Stöd till sockernäringen redovisas av Jordbruksverket. På inkomstiteln Övriga bidrag från EU redovisar Migrationsverket inkomster från flyktingfonden med 42 miljoner kronor och från återvändandefonden 22 miljoner kronor. Svenska ESF-rådet redovisar inkomster på 15 miljoner kronor från integrationsfonden.

Utgifter

Utgifterna på anslag avser i första hand gårdsstöd och djurbidrag samt åtgärder för landsbygdens miljö och struktur som redovisas av Jordbruksverket. Även utgifterna för intervention och exportbidrag redovisas av Jordbruksverket.

Bland övriga utgifter är det i första hand Tillväxtverket som redovisar stöd från ERUF. Svenska ESF-rådet redovisar stöd från ESF och Migrationsverket stöd från flyktingfonden och återvändandefonden.

6.3 Bedömning av ansvariga myndigheter

I detta avsnitt redogörs för de intyganden av räkenskaperna och bedömningar av den interna styrningen och kontrollen som ledningarna för de myndigheter som har ett förvaltande ansvar för EU-medel har lämnat i sina årsredovisningar. I avsnittet återges även resultaten av de iakttagelser som ESV och Riksrevisionen har gjort vid sina granskningar av aktuella program/fonder respektive myndigheters årsredovisningar.

6.3.1 Myndighetsledningarnas intygande av räkenskaperna och bedömning av den interna styrningen och kontrollen

Nedan följer en sammanställning av ansvariga myndigheters intyganden av räkenskaperna och bedömningar av den interna styrningen och kontrollen avseende EU-medel.

Jordbruksfonderna

I årsredovisningen för 2012 intygar Jordbruksverkets ledning, dvs. generaldirektören, att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Vidare bedöms den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten vara betryggande.

Förutom att Jordbruksverket lämnar en bedömning och ett intygande enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag utfärdar direktören för utbetalningsstället vid myndigheten en särskild försäkran enligt rådets förordning (EG) nr 1290/05 för EGFJ och EJFLU. Försäkran ingår som en del i de räkenskaper som Jordbruksverket lämnar för räkenskapsåret (16 oktober 2011 till 15 oktober 2012) till kommissionen, och som därefter granskas av ESV.

Av försäkran framgår att räkenskaperna ger en sann, fullständig och korrekt bild av utgifterna och intäkterna under räkenskapsåret. I synnerhet har alla skulder, förskott, säkerheter och lager registrerats i räkenskaperna, och alla inkomster som rör EGFJ och EJFLU har krediterats till rätt fonder. Vidare har ett system införts vid myndigheten som med rimlig säkerhet kan garantera de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet, inbegripet att bidragsansökningarna uppfyller krav för stödberättigande och, när det gäller EJFLU, att förfarandena för tilldelning av stöd förvaltas, kontrolleras och dokumenteras i enlighet med gemenskapsreglerna.

Strukturfonderna

Ansvariga myndighetsledningar vid Tillväxtverket, Svenska ESF-rådet, Länsstyrelserna i Jämtlands, Norrbottens och Västerbottens län intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Den interna styrningen och kontrol-

len vid myndigheterna bedöms vara betryggande.

Fiskerifonden

Generaldirektören för Jordbruksverket intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten bedöms vara betryggande.

Ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar

Ansvariga myndighetsledningar vid Migrationsverket, Svenska ESF-rådet och Rikspolisstyrelsen intygar att respektive årsredovisning ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Svenska ESF-rådet bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Såväl Migrationsverket som Rikspolisstyrelsen anger i sin årsredovisning att det finns vissa brister avseende den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten. De angivna bristerna avser dock inte hantering av EU-medel.

6.3.2 Ekonomistyrningsverkets iakttagelser

Regeringen har gett ESV i uppdrag att fungera som nationellt revisionsorgan för de EU-medel som hanteras i Sverige. ESV granskar de EU-program och fonder där ansvaret för den ekonomiska förvaltningen och genomförandet av kontroller är delat mellan svenska myndigheter och kommissionen. ESV lämnar för varje program/fond en årlig revisionsrapport och i anslutning till denna även ett revisionsutlåtande. I följande avsnitt redovisas de väsentligaste iakttagelserna från respektive program/fond. ESV:s bedömning grundar sig, enligt EU:s regelverk, på genomfört granskningsarbete under granskningsperioden.

Jordbruksfonderna

Som attesterande organ har ESV lämnat ett utlåtande per fond, EGFJ och EJFLU, om årsräkenskapernas tillförlitlighet. Utlåtandet omfattar även den interna kontrollens effektivitet. ESV anser att redovisningarna för EGFJ är

rättvisande och korrekta i alla väsentliga avseenden vad gäller de utgifter som belastat fonderna. ESV bedömer för EGFJ att de interna kontrollförfarandena fungerat bra baserat på granskning av Jordbruksverkets överensstämmelse med ackrediteringskriterierna. För EJFLU har ESV efter statistisk felutvärdering bedömt att den finansiella redovisningen för stödformerna företags- och projektstöd uppvisar fel med 6,74 procent. För fondens samtliga stödformer bedömer ESV att de finansiella felen uppgår till 2,44 procent. ESV har dock lämnat ett uttalande utan reservation för EJFLU då Jordbruksverket korrigerat sina årsräkenskaper för denna fond motsvarande ESV:s noterade finansiella fel. ESV har i årlig attesteringsrapport uttalat att den interna kontrollen för EJFLU har brister, vilket innebär risk för fondens medel avseende företags- och projektstöd.

Den förvaltande myndigheten bedriver ett aktivt arbete för att öka korrektheten i användningen och rapporteringen av fondernas medel. Myndigheten har lämnat rättvisande räkenskaper i sin årsredovisning.

Strukturfonderna

ESV har genomfört system- och projektgranskning för att bedöma om förvaltnings- och kontrollsystemen under perioden har varit förenliga med bestämmelserna i artiklarna 58-62 i rådets förordning (EG) nr 1083/2006 och med avsnitt 3 i kommissionens förordning (EG) nr 1828/2006 för programmen inom strukturfonderna. ESV har för fem territoriella program inom ERUF lämnat yttranden utan förbehåll. ESV bedömer därmed att förvaltnings- och kontrollsystemen fungerar tillräckligt effektivt för att ge rimlig garanti för att de utgiftsdeklarationer som lämnats till kommissionen är korrekta, och som en följd av detta, ge rimlig garanti för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta. ESV lämnar samma yttrande för ESF. Förvaltande myndigheter är Tillväxtverket, länsstyrelserna i Jämtland, Västerbotten och Norrbotten samt Svenska ESF-rådet.

För de åtta regionala programmen inom ERUF har ESV bedömt att förvaltnings- och kontrollsystemet för de operativa programmen fungerade tillräckligt effektivt för att ge en rimlig garanti för att de utgiftsdeklarationer som läm-

nats till kommissionen är korrekta och, som en följd av detta, ge en rimlig garanti för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta med undantag för att resultatet visar vissa brister i förvaltnings- och kontrollsystemet. Felprocenten har beräknats för de utgiftsredovisningar som lämnats till kommissionen under perioden till 3,46 procent av de deklarerade utgifterna.

Felprocenten för programmen inom ERUF överstiger kommissionens fastställda toleransnivå på två procent och dessa delar av systemen fungerade därmed inte på ett sådant sätt att de ger rimlig garanti för att de utgiftsdeklarationer som lämnats till kommissionen är korrekta.

De rapporterade bristerna är för närvarande föremål för hantering hos kommissionen. Den slutliga bedömningen av felnivån görs efter avslutad programperiod varför det är för tidigt att bedöma hur de reservationer som har lämnats för aktuella program påverkar programmen inom strukturfonderna som helhet. Tillväxtverket är förvaltande myndighet. Myndigheten har lämnat rättvisande räkenskaper i sin årsredovisning.

Fiskerifonden

ESV bedömer att förvaltnings- och kontrollsystemet för det operativa programmet inom EFF har varit förenligt med de tillämpliga bestämmelserna i artiklarna 57-60 i rådets förordning (EG) nr 1198/2006 och med kapitel VII i kommissionens förordning (EG) nr 498/2007 och har fungerat tillräckligt effektivt för att ge en rimlig garanti för att de utgiftsdeklarationer som lämnats till kommissionen är korrekta och, som följd av detta, ge en rimlig garanti för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta med begränsningen att granskningen har visat på en felprocent i urvalet på 3,13 procent.

Jordbruksverket är förvaltande myndighet. Myndigheten rapporterar enligt sin årsredovisning rättvisande räkenskaper. Genom att förvaltningen av EFF har förts samman med jordbruksfonderna inför programperioden 2014-2020 till en myndighet med samlad kunskap och kompetens är ambitionen att kunna säkerställa en korrekt och effektiv stödhantering framdeles.

Ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar

För gränsfonden har ESV under 2012 bedömt om förvaltnings- och kontrollsystemen för det årliga programmet 2009 var förenliga med tillämpliga bestämmelser i beslut nr 574/2007/EG och kommissionens beslut 2008/456/EG. ESV bedömer att systemet fungerade tillräckligt effektivt för att ge rimlig visshet om att de utgiftsredogörelser som lämnats till kommissionen är korrekta, och som en följd därav, ger rimlig visshet om att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta. ESV bedömer även att utgiftsredogörelserna på ett rättvisande sätt i allt väsentligt återger de utgifter som har betalats inom ramen för det årliga programmet och att ansökan om slutbetalning av gemenskapsbidraget till detta årliga program är giltig. Rikspolisstyrelsen är ansvarig myndighet för gränsfonden.

För integrationsfonden har ESV under 2012 bedömt om förvaltnings- och kontrollsystemen för det årliga programmet 2009 var förenliga med tillämpliga bestämmelser i beslut nr 2007/435/EG och kommissionens beslut 2008/457/EG. ESV bedömer att förvaltnings- och kontrollsystemen inte fungerade tillräckligt effektivt för att ge rimlig visshet om att de utgiftsredogörelser som lämnats till kommissionen är korrekta, och som en följd därav, inte ger rimlig visshet om att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta. ESV uppskattar att 2,7 procent av de sammanlagda rekvirerade stödberättigade utgifterna är felaktiga. Svenska ESF-rådet är ansvarig för integrationsfonden. Myndigheten rapporterar enligt sin årsredovisning rättvisande räkenskaper. Myndigheten har dessutom vidtagit åtgärder för att förebygga felaktiga tillämpningar av regelverk.

För flyktingfonden har ESV under 2012 bedömt om förvaltnings- och kontrollsystemen för det årliga programmet 2008 var förenliga med tillämpliga bestämmelser i beslut 573/2007/EG och kommissionens beslut 2008/22/EG. ESV bedömer att förvaltnings- och kontrollsystemen fungerade tillräckligt effektivt för att ge rimlig visshet om att de utgiftsredogörelser som lämnats till kommissionen är korrekta, och som en följd därav, ger rimlig visshet om att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta utom i följande avseenden: Förvaltnings- och kontrollsystemet har inte fungerat effektivt avseende ansvarig myndighets kontroller vid hand-

läggning av stödmottagarnas rekvisitioner. ESV uppskattar att 4,9 procent av de sammanlagda rekvirerade stödberättigade utgifterna är felaktiga.

För återvändandefonden har ESV under 2012 bedömt om förvaltnings- och kontrollsystemen för det årliga programmet 2008 var förenliga med tillämpliga bestämmelser i beslut nr 575/2007/EG och kommissionens beslut 2008/458/EG. ESV bedömer att förvaltnings- och kontrollsystemen fungerade tillräckligt effektivt för att ge rimlig visshet om att de utgiftsredogörelser som lämnats till kommissionen är korrekta, och som en följd därav, ger rimlig visshet om att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta utom i följande avseenden: Förvaltnings- och kontrollsystemet har inte fungerat effektivt avseende ansvarig myndighets kontroller vid handläggning av stödmottagarnas rekvisitioner. ESV uppskattar att 8,4 procent av de sammanlagda rekvirerade stödberättigade utgifterna är felaktiga.

Migrationsverket är ansvarig myndighet för flyktingfonden och återvändandefonden. Myndigheten rapporterar i sin årsredovisning rättvisande räkenskaper. Myndigheten har tillfört kompetens till hanteringen av medlen och kommer även att vidta ytterligare kompetensutveckling med anledning av identifierade systemfel.

6.3.3 Riksrevisionens granskning av myndigheternas årsredovisningar och ledningens förvaltning

Enligt 3 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen granska årsredovisningen för de förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen. Granskningen ska göras i enlighet med god revisionssed och syftar till att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Granskningen sker utifrån risk för väsentliga fel, vilket innebär att Riksrevisionen vid sin granskning fokuserar på de områden där det finns risk för väsentliga fel i myndigheternas årsredovisningar. Granskningen omfattar även myndighetsledningens bedömning av räkenskapernas tillförlitlighet samt bedömningen avseende den interna styrningen och kontrollen. Varje räkenskapsår avslutas granskningen med en revisionsberättelse.

Samtliga ansvariga förvaltande myndigheter av EU-medel (Jordbruksverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket, Migrationsverket, Rikspolisstyrelsen samt Länsstyrelserna i Jämtlands, Norrbottens och Västerbottens län) erhöll för 2012 en revisionsberättelse utan uttalande med reservation eller avvikande mening. Enligt Riksrevisionens uppfattning ger respektive myndighets årsredovisning en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av dess finansiella ställning per den 31 december 2012 samt av dess resultat och finansiering för året enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, instruktion, regleringsbrev och övriga beslut för myndigheten.

6.4 Regeringens intygande avseende EU-medel

Regeringens intygande grundar sig på ansvariga myndigheters intyganden och bedömningar avseende hanteringen av EU-medel, ESV:s revisionsutlåtanden och Riksrevisionens uttalande från granskningen av myndigheternas räkenskaper och deras interna styrning och kontroll.

Under året har ESV:s yttranden innehållit reservationer för vissa fonder. De myndigheter som förvaltar EU-medlen har dock rapporterat rättvisande räkenskaper och bedömt att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande. Riksrevisionen har inte gjort något uttalande med reservation eller avvikande mening vid sin granskning av de aktuella myndigheterna.

Regeringen noterar att ansvariga myndigheter vidtar åtgärder för att säkerställa en korrekt hantering och rapportering av EU-medel. Myndigheterna gör även korrigeringar av felaktigt utbetalda belopp för de fonder där det finns sådana krav. Resultaten från ESV:s granskning behandlas för närvarande av kommissionen. Då felprocenten med hänsyn till kommissionens fastställda toleransnivå på två procent bedöms för programperioden som helhet är det möjligt att de identifierade bristerna inte längre är föremål för reservation efter programperiodens slut. Regeringen följer kommissionens behandling av resultaten noga, men bedömer att det hos ansvariga myndigheter finns tillräckliga rutiner för att kunna säkerställa en korrekt hantering av EU-medel.

Regeringen lämnar följande intygande:

Rättvisande räkenskaper

Sammanställningen av EU-räkenskaperna, omfattande resultat- och balansräkning samt en kassamässig redovisning, har upprättats enligt god redovisningssed. Regeringen bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Betryggande intern styrning och kontroll

Det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen.

6.5 Europeiska revisionsrättens årsrapport om budgetgenomförandet

Europeiska revisionsrätten svarar för den externa revisionen av EU:s budget. I detta avsnitt redovisas revisionsrättens väsentligaste iakttagelser från årsrapporten om kommissionens genomförande av budgeten 2011.

Revisionsrättens uppdrag är att göra en oberoende granskning av hur EU:s medel uppbärs och används, och på så sätt bedöma hur de europeiska institutionerna fullgör sina uppgifter i samband med detta. Revisionsrätten granskar om samtliga inkomster och utgifter varit lagliga och korrekta och om den ekonomiska förvaltningen varit sund. Syftet med revisionsrättens arbete är att bidra till att förbättra den ekonomiska förvaltningen av unionens medel på alla nivåer. Revisionsrättens granskningsmandat omfattar alla organ som förvaltar eller tar emot EU-medel. Detta innebär att revisionsrätten inte bara granskar EU:s institutioner och organ, utan även medel som administreras på nationell, regional och lokal nivå.

Varje år lämnar revisionsrätten sin årsrapport, som innehåller iakttagelser om EU:s budgetgenomförande. Årsrapporten innehåller även en revisionsförklaring om räkenskapernas tillförlitlighet för året i fråga och de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet. I årsrapporten sammanfattas även revisionsrättens granskningar under föregående budgetår, sektor för sektor, samt för institutionernas egna administration. Revisionsrättens årsrapport utgör underlag för ministerrådets ställningstagande till att rekommendera Europaparlamentet huruvida kommissionen bör beviljas ansvarsfrihet för det berörda budgetåret. Till rekommendationen om

ansvarsfrihet lämnas även slutsatser på de åtgärder som rådet anser att kommissionen bör vidta för att komma till rätta med de brister som revisionsrätten identifierat. Årsrapporten utgör även underlag för Europaparlamentet som slutligen beslutar i frågan om kommissionens ansvarsfrihet.

6.5.1 Väsentliga iakttagelser budgetåret 2011

I det följande redovisas de viktigaste iakttagelserna i revisionsrättens årsrapport för 2011 som ligger till grund för ministerrådets rekommendation om ansvarsfrihet för kommissionen.

Revisionsrätten lämnade i revisionsförklaringen ett uttalande utan reservation för räkenskaperna. För genomförandet av budgeten lämnade däremot revisionsrätten ett uttalande med reservation. Revisionsrättens granskningsresultat visade jämfört med 2010 en marginell ökning av den uppskattade felprocenten när det gäller genomförandet av budgeten som helhet. För utgiftsområdena Landsbygdsutveckling, miljö, fiske och hälsa, Regionalpolitik, energi och transport, Forskning och annan inre politik, Jordbruk: marknads- och direktstöd samt Sysselsättning och socialpolitik visade revisionsrättens granskning fel över den accepterade tvåprocentsgränsen.

Förslaget som ministerrådet enades om i februari 2013 är att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för budgetåret 2011. Sverige röstade i likhet med förra året nej till rekommendationen vid omröstningen i frågan. Detta då det inte hade skett någon förbättring av genomförandet av budgeten enligt revisionsrättens granskning. Nederländerna och Storbritannien röstade också nej vid omröstningen.

6.5.2 Revisionsrättens iakttagelser gällande Sverige

Sverige kommenteras i mycket begränsad omfattning i årsrapporten för 2011. Revisionsrätten har gjort vissa iakttagelser gällande Sverige som inte nämns i årsrapporten, men där Sverige har ombetts kommentera vilka åtgärder som vidtagits, eller ska vidtas. Samtliga fall gäller jordbruksfonderna. Sverige har redan vidtagit eller

planerar att vidta vissa åtgärder med anledning av revisionsrättens iakttagelser. Det gäller exempelvis omarbetning och förtydliganden av vissa rutiner vid granskning av underlag.

6.5.3 Utgångspunkter för Sveriges agerande avseende revisionsrättens iakttagelser

I propositionen om budgeteffekter av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen m.m. (prop. 1994/95:40), som riksdagen ställt sig bakom (bet. 1994/95:FiU5, rskr. 1994/95:67), slås fast att Sverige ska verka för en effektiv och återhållsam EU-budgetpolitik och för att närhetsprincipen ska tillämpas på budgetområdet. I den svenska politiken ingår även att prioritera frågor som berör uppföljning och kontroll.

Kommissionen är enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ytterst ansvarig för budgetens genomförande. Medlemsstaterna har dock ett ansvar inför kommissionen och ska samarbeta med kommissionen i genomförandet av budgeten och för att upprätta effektiva kontrollsystem som säkerställer en sund ekonomisk förvaltning i medlemsstaten. Sverige fäster stor vikt vid revisionsrättens iakttagelser och att kommissionen tillsammans med medlemsstaterna vidtar nödvändiga åtgärder mot de brister som revisionsrätten har upptäckt.

6.6 Redovisning av samtliga EU-medel

I detta avsnitt redovisas samtliga medel till och från EU-budgeten som redovisas i statens budget. Utöver utfallet för 2012 redovisas de fyra närmast föregående årens utfall kassamässigt, dvs. i överensstämmelse med statens budget. Redovisningen omfattar alla medel oavsett vilken flerårig budgetram medlen är hänförliga till. Detta avsnitt ger därmed en översikt över den direkta påverkan av EU-budgeten på statens budget.

6.6.1 Avgiften till EU:s budget

EU-budgeten upprättas med stöd av EUF-fördraget. EU-budgetens utgifter och inkomster

ska balansera och det är budgetens utgifter som styr behovet av inkomster. Inkomsterna utgörs huvudsakligen av egna medel i form av tull- och sockeravgifter (traditionella egna medel) samt avgifter från medlemsstaterna. Egna medel fastställs på basis av regelverket i rådets beslut 2007/436/EG, Euratom av den 7 juni 2007 om system för gemenskapernas egna medel (egna medelsbeslutet).

Tullavgiften består av handelstullar som tas ut enligt den gemensamma tulltaxan vid handel med länder utanför EU. Dessa inkomster tillfaller unionsbudgeten. Medlemsländerna får dock behålla 25 procent av intäkterna för att finansiera administrativa kostnader.

Inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken tas en särskild produktionsavgift för socker ut. Dessa inkomster tillfaller unionsbudgeten, med avdrag för finansiering av administrativa kostnader enligt samma procentsats som för tullavgifter.

Den tredje delen av avgiften, den s.k. mervärdesskattebaserade avgiften, beräknas som en procentuell andel av respektive medlemsstats mervärdesskattebas. Med mervärdesskattebas avses värdet på den samlade konsumtionen av varor och tjänster under ett år. För att uppnå likabehandling justeras den nationella mervärdesskattebasen så att en harmoniserad mervärdesskattebas uppnås.

Den fjärde avgiften baseras på bruttonationalkomsten (BNI). Avgiftens storlek beräknas som landets andel av EU:s BNI multiplicerad med den del av EU-budgetens utgifter som inte täcks av de övriga egna medlen. Storleken på BNI-avgiften utgör en restpost och fastställs för att säkra att EU-budgetens inkomster och utgifter balanserar.

Ett antal länder har dock medgett särskilda nedsättningar av sina avgifter som i sin tur finansieras av övriga EU-länder. Nedsättningarna syftar till att korrigera orimliga nettobördor, dvs. för att kompensera de länder som relativt sett får lite tillbaka från EU-budgetens utgiftssida jämfört med storleken på deras avgifter.

6.6.2 Redovisningen i statens budget

I statens budget bruttoredo visas det återflöde av medel med gemensamt förvaltningsansvar som administreras av svenska myndigheter. Bruttore-

dovisning innebär att betalningar från kommissionen redovisas mot inkomsttitel medan de bidragsutbetalningar som myndigheterna gör redovisas mot anslag på statens budget. Redovisningen i dessa delar är kassamässig.

Betalningar från kommissionen redovisas samlat under inkomsttypen 6000 Bidrag från EU m.m. och specificeras på separata inkomsttitlar. EU-avgiften redovisas på anslaget 1:1 *Avgiften till den Europeiska unionen* under utgiftsområde 27 *Avgiften till Europeiska unionen* (se tabell 6.4).

År 2012 ökade Sveriges betalningar till EU med 856 miljoner kronor jämfört med 2011. Ökningen är lägre än vad som prognostiserades i budgetpropositionen för 2013. Det lägre utfallet beror på att två sent beslutade ändringsbudgetar för 2012 på totalt 1 008 miljoner kronor rekvirerades av kommissionen under 2013, och således belastar anslaget för 2013. Betalningarna från EU minskade med 2,5 miljarder kronor. I tabell 6.4 sammanfattas det kassamässiga flödet mellan EU-budgeten och den svenska statens budget under perioden 2008–2012.

Uppgifterna i tabellen ger inte en helt rättvisande bild av effekterna på statens budget av EU-medlemskapet. Utöver de anslag som helt eller delvis finansieras av EU-bidrag, måste hänsyn tas till att det förekommer utgifter föreladda av den medfinansiering som staten ofta står för genom anslag på statens budget, t.ex. under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, utgiftsområde 19 Regional tillväxt och utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Medfinansieringen är en förutsättning för att Sverige ska kunna tillgodogöra sig medel från många av fonderna i EU-budgeten, bl.a. strukturfonderna och landsbygdsprogrammet.

Undantaget är EGFJ som finansieras helt genom EU-budgeten bortsett från de valutakursdifferenser och finansiella korrigeringar som kan uppstå. Utgifter hänförliga till medlemskapet förekommer även under relevanta myndigheters förvaltningsanslag.

Eftersom samarbetet inom EU är integrerat i den nationella verksamheten och utgifter för europeiskt samarbete förekom redan före Sveriges anslutning 1995, är dessa svåra att särredovisa.

Tabell 6.4 Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt)

Miljoner kronor

Miljoner kronor	2008	2009	2010	2011	2012	Förändring 2011/2012
Tullavgift	4 023	3 803	4 103	4 399	4 004	-395
Jordbruksavgifter	783	472	52	24	46	22
Avgift till tillfällig om- strukturering av EU:s sock- ersektor	-	-	136	-	-	-
Momsbaserad avgift	4 323	-4 305	1 444	1 564	1 643	79
BNI-baserad avgift	21 960	18 741	24 323	24 312	25 461	1 149
Storbritannien-avgift	437	481	349	297	298	1
Summa betalningar till EU¹	31 526	19 192	30 407	30 596	31 452	856
Bidrag från Europeiska utvecklings- och garanti- fonden för jordbruket (EUGJF)	123	9	0	-20	-1	19
Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbru- ket (EGJF)	7 064	8 075	7 345	6 170	5 896	-274
Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för lands- bygdsutveckling (EJFLU)	1 807	1 106	2 884	2 521	2 564	43
Bidrag från Fonden för fiskets utveckling (FFU)	94	70	102	50	2	-48
Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfon- den (ERUF)	464	1 315	872	1 842	1 003	-839
Bidrag från Europeiska socialfonden (ESF)	870	358	1 151	1 191	-1	-1 192
Bidrag till transeuropeiska nätverk	348	470	391	419	212	-207
Övriga bidrag från EU	265	279	232	155	107	-48
Summa betalningar från EU²	11 035	11 682	12 977	12 328	9 782	-2 546
Nettoflöde från statens budget till EU	20 491	7 510	17 430	18 268	21 670	3 402

¹ Redovisat mot anslag 2701001 Avgiften till Europeiska unionen² Redovisat mot inkomsttyp 6000 Bidrag från EU m.m.

Anslagen för EU-bidrag på statens budget uppgick till 11,7 miljarder kronor 2012 (se tabell 6.5). Dessa utgifter ska motsvaras av medel från respektive EU-fond inom EU-budgeten. År 2012 uppgick inkomsterna från EU-budgeten till 9,8 miljarder kronor (se tabell 6.4). Beroende på periodiserings- och valutakursdifferenser samt finansiella korrigeringar skiljer sig utfallet på anslagen från vad som redovisats som bidrag från EU på inkomstitlar med 1,9 miljarder kronor.

Periodiseringseffekterna uppkommer eftersom EU-budgeten generellt sett ersätter utbetalningar av stöd i efterhand. För strukturfonderna och EJFLU förskottas dock viss del av det belopp för programperioden som varje medlemsland tilldelats. Statens budget står dessutom

för den valutarisk som uppstår i och med att stöden betalas ut i kronor medan kravet på ersättning från EU-budgeten görs i euro enligt gällande regler för valutaomräkning. Kommissionen gör sedan sina utbetalningar i euro.

Tabell 6.5 Anslag finansierade med EU-medel

Miljoner kronor

UO/Anslag		Utfall 2011	Utfall 2012	Föränd- ring
08 1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	106	45	-61
13 1:6	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	16	23	7
14 1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007-2013	920	1 084	164
19 1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	1 392	1 546	154
22 1:10	Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	490	212	-278
23 1:11	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	6 348	5 922	-426
23 1:12	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	195	175	-20
23 1:15	Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	48	37	-11
23 1:18	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EU-budgeten	7	7	0
23 1:22	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 535	2 659	124
Summa		12 057	11 710	-347

6.6.3 Redovisning i resultaträkningen

I resultaträkningen för staten redovisas avgiften till EU under posten Transfereringar till utlandet (se not 4 till resultaträkningen). Återflödet från EU redovisas under posten Intäkter av bidrag (se not 3 till resultaträkningen). Intäkt av EU-bidrag redovisas det år som stödet betalas ut till bidragsmottagarna, vilket motsvarar det år kostnaden uppstår. Det kan därför finnas skillnader i resultaträkningen och

den kassamässiga redovisningen i statens budget.

Det finns också bidrag från EU-budgeten, exempelvis från ramprogrammen för forskning som inte redovisas brutto på statens budget, utan endast i resultaträkningen. Under 2012 tog statliga myndigheter, inklusive universitet och högskolor, emot ca 1,8 miljarder kronor i bidrag från EU-budgeten som enbart redovisas som intäkter av bidrag i resultaträkningen och som därmed inte framgår av redovisningen i statens budget.